

Klára Kašparová

Reportování
o společenské
odpovědnosti
podniku

MASARYKOVA UNIVERZITA

Klára Kašparová
REPORTOVÁNÍ O SPOLEČENSKÉ ODPOVĚDNOSTI PODNIKU

muni
PRESS

Knihu recenzovala:

doc. PhDr. Iveta Šimberová, Ph.D.

Klára Kašparová

Reportování o společenské odpovědnosti podniku

MASARYKOVA UNIVERZITA
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

BRNO 2011

Citace: KAŠPAROVÁ, Klára. Reportování o společenské odpovědnosti podniku. Vyd. 1.
Brno : Masarykova univerzita, 2011, 188 s. ISBN 978-80-210-5694-7.
DOI 10.5817/CZ.MUNI.M210-5694-2011

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této elektronické knihy nesmí být reprodukována nebo šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu vykonavatele majetkových práv k dílu, kterého je možno kontaktovat na adrese – Nakladatelství Masarykovy univerzity, Žerotínovo náměstí 9, 601 77 Brno.

© 2011 Klára Kašparová
© 2011 Masarykova univerzita
© 2011 Layout Eva Lufferová

;E4@+) *Ž" Ž# Ž" &)Ž /a` ↑ W, bVfi
ISBN 978-80-210-5694-7 /Tda<ahS` ÓhSI TSfi
DOI 10.5817/CZ.MUNI.M210-5694-2011

OBSAH

ÚVOD	7
1 SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST PODNIKU A REPORTOVÁNÍ	9
1.1 Územní rozdíly v reportování	10
1.2 Důvody reportování	13
1.3 Výhody vyplývající z reportování	15
1.4 Shrnutí	18
2 OBSAH REPORTŮ	19
2.1 Témata obsažená v CSR reportech	19
2.1.1 Rozdíly v obsahu reportů dle regionu, země	20
2.1.2 Rozdíly v obsahu dle velikosti podniku	28
2.1.3 Rozdíly v obsahu dle odvětví a rizikivosti	29
2.1.4 Rozdíly v obsahu dle využitého standardu dotýkajícího se oblastí CSR	34
2.2 Kvalita obsahu CSR reportů	37
2.2.1 Cílové skupiny CSR reportů	37
2.2.2 Prezentace informací a hloubka jejich rozpracování	39
2.2.3 Ověřování informací v reportech	42
2.3 Shrnutí	46
3 REPORTOVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE	49
3.1 Stav reportování v České republice	49
3.2 Témata obsažená v reportech	51
3.3 Shrnutí	55
4 PLÁN VÝZKUMU	57
4.1 Důvod a význam výzkumu	57
4.2 Teoretický rámec	58
4.3 Formulace cíle výzkumu a výzkumných otázek	59
4.4 Omezení vypovídací schopnosti	69
5 ZVOLENÁ METODOLOGIE	71
5.1 Použitý typ výzkumu	71
5.2 Výzkumný vzorek	71
5.3 Použité metody	72
5.4 Způsob sběru a zpracování dat	75

6 VÝSLEDKY VÝZKUMU	77
6.1 Volba témat a rozsah poskytovaných informací.....	77
6.1.1 Omezení vypovídací schopnosti výsledků – první hledisko přístupu	78
6.1.2 Výsledky výzkumu – první hledisko přístupu	79
6.1.3 Zodpovězení – první hledisko přístupu k začleňování CSR informací do výročních zpráv	87
6.2 Kvalita poskytovaných informací.....	94
6.2.1 Omezení vypovídací schopnosti výsledků – druhé hledisko přístupu	94
6.2.2 Výsledky výzkumu – druhé hledisko přístupu	95
6.2.3 Zodpovězení – druhé hledisko přístupu k začleňování CSR informací do výročních zpráv	101
6.3 Systematičnost při referování o CSR tématech	106
6.3.1 Omezení vypovídací schopnosti výsledků – třetí hledisko přístupu	106
6.3.2 Výsledky výzkumu – třetí hledisko přístupu	106
6.3.3 Zodpovězení – třetí hledisko přístupu k začleňování CSR informací do výročních zpráv	110
6.4 Snaha o podporu zpětné vazby	111
6.4.1 Omezení vypovídací schopnosti výsledků – čtvrté hledisko přístupu ..	111
6.4.2 Výsledky výzkumu – čtvrté hledisko přístupu	112
6.4.3 Zodpovězení – čtvrté hledisko přístupu k začleňování CSR informací do výročních zpráv	114
6.5 Identifikace přístupu k začleňování CSR informací do výročních zpráv – zodpovězení	115
ZÁVĚR	117
SUMMARY	121
SEZNAM LITERATURY.....	123
SEZNAM ZKRATEK	131
SEZNAM GRAFŮ	132
SEZNAM OBRÁZKŮ	133
SEZNAM TABULEK	134
SEZNAM PŘÍLOH	135
REJSTRÍK	187

ÚVOD

Koncepce společenské odpovědnosti podniku již není zcela neznámá. I v České republice se stala předmětem řady výzkumů, z nichž valná část však zůstává ve stádiu šetření znalosti a pojmání této koncepce. Lze ji charakterizovat jako přístup, na jehož základě podniky kromě svého stěžejního poslání – tvorby zisku – monitorují dopady svých činností na životní prostředí a společnost a následně se snaží o snižování negativních a naopak zvyšování pozitivních vlivů.

S aplikací této koncepce v podnikohospodářské praxi se spojuje mnoho výhod, které ovšem často začnou na podnik působit až při zveřejnění jeho aktivit. Do té doby podnik získává jen omezené benefity v podobě úspor, či realizuje pouze filantropii – v lepším případě strategicky zacílenou. Toto zjištění vedlo k zaměření předložené publikace a zde prezentovaného výzkumu na oblast nefinančního reportování.

Ze studia předchozích výzkumů vyplynulo, že se jen velmi málo z nich zabývá zjištěním stavu reportování o společenské odpovědnosti podniku v postkomunistických zemích. Hodnocení také často omezují jen na vybraná hlediska reportování. Proto se výzkum zaměřil na jednu ze zemí tzv. Východního bloku – konkrétně na Českou republiku. Hlavní ambicí výzkumu byla **identifikace integrujícího přístupu podniků k začleňování informací o společenské odpovědnosti podniku do výročních zpráv**. Ty byly vybrány nejen kvůli jejich významu, záruce výskytu informací o alespoň některých tématech společenské odpovědnosti podniku, ale též kvůli vzrůstajícímu trendu integrace informací o společenské odpovědnosti podniku právě do tohoto typu reportů.

Jako vhodná metoda pro odhalení přístupu byla vybrána **kvantitativní obsahová analýza**. Na základě studia vybraných metodik pro hodnocení reportování o společenské odpovědnosti podniku s přihlédnutím k nejednotnému výkladu obsahu pojmu společenská odpovědnost podniku a vzhledem k odlišným historickým a ekonomickým podmínkám nebylo kódovací schéma přejato z jiných výzkumů, ale vytvořeno s využitím **otevřeného kódování**. Výhodou takto sestavené metodiky je, že umožňuje identifikovat specifika v analyzovaném materiálu, což je plně v souladu s exploratorním charakterem výzkumu.

Předložená publikace je rozdělena do šesti kapitol. V **první kapitole** je vymezena pozice reportování o společenské odpovědnosti podniku. Je rozdělena na tři subkapitoly. V první jsou identifikovány územní rozdíly v tomto typu reportování. Druhá je věnována důvodům reportování o společenské odpovědnosti podniku. Poslední subkapitola se snaží postihnout výhody, které podniku z tohoto typu reportování vyplývají.

Druhá kapitola se zabývá obsahem reportů o společenské odpovědnosti podniku. I ona je rozdělena do dvou dílčích kapitol. V první je přiblížen vývoj

obsahu reportů, resp. témat, která jej tvoří. Studium odborné literatury a výsledků dříve realizovaných výzkumů odhalilo, že volba témat je výrazně ovlivňována jak časovým obdobím, kdy byl report sestavován, tak některými dalšími faktory. Proto budou rozdíly v obsahu popsány nejprve z časového hlediska a následně dle jednotlivých faktorů. Druhá subkapitola se zabývá kvalitou obsahu reportů o společenské odpovědnosti podniků a projevy, kterými lze kvalitu reportů měřit.

Třetí kapitola se zabývá stavem reportování o společenské odpovědnosti podniku v České republice. Je rozdělena do dvou subkapitol. V první jsou přiblíženy výsledky nejen zahraničních ale i domácích výzkumů týkající se této problematiky. Druhá subkapitola se zaměřuje na postihnutí témat o společenské odpovědnosti podniku, která se vyskytují v různých typech reportů.

Ve **čtvrté kapitole** je představen plán dále popisovaného výzkumu. Je rozdělena na čtyři subkapitoly. V první je uvedeno zdůvodnění a význam výzkumu. Ve druhé je vymezen teoretický rámec výzkumu. Ve třetí subkapitole je identifikován výzkumný cíl a k němu vztažené výzkumné otázky, které jej zužují. Poslední subkapitola patří omezením vypovídací schopnosti výzkumu.

V **páté kapitole** je přiblížena zvolená metodologie. I tato kapitola se člení do čtyř subkapitol. V první je identifikován typ výzkumu, jehož výběr byl ovlivněn stanoveným výzkumným cílem. Ve druhé je charakterizován výzkumný vzorek. Třetí subkapitola je věnována popisu použité metody a postupu jejího využití. V poslední subkapitole je uveden způsob sběru a zpracování dat.

Poslední, **šestá, kapitola** je věnována výsledkům provedeného výzkumu, jehož cílem bylo identifikovat přístup k začleňování informací o společenské odpovědnosti do výročních zpráv. Přístup byl hodnocen ve čtyřech hlediscích. Každému z nich je věnována samostatná subkapitola. Na základě akumulace a integrace poznatků o těchto hlediscích je pak v poslední subkapitole identifikován přístup podniků ze zpracovatelského odvětví a stavebnictví k začleňování informací o společenské odpovědnosti do výročních zpráv.

1 SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST PODNIKU A REPORTOVÁNÍ

Společenská odpovědnost podniku (dále také CSR) již není zcela neznámou koncepcí. Její základy položil v roce 1953 Bowen vydáním své knihy *Social Responsibilities of the Businessman*, kde se jí vůbec jako první pokusil vymezit (Carroll, 1999, str. 270). Ačkoliv od té doby vznikla celá řada definic, pojí je jeden společný rys. Je jím neschopnost vymezení šíře záběru CSR aktivit, které by bylo universálně akceptovatelné (Lockett et al., 2006, str. 113, Yang a Rivers, 2009, str. 156). Tato skutečnost komplikuje nejen provádění výzkumů v této oblasti, ale též převoditelnost koncepce do podnikohospodářské praxe.

I přes výše uvedené se však s praktikováním CSR aktivit pojí celá řada přínosů. Nejčastěji uváděnými jsou zvýšení hospodárnosti, produktivity, kvality produktů a loajality zákazníků, zvýšení schopnosti získat a udržet kvalitní zaměstnance, udržení kroku s konkurenty a požadavky trhu či vytvoření zdravějšího prostředí (PwC, 2003, Hopkins a Cowe, 2003, Jeřábková a Hartl, 2003, Trnková, 2005, UNCG, 2007, Steinerová a Makovski, 2008). Zřejmě i to je důvodem, proč Evropská komise, především v posledním desetiletí, intenzivně podporuje a propaguje CSR. Její vysoký význam byl potvrzen i v nově formulované průřadové strategii pro EU pro příští desetiletí – *Europe 2020 Strategy* (KOM, 2011, str. 3). Právě i s jejím přispěním je CSR, alespoň na evropském kontinentě, vnímána jako „přístup k podnikání, ve kterém podniky integrují společenské a environmentální zájmy do svých aktivit a interakcí se stakeholdery na dobrovolné bázi“ (KOM, 2001, str. 5).

S rozvojem CSR roste postupně i objem CSR reportování¹ (Knox et al., 2005, str. 7, Context, 2006a, str. 11, KPMG, 2008a, str. 14 a 16, CR, 2009, str. 6). Tato skutečnost je dle KPMG vysvětlitelná jak nárůstem poptávky různých skupin stakeholderů po vyšší transparentnosti podniku, tak uvědoměním si toho, že způsob, forma a obsah odezvy podniku může vážně ovlivnit jeho dlouhodobou existenci (KPMG, 2008b, str. 8 a 10). Podobné vysvětlení lze nalézt i v tzv. *legitimacy theory*² či *stakeholderské teorii*. Obě dvě nahlíží na reportování jako na prostředek, skrze který manažeři ovlivňují externí vnímání podniku (Hooghiemstra, 2000, str. 57, Deegan, 2002, str. 292). Skrze něj se snaží o zachování tzv. práva podnikat (Islam a Deegan, 2008, str. 853), resp. o udržení dobrých vztahů s relevantními typy stakeholderů (Gray et al., 1995, str. 53,

¹ Gray et al. definuje CSR reportování jako „proces komunikování sociálních dopadů a dopadů na životní prostředí způsobených hospodářskou činností podniku určitým zájmovým skupinám...“ (Gray, R. Owen, D. Maunders, K., 1987, překlad autorky, dle Douglas et al., 2004, str. 389).

² Jelikož autorce není znám oficiální překlad názvu této teorie, ponechává ho v původním jazyce. Detailněji bude představena v kapitole 4.2 na str. 55.

Deegan, 2002, str. 295) a v důsledku o toho zajištění bezproblémového podnikání. Na základě uvedeného lze tedy na CSR reportování nahlížet jako na významný nástroj k zajištění trvale udržitelného fungování podniku a jeho konkurenceschopnosti. Proto se tedy v poslední době čím dál tím větší pozornost přesouvá na tuto dílčí oblast CSR.

Následující text je rozdělen do tří částí. V první budou identifikovány územní rozdíly v CSR reportování. Druhá bude věnována důvodům CSR reportování. Poslední část se bude snažit postihnout, co může stát v pozadí důvodů reportování o CSR, tj. jaké jsou výhody, které podniku ze CSR reportování vyplývají. Zde je však třeba upozornit na skutečnost, že ne vždy je v pramenech rozlišováno mezi důvodem a výhodou, resp. na tyto pojmy je často nahlíženo jako na synonymum.

1.1 Územní rozdíly v reportování

Jak vyplývá z výzkumu CorporateRegister.com (dále jen CR)³, roste s rozvojem poznání o CSR i objem reportů o CSR (CR, 2009, str. 4). K podobným závěrům dospívají také výzkumy např. Knox et al. (Knox et al., 2005, str. 7), Contextu⁴ (Context, 2006a, str. 11) či KPMG.⁵ Z výzkumu⁶ posledně jmenované organizace vyplývá, že v roce 2008⁷ došlo ve srovnání s rokem 2005 k téměř 30% nárůstu reportů o CSR u 250 největších světových podniků⁸ (KPMG, 2008a, str. 14) a též i k podstatnému nárůstu CSR reportování na národních úrovních (KPMG, 2008a, str. 16).

³ CorporateRegister.com vznikl v roce 1998 jako neziskový projekt Next Step Consulting. Jde o webovou stránku, na které se koncentrují informace o CSR se zaměřením na oblast reportování. V současné době na svých stránkách eviduje něco přes 20 000 reportů ze všech regionů, sektorů a podniků všech velikostí (CR, 2009, str. 4). Od roku 2007 uděluje ceny za nejlepší CSR reporty a v rámci jejich udílení se snaží o postihnoutí trendů v obsahu a formě těchto reportů. Více informací na <http://www.corporateregister.com>.

⁴ Context je poradenská společnost specializující se na CSR s pobočkami v USA a Evropě.

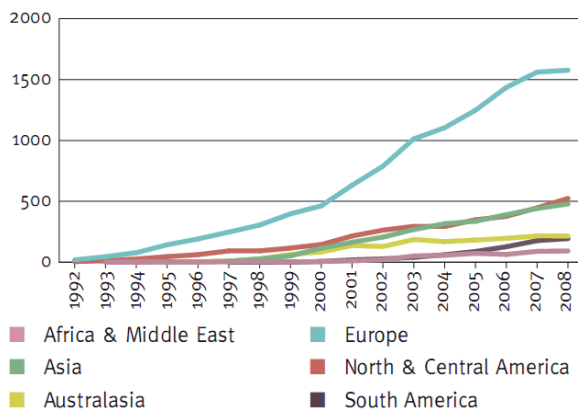
⁵ KPMG je celosvětová síť poradenských společností poskytujících služby v oblasti auditu, daní a poradenství. Více informací na <http://www.kpmg.cz/index.shtml/cz/about/>.

⁶ Jedná se o opakovaný typ výzkumu, ve kterém jsou zkoumány výroční zprávy, sustainability reporty, CSR reporty a webové stránky podniků.

⁷ Výzkum byl v roce 2008 prováděn ve 22 zemích světa. Poprvé do něj byla zařazena ČR, Brazílie, Jižní Korea, Švýcarsko, Maďarsko, Rumunsko a Mexiko. Šetření dále probíhalo v Austrálii, Kanadě, Dánsku, Finsku, Holandsku, Itálii, Japonsku, Jihoafrické republice, Norsku, Portugalsku, Španělsku, Švédsku, Velké Británii a USA (KPMG, 2008, str. 16).

⁸ V současné době 79 % z nich publikuje zprávy o CSR (KPMG, 2008, str. 14).

Graf č. 1: Vývoj objemu reportování ve zkoumaných regionech dle výzkumu CorporateRegister.com

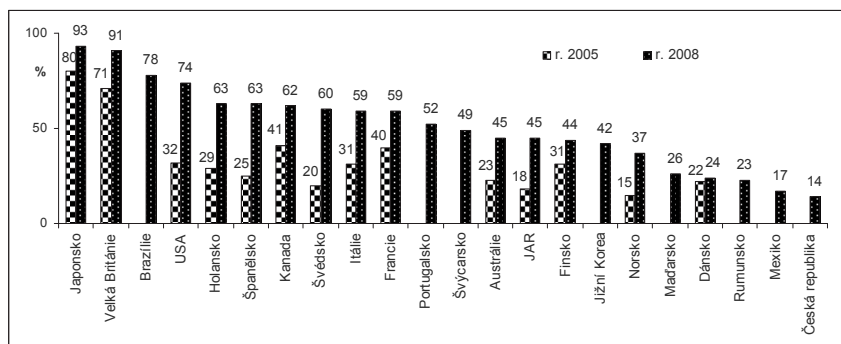
Zdroj: CR, 2009, str. 4.

Na druhé straně však tyto výzkumy také poukazují na skutečnost, že mezi zkoumanými regiony panují významné rozdíly – viz výše uvedený graf č. 1. Dle Contextu předstihly evropské podniky v druhé polovině 90. let minulého století své protějšky v objemu reportování a od této doby se Evropa drží v pozici leadera (Context, 2006a, str. 11).⁹ Množství publikovaných reportů v severní a centrální Americe stejně jako v Asii dosahuje jen jedné třetiny množství zpráv vydávaných v Evropě (CR, 2009, str. 4). V ostatních regionech je objem reportování ještě nižší.

Z detailnějších výsledků již zmiňovaného výzkumu KPMG ovšem vyplývá – viz níže uvedený graf č. 2, že ačkoliv v průměru vycházejí evropské podniky jako leadři na poli reportování, některé země z jiných regionů (jako je Japonsko, Brazílie či USA) je v reportování výrazně převyšují. Zároveň je z něj patrné, že i mezi evropskými podniky jsou velké rozdíly. Výrazně vyšší objem reportování vykazují podniky ze zakládajících zemí či relativně starších členů EU.

⁹ Od roku 2003 však lze vidět zpomalování růstu objemu vydávaných reportů (Context, 2006a, str. 11).

Graf č. 2: Srovnání rozsahu reportování o CSR ve zkoumaných zemích dle výzkumu KPMG za rok 2005 a 2008

Zdroj: autorka dle grafu Companies with stand-alone and integrated corporate responsibility reports, by country 2005-2008 (N100) in KPMG, 2008a, str. 16.¹⁰

Výsledky výzkumu KPMG také dokládají, že v ČR je reportování o CSR zatím v plenkách vzhledem k tomu, že pouze 14 % ze zkoumaných podniků reportuje o CSR. Skutečnost, že úroveň reportování a celkově i úroveň zapojování se do CSR je i v ostatních postkomunistických zemích velmi nízká, podporují výsledky širšího výzkumu¹¹ Lina a Brauna (Line a Braun, 2007, str. 40) či Partners for Financial Stability Programu.¹² Na základě analýzy dat v delší časové řadě však výzkumníci konstatují, že i v těchto zemích má CSR reportování vzrůstající trend (PFS Program, 2008, str. 34).

Disproporce v CSR reportování mezi jednotlivými regiony i zeměmi je dle EIRISu ovlivněna celou řadou faktorů. Jako hlavní uvádí především legislativu, tlak nevládních organizací, marketingové úsilí a růst tzv. společensky odpovědného investování (EIRIS, 2008, str. 8). Podle Maignanové a Ralstona může

¹⁰ Data zobrazená v grafu vznikla součtem % výskytu samostatně publikovaných CSR zpráv a integrovaných CSR zpráv do VZ za rok 2008. Výsledky za rok 2005 a 2008 jsou porovnatelné i přes to, že se v citovaném dokumentu objevuje tvrzení, že výsledky za rok 2005 zobrazují pouze % výskytu samostatně publikovaných CSR zpráv. Podíváme-li se totiž do výsledků výzkumu KPMG za rok 2005, zjistíme, že výsledky za rok 2005 shrnují % výskytu samostatně publikovaných CSR zpráv a integrovaných CSR zpráv do VZ (viz KPMG, 2005, str. 10).

¹¹ Výzkum byl realizován v 5 členských zemích EU: v Polsku, Maďarsku, Litvě, Slovensku, Bulharsku a ve 3 kandidátských zemích: v Chorvatsku, Makedonii a Turecku (Line a Braun, 2007, str. 9). Až na Turecko se jedná o země z bývalého Východního bloku.

¹² Výsledky šetření realizovaného na konci léta 2008 na vzorku 10 blue chips z 11 zemí střední a východní Evropy ukázaly, že 28 ze 110 zkoumaných podniků publikuje samostatné CSR reporty. 3 podniky, které takto činí, jsou z ČR (PFS Program, 2008, str. 34).

vysvětlení rozdílů dále spočívat v odlišných očekáváních kladených na stát a podniky a též v politických změnách (Maignan a Ralston, 2002, str. 505). Za další faktor ovlivňující disproporci považují Line a Braun také ochotu zahraničních investorů přenášet postupy společenské odpovědnosti, které realizují ve své domácí zemi, na další trhy (Line a Braun, 2007, str. 21).

1.2 Důvody reportování

V následující části budou představeny nejčastěji zmiňované důvody CSR reportování. Dlouhodobě a nejsystematičtěji se jejich identifikaci věnuje již zmiňované KPMG. Ze srovnání rozložení uváděných důvodů ve dvou zkoumaných rocích vyplývá – viz níže uvedená tabulka č. 1, že u podniků působících v globálním prostředí¹³ (dále též G250) došlo k oslabení ekonomických důvodů a naopak zvýraznění důvodů etických.

Dále z tohoto srovnání vyplývá, že k největšímu nárůstu došlo u kategorie „Pověst či značka“ (o 28 %). To dle KPMG spolu s výskytem vysokého procenta u kategorie „Inovace a učení“ signalizuje, že si podniky uvědomily, že „vyhýbání se společenské a environmentální odpovědnosti může mít negativní dopad na hodnotu značky“ (KPMG, 2008a, str. 19, překlad autorky). Další velký nárůst (o 19 %) se vyskytl u kategorie „Upevnění vztahů s dodavateli“. Tuto změnu si KPMG vysvětluje tak, že podniky začaly chápat svou odpovědnost v širším kontextu.

Naopak největší pokles uváděných důvodů nastal u kategorie „Řízení rizika či snižování rizika“. Toto zjištění KPMG interpretuje tak, že podniky z G250 začaly reportování o CSR vnímat jako prostředek pro získání podnětů pro inovace a díky tomu se jejich chování změnilo z reaktivního či obranného na proaktivní. Další velký pokles (o 10 %) nastal u kategorie „Přístup ke kapitálu nebo zvýšení hodnoty pro shareholdery“. To je však v rozporu se zjištěním, že roste integrace CSR reportů do výročních zpráv (KPMG, 2008a, str. 19).

---

¹³ Do výzkumného vzorku bylo zařazeno 250 podniků z Fortune Global 500 za rok předcházející výzkumu.

Tabulka č. 1: Srovnání důvodů vedoucích k reportování o CSR u G250 dle KPMG za rok 2005 a 2008

Důvody	r. 2005 (%)	r. 2008 (%)
Etické důvody	53	69
Ekonomické důvody	74	68
Pověst nebo značka	27	55
Inovace a učení se	53	55
Motivace zaměstnanců	47	52
Řízení rizika či snížení rizika	47	35
Upevnění vztahů s dodavateli	13	32
Přístup ke kapitálu nebo zvýšení hodnoty pro shareholdery	39	29
Zlepšení tržní pozice (tržního podílu)	21	22
Zlepšení vztahů se státními úřady	9	21
Úspora nákladů	9	17

Zdroj: autorka dle grafu Drivers for corporate responsibility reporting (G250) in KPMG, 2008a, str. 18, překlad autorky.

Vedle postihnutí důvodů podniků působících v globálním prostředí se KPMG zaměřilo také na výzkum důvodů podniků působících jen na národních trzích¹⁴ (dále též N100). Na základě srovnání výše prezentovaných výsledků s výsledky na národních úrovních lze konstatovat, že se v zásadě shodují, ačkoliv se míra výskytu důvodů zařazených do jednotlivých kategorií liší. Etické a ekonomické důvody jsou spolu s důvody spadajícími do kategorie „Pověst či značka“ podniky z N100, stejně jako u podniků z G250, uváděny nejčastěji. Naopak důvody spadající do kategorie „Učení se a inovace“ uvádějí podniky z N100 méně často než podniky z G250 a důvody spadající do kategorie „Řízení rizika či snížení rizika“ zase častěji. To dle KPMG vypovídá o tom, že podniky působící na národních úrovních vnímají CSR a reportování o CSR spíše jako nástroj na řízení rizika než jako příležitost k získání podnětů k inovacím (KPMG, 2008a, str. 19).

Myšlenku, že důvodem reportování o CSR je snaha o zvýšení důvěryhodnosti podniku a image, podporuje jak Global Compact UN, tak Evropská komise, Trotman, Deegan či Hooghiemstrová (UNGC, 2008, str. 5, KOM, 2002, str. 6, EIRIS, 2007, str. 8, Trotman, K. T., 1979, dle Deegan a Rankin, 1996, str. 51, Deegan, 2002, str. 291, Hooghiemstra, 2000, str. 64). Posledně jmenovaná se dokonce domnívá, že reportování o CSR přispívá k tvorbě konkurenční výhody vzhledem k tomu, že „vytváří pozitivní image, což se následně odráží ve větší ochotě lidí s tímto podnikem obchodovat a kupovat si jeho produkty“ (Hooghiemstra, 2000, str. 64, překlad autorky).

¹⁴ Do tohoto výzkumného vzorku bylo vybráno 100 největších podniků dle tržeb z každé vyšetřované země. Výjimkou bylo Švédsko, kde bylo zkoumáno jen 70 největších podniků (KPMG, 2008, str. 12).

U Trotmana lze nalézt rozvedení kategorie KPMG „Řízení rizika či snížení rizika“ o snížení pravděpodobnosti stávek, bojkotů produktů a zavedení zákonů ke škodě podniku (Trotman, K. T., 1979, dle Deegan a Rankin, 1996, str. 51). Na skutečnost, že důvodem reportování o CSR je snaha o vyvolání dojmu, že manažerské postupy jsou v souladu se státní politikou a tudíž není třeba dalších státních zásahů v dané oblasti, upozorňují také Abbott a Monsen (Abbott a Monsen, 1979, str. 506). Global Compact UN pak stejně jako KPMG uvádí, že důvodem vydávaných CSR reportů je snaha o řízení vztahů se stakeholdery, sdílení zkušeností a znalostí a motivace ke změnám (UNGC, 2008, str. 5).

Nad rámec výše uváděných důvodů upozorňuje SustainAbility, Hooghiemstrová či Deegan ještě na jeden důvod, jenž je možné vysvětlit pomocí tzv. legitimity theory. Dle této teorie by CSR reportování mělo demonstrovat, že se podnik chová v souladu s požadavky společnosti či by mělo být utvořeno tak, aby měnilo očekávání společnosti ku prospěchu podniku (Deegan et al., 2002, str. 320). Z toho pak vyplývá, že důvodem reportování je snaha o ospravedlnění existence podniku ve společnosti a zajištění práva podniku dlouhodobě podnikat (SustainAbility, 2006, str. 5, Hooghiemstra, 2000, str. 57, Deegan, 2002, str. 290).

1.3 Výhody vyplývající z reportování

Tato část bude věnována výhodám plynoucím ze CSR reportování. Právě o nich se lze domnívat, že jsou primárním důvodem, proč podniky tuto aktivitu (reportování), která je stojí určité finance, realizují. Čtenáři, kterému je prošlematika CSR blízká, však neunikne, že se uváděné výhody CSR reportování výrazně překrývají s výhodami plynoucími z aplikace CSR v podnikohospodářské praxi obecně.

KPMG identifikovalo na základě publikovaných informací z case studies, vypracovaných The World Business Council for Sustainable Development a United Nations' Environment Program, tyto výhody plynoucí z reportování o CSR (KPMG, 2008b, str. 10-11, upraveno autorkou):

- prokázání transparentnosti – v tomto bodě KPMG upozorňuje na skutečnost, že reportování vlastně propaguje závazek podniku řídit svůj environmentální, společenský a ekonomický dopad a demonstrováním průhlednosti vytváří základnu pro dialog se stakeholdery;
- vytvoření konkurenčního positioningu a tržní diferenciacie – zde KPMG upozorňuje na skutečnost, že pro čím dál tím více podniků se reportování o CSR a samotné aktivity CSR stávají prostředkem k odlišení značky, výrobků a/nebo služeb;
- zvyšování dobrého jména – KPMG zdůrazňuje, že reportování lze použít při řízení vnímání podniku stakeholdery a skrze něj pomáhá chránit a zvyšovat jeho dobré jméno;

- zvýšení povědomí, motivace a ztotožnění zaměstnanců s podnikem, přitážení talentů – tato výhoda je analogií předchozí a spočívá v jejím rozvedení vůči jednomu typu stakeholderů – zaměstnancům. KPMG v souvislosti s ní upozorňuje na skutečnost, že jak stávající tak potenciální zaměstnanci mají vůči chování podniku určitá očekávání a při zvažování setrvávání či změně svého zaměstnavatele zvažují i informace o CSR aktivitách. Pokud jsou tyto informace náležitě komunikovány, mohou výrazně ovlivnit vnímání podniku. Ten se pak i díky nim může stát tzv. „employer of choice“. Uvedený statut mu dle KPMG může pomoci „zvýšit loajalitu zaměstnanců, snížit fluktuaci a zvýšit schopnost podniku přitáhnout a udržet vysoce kvalitní zaměstnance“ (KPMG, 2008b, str. 11, překlad autorky);
- posílení povědomí o riziku a jeho řízení – dle analýzy KPMG pomáhá reportování o CSR podniku demonstrovat „závazek k efektivnímu řízení rizika spojeného s výkonnostními faktory udržitelnosti a komunikovat svou výkonnost v oblasti rizika“ (KPMG, 2008b, str. 11, překlad autorky);
- přitážení dlouhodobého kapitálu a příznivých finančních podmínek skrze demonstrování schopnosti sladit zájmy podniku se zájmy různých skupin stakeholderů, což snižuje potenciální rizikovost podniku pro investory;
- zavedení a zlepšení systémů řízení a podpora pro rozhodování¹⁵ – z case studies vyplynulo, že pro sestavení zpráv je nutný sběr, třídění a analýza dat o využívaných zdrojích a materiálech, aktivitách v jednotlivých oblastech CSR a následné ohodnocení procesů. Započetí systémového přístupu k této problematice pak podniku pomáhá lépe identifikovat příležitosti pro úsporu nákladů, tvorbu příjmů skrze efektivnější využívání zdrojů a materiálů, či mu pomáhá ho lépe řídit ve sledovaných oblastech díky umožnění stanovování kvantifikovatelných cílů, které, pokud jsou veřejně vyhlášené, mohou vést dokonce k interní změně či ke zvýšení výkonnosti ve zkoumaných oblastech;
- podpora inovací – tato výhoda je důsledkem dvou předchozích výhod. Zkoumání zájmů odlišných skupin stakeholderů a zavedení či revize stávajících procesů kvůli sestavení reportu může stimulovat výkonnost a uvažování podniku „a tak mu umožňovat zvyšovat svou konkurenceschopnost“ (KPMG, 2008b, str. 11, překlad autorky);
- zlepšení souladu podnikových aktivit se zákony a nařízeními daného státu¹⁶ – z analýzy case studies vyplynulo, že propracované reportovací postupy a procesy mohou být též využity pro identifikaci oblastí, jež mohou být potenciálně v budoucnu regulovány či pro poskytnutí informací k ovlivnění budoucí regulace;

---

¹⁵ Do této kategorie výhod byly vzhledem k podobnosti v obsahu sloučeny tyto kategorie výhod: „Vytváření finanční hodnoty“, „Dosahování průběžného zlepšování“, „Zlepšení systémů řízení a rozhodování“.

¹⁶ Tzv. regulatory compliance.

- udržení práva podnikat – KPMG z analýzy zjistilo, že „komunity a stakeholderi pravděpodobně více podporují podniky, které komunikují otevřeně a čestně o způsobu řízení a výkonnosti ve vztahu k environmentálním, společenským a ekonomickým faktorům“ (KPMG, 2008b, str. 11, překlad autorky) a že „schopnost podniku komunikovat efektivně své aktivity a výkonnost klíčovým stakeholderům může být zásadní pro jeho dlouhodobý úspěch, životaschopnost a růst“ (KPMG, 2008b, str. 10, překlad autorky).

Na základě porovnání výše identifikovaných výhod s výhodami, ke kterým docházejí jiní autoři, instituce i samotné KPMG v jiném výzkumu,¹⁷ lze konstatovat, že v této oblasti panuje víceméně shoda. V souladu se zjištěním KPMG uvádí Steinerová a Makovski jako výhody CSR reportování zviditelnění podniku, zvýšení transparentnosti a zvýšení dohledu nad CSR aktivitami a v důsledku existence psaného materiálu i možnost následného ohodnocení výkonnosti CSR aktivit (Steinerová a Makovski, 2008, str. 26). Na poslední jmenovanou výhodu, která jde ruku v ruce s transparentností, upozorňují i Graafland et al. (Graafland et al., 2002, str. 3).

Další výhody dle Steinerové et al. spočívají v zapojení stakeholderů do rozhodování podniku,¹⁸ zvýšení povědomí zaměstnanců o CSR a podpoření mezisektorového partnerství mezi podniky, státními institucemi a neziskovými organizacemi (Steinerová et al., 2008, str. 22). Konstatování, že výhoda vyplývající z reportování o CSR spočívá v pozitivním ovlivnění vnímání podniku či jeho značky, můžeme nalézt jak ve sdělení 347 z roku 2002 Evropské komise tak u Cowena, Bartelse et al. či Hooghiemstrové (KOM, 2002, str. 6, Cowen S. S. et al., 1987, dle Hackston a Milne, 1996, str. 79, Bartels et al., 2008, str. 10, Hooghiemstra, 2000, str. 64). Ve svém sdělení 136 z roku 2006 pak Evropská komise dále uvádí jako výhody zvýšení transparentnosti, viditelnosti a důvěryhodnosti postupů spojených s CSR (KOM, 2006, str. 6).

---

¹⁷ KPMG na základě prezentovaných informací o CSR národními podniky a podniky působícími v globálním prostředí dospívá k názoru, že výhody reportování o CSR jsou shodné s výhodami CSR obecně, jelikož těchto výhod může dosáhnout, jen když o nich bude své stakeholdery informovat. V důsledku toho konstatuje, že reportování posiluje systém řízení rizika, interní systém, upozorňuje na nové příležitosti pro inovace produktů a služeb, pomáhá se řízením externích vztahů, odlišení se od konkurence, zajištění si práva k podnikání od různých skupin stakeholderů, zajištění si příznivých finančních podmínek díky nárůstu poptávky po informacích o environmentální a společenské výkonnosti, podporování inovací díky lepšímu porozumění potřeb stakeholderů nebo budoucím rizikům, přilákání a udržení pracovníků, zlepšení reputace, zvýšení důvěryhodnosti (KPMG, 2008a, str. 10).

¹⁸ Tato výhoda zřejmě spočívá nejen ve zvýšení loajality stakeholderů díky uspokojování jejich zájmů, ale také v tom, že jejich zapojením podnik přesouvá část své odpovědnosti na ně, čímž snižuje potenciální rizika plynoucí ze své činnosti.

Výhody, jako udržení práva podnikat, prokázání transparentnosti, posílení povědomí o riziku či přitahování dlouhodobého kapitálu a příznivých finančních podmínek, vyplývají z uvědomění si tlaku různých skupin stakeholderů na podnik. To následně vede k aktivnějšímu chování podniku vůči stakeholderům, které může být motivováno jak etickými důvody tak snahou o zvýšení ziskovosti (Berman, S. L. et al., dle Belal, 2000, str. 3). Přímá a jednoznačná závislost reportování o CSR na finanční výkonnosti však není dostatečně prokázána kvůli existenci odlišných výsledků (viz např. Hackston a Milne, 1996, Gray, 2005, Kašparová a Škapa, 2007).

1.4 Shrnutí

V této kapitole byla představena koncepce společenské odpovědnosti podniku, kterou lze i přes existenci mnoha definic chápat jako „přístup k podnikání, ve kterém podniky integrují společenské a environmentální zájmy do svých aktivit a interakcí se stakeholdery na dobrovolné bázi“ (KOM, 2001, str. 5). Ačkoli její převoditelnost do podnikohospodářské praxe komplikuje vágnost jejího vymezení, je její využití spojováno s celou řadou výhod. Těch však může být dosaženo, jen když se relevantní skupiny stakeholderů o realizaci těchto aktivit dozví. CSR reportování lze zároveň chápat jako nástroj k posílení konkurenceschopnosti daného podniku a k zajištění trvale udržitelného fungování podniku.

Ze studia výsledků různých výzkumů vyplynulo, že jak z globálního tak z regionálního či národního hlediska objem CSR reportů roste (viz např. CR, 2009, Context, 2006a, KPMG, 2008a). Na druhé straně je z nich ovšem patrné, že existuje výrazná rozkolísanost objemu reportů. Tu lze nalézt nejen mezi jednotlivými regiony, ale dokonce také uvnitř nich (viz např. Context, 2006a, KPMG, 2008a, Line a Braun, 2007, Chapple a Moon, 2005).

Jelikož jsou CSR reporty plně pod kontrolou podniku, je možné je využít, jak již bylo uvedeno, nejen k informování vybraných typů stakeholderů, ale také k ovlivnění vnímání a změně očekávání společnosti ku prospěchu podniku (Hooghiemstra, 2000, Deegan et al., 2002). Uvedené se odráží jak v uváděných důvodech tak výhodách CSR reportování. Nejčastěji uváděnými důvody jsou důvody etické, ekonomické a zvýšení důvěryhodnosti podniku a jeho image (viz např. CCC, 2000, EIRIS, 2007, KPMG, 2008a, UNCG, 2008). Výhod CSR reportování je uváděna celá řada. Jejich výčet víceméně kopíruje výčet výhod plynoucích z realizace CSR aktivit obecně (viz např. KOM, 2006, KPMG, 2008b, Steinerová a Makovski, 2008). Hranice mezi důvodem a výhodou je však velmi tenká a někdy není v realitě podnikové praxe příliš snadné rozlišit, co je důvodem CSR reportování a co jeho výhodou.

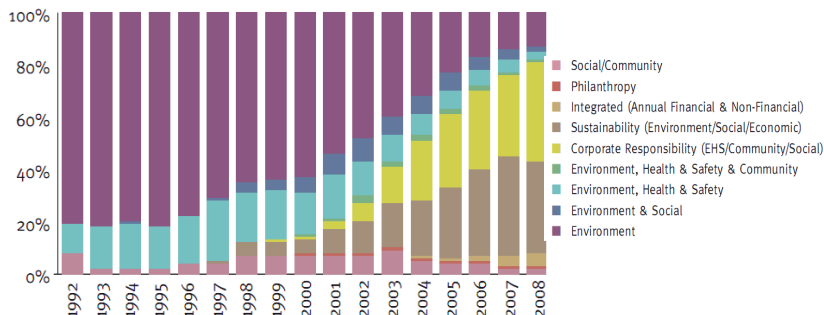
2 OBSAH REPORTŮ

Tato kapitola se skládá ze dvou dílčích témat. V první části bude přiblížen vývoj obsahu CSR reportů. Studium odborné literatury a výsledků dříve realizovaných výzkumů odhalilo, že významný vliv na jejich obsah má jak časové období tak některé další faktory. Těmi jsou region, ve kterém podnik působí, velikost podniku, odvětví a tomu odpovídající míra rizika negativního působení na okolí či využívání některého ze standardů dotýkajících se CSR. Proto budou rozdíly v obsahu popsány nejprve z časového hlediska a následně dle jednotlivých faktorů. Druhá část kapitoly se zabývá kvalitou obsahu CSR reportů a projevy, kterými lze kvalitu reportů měřit.

2.1 Témata obsažená v CSR reportech

Dle výzkumu EIRISu¹⁹ se podniky začaly o ne finanční reportování více zajímat až koncem 80. let minulého století. Nejprve bylo reportování rozšířeno o popis činnosti podniku na zamezení negativních dopadů jeho aktivit na životní prostředí. V 90. letech se v reportech začaly postupně objevovat i informace o společenské oblasti – především o filantropii. To vše pak vyústilo na začátku 21. století k vydávání reportů zahrnujících všechna CSR témata (EIRIS, 2007, str. 6).

Graf č. 3: Množství vydávaných CSR reportů dle jednotlivých typů z globálního hlediska dle výzkumu CorporateRegister.com

Zdroj: CR, 2009, str. 5.

Postupný odklon od vydávání čistě environmentálních reportů, příp. reportů kombinujících environmentální témata s problematikou ochrany zdraví

¹⁹ EIRIS je neziskovou organizací původem z Velké Británie, která v současné době působí globálně a zabývá se výzkumem výkonnosti podniků v oblasti společenské, environmentální a etické. Více informací na <http://www.eiris.org/>.

a bezpečnosti při práci ve prospěch reportů o podnikové odpovědnosti (dále jen CR reporty) a sustainability reportů²⁰ lze vyčíst i z výše uvedeného grafu č. 3. Vyplývá z něj též, že míra vydávání reportů zabývajících se čistě komunitními či společenskými tématy zůstává po celou zkoumanou dobu na relativně nízké úrovni. To samé platí i o míře vydávání reportů obsahujících zbývající mixy témat. Naopak vydávání tzv. integrovaných reportů²¹ má vzrůstající tendenci. Právě v této formě reportů vidí CR budoucnost a slibuje si od ní větší kvalitu reportů (CR, 2009, 3). Růst integrace či alespoň částečné integrace CSR reportů do výročních zpráv předpovídá na základě svých šetření i KPMG (KPMG, 2008, str. 17).

2.1.1 Rozdíly v obsahu reportů dle regionu, země

Velký vliv na volbu typu reportu, který podmiňuje jeho obsah, má však i region či země, ve které podnik působí. Z realizovaného šetření Contextu v roce 2006 vyplývá – viz níže uvedený graf č. 4, že nejrozšířenějším typem reportu napříč regiony je CR report.²² Druhou nejrozšířenější skupinou je sustainability report, ačkoliv jeho míra využívání napříč zkoumanými regiony značně kolísá. V Evropě²³ tyto 2 typy reportů reprezentují 90 % publikovaných reportů, v regionu Zbytek světa je to okolo 80 % a v USA zhruba 70 %. V USA je více než sustainability report rozšířen čistě environmentální či EHS report.²⁴ Zároveň se zde nejčastěji ze všech regionů objevuje report zaměřený výhradně na filantropii/aktivity v komunitě.

²⁰ CR rozlišuje reporty o podnikové odpovědnosti (CR reporty) a sustainability reporty. Dle jejich členění zahrnuje CR report témata ochrana přírody, zdraví a bezpečnosti při práci (EHS), aktivity vůči komunitě a společenská témata. Sustainability report zahrnuje dle nich to, co se obvykle řadí pod CSR, tj. oblast ekonomickou, environmentální a společenskou (CR, 2009, str. 5).

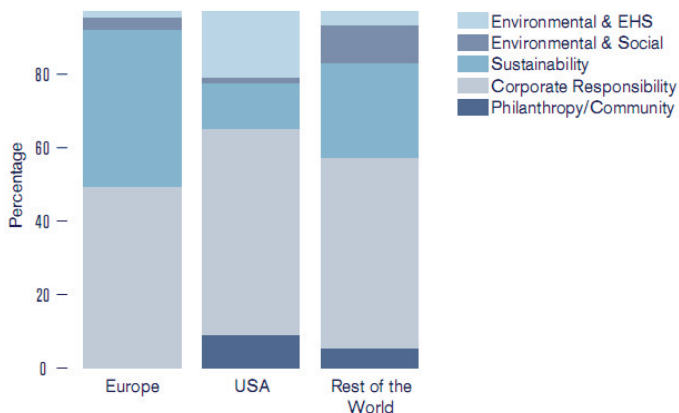
²¹ Takto jsou označovány výroční zprávy, do kterých jsou začleněny CSR reporty.

²² Při rozlišení, zda se jedná o CR report či sustainability report, vyšel Context z již zmiňovaného přístupu CR. Rozdíl mezi CR reportem a reportem pokrývajícím společenská témata a témata životního prostředí autoři neuvádějí (Context, 2006a, str. 14). Lze se však domnívat, že rozdíl spočívá v (ne)zahrnutí prohlášení podniku o odpovědnosti.

²³ Výzkumný vzorek 100 podniků pocházel z Dánska, Švýcarska, Nizozemí, Německa, Velké Británie, Francie, Itálie, Španělska, Belgie, Švédska, Finska, 3 zkoumané podniky byly též z Ruska (dle seznamu podniků v Context, 2006a, str. 20-23).

²⁴ Jak již bylo řečeno, jedná se o report pokrývající témata životní prostředí, ochrany zdraví a bezpečnosti při práci.

Graf č. 4: Typy vydávaných reportů ve zkoumaných regionech dle výzkumu Contextu

Zdroj: Context, 2006a, str. 11.

Výše identifikované rozdíly ve využití rozdílných typů reportů potvrzuje s odstupem několika málo let víceméně i CR, které tuto problematiku zkoumá ve větším detailu.²⁵ I z níže uvedeného grafu č. 5 vyplývá, že v Evropě se reporty rozpadají na 2 relativně stejně početné typy – na CR reporty a sustainability reporty, přičemž v ostatních regionech je dominantním pouze vždy jen 1 typ. Výsledky výzkumu Contextu a CR o využívání typů reportů v USA nejsou plně srovnatelné, jelikož CR nezkoumalo USA samostatně, ale vzalo v potaz celý region severní a centrální Ameriky. I přesto se jejich výsledky shodují v tom, že nejrozšířenějším reportem je v tomto regionu CR report. Teprve s výrazným odstupem následuje sustainability report. Tuto kombinaci volby typu reportů lze dle CR pozorovat i v asijském regionu. Naopak přesně opačnou kombinaci lze pozorovat u podniků v jižní Americe, Australasii a částečně také v Africe a na Středním východě.

V jižní Americe, Africe a na Středním východě se dle CR téměř nevyužívají samostatné environmentální reporty, které v ostatních regionech patří ke třetímu nejčastěji užívanému typu reportu.²⁶ Zato lze zde spolu s regionem Australasie najít nejvyšší výskyt integrace CSR reportů do VZ. V té, jak již bylo uvedeno, vidí CR budoucnost a slibuje si od ní větší kvalitu reportů (CR, 2009, 3).

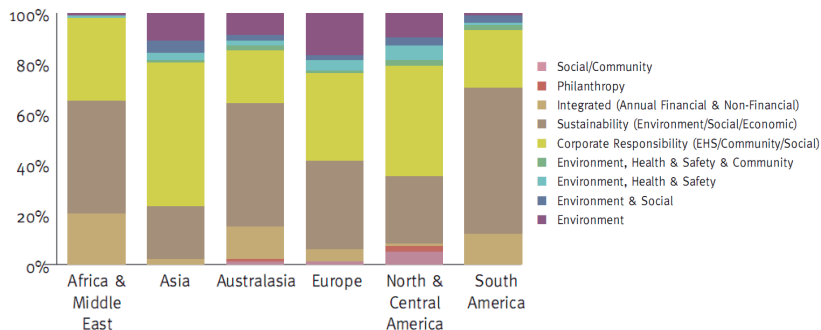
Na základě níže uvedeného grafu č. 5 lze konstatovat, že dle výsledků výzkumu CR se v Evropě nejčastěji vyskytuje kombinace environmentálních a společen-

²⁵ Rozlišuje mezi více regiony a typy reportů. Jak již bylo uvedeno, CR provádí výzkum v téměř všech zemích světa.

²⁶ Až na výjimku Asie, kde využití tohoto typu reportu spadá až na 4. místo.

ských témat, která jsou výrazně často doplněna i o ekonomický dopad aktivit podniku na okolí. Velká pozornost se též věnuje problematice ochrany zdraví a bezpečnosti při práci. V severní a centrální Americe je situace velmi podobná, přičemž se zde ještě výrazně častěji než v dalších zkoumaných regionech objevují témata zaměřená na aktivity podniku vůči komunitě a na filantropické aktivity. V Asii se dle CR nejčastěji vyskytuje kombinace environmentálních a společenských témat se zaměřením na ochranu zdraví a bezpečnosti na pracovišti. V menší míře zde najdeme i kombinaci témat v souladu s TBL. V Australasii se nejčastěji vyskytuje kombinace témat v souladu s TBL a v menší míře i kombinace environmentálních a společenských témat se zaměřením na ochranu zdraví a bezpečnosti při práci. Podobnou situaci ve výskytu kombinací témat lze vidět i v jižní Americe, Africe a na Středním východě.

Graf č. 5: Množství vydávaných CSR reportů dle jednotlivých typů a různých regionů

Zdroj: CR, 2009, str. 5.

V širším měřítku tuto problematiku zkoumal také EIRIS v roce 2007 na vzorku podniků z celého světa.²⁷ Z výzkumu vyplynulo, že jsou evropské a japonské podniky jasnými leadery při řízení svých environmentálních dopadů na společnost (EIRIS, 2007, str. 7). O této problematice též dle EIRISu relativně často reportují podniky z Austrálie, Nového Zélandu a USA (EIRIS, 2007, str. 7). Naopak u podniků z asijských zemí, mimo Japonsko, se toto téma objevuje jen velmi zřídka – výskyt tohoto tématu se objevil pouze u 15 % podniků s velkým dopadem na životní prostředí (EIRIS, 2007, str. 7). Z uvedeného se tedy dá předpokládat, že podniky s nižším dopadem na toto prostředí budou o tomto tématu reportovat ještě méně. Výsledky výzkumu také ukazují, že jak americké tak i evropské, australské a novozélandské podniky často referují

²⁷ Výzkumný vzorek čítal 1 996 podniků z celého světa zařazených do FTSE All-World Developed indexu (EIRIS, 2007, str. 23).

o zajištění rovnosti šancí. Na druhé straně z nich ale též vyplývá, že ze všech zkoumaných regionů jen evropské podniky²⁸ (více než 50 %) reportují o svých CSR postupech v dodavatelských řetězcích (EIRIS, 2007, str. 8).

Do větší hloubky zkoumali rozdílnost v tématech zahrnutých do sustainability reportů amerických a evropských nadnárodních podniků Konrad et al. Z výsledků jejich výzkumu²⁹ vyplynulo, že americké podniky kladou ve společenské oblasti důraz především na problematiku minorit³⁰ a diverzitu, zatímco evropské podniky se zabývají spíše gender problematikou a vyvážeností osobního a profesního života.³¹ Americké podniky také informují o určitých zaměstnaneckých benefitech jako je např. úhrada nákladů za zdravotní péči, penzijní plány či plány životního pojištění, které se v Evropě zatím zřejmě díky odlišnému systému sociální péče tolik neobjevují (Konrad et al., 2006, str. 94). Místo toho se evropské podniky zaměřují na problematiku udržení pracovního místa.

O postihnutí rozdílů v reportovaných tématech, tentokrát na webových stránkách podniků, se pokoušela též Maignanová a Ralston. Z výsledků jejich výzkumu vyplynulo, že téměř všechny americké podniky z těch, co zmiňují CSR, na prvním místě prezentují svou podporu komunitě skrze filantropické aktivity a s určitým odstupem i skrze dobrovolnictví. To není naopak ani jedenkrát zmiňováno na webových stránkách francouzských a nizozemských podniků. Ty v souvislosti se svým závazkem k naplňování CSR nejčastěji poukazují na své programy řízení environmentálních dopadů podniku na okolí. Z uvedeného tedy vyplývá, že „se francouzské a holandské podniky snaží o budování image společensky odpovědných podniků na základě výctu postupů (jako je např. snižování environmentálních dopadů svých provozů, management kvality či sponzorství), které jsou úzce svázány s výrobním procesem a tradiční propagací...“, zatímco americké podniky se snaží být viděny jako společensky odpovědné skrze aktivity jako jsou např. filantropické programy, dobrovolnictví, které jdou za rámec výroby a propagace“ (Maignan a Ralston, 2002, str. 508, překlad autorky). Podniky z Velké Británie se nacházejí v prezentaci svých CSR postupů někdy mezi americkými a evropskými podniky.

²⁸ „Přes 50 % evropských podniků závislých na globálních dodavatelských řetězcích má formulovanou základní nebo pokročilou politiku v oblasti dodavatelského řetězce“ (EIRIS, 2007, str. 8, překlad autorky).

²⁹ Výsledky je však třeba interpretovat velmi opatrně, jelikož výzkumný vzorek čítal pouze 12 sustainability reportů. 5 z nich bylo z USA, 5 z Německa a po 1 z Velké Británie a Nizozemí (Konrad et al., 2006, str. 102).

³⁰ Zde je zajímavé, že do minorit řadí i ženy.

³¹ Work-life balance.

V rámci evropského kontinentu se pokoušeli o srovnání reportovaných témat Douglas et al. v rámci analýzy VZ³² a webových stránek podniků,³³ ovšem pouze z finančního sektoru. Z analýzy vyplynulo, že irské banky nejčastěji publikují informace o corporate governance a lidských zdrojích. Naopak informace o politice zaměřené na životní prostředí se v jejich VZ neobjevily ani jednou (Douglas et al., 2004, str. 392). Ve druhém výběrovém vzorku evropských podniků se ukázala jako nejčastěji zmiňovaná témata zapojení do komunity, lidské zdroje a corporate governance (Douglas et al., 2004, str. 392). Jejich výsledky se v oblasti CG shodují s výsledky šetření KPMG, které zjistilo, že o tomto tématu reportuje 68 % podniků ze skupiny G250 a 42 % ze skupiny N100 (KPMG, 2008, str. 43). Zároveň však upozornilo na skutečnost, že (ne)zařazení tohoto tématu silně ovlivňuje typ vlastnictví.³⁴

Další pouze evropský výzkum realizovala v roce 2006 CSR Europe³⁵ spolu se svými národními partnerskými organizacemi.³⁶ Výzkum odhalil, že nejméně rozpracovanými tématy v reportech je zajištění rovných příležitostí a diverzity a ochrana zdraví a bezpečnosti při práci (CSR Europe, 2006, str. 7). Naopak nejrozpracovanějšími tématy jsou dle tohoto výzkumu ochrana životního prostředí, zvyšování dovedností a budování kompetencí (CSR Europe, 2006, str. 7).

Určitou informaci o reportovaných tématech mohou dát i výsledky výzkumů realizovaných v rámci pouze 1 státu. Ve Finsku tuto oblast zkoumal Vuontisjärvi. Ve svém výzkumu se zaměřil na analýzu VZ největších finských podniků,³⁷ zkoumal však výskyt témat pouze v jedné z podoblastí CSR – lidské zdroje (dále jen HR). Z jeho analýzy vyplynulo, že nečastěji zmiňovaným tématem je výcvik a rozvoj zaměstnanců, většina podniků také reportuje o účasti a zapojení zaměstnanců do aktivit podniku, o platech a nabízených benefitech. Zcela výjimečně dle něj zkoumané podniky reportují o work-life balance a velmi málo o zajištění rovných příležitostí (Vuontisjärvi, 2006, str. 337). Ruud

³² VZ byly hodnoceny ve čtyřletém období (1998-2001), aby se dal postihnout vývoj v reportování.

³³ Do vzorku bylo zahrnuto 6 irských bank a 4 mezinárodní finanční instituce z Německa, Švýcarska, Dánska a Velké Británie, které sloužily jako benchmark (Douglas et al., 2004, str. 389).

³⁴ Ve skupině G250 toto téma nejčastěji zařazují do svých reportů veřejně obchodovatelné podniky a družstva, ve skupině N100 to jsou nejčastěji veřejně obchodovatelné podniky (KPMG, 2008, str. 43).

³⁵ CSR Europe je uznávanou evropskou sítí zabývající se CSR. Byla založena v r. 1995 jako reakce na výzvu prezidenta Evropské komise Delorse. V současné době sdružuje 75 nadnárodních podniků a 25 národních partnerských organizací. Více informací na <http://www.csreurope.org/>.

³⁶ Při analýzách je využíváno dat ze 2 skupin – bylo zkoumáno 545 projektů podniků v oblasti CSR a 140 iniciativ realizovaných národními partnerskými organizacemi.

³⁷ Základ výzkumného vzorku tvořilo 250 finských podniků z Top 500 dle časopisu Talouselämä (Vuontisjärvi, 2006, str. 336).

et al. pak zkoumali, jakým způsobem 100³⁸ největších norských podniků³⁹ reportuje o CSR⁴⁰ ve svých VZ. Z jejich výzkumu vyplynulo, že zkoumané podniky nejlépe reportují o interní společenské odpovědnosti⁴¹ a environmentální odpovědnosti.⁴² Naopak velmi nízkého hodnocení dosáhlo reportování o externí společenské a ekonomické odpovědnosti.⁴³ Autoři vysvětlují tuto skutečnost rutinou v reportování. O prvních dvou tématech jsou totiž podniky již zvyklé reportovat, zatímco požadavek reportování o následných tématech se objevuje poměrně krátce a podniky s tím zatím nemají příliš velkou zkušenost (Ruud et al., 2005, str. 9).

Z výše uvedených výzkumů, až na výjimku CR a CSR Europe, vyplývá, že ačkoliv jsou souhrnné výsledky prezentovány jako výsledky evropské, výzkumný vzorek podniků vždy pocházel pouze ze západní části Evropy a nezahrnoval tudíž evropské postkomunistické země. Na stav reportování v těchto zemích⁴⁴ se dlouhodobě zaměřuje Partners for Financial Stability Program⁴⁵ (dále jen PFS Program). Ten realizuje od roku 2003 dvakrát ročně výzkum na vzorku největších podniků⁴⁶ z regionu a zkoumá, do jaké míry tyto podniky zveřejňují ve svých VZ a na svých webových stránkách informace o CSR z pohledu TBL.⁴⁷ Z jeho výzkumu za rok 2008 vyplynulo, že podniky ze střední a východní Evropy reportují ve svých VZ nejčastěji o CG, následně

³⁸ Ačkoliv v poznámce pod čarou uvádějí, že konečný počet vyšetřovaných podniků byl 98, v interpretační části uvádějí % ze 100 podniků.

³⁹ Z hlediska obratu.

⁴⁰ Norsko patří k zemím, kde legislativa vyžaduje reportování o určitých tématech. Konkrétně tuto problematiku upravuje Norwegian Accounting Act, kde se říká, že podniky musí každoročně reportovat v tzv. „board of directors report“ o externím prostředí, pracovním prostředí a o tzv. rovnosti šancí (Ruud et al., 2005, str. 11). Vzhledem k tomu byl zkoumán stav reportování o povinných a dobrovolných tématech.

⁴¹ 46 % z vyšetřovaných podniků obdrželo za reportování o této oblasti hodnocení uspokojivě či velmi uspokojivě (Ruud et al., 2005, str. 39).

⁴² 26 % z vyšetřovaných podniků obdrželo za reportování o této oblasti hodnocení uspokojivě (Ruud et al., 2005, str. 39).

⁴³ Pouze 14 % ze zkoumaných podniků obdrženo za reportování o externí společenské odpovědnosti hodnocení uspokojivě, za reportování o ekonomické odpovědnosti toto hodnocení získalo dokonce jen 8 % podniků (Ruud et al., 2005, str. 39). Ekonomickou oblast chápou z velké části jako CG (Ruud et al., 2005).

⁴⁴ V současné době jsou do výzkumu zařazeny podniky z těchto zemí: Česká republika, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Slovensko, Slovinsko, Maďarsko, Polsko, Bulharsko, Chorvatsko a Rumunsko – viz PFS Program, 2008, str. 3.

⁴⁵ Tento program vytvořila The United States Agency for International.

⁴⁶ Výzkum se provádí na tzv. 10 blue chips (tj. na 10 největších podnikcích, hodnoceno dle tržní kapitalizace, kótovaných na burze v každé zemi).

⁴⁷ Ekonomickou oblast uchopil PFS Program jako reportování o CG. Hodnoceny jsou pouze informace v anglickém jazyce.

o sociální politice a nejméně o své politice environmentální.⁴⁸ V rámci CG pak nejčastěji zmiňují informace o auditu a struktuře řízení podniku, ve společenské oblasti zaměstnanecké benefity a sponzorství, v oblasti environmentální informace o své environmentální výkonnosti, o souladu s předpisy a standardy (autorka na základě výpočtů z PFS Program Database, 2008). Relativně silný výskyt reportování o CG dokládá také výzkum Lina a Brauna, realizovaný na podobném vzorku zemí. Také z něj vyplynulo, že 55 % podniků ze zkoumaných zemí reportuje o CSR výborně či alespoň částečně (Line a Braun, 2007, str. 37).

Bliže tuto problematiku zkoumala Kašparová a Škapa, pouze však na vzorku českých a slovenských podniků.⁴⁹ Z jejich analýzy VZ vyplynulo, že české podniky nejčastěji reportují o ochraně životního prostředí a kvalitě výrobků a služeb, zatímco slovenské podniky o interní složce společenské politiky – o poskytovaných zaměstnaneckých benefitech a s velkým odstupem též o ochraně životního prostředí 2005 (Kašparová a Škapa, 2007, str. 640-641). Relativně často je ve zkoumaných zemích zastoupeno téma sponzoringu (Kašparová a Škapa, 2007, str. 640-641). Naopak nízká pozornost je věnována tématům jako je zajištění rovných příležitostí a protikorupční politika (Kašparová a Škapa, 2007, str. 640-641).

V asijském regionu⁵⁰ reportování o jednotlivých tématech CSR blíže zkoumala Chappleová a Moon v rámci své analýzy webových stránek podniků. Před přiblížením výsledků je třeba uvést, že jejich výzkumný vzorek neobsahoval podniky z Japonska.⁵¹ Z výsledků výzkumu vyplynulo, že nejvíce podniků (59 %) informuje o aktivitách spadajících do kategorie Zapojení do komunity (Chapple a Moon, 2005, str. 429). O výrobním procesu, kam spadá i ochrana životního prostředí, reportuje v průměru jen 39 % zkoumaných podniků (Chapple a Moon, 2005, str. 429). Naopak nejméně podniků (18 %) zveřejňuje informace o vztahu se zaměstnanci (Chapple a Moon, 2005, str. 429). Praktiky japonských nadnárodních podniků blíže zkoumala Kolková a zjistila, že na rozdíl od amerických a evropských nadnárodních podniků se japonské soustředí více než na reportování v souladu s TBL na reportování o svých environmentálních dopadech na okolí (Kolk, 2005, str. 156). Tuto skutečnost potvrzují i výsledky výzkumu EIRISu (EIRIS, 2007, str. 7).

⁴⁸ V průměru reportuje o CG 67 podniků ze 110, o své sociální politice 45 podniků ze 110 a o své environmentální politice v průměru 20 podniků ze 110 (autorka na základě výpočtů z PFS Program Database, 2008).

⁴⁹ Do výzkumu bylo zahrnuto 52 VZ českých a 30 VZ slovenských podniků za rok 2005 (Kašparová a Škapa, 2007, str. 638).

⁵⁰ Do výzkumu byly zahrnuty tyto země: Filipíny, Indie, Indonésie, Jižní Korea, Malajsie, Singapur a Thajsko (Chapple, Moon, 2005, str. 415).

⁵¹ Důvod jeho nezahrnutí spočíval dle autorů v tom, že jeho ekonomika je na rozdíl od ostatních států tohoto regionu napojena již 50 let na mezinárodní obchod a i míra znalosti CSR je zde výrazně vyšší než v ostatních zemích tohoto regionu (Chapple, Moon, 2005, str. 421).

Vedle různorodého pokrytí CSR témat se jednotlivé regiony liší i v míře a způsobu ověřování správnosti údajů v publikovaných reportech. Nejvíce se toto ověření používá v Evropě, nejméně v USA. Tam si správnost poskytovaných informací nechává ověřovat jen 5 % podniků (Context, 2006a, str. 12). Nejčastější formou ověření je ověření třetí stranou dle určité metodiky. Druhou nejčastěji využívanou formou ověření je v Evropě ověření dle AA1000AS, byť s velkým odstupem za první formou, v regionu Zbytek světa je to ověření 3. stranou bez uvedení konkrétní metodiky. Skutečnost, že nejběžnější formou ověřování správnosti v Evropě je ověřování třetí stranou, uvádí i Kolková. Z výsledků jejího výzkumu dále vyplývá, že alespoň u multinacionálních podniků z USA vydávajících environmentální reporty je míra využívání výše zmíněné formy ověřování ve srovnání se stejnými podniky z Japonska výrazně vyšší, byť zdaleka nedosahuje úrovně využívání podniky z Evropy (Kolk, 2005, str. 159).

Z výzkumu KPMG dále též vyplývá, že ačkoliv 73 % podniků podnikajících v globalizovaném prostředí⁵² má definovanou CSR strategii včetně stanovených cílů (KPMG, 2008, str. 24), výsledky na národních úrovních jsou obecně o poznání horší. Ve vzorku N100 je průměrný výskyt strategie včetně cílů 43 % (KPMG, 2008, str. 24). Tento výsledek není příliš pozitivní vzhledem ke zjištění Bartelse et al. Z jejich výzkumu vyplynulo, že proto, aby byl report čtenáři hodnocen jako dobrý, měla by v něm být strategie udržitelného rozvoje uvedena a zároveň s tím by tam mělo být i uvedení jejího propojení s celkovou strategií podniku (Bartels et al., 2008, str. 18). NPK a SKP k tomu však dodávají, že začlenění CSR do podnikové strategie „volí většinou jen silné organizace, které nemají každodenní podnikatelské problémy“ (NPK a SKP, 2008, str. 12).

Podíváme-li se na výsledky šetření KPMG na národních úrovních podrobněji, zjistíme, že i v této oblasti existují značné rozdíly mezi jednotlivými zeměmi – CSR strategii uvádějí nejčastěji podniky v Japonsku a Francii (86 %, resp. 79 %), nejméně často podniky z ČR a Mexika (16 %, resp. 14 %) (KPMG, 2008, str. 22). Malé zastoupení informací o CSR strategii a CSR cílech ve výročních zprávách podniků v ČR potvrzují taktéž výsledky výzkumu Kašparové a Škapy. Ti tuto oblast dále zpřesňují a na základě výsledků šetření uvádí, že 32 % podniků v ČR má ve svých výročních zprávách definovanou strategii ochrany životního prostředí a 12 % ji má definovanou v sociální oblasti (Kašparová a Škapa, 2007, str. 640).

⁵² Tato skutečnost byla zjištěna na vzorku 250 podniků zařazených do Fortune Global 500 za rok 2007.

2.1.2 Rozdíly v obsahu dle velikosti podniku

Výsledky výzkumů (viz např. Hackston a Milne, 1996, Knox et al., 2005, Gray, 2005, EIRIS, 2007, Line a Braun, 2007, CR, 2009) také ukazují, že i v případě reportování o CSR aktivitách jsou dlouhodobě více aktivní podniky velké. Dle EIRISu spočívá důvod intenzivnějšího reportování těchto podniků v jejich větší viditelnosti (EIRIS, 2007, str. 10), která s sebou nese větší riziko protestů, regulace, nátlaku, atd. A právě z důvodu snížení tohoto rizika více reportují o nefinančních oblastech řízení podniku a pěstují si tak image společensky odpovědného podniku, které případné riziko snižuje. Dle Lina a Brauna vysvětlení spočívá v hlubší znalosti koncepce CSR včetně uvědomění si benefitů vyplývajících z reportování o CSR aktivitách. To pak vede nejen k větší aktivitě ve finančním reportování, ale také ke kvalitnějšímu obsahu nefinančních reportů (Line a Braun, 2007, str. 41). Dle Trotmana a Bradleyho je však hloubka rozpracovanosti těchto reportů dána ještě tím, do jaké míry podniky systematicky vyhodnocují rizika a uvažují v delším horizontu⁵³ (Trotman, K. T, 1981, dle Deegan a Rankin, 1996, str. 51), na což naráží i výše zmíněný EIRIS.

Na základě výsledků svého výzkumu dospívají Hackston a Milne k názoru, že větší podniky poskytují více informací o svých aktivitách v environmentální a společenské oblasti (Hackston a Milne, 1996, str. 85). Knox et al. tento výsledek dále doplňují o poznání,⁵⁴ že pouze největší z velkých podniků zařazených do jejich vzorku přibližují ekonomické výsledky vyplývající z těchto aktivit (Knox et al., 2005, str. 8). Dle jejich zjištění také pouze největší podniky identifikují stakeholdery pro oblast CSR, stanovují jejich důležitost a komunikují s nimi (Knox et al., 2005, str. 8). Toto tvrzení je však v rozporu se zjištěním KPMG o relativně vysokém využívání směrnic GRI v podnicích na národních úrovních (KPMG, 2008, str. 35), které v sobě právě zahrnují požadavek identifikace stakeholderů a jejich míry důležitosti pro podnik (GRI, 2006a). Rozpor v závěrech však může být způsoben i odlišným výzkumným vzorkem a odlišnou metodikou výzkumu. Tuto domněnku podporují výsledky výzkumu CR. Ty ukazují, že využití směrnic GRI při sestavování CSR reportů je o polovinu menší⁵⁵ (CR, 2009, str. 5) než dle zjištění KPMG.⁵⁶

⁵³ Jejich tvrzení se opírá o výsledky výzkumu reportování o CSR realizovaném na vzorku 207 podniků v roce 1978.

⁵⁴ Vychází z výzkumu reportování o CSR mezi 6 multinacionálními podniky vybranými z žebříčku indexu FTSE4Good Index Series, čímž bylo zajištěno, že se jedná o podniky s dobře vypracovanými postupy reportování o CSR. Vyšetřované podniky pocházejí z různých odvětví.

⁵⁵ Ačkoli výsledky výzkumu CR ukazují, že celosvětově dochází k růstu ve využívání GRI směrnic, v roce 2008 tyto směrnice používá jen 1/3 ze zkoumaných podniků (CR, 2009, 5).

2.1.3 Rozdíly v obsahu dle odvětví a rizikivosti

Výsledky výzkumů (viz např. Hackston a Milne, 1996, Graafland et al., 2002, Kolk, 2005, Konrad et al., 2006, EIRIS, 2007, EIRIS, 2008) taktéž ukazují, že další rozdíl v obsahu CSR reportů je způsoben příslušností podniků k určitému odvětví, resp. odlišným rizikem vyplývajícím z negativního dopadu aktivit podniku na okolí či jeho přítomností na problematických trzích. Tyto faktory nevyvolávají ani tak rozdíl ve volbě CSR témat jako spíše v rozsahu, který je těmto tématům věnován.

Rozdílnost v odlišné míře rozpracování reportů v různých odvětvích může dle výsledků šetření Konrada et al.⁵⁷ spočívat v tom, že si podniky z některých odvětví neuvědomují dopad svých aktivit na oblasti CSR či dopady těchto aktivit dokonce vědomě bagatelizují – často právě v oblasti environmentální. Z jejich výzkumu vyplynulo, že význam svého dopadu na životní prostředí typicky snižují podniky z odvětví služeb, zatímco podniky z odvětví výroby tuto oblast CSR ve svých sustainability reportech podrobně rozpracovávají (Konrad et al., 2006, str. 96). Větší míru nefinančního reportování v odvětví výroby si autoři vysvětlují tím, že většina z vyšetřovaných podniků z tohoto odvětví k tomu byla nucena díky certifikaci dle normy ISO 14 001 (Konrad et al., 2006, str. 96).

K podobnému výsledku, odlišnosti rozsahu v reportování dle odvětví, dospívají i Hackston a Milne. Na základě výsledků svého výzkumu⁵⁸ tvrdí, že podniky z high profile odvětví reportují o CSR více než podniky z low profile odvětví (Hackston a Milne, 1996, str. 86). High profile odvětví definují jako odvětví, které je více viditelné v očích spotřebitelů, kde existuje vysoké politické riziko nebo koncentrovaná a silná konkurence (Hackston a Milne, 1996, str. 83). V souladu s tímto konstatováním jsou i výsledky výzkumu Graaflanda et al. Dle nich podniky ze stavebnictví a chemického odvětví publikují environmentální reporty zhruba dvakrát více než podniky z maloobchodu a finančního odvětví (Graafland et al., 2002, str. 34). To samé platí i pro společenské reporty, byť rozdíly mezi odvětvími nejsou již tak výrazné jako u environmentálních reportů (Graafland et al., 2002, str. 39).

⁵⁶ Tvrzení KPMG se opírá o informace ve veřejně dostupných zdrojích za období 2007-2008 (KPMG, 2008, str. 42). Dle jeho zjištění využívá směrnice GRI 69 % podniků ze skupiny N100 a 77 % ze skupiny G250 (KPMG, 2008, str. 35).

⁵⁷ Výzkum Konrada et al. byl rozdělen na dvě části – obsahovou analýzu a kvantitativní výzkum. Obsahová analýza byla prováděna na 12 sustainability reports multinacionálních podniků původem z Ameriky a Evropy, které se hlásily k dobrovolnému naplňování směrnic GRI. Následný kvantitativní výzkum probíhal na 11 evropských multinacionálních podnicích.

⁵⁸ Hackston a Milne zkoumali výroční zprávy 47 největších podniků obchodovaných na New Zealand Stock Exchange na konci roku 1992 (Hackston a Milne, 1996, str. 81).

Výsledky výzkumu KPMG však ukazují na odlišné chování podniků pohybujících se v globálním prostředí a na národní úrovni. Dle jeho zjištění je např. při zveřejňování dat o stupni naplnění cílů v oblasti CSR u podniků pohybujících se v globálním prostředí určující, zda-li již započaly s reportováním o ukazatelích vytvořených k měření naplnění CSR cílů. U podniků pohybujících se pouze na národní úrovni do tohoto vstupuje ještě výše zmiňovaná příslušnost podniku k odvětví⁵⁹ (KPMG, 2008, str. 25).

Z globálního pohledu tuto problematiku zkoumal i EIRIS v již zmiňovaném výzkumu z roku 2007. Z analýzy rozpracovanosti jednotlivých složek CSR vyplynulo, že míra reportování o environmentální složce je vysoká (EIRIS, 2007, str. 61) a zároveň výrazně vyšší než míra reportování o ostatních složkách CSR. Ze souhrnných výsledků výzkumu vyplývá, že přibližně 56 % podniků s vysokým dopadem na životní prostředí reportuje o environmentální oblasti alespoň na základní úrovni (EIRIS, 2007, str. 61), přičemž nejčastěji je tento typ reportování využíván evropskými a japonskými podniky. Z výzkumu však také vyplývá, že „výskyt reportování o environmentální výkonnosti je značně nižší než výskyt informací o environmentální politice a systémech“ (EIRIS, 2007, str. 61). Uvedené EIRIS hodnotí jako zklamání vzhledem k tomu, že je „reportování základní složkou zlepšování a komunikování zlepšení v environmentální výkonnosti“ (EIRIS, 2007, str. 61).

Stav reportování ve společenské oblasti EIRIS hodnotil z hlediska výskytu rizika pouze ve dvou oblastech – v oblasti lidských práv a práv zaměstnanců v dodavatelském řetězci. Riziko zde uchopil oproti environmentální oblasti odlišným způsobem. Nevyplývá zde z aktivit podniku, ale z míry porušování práv na trzích, kde je podnik přítomen, resp. z míry vystavení potenciálnímu narušení práv zaměstnanců v dodavatelském řetězci. Ve svém výzkumu se EIRIS následně detailněji zaměřil na podniky, které podnikají na trzích, kde hrozí vysoké či střední riziko narušování práv ve sledovaných oblastech (EIRIS, 2007, str. 85). V souvislosti s tím se dá předpokládat, že reportování podniků o lidských právech či právech zaměstnanců nepodnikajících na trzích, kde je vysoká míra jejich porušování, bude v reálu ještě nižší.

To samé platí i pro příslušnost podniku k určitému odvětví. Dle EIRISu totiž existují odvětví, kde se vyskytuje vysoké riziko narušení práv zaměstnanců v dodavatelském řetězci z důvodu vysoké koncentrace aktivit⁶⁰ (EIRIS, 2007,

---

⁵⁹ Např. podniky z odvětví lesnictví, papíru a celulózy, elektroniky a výpočetní techniky zahrnují tyto ukazatele do svých reportů v polovině případů, podniky z farmaceutického odvětví a (malo)obchodu tak činí jen v 15 % (KPMG, 2008, str. 25).

⁶⁰ Jedná se o tato odvětví (z důvodu výskytu možného terminologického posunu jsou názvy odvětví ponechány v originálním jazyce): food producers, food and drug retailers, general retailers & textiles, household goods, personal goods, leisure goods, electronic & electrical equipment, mobile telecommunications, technology hardware & equipment and tobacco.

str. 46). Tj. pokud podnik nespadá do těchto odvětví, jeho míra reportování o tomto tématu bude zřejmě ještě nižší z důvodu nižšího vystavení tlaku stakeholderů či z důvodu nízké relevance tohoto tématu pro podnik samotný.

Z výsledků výzkumu EIRISu vyplývá, že reportování o lidských právech není příliš rozsáhlé. Lze na základě nich také konstatovat, že většina podniků,⁶¹ která o tomto tématu reportuje, o něm reportuje na základní úrovni. Na případu USA však EIRIS ukazuje, že za nízkým počtem výskytu tohoto tématu mohou být i pragmatické důvody – strach z nárůstu soudních pří a zvýšeného tlaku nevládních organizací v případě zveřejnění politik, systémů a postupů podniku (EIRIS, 2007, str. 44). Ještě horší situace panuje dle EIRISu v reportování o právech zaměstnanců v dodavatelském řetězci. Z výzkumu vyplývá, že většina podniků⁶² o tomto tématu CSR nereportuje. Z těch, co tak činí, většina reportuje pouze na základní úrovni. Jedinou výjimkou jsou evropské podniky, kde zhruba 8 % podniků využívá pokročilejšího stupně reportování. EIRIS si tuto skutečnost vysvětluje tím, že se standardy v této oblasti těší zájmu veřejnosti teprve krátce a proto se podniky v tomto tématu tolik neusídlily (EIRIS, 2007, str. 51).

V roce 2008 EIRIS výše popisovaný výzkum zopakoval⁶³ a prohloubil.⁶⁴ Z níže uvedeného grafu č. 6 je patrné, že pouze 5 % podniků s vysokým rizikem má ve společenské oblasti – konkrétně v oblasti lidských práv – nastaveny nějaké konkrétní postupy a systémy na pokročilé či dobré úrovni. Z výzkumu také vyplynulo, že míru nastavení postupů a systému ovlivňuje příslušnost k odvětví⁶⁵. Zajímavé je též srovnání chování se stavem reportování o tomto tématu. Z informací prezentovaných v grafu č. 6 vyplývá, že reportování zaostává za chováním. To jinými slovy znamená, že ne všechny podniky, které postupy a systémy zavedeny mají, o nich a tématu lidských práv referují ve veřejně dostupných materiálech. I na základě výše uvedených zjištění se dá předpokládat, že podniky s nižší mírou rizika se tomuto tématu budou věnovat ještě méně.

---

⁶¹ Jedná se o podniky, které podnikají na trzích, které EIRIS označil za vysoce či středně rizikové.

⁶² Jedná se o podniky s vysokým nebo středním vystavením potenciálnímu narušení práv zaměstnanců v dodavatelském řetězci.

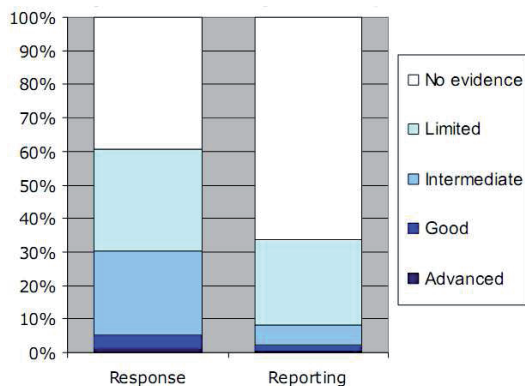
⁶³ Výzkumný vzorek tvořilo 2 344 podniků zahrnutých do FTSE All-World Developed indexu.

⁶⁴ Zaměřil se na postihnutí oblastí definovaných UN GC. Ve svém výzkumu zjišťoval, do jaké míry mají podniky v těchto oblastech zavedené postupy a systémy a do jaké míry o tématech, postupech a systémech reportují. Pro každou oblast rozdělil podniky dle míry rizika, kterému v ní čelí.

⁶⁵ Nejrozpracovanější postupy a systémy mají podniky z tzv. resource sector, nejméně z průmyslového odvětví (EIRIS, 2008, str. 16).

Graf č. 6: Chování⁶⁶ a reportování podniků s vysokou mírou rizika⁶⁷ – oblast lidských práv

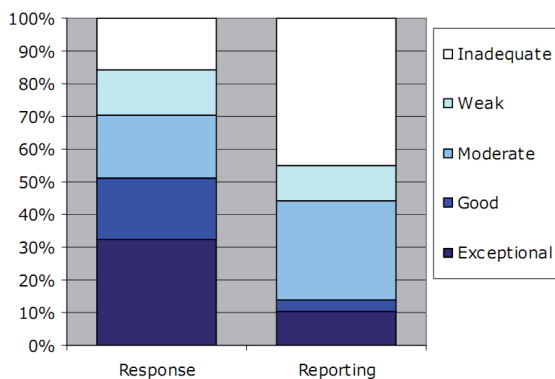
Zdroj: EIRIS, 2008, str. 16.

Srovnáme-li data v grafu č. 6 s daty v níže uvedeném grafu č. 7, je možné konstatovat, že v oblasti životního prostředí mají podniky s vysokou mírou rizika nastaveny postupy a systémy na daleko vyšším stupni propracovanosti než je tomu v oblasti lidských práv. EIRIS si tuto skutečnost vysvětluje tím, že environmentální oblast je pro managery lépe uchopitelnější, výsledky postupů a systému lze lehce kvantifikovat a jejich dopady jsou viditelné v místě rozhodnutí na rozdíl od oblasti lidských práv (EIRIS, 2008, str. 20). Zároveň se z dat ukazuje, že se míra rozpracovanosti liší v jednotlivých zkoumaných regionech, což je dle EIRISu způsobeno především mírou legislativní regulace. I zde je zajímavé srovnání chování s mírou reportování, která je obdobně jako u oblasti lidských práv daleko nižší. Většina reportů byla ohodnocena z hlediska hloubky poskytovaných informací jako nedostatečná či průměrná.

⁶⁶ V rámci této kategorie EIRIS zkoumal, do jaké míry mají podniky v oblasti lidských práv nastaveny postupy a systémy (EIRIS, 2008, str. 16).

⁶⁷ Dle EIRISu sem patří podniky, které jsou hodně aktivní v zemích s vysokou mírou pravděpodobnosti porušování lidských práv (EIRIS, 2008, str. 16).

Graf č. 7: Chování⁶⁸ a reportování podniků s vysokou mírou rizika⁶⁹ – environmentální oblast

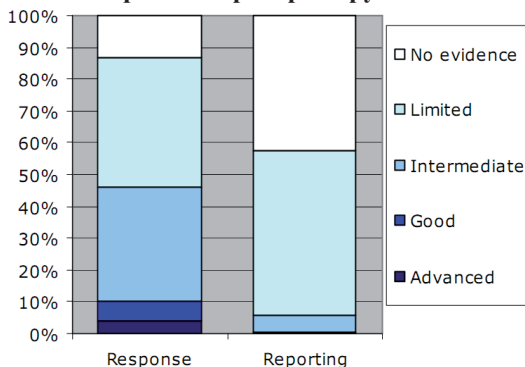
Zdroj: EIRIS, 2008, str. 20.

V roce 2008 EIRIS do svého výzkumu zařadil také problematiku boje proti korupci, kterou např. Ruud et al. řadí do ekonomické složky CSR. Z výzkumu, jak zobrazuje graf č. 8, vyplynulo, že 85 % podniků s vysokou mírou rizika má zavedeny alespoň nějaké protikorupční standardy. Ovšem pouze 10 % má postupy a systémy v této oblasti rozpracované na pokročilé či dobré úrovni. Stejně jako u ostatních oblastí i zde reportování plně neodráží výše uvedený stav. Pouze u 1 % podniků ocenil EIRIS reportování jako dobré a u 5 % jako průměrné. EIRIS si tuto skutečnost vysvětluje tím, že některé podniky se mohou obávat, že reportování o výkonnosti v této oblasti by mohlo mít značné dopady jak legislativní tak na hodnotu značky (EIRIS, 2008, str. 24).

⁶⁸ V rámci této kategorie EIRIS zkoumal, do jaké míry mají podniky v oblasti lidských práv nastaveny postupy a systémy (EIRIS, 2008, str. 16).

⁶⁹ Patří sem dle EIRISu podniky, které jsou hodně aktivní v zemích s vysokou mírou pravděpodobnosti porušování lidských práv (EIRIS, 2008, str. 16).

Graf č. 8: Chování⁷⁰ a reportování podniků s vysokou mírou rizika⁷¹ – protikorupční postupy

Zdroj: EIRIS, 2008, str. 24.

2.1.4 Rozdíly v obsahu dle využitého standardu dotýkajícího se oblastí CSR

V současné době existuje mnoho standardů, které se dotýkají oblastí CSR. Na základě studia literatury však lze konstatovat, že nejčastěji uváděnými standardy jsou: UN Global Compact, konvence ILO⁷², směrnice OECD⁷³ pro nadnárodní podniky, série ISO 14000, série AccountAbility 1000 (série AA1000), směrnice GRI, Global Sullivan Principles, Social Accountability 8000 (SA8000). Toto zjištění podporují i McIntosh et al., kteří tyto standardy nazývají souhrnně „Globální osmička“ (McIntosh et al., 2003). U evropských autorů a institucí byl zjištěn ještě vysoký výskyt uvádění EMAS. Nad rámec uvedených standardů upravuje společensky odpovědné chování také norma ISO 26000. Jedná se o relativně novou normu, jelikož byla schválena teprve koncem roku 2010. Z toho však také vyplývá, že ještě není zcela prověřena realitou podnikohospodářské praxe. To je důvodem, proč zde není zohledněna.

Na základě jejich hlavního zaměření je možné je dle Leipzigerové rozčlenit na dvě kategorie – výkonnostně⁷⁴ a procesně⁷⁵ orientované standardy (Leipziger, 2003, str. 39). Výkonnostně orientované standardy „definují minimální standar-

⁷⁰ V rámci této kategorie EIRIS zkoumal, do jaké míry mají podniky v oblasti lidských práv nastaveny postupy a systémy (EIRIS, 2008, str. 16).

⁷¹ Patří sem dle EIRISu podniky, které jsou hodně aktivní v zemích s vysokou mírou pravděpodobnosti porušování lidských práv (EIRIS, 2008, str. 16).

⁷² Mezinárodní organizace práce.

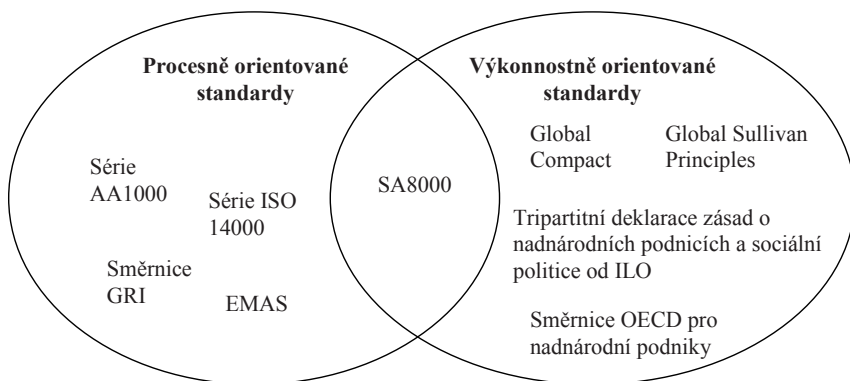
⁷³ Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj.

⁷⁴ Performance oriented standards.

⁷⁵ Process oriented standards.

dy toho, co je společensky odpovědné chování“ (Leipziger, 2003, str. 39, překlad autorky). Procesně orientované standardy oproti tomu definují postupy, které by měl podnik následovat, resp. zavést – viz např. společenské reportování a konzultace se stakeholdery (Leipziger, 2003, str. 39, McIntosh et al., 2003). Leipzigerová však zároveň upozorňuje na skutečnost, že se tyto dvě výše uvedené kategorie navzájem nevylučují. Některé standardy jako např. SA8000 mohou zahrnovat jak procesní tak výkonnostní požadavky – viz níže uvedený obrázek č. 1.

Obrázek č. 1: Utřídění standardů dotýkajících se oblastí CSR

Zdroj: Leipziger, 2003, str. 40, 68, upraveno autorkou.

Ze studia obsahu jednotlivých standardů vyplynulo, že pouze Tripartitní deklarace zásad o nadnárodních podnicích a sociální politice od ILO se nezabývá problematikou nefinančního reportování. Všechny ostatní standardy se jí věnují alespoň částečně. Míra detailnosti jejich požadavků na obsah CSR reportů vyplývá z jejich odlišné konstrukce. Z tohoto důvodu budou standardy rozděleny na dvě výše uvedené kategorie, v rámci kterých bude srovnání požadavků provedeno. Hodnocena budou dvě kritéria – požadavky na obsah reportu a jeho rozsah.

U relevantních standardů spadajících do kategorie standardů, které definují požadavky na organizace pouze normativním způsobem, tj. u UN Global Compactu, Global Sullivan Principles a Směrnice OECD pro nadnárodní podniky, není obsah reportů přesně vymezen. Požadují pouze, aby se podniky k jejich dodržování výslovně přihlásily.⁷⁶ UN Global Compact a Směrnice

⁷⁶ Ve Směrnici OECD pro nadnárodní podniky je tento požadavek skrytý, protože je v ní hovořeno obecně o kodexech chování (OECD, 2003, str. 8).

OECD pro nadnárodní podniky dále vyžadují, aby se v reportu objevily informace o výkonnosti v nefinančních oblastech, které standardy pokrývají. Ačkoliv v Global Sullivan Principles tento požadavek nezaznává, dá se předpokládat, že je obsažen i v nich, protože jedině s využitím indikátorů mohou podniky věrohodně doložit pokroky v implementaci těchto Principů. Nad rámec toho požaduje UN Global Compact uvedení důvodů a výhod vyplývajících z jeho podpory, popis procesů a konkrétních aktivit směřujících k naplnění závazku vyplývajících z podpory tohoto standardu. Směrnice OECD pro nadnárodní podniky zase požaduje přiblížení podnikových politik a strategií v oblastech, které pokrývá a informací z CG. Požadavky na rozsah reportu specifikuje v první kategorii standardů pouze Směrnice OECD pro nadnárodní podniky. Ten by se podle ní měl odvozovat z možností podniku a ze závažnosti informací pro jejich uživatele, tj. stakeholdery podniku.

Jak již bylo uvedeno, druhou kategorií tvoří standardy, které vedle normativních požadavků obsahují též informace o postupech, které by měl podnik pro řízení popisovaných oblastí zavést. Všechny standardy v této kategorii, resp. vždy alespoň jeden z dané rodiny, tj. série AA1000, ISO 14063,⁷⁷ EMAS, reportingový rámec GRI, se věnují problematice reportování. Všechny definují obsah reportu, přičemž série AA1000 a EMAS jej definují jako základní. V reportingovém rámci GRI je obsah na rozdíl od ostatních zpracován variantně, takže je možné jej vypracovat na třech rozdílných stupních podrobnosti. V požadavcích na obsah všech standardů se objevuje závazek k zapojení či dialogu se stakeholdery, určení důležitosti zpracovávaného tématu pro daný podnik a stakeholdery, popis a vysvětlení výkonnosti. Indikátory, kterými lze měřit výkonnost podniku v oblastech popisovaných standardy lze najít explicitně uvedené jen v reportingovém rámci GRI a dále částečně v EMASu. Jsou v něm totiž stanoveny okruhy, ve kterých je třeba prokazovat výkonnost podniku a z jejich popisu lze indikátory dovodit.

Rozsah obsahu reportu je ve všech standardech spadajících do druhé kategorie odvozován od pocítované důležitosti témat a stakeholderů podnikem a přiřkládané důležitosti témat relevantními stakeholdery a od jejich zájmů. Reportingový rámec GRI navíc doporučuje přihlídnout i k samotnému účelu reportu a zkušenostem podniku s reportováním. Standard ISO 14063 zase navíc doporučuje zohlednit aktivity stakeholderů.

Standard SA8000 leží v průniku výše popisovaných kategorií, protože definuje nejen normativní požadavky, ale také obsahuje požadavky na vytvoření systémů řízení. Tento standard se podobá standardům z první kategorie tím, že nedefinuje přesně obsah reportu. Je v něm pouze zakotveno, že by zpráva měla zohledňovat výsledky hodnocení naplňování požadavků standardů manage-

---

⁷⁷ Sérii ISO 14000 reprezentuje ve srovnání pouze norma ISO 14063 vzhledem k tomu, že se reportování věnuje nejvíce a nejsystematičtěji.

mentem a výsledky monitoringu. Zároveň také neobsahuje žádné indikátory k měření výkonnosti. Na druhé straně jeho tvůrce začal úzce spolupracovat s GRI a tak se dá předpokládat, že se při další aktualizaci standardu či jeho komentáře v něm objeví doporučení o využívání indikátorů od GRI stejně, jako je to již u UN Global Compactu či u Směrnice OECD pro nadnárodní podniky. Stejně jako většina standardů v první kategorii neobsahuje ani on požadavky na rozsah reportu.

2.2 Kvalita obsahu CSR reportů

Tato část se bude zabývat kvalitou obsahu CSR reportů. Bude popisována z hlediska tří kritérií – z hlediska určení cílových skupin reportu, způsobu prezentace informací v reportu a hloubky jejich rozpracování a z hlediska existence ověřování kvality prezentovaných údajů. První a třetí kritérium je projevem způsobu vnímání CSR, druhé pak projevem zkušenosti podniku s vybraným CSR tématem.

2.2.1 Cílové skupiny CSR reportů

Na oblast reportování lze nazírat z pohledu různých teorií (Gray et al., 1995), přičemž nejčastěji využívanou je již zmiňovaná legitimacy theory (Hooghiemstra, 2000, str. 55). Na reportování o CSR je v ní nahlíženo jako na prostředek public relations (Hooghiemstra, 2000, str. 57), prostřednictvím kterého lze ospravedlnit chování podniku a zároveň lze díky němu ovlivnit vnímání podniku stakeholdery tak, aby bylo zajištěno dlouhodobé fungování podniku. Vyděme-li z této premisy, tj. z toho, že CSR reporty jsou produktem PR, tak by při jejich tvorbě měla být dodržena základní pravidla pro vedení marketingových aktivit, resp. pro marketingovou komunikaci.

Jedním z těchto pravidel je určení cílové skupiny, pro kterou je sdělení určeno (Kotler, 2001, str. 274 a 544). To je však v ostrém kontrastu s výsledky výzkumu⁷⁸ Bertelse et al. Z něj vyplývá, že reportující podniky velmi často přesně nevědí, kdo čte jejich sustainability reporty a proč (Bartels et al., 2008, str. 2). Na základě tohoto zjištění se lze domnívat, že se podniky v této oblasti

⁷⁸ Výzkum vznikl na popud GRI, které pověřilo KPMG a Sustainability jeho provedením. Jeho cílem bylo shromáždit zajímavé informace o publikovaných sustainability reportech pro reportující podniky, organizace zabývající se reportováním a čtenáře (Bartels et al., 2008, str. 5). Výzkum byl realizován na přelomu roku 2007 a 2008. Zúčastnilo se ho 2 279 respondentů, z čehož 1 827 bylo čtenáři reportů a 452 nečtenáři (Bartels et al., 2008, str. 5). Respondenty byli nejčastěji zástupci podniků, další výraznou, ale daleko menší, skupinou byly poradenské agentury a občanská sdružení (Bartels et al., 2008, str. 5). Téměř polovina respondentů pocházela z Evropy. Silně byla zastoupena také Latinská Amerika, velmi málo severní Amerika, Afrika a Střední východ (Bartels et al., 2008, str. 6). Data z výzkumu byla doplněna o informace zjištěné při konzultacích GRI Stakeholder Councilu s klíčovými stakeholdery GRI (Bartels et al., 2008, str. 6).

spíše než koncepcí cíleného marketingu řídí již překonaným tradičním hromadným marketingovým přístupem. Tuto tezi podporují i výsledky výzkumu Knoxe et al., které ukazují, že většina podniků⁷⁹ deklarujících orientaci na stakeholdery v reportování nestanovuje systematicky jejich důležitost (Knox et al., 2005, str. 13).

Na report je možno nahlížet jako na další komunikační nástroj směřující k vybraným skupinám stakeholderů. Nespornou výhodou je, že jeho obsah je plně pod kontrolou podniku. Může se v něm tedy věnovat tématům, která považuje za důležitá, ale kterým se nedostává mediálního pokrytí či rozsah jejich pokrytí je nižší, než by bylo třeba. Na tuto skutečnost poukazují např. i výsledky výzkumu O'Donovana.⁸⁰ Aby podnik mohl dosahovat benefitů plynoucích z možnosti necenzurované komunikace, musí zajistit, aby obsah reportu byl pro jeho čtenáře relevantní a přínosný. Pouze při splnění těchto požadavků je velká pravděpodobnost, že report bude čtený, tj. že se informace v určité formě podání ke čtenářům doopravdy dostanou a budou jimi zpracovány. Určení, jaká témata z těch podstatných a jaký způsob zpracování tématu vybrat, je však možné až po poznání příjemců sdělení, jejich charakteristik, přání, očekávání či důvodů čtení reportů. Zároveň je však možné, že jejich poznáním podnik zjistí, že pro něj tyto skupiny nejsou z hlediska důležitosti podstatné. To pak může vést k tomu, že buď tento komunikační nástroj zruší či změní jeho obsah. Se změnou obsahu se však váže nutnost informování cílových skupin o existenci tohoto komunikačního nástroje a vysvětlení jeho přínosu pro tyto skupiny.

Určitým vodítkem pro to, kdo je čtenářem tohoto typu reportů, mohou být výsledky průběžného výzkumu CR. Ten na svých webových stránkách koncentruje reporty o CSR. Vzhledem k tomu, že pro přístup k nim požaduje registraci, eviduje, kdo reporty čte. Z analýzy dat vyplynulo, že nejčastěji se návštěvníci jeho stránek řadí do kategorie Jiní/podpůrné služby. Další velkou skupinu (20 %) tvoří studenti a konzultanti v oblasti CSR (17 %) (CR, 2009, 6). Investoři a analytici tvoří mezi návštěvníky shodně 12 % (CR, 2009, 6). Výsledky však mají jen omezenou vypovídací schopnost. Toto omezení spočívá především v tom, že existuje mnoho způsobů, jak si CSR report opatřit a webové stránky CR jsou jen jedním z nich. Dalším omezením může být, že jsou tímto způsobem identifikováni pouze návštěvníci stránek, o kterých se předpokládá, že si reporty po stažení přečtou a ne přímo čtenáři reportů.

---

⁷⁹ Výjimku tvoří velké podniky z farmaceutického odvětví a podniky z odvětví těžby (Knox et al., 2005, str. 13).

⁸⁰ Vyplyvá z nich, že podniky využívají výroční zprávy k podrobnému vysvětlení nastalých problémů, vyvrácení nedorozumění či jako místo pro vyvážení negativního mediálního pokrytí (O'Donovan, G., dle Hooghiemstra, 2000, str. 60).

Bartels et al. se ve svém výzkumu zaměřili na zjištění důvodů, které vedou určité skupiny stakeholderů⁸¹ ke čtení CSR reportů. Souhrnné výsledky ukazují, že jako nejčastější důvod čtení CSR reportů je uváděna snaha o pochopení přístupu podniku ke konkrétního tématu trvalého rozvoje, která je těsně následována snahou o získání úplnějších informací o podniku (Bartels et al., 2008, str. 9). Získávání informací pro benchmark a získávání informací o výkonnosti podniku uvádí jako důvod čtení reportů shodně něco málo přes 40 % respondentů (Bartels et al., 2008, str. 9). Ze souhrnných výsledků také vyplývá, že pouze necelých 30 % respondentů uvádí jako důvod čtení reportů získávání informací, které slouží jako podklad pro rozhodování (Bartels et al., 2008, str. 9). Nejčastěji šlo o rozhodování o nákupu produktu poskytovaného podnikem či o investování kapitálu do podniku (Bartels et al., 2008, str. 10). Ke stejnému zjištění dospívá i výzkum GRI realizovaný ve spolupráci s Futerra, KPMG a SustainAbility (GRI, 2010, str. 1). Naopak skutečnost, že informace uváděné v CSR reportech slouží jako podklad pro rozhodnutí o výběru zaměstnavatele, uvedlo pouze necelých 35 % respondentů (Bartels et al., 2008, str. 10).

2.2.2 Prezentace informací a hloubka jejich rozpracování

Z výsledků výzkumů je patrné, že informace prezentované v CSR reportech referují především o pozitivních skutečnostech (Deegan a Rankin, 1996, Hackston a Milne, 1996, Ruud et al., 2005) a jsou většinou kvalitativního či deklaratorního rázu (Deegan a Rankin, 1996, Hackston a Milne, 1996, Douglas et al., 2004, Knox et al., 2005). Douglas et al. dále konstatují, že alespoň v případě výročních zpráv se kvantifikovatelná data objevují jen velmi málo, nebo jsou zahrnuta do jejich finančních částí (Douglas et al., 2004). Dle EIRISu se též ukazuje, že jen velmi málo podniků vysvětluje, jakým způsobem byly vybrány oblasti, o kterých v reportech referují a jak byly stanovené cíle implementovány (EIRIS, 2007, str. 6).

Dále výsledky šetření EIRISu poukazují na skutečnost, že reportování většiny podniků nejde příliš do hloubky (EIRIS, 2007). To potvrdil i jeho následný výzkum, ze kterého vyplynulo, že z globálního pohledu je hloubka poskytovaných informací nedostatečná či průměrná⁸² (EIRIS, 2008). Hloubka rozpracovanosti poskytovaných informací však kolísá dle jednotlivých témat, o kterých podniky referují (EIRIS, 2007, Ruud et al., 2005). Např. poskytování podstatně rozsáhlejších informací o environmentální oblasti ve srovnání s oblastí

⁸¹ Z výzkumného vzorku se jim vyprofilovaly tři skupiny respondentů – zástupce podniků, občanské společnosti (sem zařadili zástupce nevládních organizací a odborů) a skupinu s názvem Jiní, kam zařadili investory, konzultanty, akademiky a jednotlivce (Bartels et al., 2008, str. 6).

⁸² Výjimkou jsou pouze podniky z evropských západních zemí, byť i u nich hloubka rozpracovanosti poskytovaných informací kolísá dle témat, o kterých referují (EIRIS, 2007).

lidských práv si EIRIS vysvětluje tím, že environmentální oblast je pro managery lépe uchopitelnější, výsledky postupů a systému lze lehce kvantifikovat a jejich dopady jsou viditelné v místě rozhodnutí na rozdíl od zmíněné oblasti lidských práv (EIRIS, 2008, str. 20).

S dalším vysvětlením rozdílné hloubky poskytovaných informací přicházejí na základě výsledků svého výzkumu Ruud et al. Dle jejich názoru je rozsah poskytovaných informací dán rutinou v reportování o dané oblasti (Ruud et al., 2005, str. 9). I z jejich výzkumu vyplynulo, že vedle referencí o interní společenské odpovědnosti⁸³ jsou nejpropracovanější informace poskytovány o environmentální odpovědnosti⁸⁴ (Ruud et al., 2005, str. 39). Zároveň z něj vyplynulo, že nejméně často a v malém rozsahu jsou poskytovány informace o externí společenské a ekonomické odpovědnosti⁸⁵ (Ruud et al., 2005, str. 39).

Z výsledků výzkumu EIRISu taktéž vyplývá, že většina podniků neidentifikuje vhodné indikátory pro měření výkonnosti v popisovaných oblastech (EIRIS, 2007, str. 6). Toto zjištění je v souladu např. s výsledky výzkumu Vuontisjärviho. Ten navíc odhalil, že většina indikátorů je prezentována, stejně jako většina obsahu reportů, kvalitativně (Vuontisjärvi, 2006, str. 339). Na druhé straně KPMG přichází s tvrzením opřeným o výsledky svých výzkumů, že pokud už podnik začne reportovat o ukazatelích vytvořených k měření naplnění CSR cílů, tak také dosti často zveřejňuje data o stupni naplnění cílů, i když na národních úrovních do hry vstupuje ještě příslušnost podniku k určitému odvětví⁸⁶ (KPMG, 2008, str. 24).

Na základě studia CSR reportování přichází KPMG s tvrzením, že obsah reportu, tj. výběr témat a hloubka jejich rozpracování, je dán kombinací dvou faktorů. Jsou jimi hodnota vyplývající z reportování pro stakeholdery a hodnota plynoucí z reportování pro podnik samotný. Na základě tohoto předpokladu vytváří model vývoje CSR reportů – viz níže uvedený obrázek č. 2. Kombinací výše zmíněných faktorů dostává tři základní úrovně reportů. Podíváme-li se však na obsah jednotlivých typů reportů v tomto modelu a srovnáme ho s výše prezentovanými výsledky výzkumů, lze konstatovat, že největší část CSR reportů odpovídá základní úrovni reportování. Třetí úroveň je spíše metou, kam by se CSR reportování mělo v dlouhodobém horizontu posunout.

⁸³ 46 % z vyšetřovaných podniků obdrželo za reportování o této oblasti hodnocení uspokojivě či velmi uspokojivě (Ruud et al., 2005, str. 39).

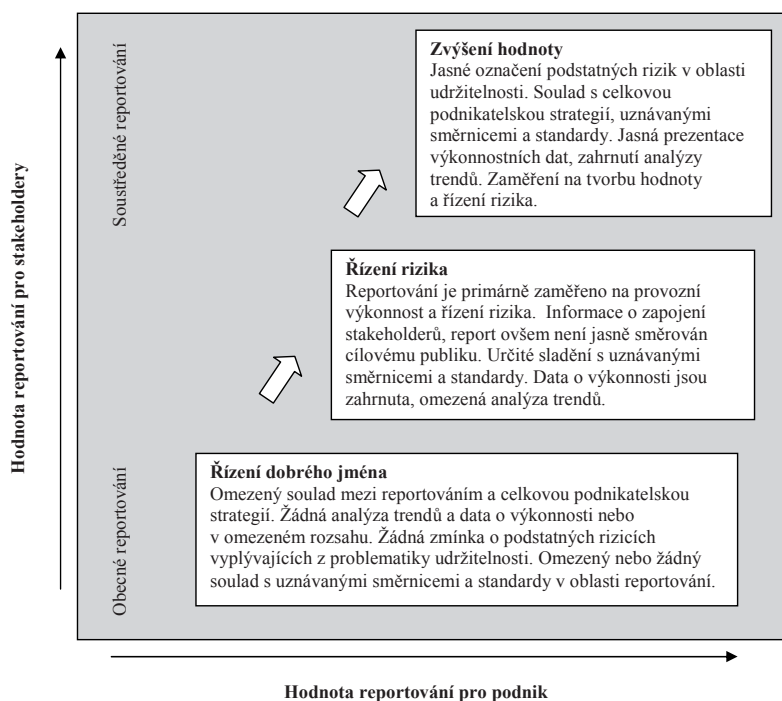
⁸⁴ 26 % z vyšetřovaných podniků obdrželo za reportování o této oblasti hodnocení uspokojivě (Ruud et al., 2005, str. 39).

⁸⁵ Pouze 14 % ze zkoumaných podniků obdrženo za reportování o externí společenské odpovědnosti hodnocení uspokojivě, za reportování o ekonomické odpovědnosti toto hodnocení získalo dokonce jen 8 % podniků (Ruud et al., 2005, str. 39).

⁸⁶ Např. podniky z odvětví lesnictví, papíru a celulózy, elektroniky a výpočetní techniky zahrnují tyto ukazatele do svých reportů v polovině případů, podniky z farmaceutického odvětví a (malo)obchodu tak činí jen v 15 % (KPMG, 2008, str. 25).

Na nejnižší úrovni podnik používá tzv. obecné reportování. Skrze něj se snaží pouze o zlepšení svého image. To se logicky odráží v obsahu reportu a jeho rozpracovanosti. Tento typ reportu tudíž neobsahuje žádné informace, které by mohly poškodit pověst podniku – tj. nejsou v něm uvedeny např. žádné informace o rizicích. Dále, vzhledem k tomu, že není zaměřen na poskytování hodnoty čtenářům, neobjevují se v něm data o výkonnosti podniku, analýzy trendů či soulad se směrnicemi a standardy, pokud tento soulad není vnímán veřejností jako prestižní, tudíž podporující image. To pak způsobuje, že informace v něm obsažené jsou především pozitivního a kvalitativního rázu.

Obrázek č. 2: Vývoj obsahu CSR reportů

Zdroj: KPMG, 2008b, str. 14, překlad autorky.

Naopak na té nejvyšší úrovni se jedná o tzv. soustředěné reportování. Cílem tohoto typu reportu je přinášet hodnotu, resp. benefity jak podniku tak určitým typům stakeholderů, čímž podnik dosahuje dalšího zvýšení své hodnoty (KPMG, 2008b, str. 14). Aby informace obsažené v reportu mohly přinášet benefity i samotným stakeholderům, musí mít podnik jasně vymezeno, kdo je čtenářem reportu a co od jeho čtení očekává. Charakteristika obsahu s největší

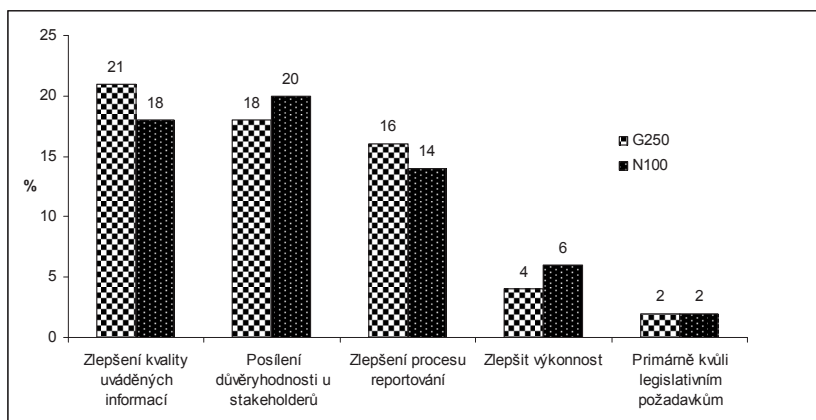
pravděpodobností vychází z výsledků výzkumu Bartelse et al., na kterém KPMG spolupracovalo. V rámci něj totiž bylo zjištěno, že 80 % respondentům, z jak ziskového tak neziskového sektorů, chybí v CSR reportech nejvíce propojení strategií v CSR oblasti s celkovou strategií podniku (Bartels et al., 2008, str. 15). Pro 90 % z nich je vypracování dle určitého standardu signálem důvěryhodnosti zprávy (Bartels et al., 2008, str. 12). Obojí KPMG uvádí jako položku obsahu tohoto typu reportu. Z výzkumu Bartelse et al. též vyplynulo, že nejčastějšími důvody čtení CSR reportů je pochopení přístupu podniku ke konkrétnímu tématu trvalého rozvoje, získání úplnějších informací o podniku či získání informací pro porovnání výkonu jednotlivých podniků (Bartels et al., 2008, str. 6). Tato zjištění byla zřejmě též důvodem, proč KPMG na této nejvyšší úrovni reportování též klade apel na prezentaci výkonnostních dat, zahrnutí analýzy trendů, popisu tvorby hodnoty a řízení rizika.

2.2.3 Ověřování informací v reportech

Externí ověření informací obsažených v CSR reportech může dle KPMG přinášet hned několik výhod – a to jak pro samotný podnik, tak pro čtenáře reportů. Na externí ověření lze totiž nahlížet jako na nástroj pro snížení rizika spojeného s možností publikování nepřesných či zavádějících informací (KPMG, 2008b, str. 14). Dále je ho možné využít ke získání zpětné vazby (KPMG, 2008b, str. 14), která umožňuje identifikovat směry dalších zlepšení. Zařazení prohlášení o externím ověření do CSR reportů pak zase dle KPMG přináší výhodu spočívající ve zvýšení důvěryhodnosti veřejně publikovaných dat o výkonnosti a s tím spojených informací, což následně vede i ke zvýšení důvěry v podnik ze strany čtenářů (KPMG, 2008b, str. 14). Na tuto výhodu poukazují i výsledky výzkumu Bartelse et al., kteří zkoumali tento problém z pohledu příjemců sdělení (Bartels et al., 2008).

KPMG ve svém výzkumu dále zjišťovalo, jaké motivy se skrývají za zařazením prohlášení o ověření informací do CSR reportů. Výsledky zobrazuje níže uvedený graf č. 9. Vyplývá z něj, že nejčastěji uváděnými motivy jsou snaha o zlepšení kvality poskytovaných informací, posílení důvěryhodnosti prezentovaných informací u různých skupin stakeholderů a s určitým odstupem též snaha o zlepšení podnikových procesů v této oblasti. Ze srovnání četností uváděných motivů za zkoumané skupiny podniků dále vyplývá, že rozdíl mezi nimi jsou minimální, takže skutečnost, zda operují v globálním či pouze národním rozsahu, nemá na popisované motivy s největší pravděpodobností vliv.

Graf č. 9: Motivy skryté za zařazením prohlášení o ověření informací do CSR reportů u podniků z G250 a N100 dle KPMG

Zdroj: KPMG, 2008, str. 62.

Na základě překrytí uváděných výhod s motivy lze dovozovat, že si podniky výhody externího ověřování a informování o něm v CSR reportech uvědomují. Výstupy soudobých výzkumů však ukazují, že většina podniků, viděno ze souhrnného pohledu, ověření informací uváděných v CSR reportech nevyužívá, resp. informace o něm v reportech neuvádí (Context, 2006a, KPMG, 2008). Context však poukazuje na skutečnost, že využití externího ověření závisí na regionu, ve kterém se podnik pohybuje – viz níže uvedená tabulka č. 2. Z výsledků jeho výzkumu jasně vyplývá, že využití externího ověření je více rozšířené v těch regionech, kde reportování o CSR dosahuje vyššího objemu (Context, 2006a). Na druhé straně KPMG na základě výsledků průběžných výzkumů konstatuje, že ověřování správnosti údajů v reportech má napříč všemi regiony stoupající tendenci (KPMG, 2008, str. 56). Zároveň také upozorňuje na to, že významným faktorem ovlivňujícím využití externího ověření a zahrnutí jeho výstupů do reportu je odvětví, ve kterém podnik působí (KPMG, 2008, str. 59).

Tabulka č. 2: Způsoby externího ověření reportů dle regionů v %⁸⁷

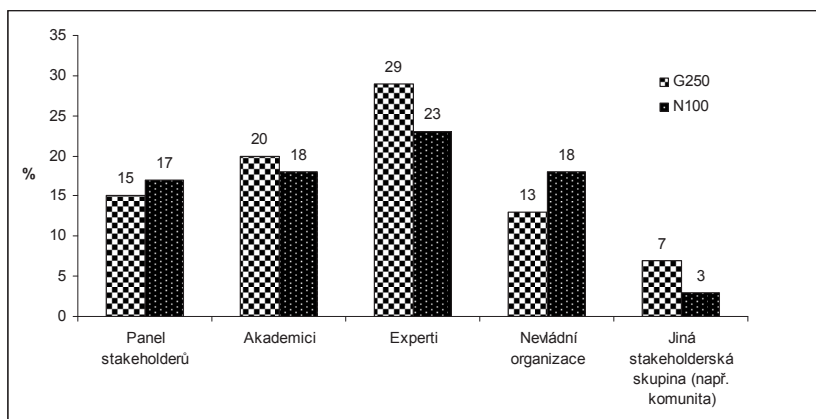
Typ ověření	Evropa	Zbytek světa	USA
Ověření 3. stranou bez určité metodiky	3	14	0
Ověření 3. stranou dle určité metodiky	55	26	5
Žádné ověření	30	55	95

Zdroj: dle grafu External verification usage In Context, 2006a, str. 12 a uveřejněné metodiky In Context, 2006a, str. 14, překlad autorky.

Z obsahu tabulky č. 2 však také vyplývá, že externí ověření může nabývat různých forem. Z výsledků výzkumu Contextu je patrné, že nejrozšířenější formou je ověření dle určité metodiky, což lze chápat jako pozitivní skutečnost. Tímto způsobem lze totiž zvýšit transparentnost hodnocení, tedy především v případě, že je metodika veřejně dostupná. Podíváme-li se blíže na jednotlivé typy ověření, lze konstatovat, že ověření auditorskou či certifikační firmou (tj. tzv. formální ověření) využívá jen 40 % podniků působících na globálních trzích a 39 % podniků působících pouze na lokálních trzích (KPMG, 2008, str. 56). Druhou nejčastěji využívanou formou ověření – viz níže uvedený graf č. 10 – jsou komentáře k reportu zvoleným expertem, i když využívání této formy je častější u podniků z G250. Podniky z N100 zase častěji využívají komentáře k reportu zvolenou nevládní organizací. Dalšími relativně často zastoupenými formami jsou komentáře vycházející z panelu stakeholderů nebo od akademiků. Tyto formy využívají podniky v obou skupinách zhruba ve stejné míře.

⁸⁷ Dopočet do 100 % tvoří ověření dle standardu AA1000AS (Context, 2006a).

Graf č. 10: Využívané formy ověření správnosti mimo tzv. formálního ověření u podniků z G250 a N100 dle KPMG

Zdroj: dle grafů Reports that include third party commentary (other than formal assurance), by type (G250) a (N100) in KPMG, 2008, str. 60.

Preferenci jednotlivých forem ověření čtenáři zjišťovali Bartels et al. Ačkoliv byly výsledky výzkumu v této oblasti dosti těsné, vyplynulo z nich, že preference forem závisí na oblasti, ve které jsou informace ověřovány. Pro ověřování správnosti informací obsažených v reportech respondenti obecně preferují ověření informací profesionální auditorskou společností či s určitým odstupem expertem v dané oblasti (Bartels et al., 2008, str. 24). Naopak u ověření informací o výkonnosti podniku respondenti preferují experta v dané oblasti či zástupce stakeholderů podniku oproti auditorským společnostem (Bartels et al., 2008, str. 24).

2.3 Shrnutí

Z výše uvedeného vyplývá, že nefinančnímu reportování se podniky z globálního pohledu začínají systematicky věnovat zhruba posledních 30 let, přičemž témata objevující se v tomto typu reportování se postupně mění. Dle realizovaných výzkumů EIRISu a CR dochází k odklonu od čistě environmentálních reportů a příklonu k reportům pokrývajícím CSR témata (EIRIS, 2007, CR, 2009). Od začátku nového tisíciletí lze též pozorovat určitý odklon od vydávání samostatných CSR reportů a naopak příklon k jejich začleňování do výročních zpráv (KPMG, 2008, CR, 2009). Naopak dle CR stále platí, že, ačkoliv trend vydávání CSR reportů roste od roku 1992 u podniků všech velikostí, nejvíce o CSR reportují podniky velké (CR, 2009, str. 4).

Závěry výzkumů, které problematiku nefinančního reportování zkoumaly v detailnější optice, poukazují na odlišnosti v záběru CSR témat dle jednotlivých regionů a zemí. Porovnání výsledků jednotlivých výzkumů však komplikuje odlišná použitá metodika, odlišný výzkumný vzorek a odlišné časové období, ve kterém byly výzkumy realizovány. Díky tomu pak na proti sobě mnohdy stojí tvrzení, která se navzájem vylučují⁸⁸. Proto je třeba výsledky této části interpretovat jen velmi opatrně.

Ze studia literatury vyplývá, že se v předmětné oblasti nejčastěji vyskytují výzkumy, které srovnávají nefinanční reportování v Evropě a USA či popisují reportování v Evropě. Proto se shrnutí omezuje jen na tyto dva regiony. Na základě výsledků výše zmíněných výzkumů se dá konstatovat, že ačkoliv jsou v obou regionech environmentální témata v reportech široce diskutována včetně environmentálních dopadů na společnost, větší popularitě se těší tato témata v Evropě (EIRIS, 2007, CR, 2009). Výsledky také ukazují, že zařazení ekonomických témat do nefinančního reportování je u amerických podniků méně časté než u podniků evropských (Context, 2006a, CR, 2009). Ve společenské složce CSR se v obou regionech vyskytuje z hlediska četnosti hned několik odlišných témat. V USA je v reportech silněji než v Evropě zdůrazňována orientace na komunitu, většinou skrze pasivní i aktivní⁸⁹ filantropické aktivity (Maignan a Ralston, 2002, CR, 2009), dále je zde častěji zmiňována problematika minorit a diverzity (Konrad et al., 2006). V reportech evropských podniků je naopak častěji zmiňována gender problematika, vyváženost osobního a profesního

⁸⁸ Např. výsledky výzkumu Contextu ukazují, že mimo Evropu je nejrozšířenějším reportem ten, který v sobě zahrnuje jen dvě ze složek CSR dle TBL, zatímco výsledky výzkumu CR říkají, že v regionech jako jsou jižní Amerika, Australasie, Afrika a Střední východ je nejrozšířenějším reportem ten, který v sobě integruje všechny tři témata CSR dle TBL. Zároveň s tím také ukazují, že vydávané množství tohoto typu reportu ve zmíněných zemích převyšuje vydávané množství tohoto reportu v Evropě.

⁸⁹ Jako pasivní filantropická aktivita je zde myšleno finanční a věcné dárcovství, jako aktivní dobrovolnictví, stínování, atd.

života, problematika udržení pracovního místa (Konrad et al., 2006) a CSR postupů v dodavatelských řetězcích (EIRIS, 2007). Relativně stejně často je naopak v obou regionech zmiňováno téma zajištění rovnosti šancí (EIRIS, 2007).

Studium literatury také ukázalo, že výsledky výzkumů, které jsou prezentovány jako výsledky evropské, vycházejí velmi často z dat získaných na výzkumném vzorku podniků ze západní Evropy. Výzkumů, které by se soustředily na postihnutí nefinančního reportování v zemích bývalého Východního bloku, není příliš mnoho. Jejich výsledky naznačují, že se obsah reportů v těchto zemích částečně liší od obsahu reportů vydávaných v zemích západní Evropy.⁹⁰ Zdá se, že je tato odlišnost odlišnou kulturou či mírou rozvinutosti občanské společnosti.

Z výsledků většiny prostudovaných výzkumů dále vyplývá, že vedle velikosti podniku a země, ze které pochází či ve které působí, ovlivňuje obsah a rozsah CSR reportů příslušnost podniku k určitému odvětví, riziko vyplývající jak z aktivit podniku tak z okolí, ve kterém podnik působí a členství státu a podniku v určité instituci či organizaci (Hackston a Milne, 1996, Knox et al., 2005, Gray, 2005, Line a Braun, 2007, EIRIS, 2007, EIRIS, 2008, CR, 2009, Maignan a Ralston, 2002). Na základě nich lze konstatovat, že rozpracovanější reporty, jak v oblasti environmentální tak i společenské, mají ty podniky, které čelí při své činnosti nějakému riziku, které ovlivňuje, resp. s velkou pravděpodobností může ovlivnit, jejich aktivity. Rozpracovanější ho mají dále také ty, které čelí silné a intenzivní konkurenci, které vyvíjí v rámci své činnosti vysoké množství aktivit v globálním dodavatelském řetězci či ty, které svou činností mohou negativně ovlivnit prostředí. Z konstrukce standardů se dá dovozovat, že rozpracovanější reporty budou mít ty podniky, které přijaly tzv. procesně orientované standardy, ve kterých je požadavek na obsah i rozsah reportu přímo obsažen.

Studium odborné literatury také ukázalo, že kvalita obsahu CSR reportu je dána kombinací dvou faktorů – vnímáním samotné CSR podnikem (Hooghiemstra, 2000, Maignan a Ralston, 2002, Douglas et al., 2004, Context, 2006a, KPMG, 2008b) a zkušeností s reportováním o jednotlivých CSR tématech (Ruud et al., 2005, EIRIS, 2007). Vnímání CSR určuje, zda-li bude podnik vytvářet report jen za účelem získání výhod pro sebe samého či s ambicí přinést skrze něj hodnotu

⁹⁰ Zatímco z výzkumů realizovaných v západní Evropě vyplývá, že nejrozšířenějším tématem je životní prostředí a interní společenská složka CSR, především zvyšování dovedností zaměstnanců a poskytované benefity (Douglas et al., 2004, Ruud et al., 2005, Vuontisjärvi, 2006), z výzkumů z bývalého Východního bloku vyplývá, že nejrozšířenějšími tématy je CG, interní společenská složka CSR, především poskytované benefity, a až s velkým odstupem tématu environmentální (PFS Program, 2008, Line a Braun, 2007). Z výzkumu Kašparové a Škapy však vyplývá, že i mezi zeměmi z bývalého Východního bloku existují výrazné rozdíly.

čtenáři a teprve z toho získat určitou výhodu pro podnik. Pokud je cílem prvně zmíněná alternativa, chybí reportu zacílení. Důsledkem toho je jeho obsah vágnější či má neúměrný počet stran (Context, 2006b, str. 5). Jeho obsah tvoří pozitivně laděné informace, jejichž cílem je prezentovat podnik v co nejpříznivějším světle. Pokud je naopak cílem druhá zmíněná alternativa, report obsahuje skrze přesné zacílení na vybrané typy stakeholderů pouze takové informace, které jsou pro ně hodnotné. Důvěryhodnost prezentovaných informací je navíc posílena ověřením jejich správnosti třetí nezávislou stranou. Druhým prvkem ovlivňujícím kvalitu obsahu CSR je již zmíněná zkušenost s reportováním o jednotlivých CSR tématech. Platí zde přímá úměra, tj. čím je zkušenost s reportováním o daném tématu v podniku vyšší, tím je jeho rozpracování hlubší. Vyšší rozpracovanost se typicky projevuje výskytem kvantifikovatelných dat jak v oblasti cílů tak v oblasti výsledků aktivit podniků a jejich dopadů na popisované téma.

3 REPORTOVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICCE

Tato kapitola se zabývá stavem CSR reportování v České republice. Je rozdělena do dvou částí. V první budou přiblíženy výsledky nejen zahraničních ale i domácích výzkumů týkajících se této problematiky. Druhá část se zaměří na postihnutí CSR témat vyskytujících se v reportech.

3.1 Stav reportování v České republice

Z již zmíněného výzkumu KPMG zaměřeného na postihnutí trendů v reportování o CSR⁹¹ ve 22 zkoumaných zemích vyplynulo, že CSR není pro české podniky prioritní oblastí zájmu. Vysvětlením může být zjištění Transparency International, že se o důležitosti CSR reportování mluví v ČR jen velmi okrajově (Čaník a Čaníková, 2006, str. 50). Analýza dat ukázala, že 67 % z vyšetřovaných podniků o CSR vůbec nereportuje (KPMG, 2008a, str. 74), což zařadilo ČR až na poslední místo v žebříčku zemí seřazených dle objemu publikovaných reportů o CSR (KPMG, 2008a, str. 16). Konstatování, že české společnosti v oblasti reportování za svými konkurenty ze západní Evropy daleko zaostávají lze nalézt též u Hřebíčka a Kokrmenta (Hřebíček a Kokrment, 2006, str. 8). Na druhé straně však odpovědi ukázaly, že zde roste povědomí o důležitosti CSR, z čehož se dá dovozovat, že v budoucnu poroste i objem reportování o CSR. Stimulem pro reportování o environmentálních a společenských dopadech podniku na okolí je ovšem zvýšení image a zajištění pozitivního vnímání veřejností (KPMG, 2008a, str. 73).

Výzkum KPMG též odhalil, že reportujícími podniky jsou především podniky z průmyslového sektoru, dále z oblasti elektroniky a financí, což se shoduje s celosvětovými výsledky (KPMG, 2008a, str. 73). Naopak žádné informace o CSR v publikovaných reportech KPMG nenašlo u sektorů jako jsou komunikace a média, stavebnictví, doprava, farmaceutické odvětví, odvětví veřejných služeb a lesnictví, celulóza a těžba (KPMG, 2008a, str. 73). Kašparová a Škapa ve svém výzkumu⁹² dále zjistili, že podniky se sídlem v ČR vlastněné osobami a institucemi ze starých členských států EU ve svých výročních zprávách informují o svých CSR aktivitách častěji než podniky, jejichž vlastníci pocházejí z tzv. nových členských států⁹³ (Kašparová a Škapa, 2007, str. 642). Též se jim podařilo prokázat, že větší podniky informují o svých CSR aktivitách ve výročních zprávách častěji než podniky menší (Kašparová a Škapa, 2007, str.

⁹¹ Zkoumaly se výroční zprávy, sustainability reporty a CSR reporty maximálně do roku 2006 a webové stránky podniků.

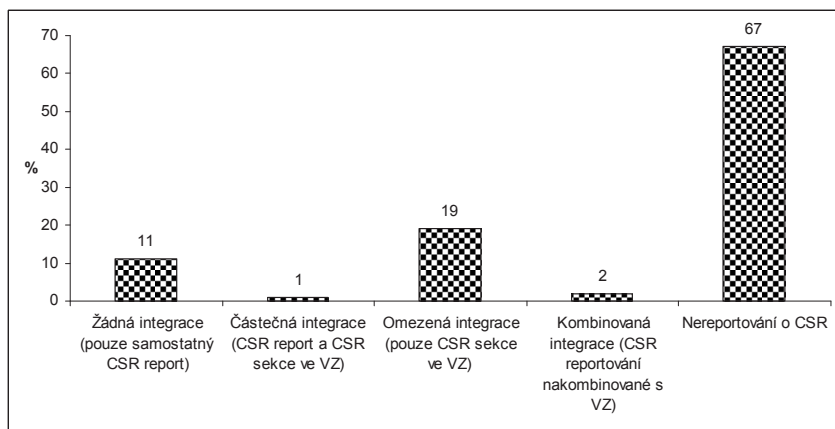
⁹² Ve výzkumu byly pomocí obsahové analýzy hodnoceny výroční zprávy 52 českých a 30 slovenských podniků za rok 2005 (Kašparová a Škapa, 2007, str. 637).

⁹³ Ve druhé zkoumané skupině pocházeli vlastníci nejčastěji z ČR a dále ze Slovenska, Maďarska a Polska (Kašparová a Škapa, 2007, str. 642).

643), což je v souladu s výše popisovanými celosvětovými výzkumy. Stejně jako v zahraničí jsou však i v ČR informace publikované v reportech málo detailní (Kašparová a Škapa, 2007, str. 640, Vávra a Šarochová, 2008, str. 222) a většina podniků při sestavování reportů nepoužívá standardy typu G3 (Misařová, 2007, str. 102, Hřebíček a Kokrment, 2006, str. 6).

V rámci uvedeného výzkumu KPMG též zkoumalo, jakou formu CSR reportování v ČR nejčastěji nabývá – viz níže uvedený graf č. 11. Z analýzy vyplynulo, že z těch, co reportují, jich 58 % zahrnuje informace o CSR pouze do svých výročních zpráv a 33 % do samostatných CSR reportů. Dále se KPMG snažilo odhalit, do jaké míry jsou publikované informace o CSR integrovány do výročních zpráv. Z grafu č. 11 je patrné, že integrace není v ČR zatím příliš rozšířená, využívá ji jen 9 % podniků. Souhrnné výsledky KPMG však ukazují, že se české podniky tímto výsledkem výrazně neodlišují od svých protějšků z dalších zkoumaných národních ekonomik. Plně informace o CSR do výročních zpráv integruje pouze 8 % podniků operujících v globálním prostředí a 9 % podniků působících pouze v národním prostředí (KPMG, 2008a, str. 17).

Graf č. 11: Integrace CSR reportování v ČR – výzkum KPMG

Zdroj: KPMG, 2008a, str. 74.

Dalším ze zkoumaných faktorů bylo, zda a do jaké míry se v reportech objevuje ověření publikovaných informací třetí stranou. KPMG rozlišuje mezi dvěma typy ověření – zprávou o formálním ověření a komentářem třetí strany. V ČR zahrnuje zprávu o formálním ověření do svých reportů 29 % podniků, což ji v pořadí řadí do druhé třetiny zemí před Japonsko (24 %), Maďarsko (23 %) či Rumunsko (4 %) (KPMG, 2008a, str. 57). Dosažená míra zařazování tohoto typu ověření v ČR je ve srovnání s průměrem za všechny národní podniky v 22 zkoumaných zemích o 10 % nižší (KPMG, 2008a, str. 56). Komentář třetí

stranou je podniky v ČR užíván velmi zřídka – jen v 6 % případů (KPMG, 2008a, str. 73). Ve srovnání s výsledkem za všechny národní podniky ve všech zkoumaných zemích je míra využití tohoto typu ověření v ČR nižší o 12 % (KPMG, 2008a, str. 60).

3.2 Témata obsažená v reportech

Vzhledem ke skutečnosti, že reportování o CSR není v ČR zatím příliš rozšířeno, není zde ani přespříliš výzkumů, které by se zabývaly výskytem CSR témat v různých typech reportů. Jednou z mála výjimek, která zkoumá reportování o CSR ve všech jejích složkách, je výzkum realizovaný v rámci již zmíněného PFS Programu. V rámci něj se dvakrát ročně hodnotí reportování o CSR⁹⁴ ve výročních zprávách a na webových stránkách 10 největších⁹⁵ podniků kótovaných na burze v regionu střední a východní Evropy,⁹⁶ tj. i v ČR. V tomto výzkumu je sledován výskyt tří hlavních kategorií, které se rozpadají na další podkategorie⁹⁷ – viz níže uvedená tabulka č. 3. Jsou v ní zobrazeny výskyty (pod)kategorií jen za ČR ve zkoumaném vzorku za rok 2008.

Z jejího obsahu vyplývá, že nejčastěji tzv. blue chips v ČR reportují ve svých výročních zprávách o corporate governance – nejméně sedm podniků z deseti naplňuje čtyři z pěti podkategorií. Ze srovnání výsledků tohoto výzkumu s výsledky výzkumu Potměšila et al.,⁹⁸ který byl realizován v roce 2003 dle metodiky PFS Programu, vyplývá, že informování o corporate governance v ČR průběžně roste. Za tímto vývojem však nestojí vlastníci, ale nové zákony vyplývající z evropských směrnic a aktivity nevládních organizací (Potměšil et al., 2003, str. 4).

Dále je z obsahu tabulky č. 3 patrné, že druhou kategorií, o které zkoumané podniky po corporate governance nejčastěji informují, je Sociální politika – a to jak ve VZ, tak na svých webových stránkách. Z výsledků je však patrné, že na rozdíl od kategorie Corporate governance a reportování se o jednotlivých podkategoriích kategorie Sociální politika v souhrnu více reportuje na webových stránkách podniků než ve VZ. Možným vysvětlením je, že tyto informace více

⁹⁴ Hodnoceny jsou pouze informace uvedené v anglickém jazyce.

⁹⁵ Dle tržní kapitalizace.

⁹⁶ Výzkum se realizuje na vzorku tzv. blue chips působících v České republice, Estonsku, Litvě, Lotyšsku, Slovensku, Slovinsku, Maďarsku, Polsku, Bulharsku, Chorvatsku a Rumunsku – viz PFS Program, 2008, str. 3.

⁹⁷ Podkategorie jsou koncipovány jako otázky, ve kterých se výzkumníci ptají, co podnik dělá. V tabulce bude kvůli úspoře místa slovo podnik vynecháno. Pro hodnocení naplnění jednotlivých podkategorií je využito tří bodové škály – ano, ne, informace není dostupná.

⁹⁸ Do výzkumného vzorku byly vybrány podniky, jež byly kótovány na Burze cenných papírů Praha a jejichž podílové listy byly obchodovány nejméně v objemu 1 milion Kč. Celkově bylo do výzkumného vzorku vybráno 33 podniků.

cílů na širokou veřejnost a kvůli tzv. uživatelské přívětivosti jsou uvedeny přímo na webové stránce a ne až ve výročních zprávách.⁹⁹

Tabulka č. 3: Přehled výskytu kategorií a podkategorií dle PFS Programu¹⁰⁰

Corporate governance a reportování	Environmentální politika	Sociální politika
Uveřejňuje detaily o struktuře corporate governance? [10/10]	Uvádí, že se chová v souladu s odvětvovými, národními a/nebo mezinárodními předpisy, environmentálními standardy (ISO 14001)? [4/5]	Uvádí, že se chová v souladu s odvětvovými, národními a/nebo mezinárodními předpisy týkajícími se lidských práv a/nebo pracovních standardů? [1/5]
Informuje o souladu s corporate governance kodexem? [7/5]	Zveřejňuje jména jednotlivců (z managementu či dozorčích a správních rad) či oddělení odpovědných za environmentální řízení a soulad s předpisy? [1/2]	Reportuje o sponzorských aktivitách, programech? [8/8]
Uveřejňuje informace o auditu? [10/6]	Reportuje o spotřebě energie a vody? [4/3]	Zveřejňuje svou politiku rozvoje zaměstnanců a zaměstnaneckých benefitů? [8/8]
Uveřejňuje svou politiku zaměřenou na práva shareholderů? [7/9]	Reportuje o své environmentální výkonnosti včetně efektivního využívání zdrojů, emisí a odpadů? [5/6]	Uvádí svou politiku zaměřenou na zdraví a bezpečnost práce? [5/7]
Uveřejňuje a reportuje o kodexu upravujícím chování podniku / etickém kodexu? [5/4]	Integruje environmentální aspekty do své politiky supply chain managementu? [1/3]	Zveřejňuje svou politiku vůči zaměstnancům? [5/4]

Zdroj: autorka dle tabulky CSR Standard Profile, in PFS Program, 2008, str. 8, překlad autorky, a dat v PFS Program Database, 2008.

Nejčastěji¹⁰¹ podniky v této kategorii informují o sponzorských aktivitách a o benefitech a možnosti rozvoje zaměstnanců. Naopak zcela minimálně informují o souladu s odvětvovými, národními a/nebo mezinárodními předpisy týkajícími se lidských práv a/nebo pracovních standardů. Dle Potměšila et al. je kategorie Sociální politika velmi dobře rozpracovaná i díky tomu, že poskytování zaměstnaneckých benefitů má na našem území tradici už od dob socialis-

⁹⁹ Tj., je možné, že se nepředpokládá, že by široká veřejnost tyto informace intenzivně hledala. Pokud jí ale budou lehce dostupné, je šance, že si je přečte.

¹⁰⁰ Čísla v hranatých závorkách označují četnosti výskytu kladné odpovědi na relevantní otázku ve výroční zprávě/webové stránce zjištěné během června až září roku 2008 zkoumaných českých podniků – blíže viz Database - Survey of Reporting on Corporate Social Responsibility in CEE + BRIC and Ukraine.

¹⁰¹ A to jak ve výročních zprávách tak na webových stránkách.

mu a také díky tradici trojstranných rozhovorů na úrovni Tripartity (Potměšil et al., 2003, str. 8).

Nejmenší četnost výskytu odpovědí na relevantní otázky byla zaznamenána v kategorii Environmentální politika. Při pohledu na rozložení četností by nejjednodušší vysvětlení mohlo spočívat v tom, že byl zkoumaný vzorek složen převážně z podniků s nízkým dopadem na životní prostředí. Podíváme-li se však na dostupná data za ČR, zjistíme, že toto vysvětlení nelze přijmout zcela jednoznačně¹⁰² – viz níže uvedená tabulka č. 4. Ta zobrazuje počet naplnění jednotlivých podkategorií ze všech možných za jednotlivé podniky, resp. odvětví, ve kterém podnik působí. Z tabulky č. 4 je patrné, že příslušnost k určitému odvětví je sice silným předpokladem pro reportování o dopadu činnosti podniku na životní prostředí, ale ne jediným.

Tabulka č. 4: Naplnění jednotlivých podkategorií – výzkum PFS Program

	Počet naplněných podkategorií				
	4 z 5	3 z 5	2 z 5	1 z 5	0 z 5
Odvětví působnosti podniků	telekomunikace	energetika, petrochemické odvětví	energetika	těžba surovin, bankovníctví, pojišťovnictví	bankovníctví, média, farmaceutické odvětví

Zdroj: autorka dle dat v PFS Program Database, 2008.

K odlišným závěrům především v oblasti reportování o životním prostředí docházejí Kašparová a Škapa. Z jejich obsahové analýzy výročních zpráv¹⁰³ vyplývá, že z nefinančních témat je v nich právě tématu ochrana životního prostředí věnováno nejvíce prostoru. Tato odlišnost je však způsobena použitím jiného kódovacího schématu¹⁰⁴ – viz níže uvedený graf č. 12, ve kterém se až na kategorii zkoumající reportování o společenské složce CSR používají rozdílné podkategorie.

Relativně silné reportování o společenské složce CSR naopak potvrzují i data tohoto výzkumu (Kašparová a Škapa, 2007, str. 640). To, že podniky vedle svých finančních a provozních výsledků informují v reportech nejčastěji o svém působení v oblasti životního prostředí (82,1 %) a s menším odstupem o působení v sociální oblasti (78,6 %), vyplývá i z výzkumu¹⁰⁵ provedeného v rámci

¹⁰² Je třeba si uvědomit, že vyvozovat obecně platné závěry z těchto dat nelze, jelikož vzorek čítal pouze 10 podniků.

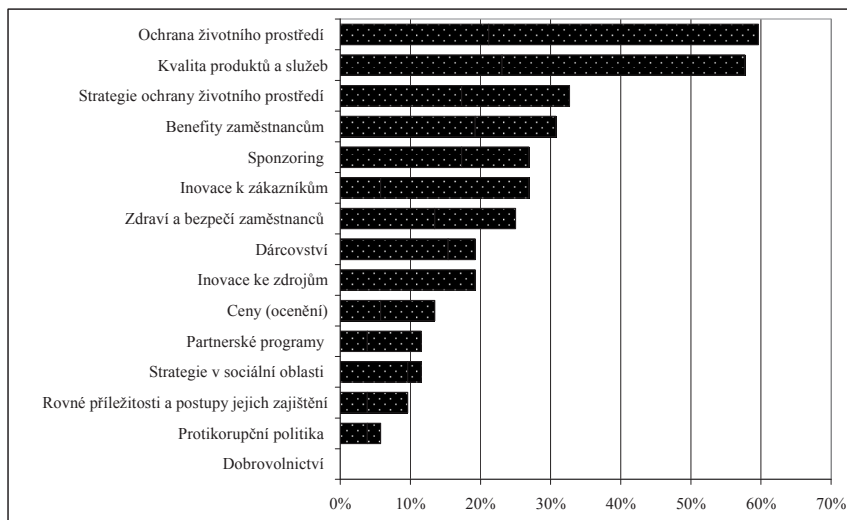
¹⁰³ Bylo zkoumáno 52 výročních zpráv podniků za rok 2005 se sídlem v ČR (Kašparová, Škapa, 2007, str. 637).

¹⁰⁴ Detailní informace o kódovacím schématu viz – Kašparová, Škapa, 2007, str. 636-637.

¹⁰⁵ Výzkum byl realizován v roce 2006 na souhrnném vzorku 28 nadnárodních společností (11 bylo z ČR, 2 ze Slovenska, 5 z Maďarska, 4 ze Slovinska a 6 z Estonska). Do výzkumného vzorku byly zařazeny podniky, které se v dané době veřejně prezentovaly jako společensky odpovědné, byly členy organizací propagujících a podporujících

programu GARDE Ekologického právního servisu (GARDE, 2006, str. 6). Vypovídací schopnost pro ČR je zde však zkruslena tím, že výsledky výzkumu jsou prezentovány jen souhrnně za všech 5 zkoumaných zemí.

Graf č. 12: Témata obsažená ve VZ – výzkum Kašparová a Škapa

Zdroj: Kašparová a Škapa, 2007, str. 640, upraveno autorkou.

Výsledky výzkumů realizovaného v rámci PFS Programu a Kašparovou a Škapou se dále shodují ve výčtu nejčastěji zmiňovaných témat v rámci společenské složky CSR. Jsou jimi poskytované benefity zaměstnancům a sponzoring. Reportování o ekonomické složce CSR bylo hodnoceno dle zcela odlišných kategorií, což zabraňuje porovnání zjištěných informací. Z jednotlivých témat spadajících pod tuto složku CSR se ve výzkumu Kašparové a Škapy ukázala jako druhá nejčastěji zmiňovaná ze všech kategorií kategorie Kvalita produktů a služeb.

Vysvětlení tohoto výsledku by mohlo spočívat v tom, že bez kvalitního produktu nelze dlouhodobě na trhu působit. Dalším vysvětlením by mohlo být zjištění vyplývající z výzkumu Jeřábkové a Hartla. Vyplývá z něj, že proto, aby byl podnik veřejností vnímán jako společensky odpovědný, musí poskytovat kvalitní produkty (Jeřábková a Hartl, 2003, 39). Vzhledem k tomu, že kvalita je obtížně uchopitelná, dá se předpokládat, že podnik bude v takovémto případě

---

principy CSR a umístovaly se na předních místech v žebříčcích hodnotících popularitu společnosti (GARDE, 2006, str. 1). Tento způsob výběru však způsobil, že prezentované výsledky nezobrazují standardní chování podniků v oblasti CSR.

demonstrovat kvalitu referováním o získaných oceněních, vlastnictví relevantních standardů či značek kvality.

Z výzkumu KPMG také vyplývá, že české podniky reportují spíše o svých taktických činnostech. Z jeho výzkumu vyplynulo, že jen 15 % ze zkoumaných podniků v ČR publikuje strategii v oblasti CSR, což ČR řadí na předposlední místo v žebříčku zemí sestaveného na základě četnosti výskytu informací o tomto tématu¹⁰⁶ (KPMG, 2008a, str. 22). Výsledky výzkumu Kašparové a Škapy však upozorňují na skutečnost, že míra reportování o strategiích se liší dle složek CSR. Zatímco o strategii v oblasti ochrany životního prostředí reportuje dle jejich výzkumu 33 % podniků, o strategii v sociální oblasti je to pouze jen 12 % (Kašparová a Škapa, 2007, str. 640). Na druhé straně z výsledků též vyplynulo, že ty podniky, které již o strategii v sociální oblasti reportují, o ní reportují ve větší hloubce (Kašparová a Škapa, 2007, 640).

Dle výzkumu KPMG pouze 11 % ze zkoumaných podniků v ČR publikuje informace o příležitostech a finanční hodnotě vyplývající ze CSR. To řadí ČR na předposlední místo před Rumunsko, kde o nich reportuje 8 % podniků (KPMG, 2008, str. 26). Také z něj vyplývá, že jen 5 % ze zkoumaných podniků v ČR reportuje o rizicích vyplývajících z dodavatelského řetězce, což ČR řadí na poslední místo za Rumunsko, kde o tomto tématu reportuje 6 % podniků (KPMG, 2008, str. 48). Autoři výzkumu provedeného v rámci programu GARDE však upozorňují na skutečnost, že některá témata se objevují spíše v interních reportech, které nejsou dostupné širší veřejnosti. Těmito tématy jsou dle nich právě rizikové faktory, otázky týkající se zaměstnanců a jiných stakeholderů či odměňování členů dozorčích rad (GARDE, 2006, str. 6). Nelze tedy jednoznačně konstatovat na základě nenalezení určitého tématu či jeho malého výskytu v externím reportu, že se podnik tímto tématem nezabývá.

3.3 Shrnutí

CSR není obecně pro české podniky prioritou, což způsobuje mj. i malý důraz kladený na CSR reportování. Z výzkumu KPMG vyplývá, že se v ČR vydává ve srovnání s jinými zeměmi nejméně reportů o CSR. Na druhé straně podniky, které již CSR reporty vydávají, se ve svých charakteristikách příliš neodlišují od svých zahraničních kolegů. Nejčastěji pocházejí z průmyslového sektoru a z oblasti elektroniky a financí. Také se většinou jedná o velké podniky, jejichž vlastníci pocházejí ze starých členských států EU. I charakteristika jimi vydávaných CSR reportů se příliš neliší od reportů podniků z ekonomicky rozvinutějších zemí. Informace v nich poskytované nejsou příliš detailní a jejich sestavení je povětšinou motivováno snahou o vylepšení image. Jen málo z nich

¹⁰⁶ Např. v Maďarsku o CSR strategiích informuje 35 % zkoumaných podniků, v Rumunsku 28 % (KPMG, 2008a, str. 22).

je sestavováno dle některého z globálních CSR standardů a integrováno do výročních zpráv podniků.

Identifikaci témat obsažených v CSR reportech komplikuje již zmiňovaný nejednotný výklad pojmu CSR. Ten vede k využívání odlišných metodik, což následně ztěžuje komparaci výsledků provedených výzkumů. V souhrnu je však možné konstatovat, že v ekonomické složce CSR je v ČR nejčastěji referováno o CG. Poskytování těchto informací však nestimulují ani tak vlastníci jako zákony, které musela ČR v rámci svého členství v EU implementovat do svého právního řádu. Také mezi výzkumy panuje relativní shoda v tom, že se v reportech v ČR často objevují informace o společenské složce CSR – především o poskytovaných benefitech zaměstnancům a sponzoringu. Naopak rozpory mezi výzkumy lze vysledovat v environmentální složce CSR. Z některých vyplývá jednoznačná dominance informací o této oblasti, jiné toto zpochybňují.

4 PLÁN VÝZKUMU

V této kapitole je představen plán dále popisovaného výzkumu. V první části bude uvedeno zdůvodnění a význam výzkumu. Následně bude vymezen jeho teoretický rámec. V třetí části bude identifikován výzkumný cíl a k němu vztahené výzkumné otázky, které jej zužují. Poslední část bude patřit omezením vypovídací schopnosti výzkumu.

4.1 Důvod a význam výzkumu

Z mnoha důvodu (viz např. KOM, 2001, Antal et al., 2002, Ruud et al., 2005, KPMG, 2008a, KPMG, 2008b) roste v posledním desetiletí objem reportování o CSR (Context, 2006a, KPMG, 2008a, CR, 2009, KPMG, 2010). Ze studia odborných článků a výzkumných zpráv však vyplývá, že se většina výzkumů zabývajících se detailněji touto problematikou zaměřuje pouze na velké podniky z ekonomicky rozvinutých zemí či z tzv. ekonomických tygrů (např. Maignan a Ralston, 2002, Douglas et al., 2004, Ruud et al., 2005, Chapple a Moon, 2005, Context, 2005, Knox et al., 2005, Vuontisjärvi, 2006, KPMG, 2008a). Zároveň z něj vyplynulo, že se většina z nich zaměřuje jen na identifikaci, příp. hodnocení pouze některých hledisek CSR reportování – ne však celkového přístupu k CSR reportování.

Stavem CSR reportování v tzv. postkomunistických zemích se zabývá jen relativně málo výzkumů (např. Line a Braun, 2007, Kašparová a Škapa, 2007, PFS Program, 2008). Navíc jsou primárně zaměřeny na porovnání CSR reportování ve více zemích, což většinou neumožňuje větší hloubku zkoumání. Kromě výzkumů hodnotících environmentální reporting (viz např. Hřebíček a Kokrment, 2006, Mísařová, 2007, Vávra a Šarochová, 2008) nebyl v ČR dosud realizován detailní výzkum zaměřující se na zjištění přístupu podniků k reportování o CSR tématech. Vše výše uvedené bylo důvodem, proč se výzkum zaměřil na identifikaci celkového přístupu podniků k začleňování CSR informací do vybraného typu reportu – konkrétně do výročních zpráv.

Dalším velmi významným zjištěním je, že se názory na obsah CSR neustále vyvíjí a není dokonce stále ustáleno její paradigma (Lockett et al., 2006, str. 133, Yang a Rivers, 2009, str. 156). Tato skutečnost se následně promítá nejen do nejasnosti hranic záběru CSR, ale samozřejmě i do nejasnosti hranic záběru reportování o CSR. Toto rozostření pak komplikuje vytváření a používání jednotné všeobecně uznávané metriky pro hodnocení kvality obsahu reportů či rozvinutosti reportování o CSR tématech.

V ČR se od roku 2008 začíná propagovat model KORP, který je jeho autory¹⁰⁷ prezentován jako česká metodika tvorby a systému hodnocení CSR reportů. Avšak vzhledem k tomu, že vznikl prostým spojením modelu CAF¹⁰⁸ a vybraných ukazatelů z reportingového rámce GRI¹⁰⁹ (NPK a SKP, 2008), je otázkou, zda-li je toto tvrzení opodstatněné. Zároveň, pokud bude vývoj v ČR kopírovat vývoj v ekonomicky rozvinutých zemích, budou to právě ekonomické reporty typu výročních zpráv, do kterých se začnou CSR reporty čím dál tím více integrovat (KPMG, 2010, str. 2). Avšak pro jejich hodnocení není model KORP primárně určen. Je zde tedy dostatečný prostor pro vytvoření základů metriky, která zohledňuje české prostředí.

4.2 Teoretický rámec

Konceptuální rámec výzkumu je volen eklekticky (Hendl, 2004, str. 532). Reportování o CSR tématech bude tedy analyzováno z pohledu dvou perspektiv – legitimacy theory a stakeholderské teorie. Prvně zmíněná však bude dominantní optikou vzhledem k tomu, že je nejčastěji používanou perspektivou pro daný výzkumný záměr (Hooghiemstra, 2000, str. 55, Deegan et al., 2002, str. 318, Parker, 2005, str. 846, Islam a Deegan, 2008, str. 853). Obě teorie patří mezi tzv. systémově orientované teorie, které předpokládají, že „organizace je ovlivňována prostředím, ve kterém se pohybuje a zároveň toto prostředí sama ovlivňuje“ (Chen a Roberts, 2010, str. 652, překlad autorky). Cílem obou je vysvětlit, jak podniky přežívají v měnícím se prostředí, přičemž ve vysvětlení si nekonkurují (Gray et al., 1995, str. 67, Chen a Roberts, 2010, str. 654). Obě nahlíží na reportování jako na prostředek, skrze který manažeři ovlivňují externí vnímání podniku (Hooghiemstra, 2000, str. 57, Deegan, 2002, str. 292), avšak legitimacy theory zůstává při vysvětlování tohoto problému na vyšší úrovni obecnosti než teorie stakeholderská (Deegan, 2002, str. 295). Je to způsobeno tím, že se legitimacy theory dívá na externí prostředí jako na jeden celek, zatímco stakeholderská teorie rozlišuje skupiny uvnitř tohoto prostředí (Chen a Roberts, 2010, str. 653).

Legitimacy theory je založena na předpokladu, že organizaci může být společností odebráno právo v ní působit, pokud poruší tzv. společenskou smlouvu (Deegan, 2002, str. 293). Dle této teorie se podniky neustále snaží, aby byly společností vnímány jako ty, které v ní podnikají v souladu s jejími normami a ve vytyčených hranicích kvůli získání oprávnění v ní i nadále existovat, tj. podnikat (Islam a Deegan, 2008, str. 853). Na druhé straně sama

¹⁰⁷ Autory jsou Sdružení korektního podnikání a Sdružení pro cenu ČR za jakost.

¹⁰⁸ Model CAF je „nástrojem Total Quality Management inspirovaný modelem excelence Evropské nadace pro management kvality (EFQM) a modelem německé Univerzity správních věd ve Speyeru“ (RČR a MV, 2007, str. 7).

¹⁰⁹ Výběr daných ukazatelů však není vyargumentován a ani není v popisu modelu uvedeno, že by právě vybrané ukazatele měly odrážet české specifikum.

teorie nedává přímý návod na to, jak naplnit očekávání společnosti a získat si její podporu (Chen a Roberts, 2010, str. 652). Reportování by dle ní mělo demonstrovat, že se podnik chová v souladu s požadavky společnosti či by mělo být utvořeno tak, aby měnilo očekávání společnosti ku prospěchu podniku (Deegan et al., 2002, str. 320).

Stakeholderská teorie je založena na předpokladu, že prostředí, které podnik obklopuje, je tvořeno různými skupinami, které mají rozličné, často konfliktní, názory na to, jak by se měl podnik v daném prostředí chovat a mají také různou sílu jak daný podnik a jeho aktivity ovlivňovat (Mitchell et al., 1997, str. 857 a 878, Deegan, 2002, str. 295). Využit bude náhled tzv. **managerské větve stakeholderské teorie**, která zdůrazňuje potřebu řídit vztahy jen s těmi stakeholdery, kteří mají schopnost ovládat zdroje, na kterých je podnik závislý (Deegan, 2002, str. 294). Viděno touto perspektivou, je důvodem reportování snaha o dialog, udržení dobrého vztahu s jen vybranými typy stakeholderů. Reportování by dle tohoto náhledu mělo demonstrovat, že se podnik chová v souladu s požadavky pro něj důležitých stakeholderů (Gray et al., 1995, str. 53, Deegan, 2002, str. 295), tj. mělo by být více zacílené.

4.3 Formulace cíle výzkumu a výzkumných otázek

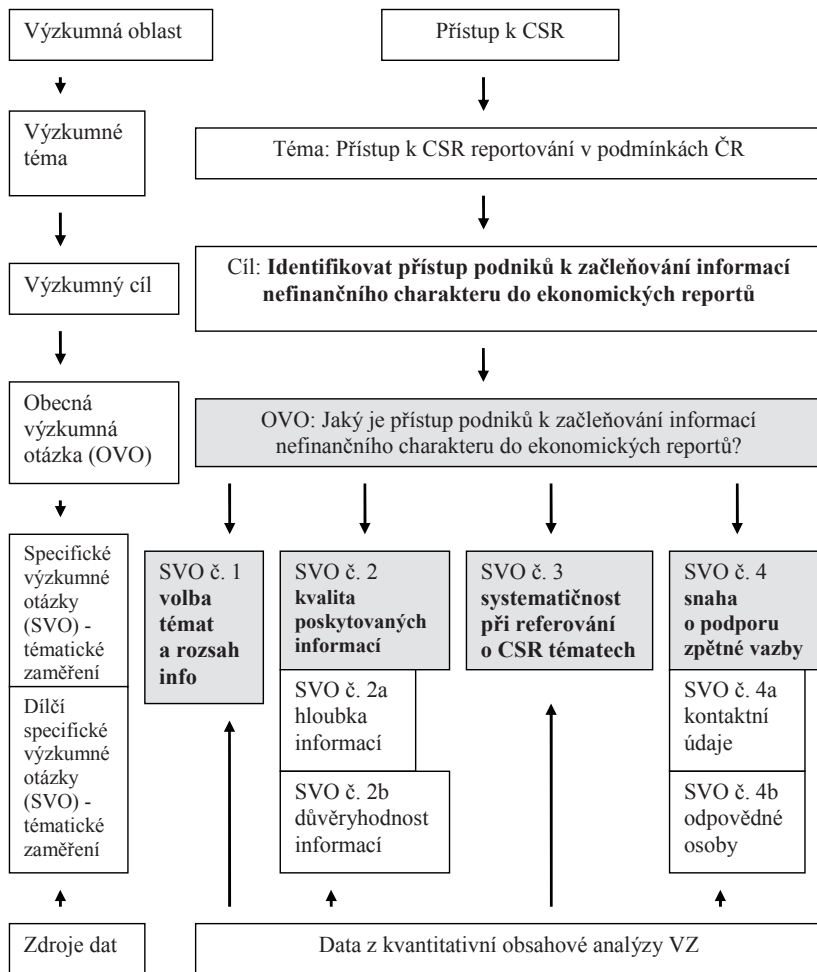
Pro vymezení výzkumného cíle bylo využito postupu formulovaného Puncem. Ten doporučuje deduktivní postup, ve kterém je nejprve vymezena výzkumná oblast, která je následně zúžena výzkumným cílem (Punch, 2008, str. 37 a 48). Jak vyplývá z níže uvedeného obrázku č. 3, výzkumnou oblastí se stala oblast přístupu k CSR. Ta byla z důvodů uvedených v kapitole 4.1 následně konkretizována výzkumným cílem:

Identifikovat přístup podniků k začleňování informací nefinančního charakteru do ekonomických reportů.

Takto formulovaný cíl je pro potřeby realizace výzkumu stále ještě relativně abstraktní. Proto bylo opětovně využito postupu formulovaného Puncem. Ten doporučuje výzkumný cíl převést na obecnou výzkumnou otázku (dále též OVO) a tu následně konkretizovat specifickými výzkumnými otázkami. Hierarchie konceptů použitá v práci je zobrazena v níže uvedeném obrázku včetně uvedení zdroje dat pro umožnění odpovědi na jednotlivé výzkumné otázky.

Její výhodou je, že po realizaci výzkumu je možné využít induktivního přístupu. Akumulací a integrací odpovědi na jednotlivé specifické výzkumné otázky je možné nepřímou zodpověď obecnou výzkumnou otázku (Punch, 2008, str. 40). Jejím zodpověděním by měl být zároveň naplněn stanovený výzkumný cíl.

Obrázek č. 3: Hierarchie konceptů

Zdroj: autorka.

Jak vyplývá z obrázku č. 3, výzkumný cíl je dle doporučení Punche převeden na níže uvedenou obecnou výzkumnou otázku:

Jaký je přístup podniků k začleňování informací nefinančního charakteru do ekonomických reportů?

Na začleňování informací nefinančního charakteru je nahlíženo vzhledem k výzkumné oblasti optikou legitimacy theory a stakeholderské teorie. Nefinanční informace jsou zde chápány jako informace o CSR tématech, přičemž na CSR je nazíráno pohledem triple bottom line. Ačkoliv není jednotný diskurz CSR, panuje velká shoda v tom, že CSR označuje chování podniků, jenž jde nad rámec zákona (KOM, 2002, str. 5, Trnková, 2005, str. 30). Zároveň s tím se však předpokládá, že základní podmínkou, ovšem nikoliv postačující, pro tento typ chování je, že podnik respektuje danou legislativu (Graafland et al., 2002, str. 5, KOM, 2001, str. 6). Z tohoto důvodu budou za CSR označovány i ty aktivity podniků, které jsou dány legislativou.

Přístup k začleňování informací o CSR tématech je zkoumán pouze na jednom typu ekonomických reportů – na **výročních zprávách** (dále jen VZ). Důvodem výběru tohoto typu média bylo, že se jedná o relativně důležitý dokument, který se, především pokud je auditován, těší obecně vysoké důvěře čtenářů (Yusoff, Lehman, 2005, str. 10). Dalším důvodem jeho výběru bylo, že se jedná díky požadavkům platné legislativy o snadno dostupný materiál (ObchZ, § 28, § 38i, ZoÚ, § 21a), ve kterém se musí objevovat informace alespoň o některých oblastech CSR – minimálně informace o aktivitách v oblasti výzkumu a vývoje, ochrany životního prostředí a pracovněprávních vztazích (ZoÚ, § 8, § 21). Důvodem výběru tohoto typu média též bylo, že analýza VZ je oproti např. analýze webových prezentací snazší díky neměnnosti svého obsahu v průběhu času a přehlednosti, která je dána tím, že se informace koncentrují pouze na jednom místě (Kašparová a Škapa, 2007, str. 635).

Ruud et al. dále konstatují, že výhodou VZ např. oproti samostatným CSR reportům je to, že poskytují celistvější pohled na podnik včetně zahrnutí minulých období a jsou směřovány širšímu počtu stakeholderů (Ruud et al., 2005, str. 15). Posledně zmíněný argument pro výběr VZ byl dále podpořen výsledky výzkumu KPMG, ze kterých vyplývá, že ty podniky, které v ČR reportují o CSR tématech, zahrnují tyto informace téměř vždy do VZ (KPMG, 2008, str. 73). Do analýzy bude vstupovat vše kromě:

- obsahu VZ,
- (konsolidované) rozvahy,
- (konsolidovaného) výkazu zisků a ztrát,
- (konsolidovaného) přehledu o peněžních tocích,
- přílohy ke konsolidované účetní závěrce,

- zprávy o vztazích mezi propojenými osobami a
- informací o plných mocích.

Jak již bylo uvedeno, výše položená obecná výzkumná otázka byla dle Punchem doporučovaného postupu dále zúžena hned několika specifickými výzkumnými otázkami. Akumulací a integrací odpovědí na jednotlivé specifické výzkumné otázky se nepřímo zodpoví výše zmíněná obecná výzkumná otázka (Punch, 2008, str. 40).

Přístup k začleňování informací o CSR tématech bude hodnocen z několika hledisek. Jsou jimi:

- volba témat a rozsahu poskytovaných informací,
- kvalita poskytovaných informací,
- systematičnost při referování o CSR tématech a
- snaha o podporu zpětné vazby.

Tato hlediska tvoří obsah jednotlivých specifických výzkumných otázek (dále též SVO). V následujícím textu budou jednotlivé SVO formulovány. Pokud budou stále vykazovat určitou abstraktnost a nesplňovat tak tzv. empirické kritérium (Punch, 2008, str. 44), budou dále konkretizovány dílčími specifickými výzkumnými otázkami – viz výše uvedený obrázek č. 3. Spolu s formulací (dílčích) SVO budou uvedeny i předpoklady o výsledcích. Ty budou vycházet jak z požadavků teorie, legislativy, tak výsledků předchozích výzkumů.

První specifická výzkumná otázka (dále též SVO č. 1) pátrající po prvním hledisku přístupu k začleňování informací o CSR tématech byla formulována:

O jakých CSR tématech a v jakém rozsahu o nich podniky ve svých VZ reportují?

Jelikož se v dané otázce vyskytuje dotaz na hned dvě hlediska, byla dle nich daná SVO rozdělena na dílčí SVO. První dílčí specifická výzkumná otázka (dále též SVO č. 1a) se dotazovala na volbu CSR. Byla formulována následovně:

O jakých CSR tématech podniky ve svých VZ reportují?

Druhá dílčí specifická výzkumná otázka (dále též SVO č. 1b) se dotazovala na rozsah poskytované informace. Byla formulována následovně:

V jakém rozsahu podniky ve svých VZ o CSR tématech reportují?

Vzhledem k požadavkům Zákona o účetnictví lze předpokládat, že se budou ve VZ objevovat informace o předpokládaném vývoji činnosti podniku a jeho aktivitách v oblasti výzkumu a vývoje, ochrany životního prostředí a pracovní-právních vztazích (ZoÚ, § 21). Posledně zmíněné jsou vymezeny Zákoníkem práce jako „právní vztahy vznikající při výkonu závislé práce mezi zaměstnanci a zaměstnavateli“ (ZP, § 1). Na základě témat, o kterých Zákoník práce v rámci úpravy těchto vztahů pojednává, lze očekávat, že podniky budou v této oblasti referovat o:

- bezpečnosti a ochraně zdraví při práci,
- pracovní době a době odpočinku,
- odměňování za práci,
- dovolené nebo
- péči o zaměstnance.¹¹⁰

Zákoník práce také stanovuje povinnost zajišťovat rovné zacházení se všemi zaměstnanci a zakazuje jakoukoliv diskriminaci (ZP, § 16). Je tedy možné, že i tyto oblasti budou ve VZ zmíněny. Protože však legislativa upravuje minimální požadavky společnosti, lze v souladu s legitímou teorií předpokládat, že podniky budou ve svých VZ informovat o vícero tématech.

Jelikož v ČR není reportování o CSR příliš rozvinuté (CSR Europe, 2006, str. 10-11, KPMG, 2008a, str. 16), lze na základě historického vývoje tohoto typu reportování očekávat, že nejvíce zmiňovanými okruhy ve VZ v ČR budou aktivity v oblasti životního prostředí, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a s určitým odstupem i zapojení do komunity skrze filantropii (EIRIS, 2007, CR, 2009). To až na posledně zmíněné odpovídá výše uváděným zákonným požadavkům.

Protože je ČR součástí Evropy, je možné předpokládat, že se ve VZ objeví témata typická pro tuto oblast. Jsou jimi mimo již uváděná:

- zvyšování dovedností a budování kompetencí pracovníků (CSR Europe, 2006),
- zajištění rovnosti šancí (EIRIS, 2007),
- postupy v dodavatelských řetězcích (EIRIS, 2007),
- vyváženost osobního a profesního života (Konrad et al., 2006),
- problematika udržení pracovního místa (Konrad et al., 2006),
- corporate governance (Douglas et al., 2004).

Na druhé straně je však nutné upozornit na skutečnost, že Evropa je jako celek považována za leadera v oblasti reportování o CSR (Context, 2006a, CR, 2009) a reportování v ČR je na samém počátku. Dále je třeba zdůraznit, že volba témat

¹¹⁰ Sem Zákoník práce řadí pracovní podmínky zaměstnanců, odborný rozvoj zaměstnanců a stravování zaměstnanců (ZP, část X., hlava 1.-3.).

je silně ovlivňována faktory jako je typ vlastnictví podniku, jeho velikost, příslušnost k odvětví či využitím standardu dotýkajícího se CSR při zpracování reportu (viz např. Hackston a Milne, 1996, Knox et al., 2005, Gray, 2005, EIRIS, 2007, Line a Braun, 2007, CR, 2009, Graafland et al., 2002, Kolk, 2005, Konrad et al., 2006).

Lze předpokládat, že reportování o „typicky evropských“ tématech bude spíše výjimkou. Kromě stavu vývoje CSR reportování v ČR podporují tuto domněnku i výsledky Lina a Brauna, ze kterých vyplývá, že vyjednávací síla nevládních organizací v postkomunistických zemích není vysoká a podniky tak cítí jen velmi omezený tlak společnosti na společensky odpovědné chování (Line a Braun, 2007, str. 43). Z toho lze dovozovat, že i tlak na reportování o tématech, o kterých legislativa nevyžaduje informovat, bude nízký.

Z výzkumů zaměřených na země tzv. Východního bloku vyplývá, že podniky v těchto zemích vedle aktivit na ochranu životního prostředí, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a filantropie relativně často také informují o:

- CG (Line a Braun, 2007, PFS Program Database, 2008),
- zaměstnaneckých benefitech (Kašparová a Škapa, 2007, PFS Program Database, 2008),
- kvalitě produktů a služeb (Kašparová a Škapa, 2007) a
- sponzoringu (Kašparová a Škapa, 2007, PFS Program Database, 2008).

Naopak nízká pozornost je věnována tématům jako je zajištění rovných příležitostí a protikorupční politika (Kašparová a Škapa, 2007, str. 640-641). Výskyt témat bude zkoumán jak souhrnně za celou VZ, tak za jednotlivé části VZ podrobované analýze.

Druhá specifická výzkumná otázka (dále též SVO č. 2) pátrá po dalším hledisku přístupu k začleňování informací o CSR tématech – kvalitě poskytovaných informací. Proto byla formulována následovně:

V jaké kvalitě podniky ve svých VZ informují o jednotlivých CSR tématech?

Vzhledem k tomu, že tato SVO nespĺňuje tzv. empirické kritérium, musela být dále konkretizována dvěma dílčími specifickými výzkumnými otázkami. Z tohoto důvodu bude SVO č. 2 zodpovězena akumulací a integrací odpovědí na níže uvedené otázky.

První dílčí specifická výzkumná otázka (dále též SVO č. 2a) se dotazovala na první kritérium kvality – hloubku poskytované informace. Ta byla hodnocena podle míry detailnosti jejího popisu. Proto byla SVO č. 2a formulována následovně:

Do jaké hloubky podniky ve svých VZ informují o jednotlivých CSR tématech?

Z výsledků výzkumu EIRISu vyplývá, že hloubka poskytovaných informací o CSR není v reportech podniků obecně příliš velká (EIRIS, 2007, 2008). Také je z nich však patrné, že kolísá dle jednotlivých témat (EIRIS, 2007, Ruud et al., 2005). Větší míra rozpracování byla zaznamenána u informací o environmentální oblasti a o aktivitách, jež lze zařadit do interní společenské odpovědnosti podniku (Ruud et al., 2005, EIRIS, 2008). Vzhledem k tomu, že CSR reportování není v ČR příliš rozvinuté (CSR Europe, 2006, str. 10-11, KPMG, 2008a, str. 16), lze se domnívat, že nejvíce budou ve VZ rozpracována ta témata, která jsou vyžadována legislativou.¹¹¹ Jako opora pro tento předpoklad slouží teze Ruud et al., že hloubka rozpracování určitého tématu je dána rutinou o jeho reportování (Ruud et al., 2005). Na základě ní se dá též předpokládat, že vzhledem k vývojové fázi CSR reportování v ČR a s tím spojeného výskytu typických témat (EIRIS, 2007, CR, 2009), budou podniky do větší hloubky též referovat o dárcovství či sponzoringu.

Na základě legitimacy theory lze taktéž předpokládat, že podniky budou ve svých reportech informovat především o pozitivních skutečnostech. Podporu pro toto tvrzení můžeme nalézt ve výsledcích hned několika výzkumů (Deegan a Rankin, 1996, Hackston a Milne, 1996, Ruud et al., 2005). Z výsledků výzkumů je také patrné, že prezentované informace jsou většinou kvalitativního či deklaratorního rázu (Deegan a Rankin, 1996, Hackston a Milne, 1996, Douglas et al., 2004, Knox et al., 2005, Vuontisjärvi, 2006). Vzhledem k tomu, že reportování o CSR je v ČR na samém začátku, lze předpokládat, že se obsah českých VZ nebude v těchto ohledech příliš odlišovat a bude ho možné popsat podobnými charakteristikami.

---

¹¹¹ Jsou jimi: informace o předpokládaném vývoji činnosti podniku a o aktivitách v oblasti výzkumu a vývoje, ochrany životního prostředí a pracovněprávních vztazích (ZoÚ, § 21).

Druhá dílčí specifická výzkumná otázka (dále též SVO č. 2b) se dotazovala na další kritérium kvality – výskyt formulací, jejichž cílem je zvýšení důvěryhodnosti poskytovaných informací. Z tohoto důvodu byla formulována následovně:

Obsahují VZ vyjádření, jejichž cílem je zvýšit důvěryhodnost poskytovaných informací?

VZ lze chápat jako prostor, ve kterém má podnik možnost ze svého úhlu pohledu podrobně vysvětlit nastalé problémy, vrátit nedorozumění či vyvážit negativní, slabé či žádné mediální pokrytí určitých podnikových aktivit (Hooghiemstra, 2000, str. 60) a tím si zlepšit image. Na druhé straně VZ představuje jeden z kanálů tzv. firemní komunikace, která je obecně považována za méně důvěryhodnou. Určitým řešením, jak zvýšit důvěryhodnost prezentovaných informací a tím zvýšit účinky jejich dopadu na cílovou skupinu, se jeví zařazení informací o ověření správnosti uvedených informací třetí nezávislou stranou do těla reportu (KOM, 2001, KPMG, 2008b, Bartels et al., 2008). Souhrnné výsledky soudobých výzkumů ukazují, že většina podniků informací o ověření informací uváděných v CSR reportech neuvádí (Context, 2006a, KPMG, 2008), byť v průběhu posledních několika let dochází ke zlepšení napříč všemi regiony (KPMG, 2008, str. 56). Nejrozšířenější formou externího ověření je tzv. formální ověření auditorskou firmou, které je následováno s větším odstupem komentáři k reportu zvoleným expertem, nevládní organizací či akademií (KPMG, 2008a).

Ve VZ v ČR lze předpokládat výskyt tzv. formálního ověření auditorskou společností vzhledem k tomu, že jeho zařazení do VZ je dáno Zákonem o účetnictví (ZoÚ, § 20, § 21). Na druhé straně, jak vyplývá ze Zákona o auditorech, zpráva o ověření VZ nemusí být součástí Zprávy auditora (ZoA, § 20, odst. 2). Dále lze předpokládat, že se ve VZ objeví prohlášení dozorčí rady o správnosti uváděných informací ve VZ vzhledem k tomu, že jí Obchodní zákoník ukládá dohled nad výkonem působnosti představenstva a uskutečňováním podnikatelské činnosti společnosti (ObchZ, § 197). Vedle ověření správnosti uvedených informací třetí nezávislou stranou je možné se domnívat, že představenstvo, které má povinnost předkládat valné hromadě účetní závěrku a zprávu o podnikatelské činnosti společnosti a o stavu jejího majetku, jež je součástí VZ (ObchZ, § 192), uvede ve VZ ujištění o správnosti poskytovaných informací. Ačkoliv se v posledně zmíněném případě nejedná o nestranné hodnocení, lze zařazení i tohoto typu prohlášení považovat za snahu o zvýšení důvěryhodnosti, byť jeho dopad není tak silný jako v případě uvedení tzv. formálního ověření.

Třetí specifická výzkumná otázka (dále též SVO č. 3) pátrá po dalším hledisku přístupu k začleňování informací o CSR tématech – systematickosti při referování o CSR tématech. Proto byla formulována následovně:

Je ve VZ přisuzovaná důležitost jednotlivých CSR témat v souladu s hloubkou a rozsahem věnovaným referování o těchto tématech?

Jak již bylo uvedeno, je smyslem položení této otázky získání informace o systematickém přístupu podniku k referování o CSR tématech. Přisuzovaná důležitost bude hodnocena dle umístění informace o konkrétním CSR tématu ve VZ. Lze se domnívat, že ta témata, která budou zmíněna v úvodních stranách VZ budou v těle VZ rozpracována ve větší hloubce a rozsahu než ta, která tam zmíněna nebudou.

Čtvrtá specifická výzkumná otázka (dále též SVO č. 4) pátrá po posledním hledisku přístupu k začleňování informací o CSR tématech – snaze o podporu zpětné vazby. Proto byla formulována následovně:

Obsahují VZ informace, jež zvyšují pravděpodobnost zpětné vazby?

Dle legitimacy theory či stakeholderské teorie je základním smyslem reportování ovlivnit vnímání veřejnosti, resp. stakeholderů tak, aby umožnili podniku jeho dlouhodobé fungování (Gray et al., 1995, Hooghiemstra, 2000, Deegan et al., 2002). Skrze něj podnik demonstruje a propaguje svůj závazek řídit dopad svých aktivit v ekonomické, environmentální a společenské oblasti (KPMG, 2008b, str. 10) v souladu s očekáváním společnosti, resp. stakeholderů. Všechny výše uvedené standardy dotýkající se reportování v různých oblastech CSR obsahují nejen požadavek na informování o oblastech, které pokrývají, ale také na navázání a udržování dialogu se stakeholdery. Smyslem tohoto požadavku je získání zpětné vazby, která pomáhá podniku lépe zaměřit obsah reportů dle potřeb a očekávání veřejnosti, resp. stakeholderů a tím zpětně snížit pravděpodobnost odebrání tzv. práva podnikat (KPMG, 2008, str. 10, Line a Braun, 2007, str. 42).

Vzhledem ke své relativní obecnosti musela být výše uvedená SVO č. 4 dále konkretizována dvěma dílčími specifickými výzkumnými otázkami. Její zodpovězení bude provedeno nepřímo skrze akumulaci a integraci odpovědí na níže uvedené otázky.

První dílčí specifická výzkumná otázka (dále též SVO č. 4a) se dotazovala na výskyt kontaktních informací a jejich umístění v textu VZ. Byla formulována následovně:

Kde a v jaké formě jsou ve VZ uvedeny kontaktní údaje?

Lze předpokládat, že v hodnocených částech VZ budou kontaktní údaje uvedeny minimálně v Příloze k účetní závěrce. Zároveň je možné se domnívat, že bude uvedena minimálně informace o fyzické adrese podniku. Tyto předpoklady se zakládají na obsahu § 39 Prováděcí vyhlášky o podvojném účetnictví, který specifikuje, co má „Příloha k účetní závěrce“ obsahovat – konkrétně viz odst. 1 (Vyhláška č. 500/2002 Sb., § 39, odst. 1).

Druhá dílčí specifická výzkumná otázka (dále též SVO č. 4b) se dotazovala na výskyt jmen osob odpovědných za sestavení VZ či její části. Byla formulována následovně:

Jsou ve VZ identifikovány osoby odpovědné za sestavení VZ či její části?

Z výsledků výzkumu KPMG vyplývá, že podniky působící v globálním prostředí ve svých reportech daleko častěji identifikují, kdo je v podniku odpovědný za CSR oblasti, než podniky národní (KPMG, 2008a, str. 45). K podobným výsledkům dospívá i výzkum PFS Programu, který však zkoumal zveřejňování jmen jednotlivců či oddělení odpovědných pouze za environmentální řízení a soulad s předpisy, tj. ne za celou VZ (PFS Program, 2008). Z výsledků vyplynulo, že dané informace zveřejňovaly pouze dva ze 110 podniků, přičemž jeden pocházel z ČR (PFS Program, 2008, str. 19, PFS Program Database, 2008).

Na základě těchto výsledků a s přihlédnutím k tomu, že reportování o CSR tématech není v ČR příliš rozvinuto a k tomu, že VZ musí osahovat nefinanční informace i o některých tématech dotýkajících se CSR (ZoÚ, § 21), bude šetřen výskyt identifikace osob odpovědných pouze za celou VZ. Vzhledem k tomu, že Obchodní zákoník klade na představenstvo povinnost předkládat valné hromadě zprávu o podnikatelské činnosti společnosti a stavu jejího majetku, jež je součástí VZ (ObchZ, § 192), budou s velkou pravděpodobností ve VZ identifikována především jména členů představenstva.

4.4 Omezení vypovídací schopnosti

V níže prezentovaném výzkumu bude zkoumán přístup k CSR reportování. Přístup byl vymezen pomocí čtyř kritérií, která byla stanovena jako určující pro jeho vymezení na základě studia literatury, metodik a výsledků výše uváděných výzkumů. V jejich stanovení a rozsahu však může spočívat omezení předložené studie, jelikož přístup k CSR reportování bude hodnocen pouze z pohledu těchto kritérií.

Další omezení výsledků výzkumu spočívá v rozhodnutí, že přístup k CSR reportování bude zkoumán jen v obsahu jednoho z možných nosičů firemní komunikace – ve VZ. Tato skutečnost pak brání generalizaci výsledků o přístupu podniků v ČR k CSR reportování a výsledky jsou relevantní jen pro VZ. Toto omezení však může být kompenzováno zjištěním KPMG, že ty podniky, které v ČR o CSR tématech reportují, zahrnují tyto informace téměř vždy do VZ (KPMG, 2008, str. 73).

Poslední vážné omezení vypovídací schopnosti výsledků výzkumu spočívá ve zvolené výzkumné metodě. Její slabinou je, že hodnotí pouze to, o čem podniky referují a ne to, jak se skutečně chovají (Maignan a Ralston, 2002, str. 498, Ruud et al., 2005, str. 11, SustainAbility, 2006, str. 5, Kašparová a Škapa, 2007, str. 635). V tomto smyslu je tedy nutné postupovat velmi opatrně při interpretaci výsledků výzkumu.

5 ZVOLENÁ METODOLOGIE

Tato kapitola se bude zabývat zvolenou metodologií. V první části bude identifikován typ výzkumu, jehož výběr byl ovlivněn stanoveným výzkumným cílem. V další části bude charakterizován výzkumný vzorek. Třetí část přiblíží použitou metodu a postup jejího využití. Poslední část se bude věnovat způsobu sběru a zpracování dat.

5.1 Použitý typ výzkumu

Pro stanovený výzkumný cíl, kterým je identifikace přístupu podniků k začleňování informací nefinančního charakteru do ekonomických reportů, byl zvolen dle členění Maucha a Parka **exploratorní typ výzkumu** (Mauch a Park, 2003, str. 129). Oporou pro vhodnost jeho výběru je nejednotnost výkladu obsahu CSR, která komplikuje stanovení hranic CSR a velmi malá evidence specifik přístupu k CSR reportování v postkomunistických zemích – konkrétně v ČR. Šetření se tedy zaměřuje na relativně novou a nepříliš probádanou oblast. Jeho výsledky by měly pomoci této oblasti lépe porozumět.

5.2 Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek je tvořen **104 VZ** podniků za rok 2006. Podniky, jejichž VZ byly podrobovány analýze, pocházely ze dvou odvětví – **ze zpracovatelského průmyslu a stavebnictví**. Právě tato odvětví jsou tradičně považována za jádro odvětvové struktury národního hospodářství a počet podniků do nich zařazených tvoří více než 60 % všech podniků spadajících do sekci C až K dle OKEČ ČSÚ (Blažek et al., 2007, str. 28).

Ačkoliv nic nebrání tomu, aby všechny obchodní společnosti sestavovaly a zveřejňovaly své VZ, Zákon o účetnictví tuto zákonnou povinnost ukládá jen těm účetním jednotkám, které mají povinnost ověření účetní závěrky auditorem (ZoÚ, § 20-21). Vzhledem k nastaveným kritériím, která tuto povinnost zakládají, se dá předpokládat, že se bude častěji týkat **akciových společností**. To bylo důvodem, proč byly do výzkumného vzorku VZ vybrány jen VZ podniků s touto formou podnikání. Vhodnost tohoto výběru vzhledem k výzkumnému záměru potvrzují i výsledky výzkumu Dun & Bradstreet.¹¹² Vyplývá z nich, že výše popisovanou povinnost zveřejňovat VZ dlouhodobě plní spíše akciové společnosti než společnosti s ručením omezeným (D&B).

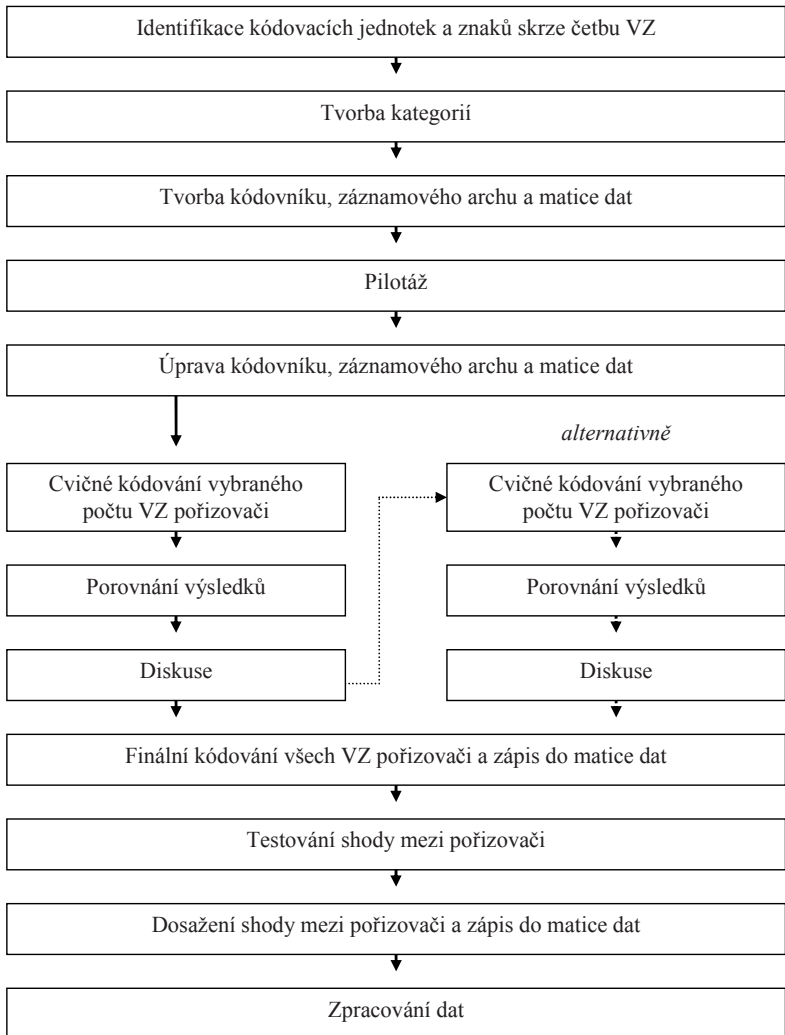
¹¹² Dun & Bradstreet se v celosvětovém měřítku zabývá poskytováním ekonomických informací a hodnocením firem (D&B).

5.3 Použité metody

Vedle obecných výzkumných metod jako jsou komparace, dedukce a syntéza byla v rámci exploratorního typu výzkumu využita metoda obsahová analýza. Tu lze definovat jako „systematickou, objektivní a kvantitativní analýzu charakteristik sdělení“ (Neuendorf, 2002, str. 1, překlad autorky). Jejím využitím lze identifikovat celkové směřování sdělení (Surynek et al, 2001, str. 132). Jedná se jak o výzkumnou metodu tak také o výzkumnou techniku neobtruzivní povahy (Krippendorff, 1980, str. 20, 29). Její výhodou tedy je, že zkoumá realitu, aniž by do ní zasahovala. V níže prezentovaném výzkumu je využit její podtyp – **konceptuální obsahová analýza**, která je primárně zaměřena na kvantifikaci přítomnosti definovaných znaků (Dvořáková, 2010, str. 97). Při její realizaci bylo postupováno dle doporučení Neuendorfové (viz Neuendorf, 2002, str. 97 a 134) a Schulze et al. (viz Schulz et al., 1998, str. 39-50) – schématické vyjádření postupu viz níže uvedený obrázek č. 4.

Vzhledem k již zmíněnému nejednotnému výkladu obsahu CSR, odlišným historickým a ekonomickým podmínkám nebylo kódovací schéma přejato z jiných výzkumů zabývajících se problematikou reportování. V souladu s doporučením Neuendorfové byly jednotlivé znaky a jejich charakteristiky, ze kterých se následně generovaly jednotlivé kategorie, identifikovány skrze četbu VZ (Neuendorf, 2002, str. 102-103). Výhodou tohoto postupu navíc je, že umožňuje identifikovat specifika v analyzovaném materiálu, což je v souladu s výzkumnými cíli práce. Dále byly aplikací tohoto postupu také identifikovány kódovací jednotky, což je označení pro části dokumentu, které vstupují do samotné analýzy (Schulz et al., 1998, str. 41).

Obrázek č. 4: Postup při realizaci obsahové analýzy

Zdroj: autorka dle Neuendorfové (Neuendorf, 2002, str. 97 a 134) a Schulze et al. (Schulz et al., 1998, str. 39–50).

Pro identifikaci znaků a jejich charakteristik byly vybrány VZ dle určitého klíče, aby bylo možné lépe postihnout určitá potenciální specifika podniků.¹¹³ Celkově bylo vybráno dvacet čtyři VZ podniků. Již v průběhu četby osmnácté VZ nepřinášel text další nové informace. Na základě tohoto zjištění je možné považovat vzorek VZ pro výše popsané účely za dostačující.

Na základě výše uvedeného postupu byly též identifikovány tři kódovací jednotky:

- Úvod a vybrané strany VZ,
- Tělo VZ a
- Příloha k účetní závěrce.

Jejich přesné vymezení lze nalézt v kódovníku uvedeném v Příloze A. V této příloze lze najít i dále popisované skutečnosti. Výše popsaným způsobem identifikované znaky byly následně kategorizovány. Celkově bylo vytvořeno 34 základních kategorií, pod které bylo možné znaky zařadit. Kvůli zajištění validity výzkumu bylo u kategorií, u kterých mohlo dojít k pochybnostem o jejich relevanci k CSR, zkoumáno, zda se obsahově stejné nebo podobné kategorie nacházejí ve Směrnících GRI. Pokud ano, byly dané kategorie podrženy. Směrnice GRI byly zvoleny kvůli tomu, že se na obsah CSR dívají ze všech zkoumaných standardů nejkompexněji, specializují se jen na oblast reportování a mají silnou pozici v této oblasti. I četbou identifikované charakteristiky znaků byly kategorizovány. Kategorie těchto charakteristik pak tvořily proměnné, které byly v rámci jednotlivých kategorií znaků zkoumány. U obou druhů kategorií bylo dle doporučení Schulze et al. kvůli zajištění validity dále prověřováno, zda jsou proměnné relevantní z hlediska hledání odpovědí na formulované výzkumné otázky a zda měří to, co výzkum deklaruje (Schulz et al., 1998, str. 90).

Poté byl dle doporučení formulovaných Schulzem et al. (viz Schulz et al., 1998) zpracován kódovník, záznamový arch a šablona matice dat. Následně byla provedena pilotáž. Vzhledem ke zkušenostem získaných četbou VZ byly pro pilotáž vybrány VZ dle určitého klíče,¹¹⁴ v důsledku čehož se soubor VZ pro

¹¹³ Z každého oddílu OKEČ byla vybrána VZ vždy od jednoho podniku s nejnižší a nejvyšší mírou angažovanosti v CSR v oddílu. Tato informace byla dostupná díky realizaci dotazníkového šetření v podnicích, jejichž VZ vstupovaly do analýzy. Pokud bylo v daném oddílu vícero VZ podniků, které uvedené kritérium splňovaly, bylo přistoupeno k aplikaci dalších kritérií: velikost podniku (byly preferovány větší podniky), původ vlastníka (byly preferovány podniky se zahraničním vlastnictvím). Pokud i pak bylo v příslušném oddílu vícero VZ, byly VZ vybrány náhodně.

¹¹⁴ Do výběru vstupovaly pouze VZ, které nebyly využity pro tvorbu kategorií. Dále byly vzhledem ke zkušenostem získaných četbou VZ a z pragmatického důvodu voleny VZ těch podniků, které dosahovaly vysokého stupně angažovanosti v CSR a měly rozsáhlejší popisnou nefinanční část, kde se jevila alespoň nějaká témata spadající do definovaných

pilotáž zúžil na čtyři VZ. Pilotáž prováděli čtyři pořizovači, z nich jeden byla autorka. Všichni kodovali všechny čtyři VZ. V souladu s doporučením Neuendorfové byla pro kódování VZ jak v pilotáži tak následně v konečné fázi zvolena fyzická podoba VZ (Neuendorf, 2002, str. 135). Na základě výsledků z pilotáže bylo přikročeno k úpravě jak kódovníku, záznamového archu tak šablony matice dat. Úpravy byly formálního i obsahového charakteru.

V dalším kroku byli vybráni tři pořizovači, kteří měli za úkol zakódovat VZ dle instrukcí uvedených v kódovníku. Dle doporučení Krippendorffa (Krippendorff, 1980, str. 74) se jednalo o jiné pořizovače než ty, co prováděli pilotáž. Zároveň bylo podrženo doporučení Neuendorfové, aby pořizovači neznali cíl výzkumu a jeho výzkumné otázky. Toto opatření posiluje validitu výzkumu, jelikož snižuje zkreslení výsledků, které vzniká v důsledku snahy pořizovačů vyjít vstříc záměrům výzkumníka (Neuendorf, 2002, str. 133).

Před finálním kódováním bylo provedeno cvičné kódování VZ. Nejprve byl pořizovačům vysvětlen postup práce. Následně měli pořizovači za úkol prostudovat si kódovník a zakódovat dvě VZ dle instrukcí v něm uvedených. Pak bylo přistoupeno k porovnání shody v zakódování daných VZ mezi pořizovačem a autorkou této práce. Vzhledem ke složitosti kódovacího schématu byla 75% shoda hodnocena jako dobrá (Schulz et al., 1998, str. 50). Po vyhodnocení shody proběhla diskuse nad jednotlivými spornými případy – ve většině případů se však jednalo o neshodu v důsledku nepozornosti či nezažití kódovacího schématu. Pouze u jednoho pořizovače nebyla stanovená hranice přijatelné shody dosažena a proto muselo být přikročeno k dalšímu cvičnému kódování. Jeho průběh byl totožný s průběhem prvního cvičného kódování. Po jeho realizaci byla přijatelná shoda již dosažena.

Teprve potom bylo přistoupeno k finálnímu kódování. Každá VZ byla vždy kódována dvěma pořizovači. Po ukončení kódování bylo přistoupeno k testování shody mezi pořizovači. Následně měli pořizovači za úkol v případech neshody dojít po diskusi ke shodě a tuto skutečnost zapsat do připravené matice dat.

5.4 Způsob sběru a zpracování dat

VZ, následně podrobované analýze, byly primárně hledány v Obchodním rejstříku na oficiálním serveru českého soudnictví Justice.cz. Pokud zde nebyly nalezeny, byly hledány na webových stránkách podniků. Pro zpracování všech dat bylo použito kombinace programů MS Excel a SPSS.

---

kategorií. Pokud se v daném oddílu OKEČ nacházelo vícero VZ, které splňovaly předchozí podmínky, byla vybrána náhodně jedna z nich.

6 VÝSLEDKY VÝZKUMU

V této kapitole budou popsány výsledky realizovaného výzkumu. Jeho výzkumný cíl byl stanoven jako:

Identifikovat přístup podniků k začleňování informací nefinančního charakteru do ekonomických reportů.

Tento cíl byl následně převeden na obecnou výzkumnou otázku, jež zněla:

Jaký je přístup podniků k začleňování informací nefinančního charakteru do ekonomických reportů?

Informace nefinančního charakteru byly vymezeny jako informace o CSR, ekonomické reporty jako VZ – blíže viz str. 61. Vzhledem ke své abstraktnosti byla výše uvedená obecná výzkumná otázka dále konkretizována několika specifickými výzkumnými otázkami. Takto vystavená hierarchie konceptů (blíže viz kapitola 4.3, příp. obrázek č. 3 na str. 60) určuje strukturu níže uvedeného textu.

Čtyři následující subkapitoly reprezentují jednotlivá zkoumaná hlediska přístupu k začleňování CSR informací do VZ, tj. jednotlivé specifické výzkumné otázky. Poslední subkapitola bude věnována již samotné identifikaci přístupu. Ta bude provedena nepřímo pomocí akumulace a integrace odpovědí na níže prezentované specifické výzkumné otázky.

6.1 Volba témat a rozsah poskytovaných informací

Tato subkapitola se bude zabývat prvním hlediskem přístupu k začleňování CSR informací do VZ, tj. hledáním odpovědi na první specifickou výzkumnou otázku (SVO č. 1), která byla formulována:

O jakých CSR tématech a v jakém rozsahu o nich podniky ve svých VZ reportují?

Obsah subkapitoly je rozdělen do tří částí. V první budou popsána omezení vypovídací schopnosti výsledků, která jsou způsobena využitím zvolené metody. Následně budou podrobně popsány výsledky plynoucí z realizace obsahové analýzy, které se vztahují k prvnímu hledisku přístupu v členění na jednotlivé dílčí specifické výzkumné otázky. Poslední část subkapitoly je věnována zodpovězení výše stanovené SVO č. 1.

6.1.1 Omezení vypovídací schopnosti výsledků – první hledisko přístupu

Jak již bylo uvedeno, kódovací schéma bylo vytvořeno s využitím otevřeného kódování, kdy se kategorie tzv. „vynoří“ z analyzovaného textu. Výhodou tohoto způsobu tvorby kódovacího schématu je, že umožňuje nalézt specifika sledovaného materiálu. Na druhé straně, pro tvorbu kódovacího schématu nebylo využito celého výzkumného vzorku VZ, ale jen jeho části. Je tedy možné, že do kódovacího schématu nebyly zahrnuty všechny možné kategorie týkající se dané problematiky, což s sebou nese riziko určitého zkreslení výsledků. Avšak vzhledem k volbě a počtu VZ zahrnutých do otevřeného kódování (viz kapitola 5.3) je možné se domnívat, že je jeho výše malá.

Uvedený princip tvorby kategorií byl porušen pouze v případě směrnic, které byly do kódovacího schématu přidány uměle. Důvodem tohoto rozhodnutí bylo zjištění, že sledované směrnice napomáhají uchopení relativně vágního obsahu CSR a jeho převedení do podnikohospodářské praxe. Záměrem zavedení této kategorie do kódovacího schématu bylo s vyšší váhou platnosti zjistit, zda a do jaké míry je jejich potenciál v podnicích využíván.

VZ se dle Zákona o účetnictví skládá hned z několika částí (ZoÚ, §21). Je jím vysvětlující text, jehož účelem je poskytnutí informací finančního i nefinančního charakteru, které umožňují čtenáři posoudit výkonnost, činnost a stávající hospodářské postavení podniku s určitým nadhledem a v kontextu. Zároveň jsou v něm vymezeny minimální okruhy témat, o kterých musí daný text VZ pojednávat. Další části, které VZ musí obsahovat, jsou účetní závěrka a zpráva auditora. VZ se tedy od účetní závěrky odlišuje právě tím, že nad její rámec obsahuje vysvětlující text.

V první fázi byla v rámci SVO č. 1 sledována četnost výskytu CSR témat nejprve za jednotlivé sledované části. Těmi byly:

- „Úvod a vybrané strany VZ“,
- „Tělo VZ“ a
- „Příloha k účetní závěrce“¹¹⁵

Ovšem stěžejními částmi pro účely naplnění výzkumného cíle jsou pouze první dvě uváděné, tj. „Úvod a vybrané strany VZ“ a „Tělo VZ“. Příloha k účetní závěrce je primárně součástí účetní závěrky. Dle Zákona o účetnictví vysvětluje a doplňuje informace obsažené v rozvaze a výkazu zisků a ztrát. Dále musí obsahovat též informace „o výši splatných závazků pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, o výši splatných závazků veřejného zdravotního pojištění a o výši evidovaných daňových nedoplatků u místně příslušných finančních orgánů“ (ZoÚ, §18, odst. 1). Do analýzy byla tato část zařazena také pro ověření, zda se některá CSR témata nenacházejí

¹¹⁵ Více o vymezení jejich obsahu viz úvodní strany kódovníku v Příloze A.

až v této části. Pokud ano, znamenalo by to, že informování o právě těchto tématech není dáno primárně snahou podniku o nich informovat, ale spíše zákonnou povinností. Během hledání odpovědi na SVO č. 1 byl také sledován počet a volba CSR témat napříč celou VZ.¹¹⁶

Ne všechny kategorie byly zkoumány ve všech částech VZ. Jejich výskyt v dané části VZ vyplynul z otevřeného kódování jednotlivých částí VZ. Z tohoto postupu vyplývá již výše zmíněné riziko, že daná kategorie nebyla zkoumána ve všech potenciálně možných částech VZ, což s sebou nese určité zkreslení. Avšak i zde je možné se vzhledem k volbě a počtu VZ zahrnutých do otevřeného kódování (viz kapitola 5.3) domnívat, že je toto riziko malé. Blíže o tom, které kategorie byly zkoumány ve které části VZ – viz úvodní strany kódovníku v Příloze A.

Úplné výsledky této části analýzy, tj. detailní přehled četností výskytu všech kategorií a podkategorií za jednotlivé části VZ lze nalézt v Přílohách B-H. V Příloze I lze taktéž nalézt výskyt nejčastěji uváděných kategorií napříč celou VZ. Rozhodnutí o umístění posledně zmíněného pouze do přílohy bylo způsobeno zjištěním, že díky výrazně odlišnému pořadí kategorií ve sledovaných částech VZ, podává výstup zkreslené výsledky o četnosti zastoupení a volbě CSR témat.

V další fázi hledání odpovědi na SVO č. 1 byl sledován rozsah, který je nejčastěji zmiňovaným kategoriím v rámci jednotlivých sledovaných částí VZ věnován. Hodnocen byl pomocí ukazatele délky poskytované informace – blíže viz kódovník uvedený v Příloze A. Důvodem zařazení tohoto ukazatele byla snaha o zjištění, zda-li výše výskytu informace nějak souvisí s prostorem, který jí je ve VZ věnován. Přehled četností jednotlivých stupňů délky za nejčastěji zmiňované (pod)kategorie lze nalézt v Příloze J.

6.1.2 Výsledky výzkumu – první hledisko přístupu

Vzhledem k hledání odpovědi na SVO č. 1 ve dvou fázích bude i popis výsledků spočívat ve dvou krocích. Nejprve bude uveden přehled výskytu kategorií za jednotlivé sledované části VZ (SVO č. 1a) – kvůli zvýšení přehlednosti bude obsahovat jen popis nejčastěji uváděných kategorií. Následně bude popsán rozsah, který je těmto kategoriím ve VZ věnován (SVO č. 1b).

¹¹⁶ Do obsahové analýzy však nevstupovaly tyto části VZ: obsah VZ, rozvaha, výkaz zisků a ztrát, přehled o peněžních tocích. Dále do ní nebyla zařazena zpráva o vztazích mezi propojenými osobami a informace o plných mocích.

V následující části tedy budou představeny výsledky výzkumu, jež byly zjištěny v průběhu hledání odpovědi na první dílčí specifickou výzkumnou otázku (SVO č. 1a). Ta byla formulována takto:

O jakých CSR tématech podniky ve svých VZ reportují?

Z analýzy dat vyplývá, že nejčastěji uváděnou informací v části „Úvod a vybrané strany VZ“ jsou různé formy kontaktu na podnik. Poskytování těchto informací lze zařadit pod společenskou složku CSR. Jejich účelem je pravděpodobně usnadnění kontaktu s podnikem. Lze je tedy chápat jako určitou podporu zpětné vazby. Na druhé straně detailní analýza podkategorií ukázala, že jsou zde téměř výhradně zastoupeny neosobní formy kontaktů. Nejčastěji uváděnou je fyzická adresa podniku, o které je referováno v 59,6 % VZ (tj. v 62 VZ). Osobní forma kontaktu se nachází pouze v 1 ze 104 analyzovaných VZ. Zastoupení dalších témat již není příliš silné. Ve srovnání s výskytem ostatních témat v této části však lze konstatovat, že ještě relativně výrazně jsou zastoupena témata strategičtějšího charakteru.

Tabulka č. 5: Výskyt nejčastěji uváděných kategorií v části „Úvod a vybrané strany VZ“ (N=104)

Název kategorií (číslo kategorií)	n	%	Složky TBL
Uvedení kontaktů (33)	62	59,6	společenská
Spolupráce s vybranými typy stakeholderů (20)	20	19,2	společenská
Priority, cíle, snahy, záměry, důraz, pozornost v oblasti(ech) (7)	20	19,2	ekonomická, společenská
Priority, cíle, snahy, záměry, důraz, pozornost pro nadcházející období v oblasti(tech) (8)	12	11,5	všechny
Vybrané normy (12)	11	10,6	ekonomická

Zdroj: autorka.

V 19,2 % VZ (tj. ve 20 VZ) se nachází informace o spolupráci s vybranými typy stakeholderů, přičemž nejčastěji (ve 13,5 % VZ, tj. ve 14 VZ) je referováno o obchodních partnerech. Stejný počet VZ, tj. 19,2 %, také obsahuje informace o současných prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti ve vybraných oblastech (dále také současné priority). Informace o současných prioritách se nejčastěji týkají ekonomické oblasti (16,3 % VZ, tj. 17 VZ) a výroby nebo výrobku (9,6 % VZ, tj. 10 VZ). Informace o současných prioritách není v oblasti životního prostředí uvedena ani jednou. Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti pro nadcházející období (dále také priority v nadcházejícím období) ve vybraných oblastech se nacházejí v 11,5 % VZ (tj. ve 12 VZ). Stejně jako u současných priorit je nejčastěji zmiňována oblast ekonomická a výroba nebo výrobek (shodně v 7,7 % VZ, tj.

v 8 VZ). Priority v oblasti životního prostředí pro nadcházející období jsou změněny v 1 VZ. Poslední kategorií, jejíž četnost výskytu přesáhla stanovenou hranici 10 %, byla Informace o vybraných normách. Informaci o nich obsahovalo v části „Úvod a vybrané strany VZ“ 10,6 % VZ (tj. 11 VZ). Nejčastěji zde byly zmiňovány normy ISO 14001 (9,6 % VZ, tj. 10 VZ) a ISO 9001 (8,7 % VZ, tj. 9 VZ).

Tabulka č. 6: Výskyt nejčastěji uváděných kategorií v části „Úvod a vybrané strany VZ“ (N=46)

Název kategorií (číslo kategorií)	n	%	Složky TBL
Spolupráce s vybranými typy stakeholderů (20)	20	43,5	společenská
Priority, cíle, snahy, záměry, důraz, pozornost v oblasti(ech) (7)	20	43,5	všechny
Priority, cíle, snahy, záměry, důraz, pozornost pro nadcházející období v oblasti(tch) (8)	12	26,1	všechny
Vybrané normy (12)	11	23,9	ekonomická
Investice - životní prostředí (4)	6	13,0	environmentální

Zdroj: autorka.

Analýza části „Úvod a vybrané strany VZ“ však také poukázala na další skutečnost. Tou je, že se sledované kategorie, s výjimkou kategorie Informace o kontaktních údajích, výhradně objevují jen v těch VZ, kde se vyskytuje úvodní slovo.¹¹⁷ Pokud tedy zůžeme analyzovaný soubor právě na tyto VZ (N=46), lze konstatovat, že tam, kde se úvod k VZ objevuje, je informování o výše popisovaných kategoriích relativně časté, resp. častější, než se zdálo na souboru 104 VZ – jak zobrazuje výše uvedená tabulka č. 6. Zároveň se nad stanovenou hranici 10 % dostává další kategorie – Informace o investicích s pozitivním dopadem na životní prostředí, kterou obsahuje 13 % VZ (tj. 6 VZ).

Výskyt nejčastěji uváděných kategorií v části „Tělo VZ“ uvádí níže uvedená tabulka č. 7. I zde jsou nejčastěji uváděny různé formy kontaktu na podnik. Opětovně dominují neosobní formy, z nichž nejčastější je informace o fyzické adrese podniku (v 67,3 % VZ, tj. v 70 VZ). Informace o osobní formě kontaktu je uvedena v pouze 3 VZ. Jak již bylo uvedeno, lze poskytování těchto informací hodnotit jako snahu o usnadnění zpětné vazby. Dále lze pod tuto snahu zařadit i poskytování informací o konkrétních osobách odpovědných za zpracování VZ či jejich částí. Tuto informaci však uvádí jen 15,4 % VZ (tj. 16 VZ).

Jak vyplývá z obsahu tabulky č. 7, velmi silně zastoupenou kategorií je i Informování o souladu informací uvedených ve VZ s účetní závěrkou – obsahuje ji 66,3 % VZ (tj. 69 VZ). Na poskytnutí této informace je možné nahlížet jako na jeden z prvků externího ověření správnosti údajů uvedených ve VZ a tedy jako na snahu o zvýšení důvěryhodnosti poskytovaných informací. Posilování

¹¹⁷ Výjimkou je pouze 1 VZ, která, ačkoli neobsahuje úvodní slovo, má v části „Úvod a vybrané strany“ obsaženu informaci o ISO 14001 a ISO 9001.

důvěryhodnosti poskytovaných informací ve VZ lze také spatřovat v zahrnutí prohlášení představenstva či dozorčí rady o kvalitě údajů uváděných ve VZ do textu VZ. Tuto informaci však uvádí jen 19,2 % VZ (tj. 20 VZ).

Tabulka č. 7: Výskyt nejčastěji uváděných kategorií v části „Tělo VZ“ (N=104)

Název kategorií (číslo kategorií)	n	%	Složky TBL
Uvedení kontaktů (33)	70	67,3	společenská
Soulad info ve VZ s účetní závěrkou (34)	69	66,3	ekonomická
Priority, cíle, snahy, záměry, důraz, pozornost v oblasti(ech) (7)	65	62,5	všechny
Priority, cíle, snahy, záměry, důraz, pozornost pro nadcházející období v oblasti(tech) (8)	62	59,6	všechny
Vybrané normy (12)	61	58,7	ekonomická
Spolupráce s vybranými typy stakeholderů (20)	50	48,1	společenská
Aktivity - životní prostředí (5)	46	44,2	environmentální
Závazky v oblasti(tech) (10)	46	44,2	všechny
Kontrola (14)	28	26,9	ekonomická
Poskytované benefity (25)	28	26,9	společenská
Vzdělávání zaměstnanců (24)	26	25,0	společenská
Nefinanční audit (13)	23	22,1	ekonomická
Odměny a benefity top man., členů předst. a doz. rady (26)	22	21,2	společenská
Investice – životní prostředí (4)	21	20,2	environmentální
Představenstvo, dozor. rada - kvalita údajů (23)	20	19,2	ekonomická
Racionalizace a optimalizace procesů, činností (11)	19	18,3	ekonomická
Osoby odpovědné za VZ (22)	16	15,4	společenská
Bezpečnost a ochrana zdraví (27)	16	15,4	společenská
Soudní spory (16)	12	11,5	ekonomická
Vztahy s vybranými typy stakeholderů (21)	12	11,5	společenská

Zdroj: autorka.

Další silně zastoupené kategorie korespondují s nejčastěji uváděnými kategoriemi v části „Úvod a vybrané strany VZ“, byť je jejich zastoupení v části „Tělo VZ“ častější. Informace uváděné o současných prioritách obsahuje 62,5 % VZ (tj. 65 VZ). I zde se nejčastěji týkají ekonomické oblasti (37,5 %, tj. 39 VZ) a výroby nebo výrobku (34,6 % VZ, tj. 36 VZ). Vedle nich jsou relativně často také uváděny informace o současných prioritách v oblasti životního prostředí,¹¹⁸ lidských zdrojů (shodně v 18,3 %, tj. v 19 VZ), procesů (16,3 % VZ, tj. 17 VZ) a v oblasti marketingu a marketingové komunikace (12,5 % VZ, tj. 13 VZ). Informace o prioritách v následujícím období jsou uvedeny v 59,6 % VZ (tj. v 62 VZ). Opětovně i zde se nejčastěji týkají výroby nebo výrobku (42,3 % VZ, tj. 44 VZ) a ekonomické oblasti (36,5 % VZ, tj. 38 VZ). Vedle nich jsou

¹¹⁸ Zde došlo ke zvýšení výskytu informací o 18,3 %.

relativně často, stejně jako u současných priorit, také uváděny informace o prioritách v následujícím období v oblasti lidských zdrojů, procesů (shodně v 19,2 % VZ, tj. ve 20 VZ), v oblasti marketingu a marketingové komunikace (14,4 % VZ, tj. 15 VZ) a životního prostředí (10,6 %, tj. 11 VZ). Jak současně, tak i priority pro nadcházející období pokrývají tedy všechny složky CSR.

Ze srovnání četnosti výskytu dalších dvou silně zastoupených kategorií ve zkoumaných částech VZ však vyplývá, že u nich dochází k výrazné výměně pozic. V „Těle VZ“ jsou oproti části „Úvod a vybrané strany VZ“ daleko častěji zmiňovány vybrané normy – informace o nich lze nalézt v 58,7 % VZ (tj. v 61 VZ). V části „Úvod a vybrané strany VZ“ je to jen v 10,6 % VZ, resp. 23,9 % VZ. Naopak pozice kategorie Informace o spolupráci s vybranými typy stakeholderů je v „Těle VZ“ oproti části „Úvod a vybrané strany VZ“ oslabena. Ze sledovaných norem je i zde nejčastěji referováno o ISO 9001 (ve 48,1 % VZ, tj. v 50 VZ) a o ISO 14001 (ve 32,7 % VZ, tj. ve 34 VZ). Informace o normě OHSAS 18001 jsou uvedeny jen v 9 VZ. Opětovně jsou i v „Těle VZ“ nejčastěji zmiňovány informace o spolupráci s obchodními partnery (34,6 % VZ, tj. 36 VZ), které jsou dále relativně často též doplněny informací o spolupráci se vzdělávacími a výzkumnými institucemi (16,3 % VZ, tj. 17 VZ).

Další srovnání výskytu četností nejčastěji uváděných kategorií ve sledovaných částech ukázalo, že, ačkoliv jsou i v „Těle VZ“ informace o investicích s pozitivním dopadem na životní prostředí uváděny relativně často (ve 20,2 % VZ, tj. v 21 VZ), častěji (ve 46,2 % VZ, tj. ve 48 VZ) jsou zde zmiňovány informace o aktivitách na ochranu životního prostředí. Informace jsou v obou případech nejčastěji uváděny bez rozlišení, zda-li jde o zákonem danou investici/aktivitu či je nad rámec zákona.

Posledně velmi výrazně zastoupenou kategorií, která se již však neobjevuje v části „Úvod a vybrané strany VZ“, jsou Informace o závazcích ve vybraných oblastech. Tyto informace obsahuje 44,2 % VZ (tj. 46 VZ). Zcela dominují informace o ekonomické oblasti (41,3 %, tj. 43 VZ). Informace o závazcích v ostatních oblastech se pohybují v řádu několika málo procent. Tato zjištění však nejsou příliš překvapivá vzhledem k charakteru VZ.

26,9 % VZ (tj. 28 VZ) poskytuje informace o provádění kontroly a zároveň/nebo vybudovaných kontrolních mechanismech v podniku obecně či v určité oblasti. Ovšem pouze 4,8 % VZ (tj. 5 VZ) již informuje o existenci kontrolních komisí, útvarů kontroly či podobných úseků v podniku. Také pouze 18,3 % VZ (tj. 19 VZ) obsahuje informace o racionalizaci a optimalizaci procesů či jednotlivých činností. Informace o nefinančním auditu obsahuje 22,1 % VZ (tj. 23 VZ), přičemž nejčastěji je referováno o vnějším auditu (v 16,3 % VZ, tj. v 17 VZ). Poskytování výše uvedených informací je možné chápat jako snahu o zvýšení důvěryhodnosti podnikových činností či zvýšení transparentnosti podniku. To

může být také důvodem, proč se ve VZ také objevují informace o soudních sporech.

Zastoupení informací o poskytování vzdělávání a benefitů zaměstnancům je téměř totožné – informaci obsahuje 26,9 % VZ (tj. 28 VZ), resp. 25,0 % VZ (tj. 26 VZ). Informace o poskytování odměn, benefitech a zároveň/nebo dalších plněních top managementu, členům představenstva a dozorčí rady je uvedena ve 21,2 % VZ (tj. ve 22 VZ). Informace o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci se ve VZ vyskytují již relativně málo – pouze v 11,5 % VZ (tj. ve 12 VZ). Informování o všech těchto kategoriích reprezentuje interní část společenské složky CSR.

Tabulka č. 8: Výskyt nejčastěji uváděných kategorií v části „Příloha k účetní závěrce“ (N=104)

Název kategorií (číslo kategorií)	n	%	Složky TBL
Závazky v oblasti(tech) (10)	94	90,4	všechny
Odměny a benefity top man., členů předst. a doz. rady (26)	88	84,6	společenská
Uvedení kontaktů (33)	87	83,7	společenská
Poskytované benefity (25)	63	60,6	společenská
Soudní spory (16)	13	12,5	ekonomická

Zdroj: autorka.

Výskyt nejčastěji uváděných kategorií v části „Příloha k účetní závěrce“ není příliš překvapivý vzhledem k jejímu účelu. Nejčastěji (v 90,4 % VZ, tj. v 94 VZ) jsou v ní zmiňovány informace o závazcích – dominantně v oblasti ekonomické (v 90,4 % VZ, tj. v 94 VZ). Informace o závazcích v ostatních oblastech se pohybují v řádu několika málo procent a kopírují oblasti, o kterých je referováno v části „Tělo VZ“. V této části se též výrazně častěji než v „Těle VZ“ nacházejí informace o poskytování odměn, benefitech a zároveň/nebo dalších plněních top managementu, členům představenstva a dozorčí rady (informaci obsahuje 84,6 % VZ, tj. 88 VZ) a o poskytovaných benefitech zaměstnancům (tuto informaci obsahuje 60,6 % VZ, tj. 63 VZ). 83,7 % VZ (tj. 88 VZ) také obsahuje informaci o kontaktních údajích – nejčastěji je opětovně uvedena fyzická adresa podniku (v 83,7 % VZ). Poslední kategorií, která přesáhla stanovenou 10% hranici je Informace o soudních sporech. Tuto informaci však obsahuje pouze 12,5 % VZ (tj. 13 VZ).

V následující části budou představeny výsledky výzkumu, jež byly zjištěny v průběhu hledání odpovědi na druhou dílčí specifickou výzkumnou otázku (SVO č. 1b). Ta byla formulována následovně:

**V jakém rozsahu podniky ve svých VZ o CSR
tématech reportují?**

Ačkoli informace jak o současných prioritách tak i prioritách pro následující období patří ve zkoumaných částech VZ k nejčastěji uváděným, z analýzy vyplývá, že se jejich rozsah nejčastěji omezuje na jednu až dvě věty.¹¹⁹ Na základě výsledků lze též konstatovat, že poskytování informací o rozsahu větším než jeden odstavec je spíše výjimkou. Výsledky analýzy taktéž naznačují, že umístění informace ve VZ a volba oblastí, o kterých je v souvislosti s prioritami referováno, nemá na rozsah poskytované informace příliš velký vliv. K tomuto tvrzení je však nutno přistupovat s opatrností vzhledem k malému počtu údajů v buňkách.

Informace o normách jsou v úvodu poskytovány v rozsahu jedné až dvou vět. V „Těle VZ“ je to spíše v rozsahu jednoho odstavce s výjimkou normy Správná výrobní praxe, o které je referováno i v „Těle VZ“ jen v rozsahu jedné až dvou vět. Zároveň je však nutné upozornit na skutečnost, že v „Těle VZ“ jsou výsledky analýzy rovnoměrněji rozprostřené. V důsledku toho je silně zastoupen i rozsah jedné až dvou vět a zároveň jedné (pod)kapitoly – dominantní je však, jak již bylo uvedeno, rozsah v délce jednoho odstavce. Informace o provádění kontroly není v úvodu VZ téměř nikdy poskytována, v „Těle VZ“ je nejčastěji uváděna v rozsahu jedné až dvou vět. Stejná situace nastává i u informací o nefinančním auditu. Ačkoliv i zde je v „Těle VZ“ dominantní rozsah informace v délce jedné až dvou vět, relativně silně je zde zastoupen i rozsah v podobě jednoho odstavce. Také informace o racionalizaci a optimalizaci procesů jsou v úvodu uváděny jen zcela zřídka a ve velmi omezeném rozsahu. Naopak v „Těle VZ“ je nejčastěji zastoupen rozsah v podobě jednoho odstavce.

U poskytování informací o soudních sporech bylo objeveno zajímavé zjištění. Ačkoliv je jejich výskyt v „Těle VZ“ a „Příloze k účetní závěrce“ téměř shodný, v „Těle VZ“ se tato informace relativně nejčastěji objevuje v rozsahu 1 odstavce, zatímco v „Příloze k účetní závěrce“ v rozsahu 1 (pod)kapitoly. Nejčastěji je ovšem v obou případech referováno o tom, že podnik není v soudních sporech odpůrcem či jsou poskytovány takové informace, že z nich není jasné, v jaké roli podnik ve sporu vystupuje. V úvodu VZ se tyto informace objevují zřídka – obsahují je pouze 2 ze 104 VZ. Pokud jsou však zde již uvedeny, je jim věnován rozsah jednoho odstavce.

¹¹⁹ Jedná se o věty jednoduché.

Na základě výsledků analýzy lze konstatovat, že u informací o spolupráci se stakeholdery se rozsah poskytované informace nejčastěji omezuje na jednu až dvě věty. Výjimkou je pouze referování o spolupráci s odbory a obchodními partnery, kde je poskytována informace nejčastěji v rozsahu jednoho odstavce. Z analýzy taktéž vyplývá, že na rozsah informace pravděpodobně nemá vliv její umístění v některé z částí VZ. Poskytování informací o vztazích s vybranými stakeholdery není ve VZ tak rozšířené jako informování o spolupráci – tato informace se nejčastěji objevuje pouze v „Těle VZ“ a to v rozsahu jedné až dvou vět.

Informace o investicích s pozitivním dopadem na životní prostředí se v úvodu nejčastěji omezují na jednu až dvě věty. To však není možné konstatovat o informacích o aktivitách na ochranu životního prostředí – data jsou v této části zcela rozkolísaná. V „Těle VZ“ se informace o investicích i aktivitách omezují nejčastěji na jeden odstavec. Zároveň je však třeba dodat, že v úvodu rozsah informace o investicích nikdy nepřekročil jeden odstavec a v „Těle VZ“ dva a více odstavců. V případě informací o aktivitách lze dokonce ve 4 VZ (tj. v 10,3 % VZ, resp. ve 22,2 % VZ) nalézt informace v rozsahu jedné (pod)kapitoly. Z výsledků analýzy také vyplývá, že největší rozsah informací o závazcích se nachází v „Příloze k účetní závěrce“. V „Těle VZ“ je jim věnován nejčastěji jeden odstavec. V úvodu se informace o závazcích téměř neuvádí, ovšem, pokud je již informace o nich uvedena, je v rozsahu jedné až dvou vět.

Informace o vzdělávání jsou nejčastěji jak v úvodu tak v „Těle VZ“ poskytovány v rozsahu jednoho odstavce. U dalších dvou kategorií, tj. u informací o poskytovaných benefitech a o zajištění bezpečnosti a zdraví při práci, již není výsledek analýzy tak jednoznačný. Ačkoliv se v „Příloze k účetní závěrce“ objevují informace o poskytovaných benefitech zaměstnanců dvakrát častěji než v „Těle VZ“, pohybuje se zde informace o nich nejčastěji (v 66,7 % VZ, tj. ve 42 z 63 VZ) v rozsahu jedné až dvou vět. V „Těle VZ“ je to nejčastěji (v 50,0 % VZ, tj. ve 14 z 28 VZ) v rozsahu jednoho odstavce. Rozsah poskytovaných informací o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je téměř vyrovnaně koncentrovaný do dvou hodnot – jedné až dvou vět a jednoho odstavce – a to jak v úvodu tak v „Těle VZ“. Na základě uvedeného lze tedy v souhrnu konstatovat, že i zde rozsah informací u dvou posledně zmíněných kategorií nejčastěji nepřekračuje jeden odstavec.

U informací o poskytování odměn, benefitech a zároveň/nebo dalších plněních top managementu, členům představenstva a dozorčí rady z analýzy vyplývá, že v „Těle VZ“ je tato informace poskytována nejčastěji (ve 31,8 % VZ, tj. v 7 z 22 VZ) v rozsahu jedné až dvou vět, zatímco v „Příloze k účetní závěrce“ je to nejčastěji (ve 30,7 % VZ, tj. ve 27 z 88 VZ) v rozsahu jedné (pod)kapitoly. Vypovídací schopnost těchto závěrů je však snížena nejen nízkým počtem údajů v buňkách, ale také rovnoměrnějším rozprostřením výsledků napříč sledovanou

škálou. Přesto lze konstatovat, že v „Těle VZ“ rozsah těchto informací nepřekračuje dva a více odstavců. V „Příloze k účetní závěrce“ je nejčastěji zastoupen rozsah od jednoho odstavce po jednu (pod)kapitolu.

Rozsah informací o kontaktních údajích a o osobách odpovědných za VZ stejně jako rozsah informací o souladu informací uvedených ve VZ s účetní závěrkou a o existenci prohlášení dozorčí rady o kvalitě údajů uvedených ve VZ nebyl zkoumán. Důvodem tohoto rozhodnutí bylo – především u dvou posledně zmíněných okruhů informací, že pokud se tyto informace ve VZ objevovaly, jejich rozsah a formulace byla téměř totožná. Zkoumání jejich délky by tedy zbytečně zatížilo kódovače, aniž by došlo k získání podstatnější informace. U poskytování informací o kontaktních údajích a o osobách odpovědných za VZ jejich rozsah závisel na množství forem uvedených kontaktů a lidí odpovědných za VZ. Nebyl k nim přidán žádný komentář, tj. proto ani zde nebyl rozsah sledován.

6.1.3 Zodpovězení – první hledisko přístupu k začleňování CSR informací do výročních zpráv

K získání odpovědi na SVO č. 1: **O jakých CSR tématech podniky ve svých VZ reportují?** byla provedena obsahová analýza VZ. Jejím základem bylo kódovací schéma vytvořené s využitím otevřeného kódování. To je specifické tím, že se při jeho použití kategorie tzv. „vynoří“ z analyzovaného textu. Výskyt takto utvořených kategorií byl sledován jak ve vybraných částech VZ tak napříč celou VZ. Z výsledků analýzy však vyplynulo, že pořadí nejčastěji uváděných kategorií v „Příloze k účetní závěrce“ bylo výrazně odlišné od pořadí nejčastěji uváděných kategorií částí „Úvod a vybrané strany VZ“ a „Tělo VZ“. Tato skutečnost pak znemožnila využití výskytu kategorií napříč celou VZ pro odpověď na SVO č. 1. Ta proto musela být hledána pouze v jednotlivých částech VZ.

Srovnání výskytu témat v jednotlivých částech odhalilo, že **nejčastěji uváděná témata v částech „Úvod a vybrané strany VZ“ a „Příloha k účetní závěrce“ patří zároveň k nejčastěji uváděným tématům v části „Tělo VZ“**. To obsahovalo, nepříliš překvapivě, největší zastoupení sledovaných kategorií. Části „Úvod a vybrané strany VZ“ a „Příloha k účetní závěrce“ tedy nepřinášely výskyt dodatečných kategorií. Přesto se volba témat, o kterých bylo v rámci nich informováno, velmi výrazně lišila. Ukázalo se, že **„Příloha k účetní závěrce“** tak, jak Zákon o účetnictví ukládá, opravdu pouze vysvětluje, doplňuje informace obsažené v rozvaze, výkazu zisků a ztrát a informuje o závazcích v některých stanovených oblastech (ZoÚ, §18, odst. 1). To podmínilo i volbu v ní nejčastěji zmiňovaných témat. Zároveň se komparací výskytu témat v jednotlivých částech **neprokázalo, že by se některá témata nacházela právě jen v této části, což by signalizovalo, že informování o těchto tématech je způsobené spíše zákonnou povinností než snahou podniků informovat**

právě o těchto tématech. V části „Úvod a vybrané strany VZ“ byly naopak voleny ty **kategorie, které byly strategičtěji zaměřené** a tzv. uváděly čtenáře do „Těla VZ“. Jak již bylo uvedeno, v části „Úvod a vybrané strany VZ“ se nenacházely informace, které by též nebyly obsaženy v „Těle VZ“. Také pořadí kategorií a volba podkategorií v těchto částech byla velmi podobná. Na základě výše uvedeného se jeví jako nejvhodnější pro odpověď na SVO č. 1 použít právě část „Tělo VZ“.

Ze zastoupení nejčastěji uváděných kategorií vyplývá, že jsou **ve VZ pokryty všechny složky CSR v členění dle triple bottom line**. Na základě výsledků analýzy tedy **nelze tvrdit, že by některá ze složek CSR byla ve VZ zastoupena výrazně více**. Vzhledem k tomu, že kódovací schéma bylo relativně hodně detailní kvůli snaze o postihnouti specifik sledovaného materiálu, je možné zkoumané kategorie sloučit ve vyšší celky. Výskyt nejčastěji uváděných témat po sloučení kategorií uvádí níže uvedená tabulka č. 9. Vyplývá z ní, že jsou ve VZ **ponejvíce (v 76,0 % VZ, tj. v 79 VZ) zastoupeny informace o směřování podniku – nejčastěji v ekonomické oblasti a v oblasti výroby nebo výrobku**. Stejně tak se ve VZ velmi často objevují informace o tématech, jež mají za cíl podpořit jak důvěryhodnost podniku a jeho procesů (informace o těchto tématech je uvedena v 73,1 % VZ, tj. v 76 VZ) tak důvěryhodnost poskytovaných informací ve VZ (informace o těchto tématech je uvedena v 71,2 % VZ, tj. v 74 VZ). Důvěryhodnost podniku a procesů v něm je nejčastěji vyjadřována skrze informaci o certifikaci dle určité normy (především ISO 9001 a ISO 14001). K posílení důvěryhodnosti poskytovaných informací ve VZ je nejčastěji využíváno uvedení konstatování o souladu informací ve VZ s účetní závěrkou ve zprávě auditora, která je obsahem VZ. 67,3 % VZ (tj. 70 VZ) také zahrnuje informace, které se snaží podpořit zpětnou vazbu od stakeholderů. Tuto snahu lze však dle autorky hodnotit pouze jako formální vzhledem ke skutečnosti, že ve většině případů dominují informace o neosobní formě kontaktu.

Tabulka č. 9: Výskyt nejčastěji uváděných témat po sloučení kategorií (N=104)

Název témat	Č. zařazených kategorií	n	%
Směřování podniku	7, 8	79	76,0
Podpora důvěryhodnosti podniku, podnikových procesů	11, 12, 13, 14, 16	76	73,1
Podpora důvěryhodnosti poskytovaných informací ve VZ	23, 34	74	71,2
Podpora zpětné vazby	22, 33	70	67,3
Snaha o ochranu životního prostředí	4, 5	54	51,9
Spolupráce a vztahy se stakeholdery	20, 21	52	50,0
Podpora a ochrana zaměstnanců	24, 25, 27	47	45,2
Závazky	10	46	44,2
Plnění zástupcům podniku	26	22	21,2

Zdroj: autorka.

Polovina VZ také obsahuje informace o snaze podniku snižovat dopady svých aktivit na životní prostředí. Zde došlo k zajímavému zjištění. **V části „Úvod a vybrané strany VZ“ se častěji vyskytují informace o investicích s pozitivním dopadem na životního prostředí, zatímco v části „Tělo VZ“ to jsou informace o aktivitách na ochranu životního prostředí.** Ačkoliv by se dalo předpokládat, že je tato skutečnost dána tím, že se v části „Úvod a vybrané strany VZ“ objevují témata strategičtějšího a dlouhodobějšího charakteru, která jsou v „Těle VZ“ dále rozpracovávána, následná analýza tento předpoklad nepotvrdila – viz kapitola 6.3. Polovina VZ také obsahuje informace o spolupráci a vztazích se stakeholdery. Zde je zajímavé, že autoři VZ rozlišují mezi spoluprací a vztahem, byť jsou v obou případech jako druhá strana nejčastěji zmiňováni obchodní partneři.

Necelá polovina VZ (45,2 % VZ, tj. 47 VZ) také zahrnuje témata o různé formě podpory zaměstnanců a zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, přičemž popis forem podpory takto utvořené kategorii témat dominuje. Z analýzy vyplynulo, že zaměstnanci jsou podporováni dvěma formami – poskytováním benefitů a vzdělávání. Výsledky ukazují na zajímavou skutečnost, tj. že **vzdělávání není v podnicích zřejmě plně chápáno jako forma benefitu, jelikož je o jeho poskytování referováno odděleně od ostatních benefitů.** Informaci o odměnách, benefitech a dalších plněních zástupcům podniku (tj. top managementu, členům představenstva a dozorčí rady) obsahuje v „Těle VZ“ pouze 21,2 % VZ (tj. 22 VZ). Tato informace se objevuje ve VZ především v „Příloze k účetní závěrce“, kde po informaci o závazcích představuje druhou nejčastěji uváděnou informaci. Informaci o závazcích – především v ekonomické oblasti – uvádí 44,2 % VZ (tj. 46 VZ). Jak již bylo uvedeno, tato informace je naopak nejčastěji uváděnou v „Příloze k účetní závěrce“. Vysoký výskyt dvou posledně zmíněných témat v „Příloze k účetní závěrce“ však není dán tak samotnou snahou podniku informovat o těchto tématech, ale spíše zákonnou povinností – viz Vyhláška č. 500/2002 Sb., § 39, odst. 3 a 6.

Při hledání odpovědi na SVO č. 1 však nebyl sledován jen výskyt jednotlivých CSR témat, ale bylo také zjišťováno, jaký rozsah je jim ve VZ věnován. Závěr z této části analýzy – opět jen za část „Tělo VZ“ – zachycuje níže uvedená tabulka č. 10. Ovšem i zde je třeba upozornit na to, že vypovídací schopnost níže prezentovaných výsledků je omezena relativně nízkým počtem údajů v buňkách. Jak je uvedeno v legendě, označení „xxx“ označuje nejčastější výskyt rozsahu informace v dané kategorii. Označení „xx“ a „x“ lze chápat jako značení doplňkové. Pokud se zkoumaná kategorie dělíla do podkategorií a výskyt hodnot škál byl téměř vyrovnaný, bylo označení „xx“ použito pro identifikaci druhého nejrozšířenějšího výskytu rozsahu. Doplňkového označení „xx“ a „x“ bylo také použito tehdy, když výskyty četností byly rovnoměrněji rozprostřeny mezi jednotlivé body škály. V tomto případě označení „xx“ bylo použito pro výskyt relativní četnosti vyšší než 30 % a „x“ pro výskyt relativní

četnosti vyšší než 20 % (ale nižší než 30 %). Označení N/A bylo použito u těch kategorií, u kterých nebyla délka poskytované informace zjišťována.

Tabulka č. 10: Přehled nejčastěji zastoupených měř délky poskytované informace za jednotlivé kategorie

Název témat	Kategorie	Hodnotící škála					
		1	2	3	4	5	6
Směrování podniku	Současné priority	xxx					
	Priority pro nadcházející období	xxx					
Podpora důvěryhodnosti podniku, podnikových procesů	Racionalizace a optimalizace procesů	xx		xxx			
	Normy	xx		xxx		x	
	Nefinanční audit	xxx	x	xx			
	Kontrola	xxx		x			
Snaha o ochranu životního prostředí	Soudní spory			xxx		x	
	Investice - životní prostředí	x		xxx			
Spolupráce a vztahy se stakeholdery	Aktivity - životní prostředí	x		xxx			
	Spolupráce se stakeholdery	xxx	x	xx			
Podpora a ochrana zaměstnanců	Vztahy se stakeholdery	xxx	x				
	Vzdělávání zaměstnanců			xxx			
	Poskytované benefity	x		xxx			
Závazky	Bezpečnost a ochrana zdraví	xxx		xx			
	Závazky	xx		xxx			
Plnění zástupcům podniku	Odměny a benefity top managementu, členům představenstva a dozorčí rady	xxx		x	x		
Podpora důvěryhodnosti poskytovaných informací ve VZ	Představenstvo, dozorčí rada - kvalita údajů	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
	Soulad info ve VZ s účetní závěrkou	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Podpora zpětné vazby	Osoby odpovědné za VZ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
	Kontaktní údaje	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Legenda:

xxx nejčastější zastoupení hodnoty
 xx velmi silné zastoupení hodnoty
 x silné zastoupení hodnoty

Zdroj: autorka.

Na základě výsledků analýzy zobrazených v tabulce č. 10 je možné konstatovat, že **rozsah věnovaný ve VZ CSR tématům není příliš vysoký**. Informace o polovině sledovaných témat se omezují na konstatování v rozsahu jedné až dvou vět a v souhrnu lze tvrdit, že rozsah poskytovaných informací **typicky nepřekročí jeden odstavec**. I toto zjištění může signalizovat, že informace prezentované ve VZ jsou obecného charakteru s nízkou vypovídací schopností –

hlouběji však bude tato problematika sledována v rámci hledání odpovědi na následující výzkumnou otázku. Z analýzy vyplývá, že **největší rozsah je věnován čtyřem tématům – Podpoře důvěryhodnosti podniku a jeho procesů, Snaze o ochranu životního prostředí, Podpoře a ochraně zaměstnanců a Závazkům.**

Pokud bychom přijali **předpoklad, že větší rozsah věnovaný tématu, resp. kategorii, vypovídá o jeho/její důležitosti,** lze se domnívat, že právě tato témata, resp. kategorie by měla(y) patřit ve VZ k nejčastěji uváděným. Ze srovnání rozsahu poskytovaných informací za jednotlivá témata s pořadím nejčastěji uváděných témat však vyplývá, že **tomu tak není.** Nejčastěji zastoupenému tématu Směrování podniku, o kterém je referováno v 76,0 % VZ, je typicky věnován prostor jedné až dvou vět. To samé platí i o tématu Spolupráce a vztahy se stakeholdery, o kterém obsahuje informaci polovina zkoumaných VZ. Právě toto zjištění ovlivňuje odpověď na to, o jakých CSR tématech podniku ve svých VZ reportují.

Hodnotíme-li výskyt témat spolu s rozsahem, který jim je věnován, pak nejvýrazněji zastoupenými CSR tématy jsou ve VZ již zmíněná Podpora důvěryhodnosti podniků a jeho procesů, Snaha o ochranu životního prostředí, Podpora a ochrana zaměstnanců a Závazky. Silným omezením však je, že pouze první zmíněné téma – Podpora důvěryhodnosti podniku a jeho procesů – je obsaženo ve velké části VZ (v 73,1 % VZ). Všechna ostatní se ve VZ objevují výrazně méně. Právě toto může být důvodem, proč je CSR reportování hodnoceno v ČR jako málo rozvinuté (CSR Europe, 2006, KPMG, 2008a).

Srovnáme-li výskyt nejčastěji uváděných témat s tím, co požaduje **Zákon o účetnictví** v této oblasti, lze konstatovat, že jsou jeho **požadavky na informování plně respektovány v oblasti ekonomické a environmentální, v sociální oblasti je však možné nalézt určité rezervy.** Jak již bylo uvedeno, Zákon o účetnictví ukládá povinnost informovat ve VZ o pracovněprávních vztazích (ZoÚ, §21, odst. 2). Na základě toho, jak Zákoník práce tyto vztahy upravuje, dalo se očekávat, že VZ budou obsahovat informace o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, pracovní době a době odpočinku, odměňování za práci, dovolené a péči o zaměstnance. Tam Zákoník práce řadí pracovní podmínky zaměstnanců, odborný rozvoj zaměstnanců a stravování zaměstnanců (ZP, část X., hlava 1. – 3.). Vzhledem k tomu, že Zákoník práce také stanovuje povinnost zajišťovat rovné zacházení se všemi zaměstnanci a zakazuje jakoukoliv diskriminaci (ZP, § 16), šlo i zde očekávat, že alespoň v některých VZ se tato informace objeví.

Výsledky analýzy však ukázaly, že se z výše uvedených témat ve VZ nejčastěji objevují informace o poskytovaných benefitech zaměstnanců a jejich odborném rozvoji. Pokud jsou ve VZ již uvedeny, bývá jim často také věnován i větší rozsah textu (jeden odstavec). Informace o zajištění bezpečnosti a ochraně

zdraví při práci se sice ve VZ objevují, jejich výskyt však není příliš častý. Tyto informace obsahuje pouze 15,4 % VZ (tj. 16 VZ) v „Těle VZ“ a pouze 1,9 % VZ (tj. 2 VZ) v části „Úvod a vybrané strany VZ“. Zároveň se u nich rozsah poskytované informace nejčastěji omezuje na jednu až dvě věty. Informaci o tom, že by v podniku byly v současnosti stanoveny priority v této oblasti, uvádí pouze minimum VZ. V „Těle VZ“ je tato informace obsažena v 5,8 % VZ (tj. v 6 VZ), v „Úvodu a vybraných částech VZ“ pouze v 1 VZ. To samé platí i pro stanovení priorit pro následující období. V žádné VZ také není uvedeno, že by podniky měly v této oblasti stanovenou nějakou strategii. U ostatních témat, která Zákoník práce vymezuje, nelze s jistotou tvrdit, že je analyzované VZ neobsahují. Je tomu tak proto, že otevřené kódování, na základě něhož bylo utvořeno kódovací schéma, nebylo prováděno na celém výzkumném vzorku, ale pouze na jeho části. Přesto, na základě toho, jak byl výběr vzorku pro otevřené kódování prováděn, lze tvrdit, že výskyt informací o těchto tématech bude ve výzkumném vzorku minimální. Nad rámec zákonné povinnosti podniky ve svých VZ nejčastěji uvádějí ta témata, která mají podpořit důvěryhodnost podniku či jeho procesů, důvěryhodnost publikovaných informací a zpětnou vazbu.

Z uvedeného tedy vyplývá, že **informování o CSR tématech ve VZ není dáno jen zákonnou povinností, ale také snahou o posílení důvěryhodnosti** – jak podniku a procesů v něm probíhajících tak publikovaných informací – **a o podpoření zpětné vazby od stakeholderů**. Uvedené lze chápat jako snahu o podporu udržení a posílení oprávnění k podnikání, což je plně v souladu s předpoklady legitimacy theory (viz např. Hooghiemstra, 2000, Deegan et al., 2002, Islam a Deegan, 2008). Silné zastoupení informací, jejichž cílem je podpora důvěryhodnosti (ať už podniku, jeho procesů, nebo poskytovaných informací) je také v souladu s předpokladem managerské větvě stakeholderské teorie (viz např. Gray et al., 1995, str. 53, Deegan, 2002, str. 295) vzhledem k tomu, že nejdůležitějšími stakeholdery jsou pro zkoumané podniky vlastníci a zákazníci¹²⁰, pro které by měly být informace o tomto tématu podstatné. Jak však vyplývá z výsledků výzkumu, **informování o CSR tématech není zatím ukotveno do konceptu CSR** – pouze jedna VZ obsahuje informace o přihlášení se ke koncepci CSR (a to pouze ve svém úvodu). Avšak ani toto zjištění není příliš překvapivé vzhledem ke znalosti této koncepce a zatím spíše intuitivnímu řízení společensky odpovědného podnikání v ČR (Trnková, 2004, Čaník a Čaníková, 2006).

Srovnání výstupů předloženého výzkumu s výsledky dalších, v minulosti realizovaných, výzkumů komplikuje hned několik skutečností. Jsou jimi vágnost koncepce CSR, jež vede k odlišnému obsahu kódovacích schémat, odlišná metodika výzkumů, volba výzkumných vzorků a v případě porovnání

¹²⁰ Tato informace je dostupná z dotazníkového šetření, kterému byli podrobeni zástupci podniků, jejichž VZ jsou zařazeny do této analýzy.

s výzkumy zaměřujícími se na postsocialistické země též jejich omezený počet. Stejně jako z výsledků již realizovaných výzkumů (CSR Europe, 2006, EIRIS, 2007, Kašparová a Škapa, 2007, Line a Braun, CR, 2009) tak i z výsledků tohoto výzkumu vyplývá, že poskytování informací o snaze o ochranu životního prostředí je ve VZ silně zastoupeno. Výsledky výzkumu dále podporují jak zjištění CSR Europe, že se v reportech relativně hodně vyskytují informace o vzdělávání pracovníků (CSR Europe, 2006), tak zjištění Vuontisjärviho, PFS Programu a Kašparové a Škapy, že dalším relativně výrazným tématem jsou v reportech informace o zaměstnaneckých benefitech (Vuontisjärvi, 2006, Kašparová a Škapa, 2007, PFS Program Database, 2008).

Výsledky zde popisovaného výzkumu také podporují zjištění, že reporty neobsahují příliš často informace o zajištění rovných příležitostí (CSR Europe, 2006, Kašparová a Škapa, 2007) a protikorupční politice (Kašparová a Škapa, 2007). Stejně tak výsledky nenaznačují, že by se ve VZ sledovaných podniků objevovaly informace o udržení pracovního místa či sladění osobního a profesního života, což jsou dle Konrada et al. témata, o kterých typicky referují evropské podniky (Konrad et al., 2005). Ačkoliv nelze díky zvolené metodice s úplnou jistotou tvrdit, že analyzované VZ výše uvedená témata neobsahují,¹²¹ lze předpokládat na základě výše uvedeného, že jejich výskyt bude minimální.

Naopak u výskytu informací o **zajištění bezpečnosti a ochraně zdraví při práci** dochází k rozporu. Tento rozpor je však i mezi samotnými výsledky cizích výzkumů. Dle CSR Europe patří toto téma v reportech k nejméně rozpracovaným (CSR Europe, 2006). Opak tvrdí CR či Kašparová a Škapa (Kašparová a Škapa, 2007, CR, 2009). Z výsledků tohoto výzkumu vyplývá, že výskyt tématu **není s ohledem na legislativu příliš vysoký**.

Z výsledků zde popisovaného výzkumu také **nevyplyvá, že by informování o CG bylo ve VZ příliš silně zastoupeno**, jak vyplývá z výzkumů Douglase et al., Lina a Brauna, PFS Programu či KPMG (Douglas et al., 2004, Line a Braun, 2007, PFS Program database, 2008, KPMG, 2008). Tato skutečnost však může být dána tím, že se stěžejní informace o CG nacházejí v části Zpráva o vztazích mezi propojenými osobami, která nevstupovala do obsahové analýzy. Nejčastěji jsou v souvislosti s CG ve VZ uváděny informace o různých formách plnění zástupcům podniků. Zároveň je překvapivé, že ačkoliv zhruba 1/3 podniků vlastní etický kodex či CG kodex,¹²² jen minimum z nich o této skutečnosti referuje.

Velmi podobná situace nastává i u informování o **filantropii či sponzoringu**. I zde **výsledky** předloženého výzkumu **nepodporují zjištění relativně vysokého výskytu informací** o těchto aktivitách, jak ukazují výzkumy EIRISu,

¹²¹ Kódovací schéma tyto kategorie neobsahovalo.

¹²² Tato informace je dostupná z dotazníkového šetření, kterému byli podrobeni zástupci podniků, jejichž VZ jsou zařazeny do této analýzy.

PFS Programu či Kašparové a Škapy. Tento výsledek je o to překvapivější, že téměř ¾ podniků, jejichž VZ byly analyzovány, tyto aktivity realizují a 53,4 % podniků vnímá komunitu jako důležitou stakeholderskou skupinu.¹²³ Tyto skutečnosti naznačují, že tvůrci reportů nepociťují potřebu o těchto skutečnostech ve VZ referovat. Může tomu být např. proto, že chápou vypracování VZ jako ryze formální záležitost danou zákonem, nebo i tím, že o daných skutečnostech informují relevantní stakeholdery jinými kanály, které považují z nějakého důvodu za vhodnější.

6.2 Kvalita poskytovaných informací

Tato subkapitola se bude zabývat druhým hlediskem přístupu k začleňování CSR informací do VZ, tj. hledáním odpovědi na druhou specifickou výzkumnou otázku (SVO č. 2), která byla formulována:

V jaké kvalitě podniky ve svých VZ informují o jednotlivých CSR tématech?

Obsah subkapitoly je rozdělen do tří částí. V první budou popsána omezení vypovídací schopnosti výsledků, která jsou způsobena jak využitím zvolené metody tak dalšími okolnostmi. Následně budou podrobně popsány výsledky plynoucí z realizace obsahové analýzy, které se vztahují k druhému hledisku přístupu v členění za jednotlivé dílčí specifické výzkumné otázky. Poslední část subkapitoly bude věnována zodpovězení výše stanovené SVO č. 2.

6.2.1 Omezení vypovídací schopnosti výsledků – druhé hledisko přístupu

Druhá specifická výzkumná otázka hledala odpověď na otázku: V jaké kvalitě podniky ve svých VZ informují o jednotlivých CSR tématech? Vzhledem k tomu, že tato formulace nespĺňuje empirické kritérium, byla následně zúžena do dvou dalších výzkumných otázek, jež hodnotí kvalitu z hlediska hloubky poskytovaných informací a výskytu informací zvyšujících důvěryhodnost poskytovaných informací. Toto zúžení však lze považovat zároveň za omezení vypovídací schopnosti výsledků, jelikož hodnotí kvalitu poskytovaných informací právě jen v těchto oblastech.

Další omezení vyplývá z již zmíněného způsobu tvorby kódovacího schématu, který byl uplatněn jak na kategorie znaků tak kategorie charakteristik znaků. Posledně zmíněné označují proměnné, které byly v rámci jednotlivých kategorií znaků zkoumány. I při jeho tvorbě nebylo využito celého výzkumného vzorku, ale jen jeho části. Je tedy možné, že do kódovacího schématu nebyly zahrnuty

¹²³ I toto zjištění vyplývá z již zmiňovaného dotazníkového šetření.

všechny možné kategorie charakteristik týkající se dané problematiky, což s sebou nese riziko určitého zkreslení výsledků. Avšak vzhledem k volbě a počtu VZ zahrnutých do otevřeného kódování (viz kapitola 5.3) se lze domnívat, že je jeho výše malá.

Jak již bylo zmíněno, výhodou zvoleného způsobu tvorby kategorií je identifikace specifík analyzovaného materiálu. Na druhé straně, alespoň v případě zde prezentovaného výzkumu, jeho využití vedlo k tvorbě relativně detailního kódovacího schématu. A i tato skutečnost přispěla k tomu, že je velmi často počet údajů v buňkách příliš malý na to, aby mohly být formulovány nějaké „tvrďší“ závěry. Nejsilněji je toto omezení patrné u kategorií tzv. doplňujících znaků.¹²⁴

6.2.2 Výsledky výzkumu – druhé hledisko přístupu

V této části budou popsány výsledky analýzy, na jejichž základě by mělo být možné odpovědět na první dílčí specifickou výzkumnou otázku (SVO č. 2a), která byla formulována:

Do jaké hloubky podniky ve svých VZ informují o jednotlivých CSR tématech?

Hloubka informace byla hodnocena dle detailu poskytované informace. O jejím detailu vypovídala jak charakteristika znaku tak existence doplňujícího znaku. Ovšem vzhledem ke zvolenému způsobu tvorby kódovacího schématu charakteristik znaků a kategorií doplňujících znaků je nebylo možné sledovat u všech kategorií znaků – viz omezení vypovídací schopnosti výsledků. Byly tedy sledovány pouze u těch kategorií znaků, kde byly s využitím otevřeného kódování zjištěny – viz Přílohy K-P. Právě tato skutečnost je důvodem, proč při popisu výsledků budou vynechány některé kategorie znaků popisované výše. Jsou jimi:

- současné priority,
- priority pro nadcházející období,
- racionalizace a optimalizace procesů,
- představenstvo, dozorčí rada – kvalita údajů,
- soulad info ve VZ s účetní závěrkou,
- osoby odpovědné za VZ a
- kontaktní údaje.

Z otevřeného kódování vyplynulo, že u všech informací podporujících důvěryhodnost podniku a jeho procesů (až na informace o racionalizaci a opti-

¹²⁴ Takto jsou označovány kategorie, které obsahují výroky, které doplňovaly informace v nadřazené kategorii o další skutečnosti.

malizaci procesů, činností) je možná jejich hlubší analýza – viz Příloha K. Největší detail poskytovaných informací byl zjištěn u informací o normách. V rámci nich byl sledován:

- výskyt různých forem zápisu normy,
- poskytování informací o délce vlastnictví certifikátu,
- výhodách plynoucích ze zavedení normy,
- výskyt informací o geografické platnosti normy
- a výskyt informací o oblasti(ech), na kterou(é) se norma v podniku vztahuje.

Z analýzy vyplynulo, že nejčastěji byla v souvislosti s normami uváděna informace o certifikaci dle normy s určením data vydání normy, podle které se podnik nechal certifikovat – a to jak v „Úvodu a vybraných stranách VZ“ tak v „Těle VZ“. V „Těle VZ“ je také výrazně často uváděna informace o délce vlastnictví certifikátu – především u ISO 9001 (ve 37,5 % VZ) a částečně i u ISO 14001 (v 17,3 % VZ) a informace o oblasti(ech), na kterou(é) se norma v podniku vztahuje – především u ISO 9001 (ovšem pouze v 16,3 % VZ). Naopak jen minimum VZ obsahovalo informace o výhodách plynoucích ze zavedení příslušné normy. Pokud již tato informace byla uvedena, bylo to vlastnictví ISO 9001¹²⁵ a ISO 14001.¹²⁶

Informace o ostatních kategoriích tématu Podpora důvěryhodnosti podniků a jeho procesů již nebyly tak informačně bohaté jako v případě norem. I u nich však byla pozorována různá míra detailu poskytované informace. V případě informací o nefinančním auditu se ukázalo, že je jejich výskyt v úvodu VZ spíše výjimkou. Nejčastěji se o něm informace nacházela v „Těle VZ“ a identifikovala oblast, ve které je daná forma nefinančního auditu vykonávána. Výjimkou bylo pouze informování o vnějším auditu, kde bylo vedle identifikace oblasti také referováno o zjištěních auditu a zároveň/či o opatřeních z toho vyplývajících – tato informace byla obsažena v 8 ze 17 VZ.

Tato míra detailu byla zjišťována i u poskytovaných informací o provádění kontroly. I zde výsledky analýzy ukazují, že referování o kontrole je v úvodu VZ spíše výjimkou. Oproti předchozí kategorii je však nejčastěji (v 17 z 28 VZ) poskytována pouze obecná informace o provádění kontroly. Identifikaci oblastí, ve kterých je kontrola prováděna, uvádí pouze 28,6 % VZ (tj. 8 z 28 VZ). Identifikaci oblastí včetně popisu zjištění a zároveň/či opatření z nich vyplývajících uvádí už jen 10,7 % VZ (tj. 3 z 28 VZ).

Poslední kategorií spadající do tématu Podpora důvěryhodnosti podniků a jeho procesů bylo poskytování informací o soudních sporech. Zde bylo zkoumáno, zda podnik o nich poskytuje informace včetně vyjádření svého stanoviska či bez něj. Z analýzy vyplynulo, že napříč všemi sledovanými částmi VZ autoři zpráv

¹²⁵ V „Úvodu a vybraných stranách VZ“ tuto informaci obsahovaly 2 VZ, v „Těle VZ“ 9 VZ.

¹²⁶ V „Úvodu a vybraných stranách VZ“ tuto informaci obsahovala 1 VZ, v „Těle VZ“ 4 VZ.

nejčastěji uvádějí informace o tom, že podnik není odpůrcem v soudních sporech či takové, ze kterých jasně nevyplývá, v jaké roli podnik ve sporu vystupuje.¹²⁷ Pokud se však již informace o vedených soudních sporech objevuje, častěji je o nich referováno bez vyjádření postoje podniku.

Výsledky analýzy kategorií spadajících do tématu Snaha o ochranu životního prostředí – viz Příloha L – nasvědčují tomu, že míra detailu informací o aktivitách na ochranu životního prostředí pravděpodobně závisí na tom, zda je referováno o aktivitách daných legislativou či bez rozlišení.¹²⁸ Jak v úvodu tak v „Těle VZ“ je o aktivitách daných legislativou informováno obecněji než o aktivitách bez rozlišení. Naopak u poskytovaných informací o investicích není výsledek analýzy míry obecnosti příliš jednoznačný.

Na jeho základě však lze konstatovat, že pouze 10,0 % VZ (tj. ve 2 VZ z 20) obsahuje kromě identifikace dopadů investice na konkrétní vliv či složku životního prostředí také vyčíslení úspor z realizace této investice. Na druhé straně právě tato detailní charakteristika znaku nebyla u informací o aktivitách s využitím otevřeného kódování vůbec objevena. Výskyt informací o objemu vynaložených prostředků není příliš častý. Pokud se již tato informace objeví, pak je to v „Těle VZ“ a to v případě investic, resp. aktivit bez rozlišení. Nejčastěji je uváděn pouze souhrnný objem vynaložených prostředků za všechny investice, resp. aktivity.

Díky využití otevřeného kódování bylo zjištěno, že informace o kategoriích sdružených pod téma Spolupráce a vztahy se stakeholdery je možné popsat jak charakteristikami znaku (pouze však u kategorie Spolupráce se stakeholdery) tak kategoriemi doplňujících znaků – viz Příloha M. Byly jimi:

- informace o hodnotovém vyjádření o spolupráci, resp. vztahu s vybraným typem stakeholderů a
- informace o důvodech a zároveň/nebo výhodách vyplývajících ze spolupráce, resp. vztahu.

S využitím otevřeného kódování však bylo taktéž zjištěno, že zatímco informace o spolupráci je poskytována v různé míře obecnosti, v případě vztahů to tak není. U této kategorie tedy má smysl pouze rozlišovat, zda se informace vyskytuje či ne. Z analýzy vyplynulo, že na míru detailnosti informace o spolupráci má určitý vliv to, kde se ve VZ informace nalézá.

Výsledky naznačují, že v úvodu je nejčastěji o spolupráci s vybranými typy stakeholderů referováno obecně, zatímco v „Těle VZ“ je obecné konstatování o spolupráci s vybraným typem stakeholdera častěji doplněno o určení oblasti

¹²⁷ Tato konstatování mají většinou tuto podobu: „K 31.12.2006 se společnost nezúčastnila žádného soudního sporu, jehož rozhodnutí by mělo podstatný dopad na společnost.“

¹²⁸ Sem však mohou spadat i aktivity dané legislativou, pokud je takto tvůrce VZ neoznačil.

spolupráce. V „Příloze k účetní závěrce“ se tyto informace neobjevují příliš často, jsou-li však uvedeny, je určena i oblast spolupráce.

Informace obsahující hodnotový soud a důvody a zároveň/nebo výhody se častěji objevují u informací o spolupráci. Odlišný je i jejich výskyt ve sledovaných částech VZ. Zatímco informace o vztazích obsahující hodnotový soud, resp. důvody a zároveň/nebo výhody se typicky vyskytují až v „Těle VZ“, u spolupráce se vyrovnaně nachází jak v úvodu tak v „Těle VZ“. Výsledky četností v podkategoriích by mohly vést k dojmu, že mezi doplňujícími znaky existuje závislost, tj. že pokud je ve VZ obsažena informace s hodnotovým soudem, bude obsažena i informace o důvodech/výhodách spolupráce, resp. vztahu. Následná analýza však tuto domněnku nepotvrdila.

U všech třech kategorií (informace o vzdělávání, benefitech a bezpečnosti a ochraně zdraví při práci) spadajících pod téma Podpora a ochrana zaměstnanců byla zkoumána míra obecnosti poskytované informace – viz Příloha N. U prvních dvou (vzdělávání zaměstnanců a poskytované benefity) byly dále také šetřeny doplňující znaky, které zvyšovaly detail informace. Z analýzy vyplynulo, že jak informace o vzdělávání tak informace o poskytovaných benefitech jsou nejčastěji konkrétního charakteru, jelikož identifikují konkrétní typy vzdělávání, resp. konkrétní benefity.

U posledně zmíněných bylo s využitím otevřeného kódování dále odhaleno, že ve VZ bývá relativně často rozlišováno, zda jsou benefity poskytovány diferencovaně (tato informace byla obsažena ve 46,4 % VZ, tj. ve 13 z 28 VZ) či ne (tato informace byla obsažena ve 35,7 % VZ, tj. v 10 z 28 VZ). Zároveň u této kategorie bylo potvrzeno to, co signalizoval rozsah poskytované informace. Ačkoliv se v „Příloze k účetní závěrce“ vyskytují informace o poskytovaných benefitech častěji než v „Těle VZ“, jsou v nadpoloviční většině případů obecnějšího charakteru než ty, které se vyskytují v „Těle VZ“. Naopak u poslední kategorie bylo analýzou zjištěno, že VZ nejčastěji (75 % VZ, tj. 12 z 16 VZ) obsahují pouze obecná prohlášení o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci či obecná prohlášení o plnění zákonných povinností v této oblasti.

Jak již bylo uvedeno, výskyt a míra detailu doplňujících znaků byly zkoumány jen u informací o vzdělávání zaměstnanců a o poskytovaných benefitech. První z nich byla informace o vynaložených prostředcích. Výskyt této informace byl v případě vzdělávání téměř zanedbatelný. Ovšem v těch VZ, kde se tato informace objevila, byla nejčastěji uváděna její konkrétnější podoba – tj. souhrnné vyjádření vynaložených prostředků v procentním či korunovém vyjádření. U poskytovaných benefitů byl výskyt této charakteristiky relativně rozšířený (tuto informaci obsahovalo v „Těle VZ“ 12 VZ a v „Příloze k účetní závěrce“ dokonce 57 VZ).

Zároveň i zde výsledky naznačují, že v „Příloze k účetní závěrce“ jsou relativně častěji poskytovány obecnější informace než v „Těle VZ“. V „Příloze k účetní závěrce jsou nejčastěji (v 66,7 % VZ, tj. 38 z 57 VZ) zastoupeny informace o vynaložených prostředcích souhrnně v procentním či korunovém vyjádření, zatímco v „Těle VZ“ převažují informace o vynaložených prostředcích za jednotlivé typy benefitů v procentním či korunovém vyjádření (tuto informaci obsahuje 50 % VZ, tj. 6 ze 12 VZ). Opačný výskyt byl naopak zjištěn u dalšího doplňujícího znaku – důvodech poskytování vzdělávání, resp. benefitů. Srovnáme-li výskyt tohoto doplňujícího znaku v „Těle VZ“ za zvolené kategorie, lze konstatovat, že je častěji zastoupen u vzdělávání (v 16 VZ) než u benefitů (v 10 VZ).

Další objevené doplňující znaky jsou již specifické jen pro určitou kategorii – jejich zastoupení ve VZ je však velmi malé. Informace o vzdělávání je doplněna o zapojení podniku do Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů (tato informace se vyskytuje v 5 VZ), informace o poskytovaných benefitech o dobu, od které jsou poskytovány (tuto informaci obsahuje 7 VZ).

Na základě otevřeného kódování bylo zjištěno, že i když informace o závazcích nelze popsat charakteristikami znaku, lze je zkoumat z hlediska doplňujících znaků, které zvyšují detailnost popisu závazku – viz Příloha O. Z výsledků analýzy vyplývá, že vedle referování o závazcích ve vybraných oblastech obsahují VZ také informace o tom, že podnik v dané oblasti nemá závazky. Výskyt této informace je však velmi řídký. Tato informace bývá většinou uvedena v oblasti životního prostředí, procesů a v ekonomické oblasti a to nejčastěji v „Příloze k účetní závěrce“.

Další doplňující znaky byly tvořeny informacemi o plnění závazků nebo povinností a informacemi o budoucích závazcích ve zkoumaných oblastech. Jejich výskyt byl však až na ekonomickou oblast zanedbatelný. Výsledky četnosti v podkategoriích by mohly vést k dojmu, že mezi doplňujícími znaky existuje závislost, tj. že pokud je ve VZ obsažena informace o plnění závazku, bude obsažena i informace o budoucích závazcích. Následná analýza však tuto domněnku plně nepotvrdila, byť lze na jejich základě prohlásit, že pokud je ve VZ uvedena informace o plnění, častěji se v ní objevuje také informace o budoucích závazcích.

Z otevřeného kódování také vyplynulo, že u kategorií zařazených do posledního tématu Plnění zástupcům podniku má smysl zkoumat jen jejich výskyt a doplňující znaky. Těmi bylo, zda-li jsou či nejsou výše zmíněným skupinám stakeholderů odměny či jiné benefity a plnění poskytovány. Dominantně byly tyto informace uváděny v „Příloze k účetní závěrce“ – tuto informaci obsahovalo 88 ze 104 VZ. V úvodu VZ se tato informace nevyskytovala, v „Těle VZ“ ji obsahovalo 22 ze 104 VZ.

V následující části budou představeny výsledky analýzy, na jejichž základě by mělo být možné odpovědět na druhou dílčí specifickou výzkumnou otázku (SVO č. 2b), která zní:

Obsahují VZ vyjádření, jejichž cílem je zvýšit důvěryhodnost poskytovaných informací?

V rámci hledání odpovědi na výše uvedenou otázku byl vyšetřován výskyt dvou typů vyjádření. Těmi byly informace o souladu informací uvedených ve VZ s účetní závěrkou a prohlášení představenstva či dozorčí rady, nebo jejich členů o kvalitě údajů uváděných ve VZ.

První zkoumanou kategorií byl výskyt informací o souladu informací uvedených ve VZ s účetní závěrkou. Tato informace se vyskytuje buď v samostatné zprávě auditora, která se nazývá „Zpráva auditora o ověření výroční zprávy“ apod., nebo je součástí zprávy, která pojednává o vícero oblastech. V posledně zmíněném případě se tato informace velmi často nalézá v podkapitole s názvem „Zpráva o výroční zprávě“. Jak již bylo uvedeno, byl v rámci obsahové analýzy zkoumán pouze výskyt výroků o souladu informací uvedených ve VZ s účetní závěrkou, které nejsou povinnou součástí zprávy o povinném auditu (ZoA, § 20, odst. 2). Stranou byl naopak ponechán výrok auditora o účetní závěrečné informaci o prověření údajů uvedených ve zprávě o vztazích mezi propojenými osobami.

Analýzou bylo zjištěno, že 5 VZ neobsahovalo zprávu auditora o auditu a ani k nim tato zpráva nebyla přiložena. Tato skutečnost však automaticky neznamená porušení zákonné povinnosti, jelikož povinnost ověření účetní závěrky mají jen některé společnosti (viz ZoÚ, § 20, odst. 1). Analýzou bylo zjištěno, že pokud se informace o souladu VZ s účetní závěrkou ve VZ objevovala, byla nejčastěji (v 69 ze 104 VZ) zařazena do „Těla VZ“. Tato informace byla v souhrnu obsažena v 73,1 % VZ (tj. v 76 ze 104 VZ).

Druhou zkoumanou kategorií byl výskyt prohlášení představenstva či dozorčí rady, nebo jejich členů o kvalitě údajů uváděných ve VZ. Do této kategorie se zahrnovaly pouze ty výroky, kde bylo explicitně zmíněno sousloví „výroční zpráva“. Nezahrnovala se sem tedy prohlášení o kvalitě údajů vybraných částí VZ (např. účetní závěrky či zprávy auditora). I zde bylo zjištěno, že se tento typ prohlášení nejčastěji vyskytuje (ve 20 ze 104 VZ) v části „Tělo VZ“. Jeho výskyt je však ve srovnání s výše uvedeným prohlášením auditora výrazně menší, jelikož v souhrnu je obsažen pouze ve 20,2 % VZ (tj. ve 21 ze 104 VZ).

6.2.3 Zodpovězení – druhé hledisko přístupu k začleňování CSR informací do výročních zpráv

Vzhledem k tomu, že SVO č. 2: **V jaké kvalitě podniky ve svých VZ informují o jednotlivých CSR tématech?** nespĺňovala tzv. empirické kritérium, byla následně zúžena dvěmi dílčími specifickými výzkumnými otázkami (SVO č. 2a a SVO č. 2b). Odpověď na SVO č. 2 lze tedy hledat ve vymezených hranicích těchto dvou dílčích SVO. Pro získání odpovědi na SVO byla opětovně použita obsahová analýza.

První dílčí specifická výzkumná otázka byla stanovena: **Do jaké hloubky podniky ve svých VZ informují o jednotlivých CSR tématech?** Hloubka byla zkoumána primárně pomocí míry detailnosti poskytované informace. Ta měla být odvozována jak od charakteristik znaku tak existence, případně i charakteristik, doplňujícího znaku. Z výsledků analýzy však vyplynulo, že doplňující znaky a i jejich charakteristiky nelze využít jako ukazatele míry detailnosti poskytované informace, jelikož byly ve VZ zastoupeny velmi zřídka. Proto je jediným ukazatelem detailnosti poskytované informace jen míra detailnosti základního popisu kategorie, resp. podkategorií, tj. charakteristika znaků.

Na základě výsledků této části analýzy lze konstatovat, že **hloubka poskytované informace o jednotlivých CSR tématech není ve VZ v souhrnu příliš rozsáhlá**. K tomuto konstatování bylo dospěno na základě zjištění, že jen u poloviny z nejčastěji zmiňovaných kategorií (10 z 20) byl nalezen potenciál většího detailu základního popisu (pod)kategorií a pouze u poloviny z nich (5 z 10) byla vyšší míra detailnosti poskytované informace doopravdy zjištěna.¹²⁹ Jak je zobrazeno v níže uvedené tabulce č. 11, jsou jimi kategorie obsahující informace o:

- normách,
- nefinančním auditu,
- spolupráci se stakeholdery,
- vzdělávání zaměstnanců a
- poskytovaných benefitech.

U informací o investicích a aktivitách s pozitivním dopadem na životní prostředí je výsledek nejednoznačný kvůli podobnému zastoupení četností ve sledovaných hodnotách charakteristiky znaku.¹³⁰ Tyto výsledky také potvrzují zjištění EIRISU

¹²⁹ Znovu opět jen za část „Tělo VZ“. Zdůvodnění výběru této části viz předchozí kapitoly.

¹³⁰ Výsledky však naznačují, že alespoň u aktivit by mohla být míra detailnosti poskytovaných informací ovlivňována tím, zda-li se jedná o zákonnou povinnost či ne. Pokud není aktivita legislativou dána, je její popis detailnější. Slabinou tohoto předpokladu však je, že tvůrce VZ při popisu této formy aktivity nemusel o zákonné povinnosti informovat a tak byla zařazena do druhé sledované podkategorie. Na druhé straně tuto slabinu vyvažuje skutečnost, že je zkoumáno, jak podnik referuje a jaký z toho vzniká u čtenáře

či Ruuda et al., že hloubka poskytované informace v reportech kolísá dle jednotlivých témat (EIRIS, 2007, 2008, Ruud et al., 2005).

Tabulka č. 11: Přehled nejčastěji zastoupené míry detailnosti poskytované informace za jednotlivá témata a kategorie

Název témat	Kategorie	Detail - základní popis
Směřování podniku	Současné priority	--
	Priority pro nadcházející období	--
Podpora důvěryhodnosti podniku, podnikových procesů	Racionalizace a optimalizace procesů	--
	Normy	rozšířený
	Nefinanční audit	rozšířený +
	Kontrola	obecný
Snaha o ochranu životního prostředí	Soudní spory	obecný
	Investice - životní prostředí	obecný/rozšířený+
	Aktivity - životní prostředí	obecný/rozšířený
Spolupráce a vztahy se stakeholdery	Spolupráce se stakeholdery	rozšířený
	Vztahy se stakeholdery	--
Podpora a ochrana zaměstnanců	Vzdělávání zaměstnanců	rozšířený
	Poskytované benefity	rozšířený
	Bezpečnost a ochrana zdraví	obecný
Závazky	Závazky	--
Plnění zástupcům podniku	Odměny a benefity top managementu, členům představenstva a dozorčí rady	--
Podpora důvěryhodnosti poskyt. informací ve VZ	Představenstvo, dozorčí rada - kvalita údajů	--
Podpora zpětné vazby	Soulad info ve VZ s účetní závěrkou	--
	Osoby odpovědné za VZ	--
	Kontaktní údaje	--

Legenda:

- u kategorie bylo referováno pouze o jejím výskytu
obecný popis kategorie - zastupuje na různě dlouhých škálách hodnotu 1
obecný rozšířený popis kategorie - zastupuje na dvoubodové škále hodnotu 2
rozšířený rozšířený + popis kategorie - zastupuje na třibodové škále hodnotu 2
rozšířený ++ rozšířený popis kategorie - zastupuje na třibodové škále hodnotu 3

Zdroj: autorka.

Naopak **není plně potvrzen předpoklad, že ve VZ budou nejvíce rozpracována témata vyžadovaná legislativou**. Nad její rámec totiž VZ poskytují detailnější informace také o dalších tématech – spolupráci se stakeholdery, nefinančním auditu a normách, byť informace o ISO 14001 by šlo podřadit pod

---

dojem. Konstatování je také nutné vnímat velmi opatrně, jelikož vypovídací schopnost výsledků je silně omezena nízkým počtem údajů v buňkách.

snahu o ochranu životního prostředí. Na druhé straně volba témat, o kterých je ve větším detailu ve VZ referováno, naznačuje, že by **předpoklad** Ruuda et al. o tom, že **hloubka rozpracování tématu souvisí s rutinou o jeho reportování** (Ruud et al., 2005), **mohl být správný**. Přesto je toto další oblastí, která by mohla být v budoucnu dále šetřena vedle přístupů k tvorbě obsahu VZ.

Také se **neprokázalo, že by ve VZ byly detailněji rozpracovány informace o dárcovství či sponzoringu**. Tento předpoklad byl činěn na základě zjištění, že reportování v ČR je teprve ve svém počátku a této fázi odpovídají určitá témata, o kterých je typicky referováno (EIRIS, 2007, CR, 2009). Z obsahové analýzy ovšem vyplynulo, že ačkoliv $\frac{3}{4}$ podniků tyto aktivity realizují, informaci o nich ve VZ uvádí jen minimum z nich.¹³¹ Z otevřeného kódování zároveň vyplynulo, že se tyto informace většinou omezují na prosté konstatování, že jsou tyto aktivity realizovány.

Hned z několika výzkumů vyplývá, že podniky ve svých reportech **informují** především o **pozitivních skutečnostech** (Deegan a Rankin, 1996, Hackston a Milne, 1996, Ruud et al., 2005) a prezentované informace jsou většinou kvalitativního či deklaratorního rázu (Deegan a Rankin, 1996, Hackston a Milne, 1996, Douglas et al., 2004, Knox et al., 2005, Vuontisjärvi, 2006). Že tomu tak je i v případě analyzovaných VZ, naznačují údaje obsažené v některých kategoriích, jež umožňují jejich detailnější charakteristiku. Ovšem i zde se najdou **výjimky bránící vyslovení jednoznačného tvrzení**. Konstatování je zároveň omezeno nízkým výskytem údajů v buňkách jak v charakteristikách znaků tak v charakteristikách doplňujících znaků.

To, že jsou ve VZ zmiňovány pozitivní skutečnosti, můžeme odvozovat z poskytovaných informací o soudních sporech, kontrole či nefinančním auditu. U informací o soudních sporech je nejčastěji uvedeno, že podnik není odpůrcem, nebo se neúčastní žádného sporu, jehož rozhodnutí by mělo podstatný dopad na jeho chod. Zároveň, pokud je již ve VZ informováno o provádění kontroly, pouze ve zlomku z nich je referováno o zjištěných opatřeních z ní vyplývajících. To samé platí i pro informace o nefinančním auditu s výjimkou informování o vnějším auditu.

Ve VZ se také jen **velmi málo**, odhlédneme-li od účetní závěrky, **objevují kvantifikovatelné údaje** – viz informace o investicích a aktivitách s pozitivním dopadem na životní prostředí, vzdělávání a o poskytovaných benefitech. Jen zlomek VZ uvádějících informace o investicích s pozitivním dopadem na životní prostředí obsahuje kromě identifikace jejich vlivu na životní prostředí také vyčíslení výše úspor. U aktivit nebyla tato charakteristika znaku otevřeným kódováním vůbec zjištěna. Jen minimum VZ také obsahuje údaje o vynaložených prostředcích jak na investice tak aktivity. Pokud je již obsahují, tak jsou

¹³¹ Tato informace je dostupná z níž zmiňovaného šetření mezi zástupci podniků, jejichž VZ zde byly analyzovány.

nejčastěji prezentovány souhrnným vyjádřením. Také pouze minimum VZ obsahuje informace o vynaložených prostředcích na poskytované benefity a vzdělávání. Z analýzy dále vyplynulo, že ani ty VZ, které obsahují informace o uvedených kategoriích, tj. investicích, aktivitách a vzdělávání, nereferují častěji o vynaložených prostředcích. Jedinou výjimkou jsou informace o poskytovaných benefitech, které obsahuje 28 ze 104 VZ. Z nich téměř polovina uvádí též informace o vynaložených prostředcích a to dokonce nejčastěji v detailu za jednotlivé typy benefitů. U ostatních sledovaných kategorií nebyly s využitím otevřeného kódování zjištěny charakteristiky znaků, které by umožňovaly soudy o rázu prezentovaných informací.

Detailnost poskytované informace u témat, resp. kategorií jdoucích nad rámec legislativy by také mohla naznačovat, kdo jsou dle tvůrců VZ jejími čtenáři. Vzhledem k tomu, že jsou nad rámec zákona poskytovány detailnější informace o normách, nefinančním auditu a spolupráci především s obchodními partnery, lze předpokládat, že právě ti jsou považováni za primární čtenáře.

Srovnání měř detailnosti poskytované informace s mírami její délky za jednotlivé kategorie ukázalo, že **delší popis kategorie nemusí nutně znamenat poskytnutí detailnější informace** – viz informace o racionalizaci a optimalizaci procesů či jednotlivých činnostech, soudních sporech či závazcích. Výsledky analýzy také ukazují na opačný případ. **Poskytnutí detailnější informace je možné i na malém rozsahu textu** – viz např. informace o nefinančním auditu a spolupráci se stakeholdery. Je však otázkou, zda právě díky malému rozsahu, který je informací věnován, informace v textu nezanikne. Překryv ukazatelů nastává u informací o normách, vzdělávání zaměstnanců, poskytovaných benefitech a o investicích a aktivitách s pozitivním dopadem na životní prostředí. Na základě uvedeného může vyvstát otázka, zda-li míra překrytí těchto ukazatelů nějak ovlivňuje vnímání a zapamatování řešených témat čtenáře VZ.

Druhá díleí specifická výzkumná otázka byla stanovena: **Obsahují VZ vyjádření, jejichž cílem je zvýšit důvěryhodnost poskytovaných informací?** Z výsledků analýzy vyplynulo, že **VZ tato vyjádření obsahují**, což je v relativním rozporu se zjištěními Contextu a KPMG (Context, 2006a, KPMG, 2008a). Ten však může být způsoben tím, že jak Context tak KPMG zkoumaly širší rozsah typů CSR reportů, zatímco zde byly podrobovány analýze jen VZ. Provedení otevřeného kódování ukázalo, že ve VZ jsou uváděny dva typy informací, jež mohou mít schopnost zvyšovat důvěryhodnost poskytovaných informací.¹³² Jsou jimi informace o souladu VZ s účetní závěrkou a prohlášení představenstva či dozorčí rady, nebo jejich členů o kvalitě údajů uváděných ve VZ. Výskyt právě těchto typů informací však není příliš překvapivý vzhledem k dané legislativě (viz Zákon o účetnictví a Obchodní zákoník). S využitím otevřeného kódování naopak nebylo zjištěno, že by VZ obsahovaly komentáře

---

¹³² Viz ovšem omezení vyplývající z tvorby kódovacího schématu tímto způsobem.

vycházející z panelu stakeholderů nebo od akademiků či nevládních organizací, které se dle KPMG v reportech také relativně často objevují (KPMG, 2008a). Jejich výskyt ve VZ však není možné zcela vyloučit kvůli zvolenému způsobu tvorby kódovacího schématu.

Z výsledků analýzy však vyplynulo, že uvedení prohlášení představenstva či dozorčí rady, nebo jejich členů o kvalitě údajů uváděných ve VZ není ve VZ celkově příliš rozšířené (uvádí ho pouze 1/5 VZ). Je tomu tak i přes skutečnost, že jak dozorčí radě tak představenstvu ukládá Obchodní zákoník povinnosti,¹³³ ze kterých by se dalo dovozovat, že by toto prohlášení měly ve VZ uvádět, pokud má VZ „uceleně, vyváženě a komplexně informovat o vývoji jejich výkonnosti, činnosti a stávajícím hospodářském postavení“ (ZoÚ, § 21).

Naopak tzv. formální ověření obsahují téměř ¾ VZ. To je plně v souladu se zjištěními KPMG, které tvrdí na základě svých výzkumů, že tento typ ověření je nejrozšířenější formou externího ověření (KPMG, 2008a). To, že VZ v takovém počtu obsahují informace o souladu VZ s účetní závěrkou, je o to pozitivnější, že informování o této skutečnosti jde na rámec povinností daných Zákonem o účetnictví. Dle výzkumu Bartelse et al. je také tento typ ověření informací čtenáři reportů silně preferován (Bartels et al., 2008). Důvodem je jeho vyšší důvěryhodnost vzhledem k tomu, že ho zpracovává třetí strana. Na druhé straně negarantuje kvalitu všech poskytovaných údajů, ale pouze těch, co se vyskytují jak v účetní závěrce tak v textu VZ. Na převážné využití jen tohoto typu ověření kvality je však možné také nahlížet jako na nepřilíš aktivní přístup ze strany podniku v této oblasti.

Z odpovědí na dílčí SVO tedy vyplývá, že kvalita, ve které podniky informují o CSR tématech, není v souhrnu příliš vysoká. Poskytované informace jsou nejčastěji popisného charakteru, postrádají větší kvantifikaci a vyvážený pohled. To vše může ve čtenáři vyvolávat dojem určité vágnosti poskytovaných informací. Určitý vliv na kvalitu poskytovaných informací má však zřejmě i rutina v reportování. Témata, o kterých se obecně často diskutuje či jsou daná legislativou nebo jinými povinnostmi (viz např. informace o normách ISO), jsou rozpracována do většího detailu. Ve VZ je také patrné silné úsilí o dodání důvěryhodnosti prezentovaných informací skrze informování o jejich ověření třetí nezávislou stranou, které jde nad rámec zákonných povinností. Je však otázkou, zda-li díky svému umístění ve VZ plní dobře svou funkci – nejčastěji se totiž nachází až na konci vlastního textu VZ. Je tedy otázkou, zda-li až tam čtenář vzhledem k hloubce poskytovaných informací dojde.

¹³³ Dozorčí rada má dohlížet nad výkonem působnosti představenstva a uskutečňováním podnikatelské činnosti společnosti (ObchZ, § 197). Představenstvo má povinnost předkládat valné hromadě účetní závěrku a zprávu o podnikatelské činnosti společnosti a o stavu jejího majetku, jež je součástí VZ (ObchZ, § 192).

6.3 Systematičnost při referování o CSR tématech

Tato subkapitola se bude zabývat třetím hlediskem přístupu k začleňování CSR informací do VZ, tj. hledáním odpovědi na třetí specifickou výzkumnou otázku (SVO č. 3), která byla formulována:

Je ve VZ přisuzovaná důležitost jednotlivých CSR témat v souladu s hloubkou a rozsahem věnovaným referování o těchto tématech?

Obsah subkapitoly je rozdělen do tří částí. V první budou popsána omezení vypovídací schopnosti výsledků. Následně budou podrobně popsány výsledky plynoucí ze srovnání výskytu CSR témat s hloubkou a rozsahem jejich rozpracování ve zkoumaných částech VZ. Poslední část kapitoly je věnována zodpovězení výše uvedené SVO č. 3.

6.3.1 Omezení vypovídací schopnosti výsledků – třetí hledisko přístupu

Při hledání odpovědi na SVO č. 3 je porovnávána důležitost s hloubkou a rozsahem poskytovaných informací o CSR tématech. Přisuzovaná důležitost témat byla odvozována od jejich výskytu v části „Úvod a vybrané strany VZ“, resp. v úvodu VZ. Stojí tedy na **předpokladu, že téma, které je uvedeno v úvodu VZ, pokládá podnik za důležitější než to, které se vyskytuje výhradně v ostatních zkoumaných částech VZ.** Tento předpoklad lze však také chápat jako omezení vypovídací schopnosti výsledků. Omezení vypovídací schopnosti výsledků dané způsobem zjišťování hloubky viz kapitola 6.2.1. a rozsahu poskytovaných informací viz kapitola 6.1.1. Poslední omezení vypovídací schopnosti výsledků vyplývá z nízkého počtu údajů v jednotlivých sledovaných (pod)kategoriích.

6.3.2 Výsledky výzkumu – třetí hledisko přístupu

Pro zodpovězení SVO č. 3 byla porovnávána hloubka a rozsah poskytovaných informací o nejčastěji uváděných kategoriích¹³⁴ umístěných v části „Úvod a vybrané strany VZ“ (viz tabulka č. 6 na str. 81) s hloubkou a rozsahem těchto informací uváděných v dalších zkoumaných částech VZ. Do srovnání byly zařazeny jen ty VZ, které obsahovaly zkoumané kategorie v části „Úvod a vybrané strany VZ“. Vzhledem ke zjištění, popsanému výše, že se výskyt sledovaných kategorií až na výjimku informací o normách nacházel v části „Úvod a vybrané strany VZ“ vždy v úvodu, bude v následujícím textu odkazováno tam, kde to bude relevantní, pouze na úvod a ne na „Úvod a vybrané strany VZ“. V následující části budou nejprve popsány výsledky srovnání za ukazatel

¹³⁴ Do této části analýzy nevstupovala kategorie Informace o kontaktních údajích.

hloubky (podrobný výsledek viz Příloha Q) a následně za ukazatel rozsahu poskytovaných informací (podrobný výsledek viz Příloha R).

Větší hloubka poskytovaných informací byla zjištěna pouze u některých kategorií. V rámci nejčastěji uváděných informací v části „Úvod a vybrané strany VZ“ to byly kategorie Informace o spolupráci s vybranými typy stakeholderů, Informace o vybraných normách a Informace o investicích s pozitivním dopadem na životní prostředí. Pouze u prvně uvedené kategorie byl sledován její výskyt kromě úvodu také v „Těle VZ“ a „Příloze k účetní závěrce“. U ostatních kategorií vstupoval do srovnání jen jejich výskyt v části „Úvod a vybrané části VZ“, resp. v úvodu a „Těle VZ“.

Z předchozích analýz vyplývá, že se v úvodu VZ objevují informace o spolupráci jen s některými typy stakeholderů – s obchodními partnery (14x), zaměstnanci (3x), vzdělávacími a výzkumnými institucemi (1x) a odbory (1x). Ze srovnání hloubky poskytovaných informací o spolupráci v úvodu a „Těle VZ“ vyplynulo, že u nich nedochází až na výjimku informací o spolupráci s obchodními partnery k překrytí. Tj. VZ, které obsahují tuto informaci v úvodu, ji neobsahují v „Těle VZ“. Ani u informací o spolupráci s obchodními partnery však není překrytí částí příliš vysoké – pouze 8 ze 14 VZ, které informaci o této spolupráci obsahují ve svém úvodu, ji mají také obsaženu v „Těle VZ“. Z jeho srovnání vyplývá, že výskyt případu, kdy obecná informace o spolupráci s obchodními partnery je v „Těle VZ“ více konkretizována, není ve VZ zastoupen dominantně. Nastal pouze v 1 z 8 VZ. Nejčastěji (ve 4 z 8 VZ) jsou poskytovány konkrétní informace o spolupráci s obchodními partnery – a to jak v úvodu tak „Těle VZ“. Ze srovnání dále vyplynulo, že ty VZ, které obsahují informace o spolupráci se stakeholdery ve svém úvodu, ji neobsahují v „Příloze k účetní závěrce“.

V případě norem bylo zjištěno, že se v části „Úvod a vybrané strany VZ“ objevují jen informace o ISO 9001, ISO 14001 a OHSAS 18001. I zde nebylo překrytí výskytu informací uvedených v části „Úvod a vybrané strany VZ“ s těmi v „Těle VZ“ příliš vysoké. 4 z 9 VZ, které obsahovaly informaci o ISO 9001, ji měly uvedenu také v „Těle VZ“. U informací o ISO 14001 to bylo 6 z 9 VZ a u OHSAS 18001 2 ze 4 VZ. Ze srovnání míry poskytovaného detailu v jednotlivých částech vyplývá, že ani zde se nejčastěji nevyskytuje případ, kdy by informace uvedená v části „Úvod a vybrané strany VZ“ byla v „Těle VZ“ dále konkretizována. Jako nejčastěji zastoupený se opětovně stal případ, kdy je informace o normách poskytována ve větším detailu jak v části „Úvod a vybrané strany VZ“ tak v „Těle VZ“ (u informací o ISO 9001 ve 2 VZ, u ISO 14001 ve 3 VZ).

Informace o investicích s pozitivním dopadem na životní prostředí se v úvodu nejčastěji objevují bez rozlišení, zda-li se jedná o investici danou zákonem či nad jeho rámec. Pouze ve 2 z 6 VZ, které tuto informaci obsahují ve svém

úvodu, ji uvádí také v „Těle VZ“. V prvním případě je obecná informace uvedená v úvodu v „Těle VZ“ dále konkretizována. Ve druhém případě jsou poskytovány konkrétní informace o investici jak v úvodu tak „Těle VZ“. Informace o investici dané legislativou se vyskytuje v úvodu pouze v 1 VZ. Je obecné povahy – a to jak v úvodu tak „Těle VZ“.

Vzhledem k tomu, že se informace o spolupráci v úvodu a „Těle VZ“ překrývaly jen u spolupráce s obchodními partnery, byl zjišťován rozsah pouze těchto informací. Ze srovnání délek poskytované informace v daných částech vyplynulo, že je její rozsah v „Těle VZ“ stejný nebo vyšší než v úvodu VZ. Informace o spolupráci s vybranými typy stakeholderů nebyly v „Příloze k účetní závěrce“ u těch VZ, které je obsahovaly ve svém úvodu, objeveny. Z tohoto důvodu nebylo tedy ani možné srovnávat rozsah poskytované informace.

Z předchozí analýzy vyplynulo, že se informace o současných prioritách v oblasti životního prostředí a norem v úvodu VZ nevyskytují. To je důvodem, proč se v níže uvedeném textu nebude vyskytovat popis jejich rozsahu ve zkoumaných částech. Ze srovnání dále vyplynulo, že ačkoliv jsou v úvodu uvedeny priority v oblasti procesů (2 VZ), bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti (1 VZ), image (3 VZ), marketingu a marketingové komunikace (1 VZ) a etické oblasti (1 VZ), nejsou tyto informace dále obsaženy v „Těle“ těchto VZ. Ačkoliv u dalších oblastí překrytí již pozorováno bylo, není příliš vysoké. Informaci o současných prioritách v oblasti výroby/výrobku obsahují v „Těle VZ“ 2 z 10 možných VZ, informaci o současných prioritách v oblasti lidských zdrojů 2 z 5 možných VZ a informaci o současných prioritách v ekonomické oblasti 10 ze 17 možných VZ. Vypovídací schopnost výsledků týkajících se rozsahu poskytované informace je tedy silně omezena nízkým počtem údajů v buňkách.

Pokud VZ ve svém „Těle“ informací o současných prioritách v oblasti výroby/výrobku již obsahují, je její rozsah větší než v úvodu VZ. Výsledek srovnání v oblasti lidských zdrojů nepodává již tak jednoznačnou odpověď – v prvním případě je rozsah informací v „Těle VZ“ vyšší než úvodu, ve druhém případě nižší. U informací o současných prioritách v ekonomické oblasti je výsledek o něco komplikovanější. Pokud je těmito informacím v úvodu věnován rozsah v řádu několika vět, je jim v „Těle VZ“ věnován stejný nebo větší rozsah textu. Pokud je však v úvodu těmito informacím věnován 1 odstavec, je jim v „Těle VZ“ věnován nižší rozsah textu.

Tak jako u současných priorit se ani v případě priorit pro nadcházející období v úvodu nenacházejí informace o jejich určení v oblasti norem. To je důvodem, proč se v níže uvedeném textu nebude vyskytovat popis jejich rozsahu ve zkoumaných částech. Ze srovnání dále vyplynulo, že ačkoliv jsou v úvodu uvedeny priority pro nadcházející období v oblasti životního prostředí (1 VZ), lidských

zdrojů (4 VZ), procesů (3 VZ), bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti (1 VZ), image (2 VZ), marketingu a marketingové komunikace (4 VZ) a etické oblasti (1 VZ), nejsou tyto informace dále obsaženy v „Těle“ těchto VZ. Ačkoliv u dalších oblastí překrytí již pozorováno bylo, není příliš vysoké. Informaci o prioritách pro nadcházející období v oblasti výroby/výrobku obsahuje v „Těle VZ“ 1 z 8 možných VZ a informaci o prioritách pro nadcházející období v ekonomické oblasti 3 z 8 možných VZ. Vypovídací schopnost výsledků týkajících se rozsahu poskytované informace je tedy silně omezena nízkým počtem údajů v buňkách. Ve VZ, která informaci o prioritách pro nadcházející období v oblasti výroby/výrobku obsahuje, je o ní referováno v „Těle VZ“ ve stejném rozsahu jako v úvodu VZ. Naopak, pokud VZ ve svém „Těle“ již obsahují informaci o prioritách pro nadcházející období v ekonomické oblasti, je jí zde věnován stejný nebo větší rozsah než v úvodu VZ.

Ze srovnání rozsahu poskytovaných informací o normách ve sledovaných částech byla vyloučena podkategorie Informace o Správné výrobní praxi, jelikož se ani v jedné VZ nevyskytovala v části „Úvod a vybrané strany VZ“. Oproti předchozím kategoriím bylo překrytí informací uváděných v části „Úvod a vybrané strany VZ“ s těmi v „Těle VZ“ vyšší – viz výše. Rozsah informace o ISO 9001 a OHSAS 18001 uváděné v „Těle VZ“ je vždy vyšší než v části „Úvod a vybrané strany VZ“. Ze srovnání rozsahu poskytovaných informací o ISO 14001 ve sledovaných částech vyplývá, že, pokud je rozsah v části „Úvod a vybrané strany VZ“ v řádu vět, je rozsah věnovaný této informaci v „Těle VZ“ vyšší. Ovšem pokud je rozsah informace v části „Úvod a vybrané strany VZ“ vyšší (1 odstavec), je v „Těle VZ“ informaci věnován stejný rozsah jako v části „Úvod a vybrané strany VZ“.

Obdobný výsledek lze pozorovat i u rozsahu poskytovaných informací o investicích s pozitivním dopadem na životní prostředí. Pokud je rozsah poskytovaných informací o investicích bez rozlišení, zda-li jde o investice dané legislativou či nad její rámec, v úvodu v řádu vět, je rozsah věnovaný této informaci v „Těle VZ“ vyšší. Ovšem pokud je rozsah informace v úvodu vyšší (1 odstavec), je v „Těle VZ“ informaci věnován stejný rozsah jako v úvodu. U investic daných legislativou je rozsah poskytované informace v „Těle VZ“ vyšší než v jejím úvodu.

6.3.3 Zodpovězení – třetí hledisko přístupu k začleňování CSR informací do výročních zpráv

Smyslem položení SVO č. 3: **Je ve VZ přisuzovaná důležitost jednotlivých CSR témat v souladu s hloubkou a rozsahem věnovaným referování o těchto tématech?** bylo získání informace o tom, zda-li podnik přistupuje systematicky k tvorbě obsahu VZ. Tato SVO byla postavena na předpokladu, že CSR témata uváděná v úvodu¹³⁵ jsou pro podnik z určitého důvodu¹³⁶ důležitá a proto budou v dalších částech, především však v „Těle VZ“, dále rozvíjena. Z výsledků srovnání však vyplynulo, že tomu tak ve většině VZ není. **Jen velmi málo VZ, které obsahovaly CSR témata ve svém úvodu, o nich referovalo také v „Těle VZ“.**¹³⁷

Vyvstává tedy otázka, dle jakého klíče a s jakou motivací jsou volena témata, jež tvoří úvod VZ. **Vysvětlení, které se nabízí, tj. že obsah „Těla VZ“ je oproti úvodu relativně rigidní a tudíž „inovační“ počiny jako je reportování o CSR tématech je snadnější zařadit do úvodu než do „Těla VZ“, není možné přijmout.** Důvodů je hned několik. Ve VZ se sice objevují témata, která lze zařadit pod CSR, ale jsou to v zásadě témata, o kterých podniky s ohledem na legislativu a prostředí, ve kterém působí, běžně informují bez ohledu na existenci koncepce CSR. Dalším důvodem, který vyvrací možné vysvětlení, je skutečnost, že byla sledována ta CSR témata, která jsou jak v úvodu tak v „Těle VZ“ nejčastěji uváděna, přičemž v souhrnu jsou v „Těle VZ“ všechna zkoumaná témata obsažena častěji než je tomu v úvodu. Dalším možným vysvětlením je, že úvod VZ zpracovávala jiná osoba než ta, co vypracovávala „Tělo VZ“, a při jeho tvorbě nevzala obsah „Těla VZ“ zcela v potaz. Tato skutečnost by však svědčila o nesystematickém přístupu zpracování VZ.

Na nesystematický přístup ke zpracování VZ poukazují také výsledky srovnání hloubky poskytovaných informací v úvodu a „Těle VZ“. Vyplynulo z něj, že nejčastěji nejsou CSR témata v na sobě navazujících částech dále rozvíjena. Důsledkem toho je, že pokud se CSR téma objevuje již v úvodu VZ, „Tělo VZ“ nepřináší přidanou informaci. Srovnání rozsahu poskytovaných informací v úvodu a „Těle VZ“ nepřináší tak jednoznačný výsledek. Pokud již „Tělo VZ“ obsahuje CSR témata uvedená v úvodu, tak se rozsah, který jim je zde věnován, pravděpodobně odvíjí od rozsahu poskytované informace v úvodu. Pokud je v úvodu tématu poskytován rozsah v řádu vět, je mu v „Těle VZ“ věnován stejný nebo vyšší rozsah. Naopak, pokud je o tématu v úvodu referováno ve větším rozsahu, je mu v „Těle VZ“ věnován nejčastěji stejný a někdy dokonce i menší rozsah. I tato skutečnost spíše svědčí o nesystematickém přístupu k tvorbě VZ.

¹³⁵ V případě norem se jedná o část „Úvod a vybrané strany VZ“.

¹³⁶ Který nebyl zjišťován.

¹³⁷ Příp. v „Příloze k účetní závěrce“.

Výše zmíněné výroky o nesystematičnosti jsou však založeny na výše uvedeném předpokladu, že se pro podnik důležitá témata objevují v úvodu VZ a vzhledem k jejich důležitosti o nich bude v navazujících částech detailněji a ve větším rozsahu referováno. Jak však již bylo uvedeno, je otázkou, zda-li je tento předpoklad správný. Dalším omezením vypovídací schopnosti výsledků je skutečnost, že do hodnocení hloubky i rozsahu poskytovaných informací vstupovalo jen velmi malé množství VZ, právě kvůli nenaplnění hlavního předpokladu, a údaje v jednotlivých hodnocených buňkách jsou tudíž velmi nízké, což znemožňuje formulaci silnějších konstatování.

6.4 Snaha o podporu zpětné vazby

Tato subkapitola se bude zabývat posledním hlediskem přístupu k začleňování CSR informací do VZ, tj. hledáním odpovědi na čtvrtou specifickou výzkumnou otázku (SVO č. 4), která byla formulována:

Obsahují VZ informace, jež zvyšují pravděpodobnost zpětné vazby?

Obsah subkapitoly je rozdělen do tří částí. V první budou popsána omezení vypovídací schopnosti výsledků. Následně budou podrobně přiblíženy výsledky plynoucí z realizace obsahové analýzy v rozdělení za jednotlivé dílčí specifické výzkumné otázky, které konkretizují výše stanovenou SVO č. 4. Poslední část subkapitoly je věnována zodpovězení SVO č. 4.

6.4.1 Omezení vypovídací schopnosti výsledků – čtvrté hledisko přístupu

Čtvrtá specifická výzkumná otázka hledala odpověď na otázku: Obsahují VZ informace, jež zvyšují pravděpodobnost zpětné vazby? Vzhledem k tomu, že tato formulace nespĺňuje empirické kritérium, byla následně zúžena do dvou dalších výzkumných otázek. Ty vymezily jako informace, jež zvyšují pravděpodobnost zpětné vazby, kontaktní údaje a identifikaci osob odpovědných za sestavení VZ či její části. Toto zúžení však lze zároveň chápat jako omezení vypovídací schopnosti výsledků, jelikož podávají odpověď jen v rámci výše vymezeného záběru.

6.4.2 Výsledky výzkumu – čtvrté hledisko přístupu

V následující části budou představeny výsledky výzkumu, jež byly zjištěny v průběhu hledání odpovědi na první dílčí specifickou výzkumnou otázku (SVO č. 4a). Ta byla formulována následovně:

Kde a v jaké formě jsou ve VZ uvedeny kontaktní údaje?

Pro její zodpovězení byl zkoumán výskyt informací o různých formách kontaktu na podnik a jejich umístění – detailní výstup z provedené analýzy – viz Příloha Q. S využitím otevřeného kódování bylo ve všech třech vyšetřovaných částech VZ zkoumáno zastoupení informací o těchto formách kontaktu:

- telefonním čísle, u kterého není uvedeno jméno konkrétní osoby,
- telefonním čísle na konkrétní osobu,
- e-mailové adrese na podnik, tj. bez identifikace konkrétní osoby,
- e-mailové adrese na konkrétní osobu pracující v podniku,
- číslo faxu a
- fyzické poštovní adrese podniku.

Vzhledem ke snaze zjistit, které z těchto forem kontaktů podnik sám uvádí, nevstupovaly do této části analýzy informace publikované ve zprávě auditora.

Z analýzy vyplynulo, že se informace o kontaktních údajích objevují ve všech sledovaných částech VZ, přičemž v souhrnu za všechny formy kontaktů je jejich zastoupení nejvyšší v „Příloze k účetní závěrce“. Detailnější analýzou však bylo zjištěno, že se v této části objevují téměř výlučně jen informace o fyzické adrese podniku. Toto zjištění ovšem není překvapivé. Dle § 18, odst. 2 Zákona o účetnictví musí účetní závěrka obsahovat identifikační údaje účetní jednotky, tj. i určení jejího sídla (ZoÚ, § 18, odst. 2) a Prováděcí vyhláška o podvojném účetnictví ukládá podnikům, aby v „Příloze k účetní závěrce“ uvedly mj. i informace obsažené ve výše zmíněném paragrafu Zákona o účetnictví (Vyhláška č. 500/2002 Sb., § 39, odst. 1).

Jak již bylo zmíněno, informace o fyzické adrese patří i v části „Úvod a vybrané strany VZ“ a „Těle VZ“ k nejčastěji uváděným formám kontaktu – tuto informaci obsahuje 59,6 % VZ (tj. 62 VZ) v části „Úvod a vybrané strany VZ“ a 67,3 % VZ (tj. 70 VZ) v „Těle VZ“. Informace o ostatních formách kontaktů nejsou již tak časté a převažují neosobní formy, tj. formy kontaktů bez identifikace konkrétní osoby. Jsou jimi informace o telefonním a faxovém čísle, e-mailové adrese na podnik – v části „Úvod a vybrané strany VZ“ se vyskytují v 17 % VZ, v „Těle VZ“ v průměru v 15 % VZ“. Z analýzy tedy vyplývá, že tyto formy kontaktů se o něco málo častěji nacházejí v části „Úvod a vybrané strany VZ“ a umísťují se nejčastěji na tzv. obálkových stranách VZ. Naopak

informace o formách kontaktů na konkrétní osobu, tj. informace o telefonním čísle či e-mailové adrese na konkrétní osobu (na jednotlivé členy vedení podniku, příp. i na zástupce jednotlivých oddělení) se častěji vyskytují v „Těle VZ“¹³⁸ a to na různých místech.

V následující části budou představeny výsledky výzkumu, jež byly zjištěny v průběhu hledání odpovědi na druhou dílčí specifickou výzkumnou otázku (SVO č. 4b). Ta byla formulována následovně:

**Jsou ve VZ identifikovány osoby odpovědné
za sestavení VZ či její části?**

Pro získání odpovědi na tuto dílčí SVO byl zkoumán výskyt těchto informací v jednotlivých částech VZ. Z využití otevřeného kódování vyplynulo, že se tyto informace nacházejí jak v části „Úvod a vybrané strany VZ“ tak „Těle VZ“. Z realizace obsahové analýzy však vyplynulo, že se tato informace typicky vyskytuje v „Těle VZ“. V této části ji obsahuje 15,4 % VZ (tj. 16 VZ), v části „Úvod a vybrané strany VZ“ jen 1 VZ – viz Příloha D.

Ve většině případů (ve 12 ze 16 VZ) je ve VZ identifikováno hned několik osob odpovědných za VZ. Tam, kde je uvedena pouze 1 osoba, je jí předseda představenstva. Pouze ve 2 ze 16 VZ byli jako odpovědní za VZ identifikováni řadoví pracovníci, resp. řadový pracovník a odborný ředitel. Ve všech ostatních případech byli těmito osobami někdo z představenstva (nejčastěji předseda představenstva), často ve spojení s odbornými řediteli (nejčastěji z finančního či ekonomického úseku). Častý byl také překryv, kde předseda představenstva byl zároveň generálním ředitelem a odborný ředitel místopředsedou či členem představenstva. Pouze v 1 VZ byli vedle těchto osob uvedeni jako odpovědní za VZ také předseda a místopředseda dozorčí rady. Pouze v 6 z 16 VZ je obsažena informace o tom, že osoby, které jsou odpovědné za VZ, odpovídají pouze za její určitou část – dle své odbornosti. V ostatních VZ je pouze uvedeno, že identifikované osoby odpovídají za VZ. Z další analýzy vyplynulo, že 87,5 % VZ (tj. 14 VZ), které obsahují informaci o osobách odpovědných za VZ, obsahuje také prohlášení představenstva či dozorčí rady o kvalitě údajů uváděných ve VZ. Právě toto prohlášení představenstva se velmi často objevuje v rámci kapitoly, kde jsou identifikovány osoby odpovědné za VZ.

¹³⁸ Tyto informace jsou obsaženy shodně ve 3 VZ v „Těle VZ“ a též shodně v 1 VZ v části „Úvod a vybrané části VZ“.

6.4.3 Zodpovězení – čtvrté hledisko přístupu k začleňování CSR informací do výročních zpráv

Jak již bylo uvedeno, smyslem reportování je dle legitimacy theory a stakeholderové teorie budování pozitivního obrazu podniku u veřejnosti, příp. u vybraných stakehoderských skupin (Gray et al., 1995, Hooghiemstra, 2000, Deegan et al., 2002). Aby mohl podnik dobře zaměřit obsah reportu, je nutné, aby byl v kontaktu s jeho čtenáři a znal jejich očekávání a motivaci ke čtení reportu (KPMG, 2008a). I proto je v rámci všech výše popisovaných standardů dotýkajících se oblastí CSR formulován požadavek na navázání a udržování dialogu se stakeholdery. Tyto skutečnosti pak vedly k položení SVO č. 4: **Obsahují VZ informace, jež zvyšují pravděpodobnost zpětné vazby?** S ohledem na malou rozvinutost CSR reportování v ČR (CSR Europe, 2006, EIRIS, 2007, 2008, KPMG, 2008a) byla odpověď na SVO č. 4 hledána ve dvou dílčích SVO, které zjišťovaly, jaké formy kontaktů jsou ve VZ uváděny a kde (SVO č. 4a) a zda-li VZ obsahují identifikaci osob odpovědných za VZ (SVO č. 4b).

Z realizace obsahové analýzy vyplynulo, že se **informace o kontaktních údajích nacházejí ve všech sledovaných částech VZ a to i přes skutečnost, že z hlediska legislativy mají tvůrci VZ povinnost o nich¹³⁹ informovat jen v účetní závěrce¹⁴⁰ a v její příloze**. Dále z ní vyplývá, že existuje určitý rozdíl mezi poskytovanými informacemi o formách kontaktů mezi na jedné straně částí „Úvod a vybrané strany VZ“ a „Tělem VZ“ a „Přílohou k účetní závěrce“ na straně druhé. V části „Úvod a vybrané strany VZ“ a „Těle VZ“ se oproti „Příloze k účetní závěrce“ vyskytují častěji informace o dalších formách kontaktů než je jen fyzická poštovní adresa – v souhrnu však zastoupení těchto informací není příliš vysoké. **Převažující jsou neosobní formy kontaktů**, což nesvědčí o příliš aktivní snaze o povzbuzení zpětné vazby. Zároveň nebylo při realizaci otevřeného kódování zjištěno, že by nějaké VZ obsahovaly přímou žádost o zpětnou vazbu.

Z analýzy také vyplynulo, že **ve VZ jsou identifikovány osoby odpovědné za VZ, ovšem ani zastoupení této informace není příliš vysoké**. Nejčastěji je uváděno hned několik osob odpovědných za VZ. Ovšem **vymezení odpovědnosti osob za jednotlivé části obsahuje jen třetina VZ** obsahujících informace o odpovědných osobách. Ačkoliv jsou uvedena konkrétní jména, jen ve dvou případech je na dané osoby uveden telefonický, resp. e-mailový kontakt. I když se nedá předpokládat, že by někdo ve VZ vyhledával kontaktní údaje, je jejich uvedení u osob odpovědných za VZ uživatelsky příjemnější a zjednodušuje kontakt v případě impulsivního rozhodnutí ze strany čtenáře.

¹³⁹ Povinnost se týká pouze poskytnutí informace o sídle podniku.

¹⁴⁰ Ta ovšem nevstupovala do hodnocení.

Na základě výsledků této části analýzy lze konstatovat, že kromě vysokého výskytu informací o fyzické poštovní adrese podniku, který je dán zřejmě již určitou rutinou, je zastoupení informací, jež zvyšují pravděpodobnost zpětné vazby, malé – obsahuje ho zhruba jen 1/6 zkoumaných VZ. Z výsledků také vyplývá, že **poskytnuté informace aktivně nepodporují zpětnou vazbu** – adresné formy kontaktů, detailní vymezení odpovědnosti za VZ a uvedení kontaktů na odpovědné osoby obsahuje jen minimum VZ. Přímou žádost o zpětnou vazbu s největší pravděpodobností neobsahuje žádná ze zkoumaných VZ. Je však otázkou, zda-li tento stav není tvůrci VZ chtěný.

6.5 Identifikace přístupu k začleňování CSR informací do výročních zpráv – zodpovězení

Ze studia literatury a výsledků výzkumů o CSR reportování vyplynulo hned několik skutečností. Ukázalo se, že se většina výzkumů zabývá jen určitými projevy CSR reportování, ale jen velmi málo z nich se snaží o identifikaci obecnějšího přístupu k CSR reportování (jako určitou výjimku viz např. výzkum Maignanové a Ralstona). Dalším zjištěním bylo, že problematika CSR reportování není v zemích postkomunistického bloku příliš prozkoumána. Tato zjištění vedla ke stanovení obecné výzkumné otázky: **Jaký je přístup podniků k začleňování informací nefinančního charakteru do ekonomických reportů?** Jejím zodpovězením pak dojde k naplnění výzkumného cíle **Identifikovat přístup podniků k začleňování informací nefinančního charakteru do ekonomických reportů**.

Přístup byl hodnocen z několika hledisek, které byly na základě studia literatury vyhodnoceny jako nejčastěji se vyskytující při hodnocení projevů CSR reportování. Informace nefinančního charakteru zde byly vymezeny jako informace o CSR tématech. Vzhledem k tomu, že není ustálen jednotný výklad CSR, bylo pro základní vymezení CSR témat použito členění CSR dle triple bottom line. K podrobnější charakteristice CSR témat bylo využito otevřeného kódování, jež umožňuje postihnout specifika analyzovaného materiálu, což bylo plně v souladu s exploratorním charakterem tohoto výzkumu. Ekonomický report byl z několika uvedených důvodů – viz kapitola 4.3, str. 61 – omezen jen na VZ.

Z výsledků analýzy vyplývá, že je **ve VZ referováno o všech složkách CSR** a výskyt nejčastěji uváděných témat i jejich detailnější podoby v zásadě odpovídá výsledkům předchozích výzkumů a předpokladům legitimacy theory i stakehoderské teorie. **Poskytováním těchto informací podniky nejen naplňují legislativní povinnost, byť v sociální oblasti ne plně, ale mnohdy ji i překračují.** Zastoupení tzv. dobrovolných témat ve VZ dokonce výrazně převyšuje výskyt témat, o kterých by podniky měly informovat ze zákona. Nelze však tvrdit, že by jim byl věnován větší rozsah textu či by o nich poskytované

informace byly rozpracovány do většího detailu než je tomu v případě témat daných legislativou. Platí to i naopak, tj. nelze tvrdit, že by tématům daným legislativou byl oproti „dobrovolným“ tématům věnován větší rozsah či detail. Nejčastěji jsou však popisovány jednotlivosti bez zasazení do strategického konceptu.

Z analýzy hloubky poskytovaných informací dále vyplývá, že jejich **převažující část je kvalitativního či deklaratorního rázu s důrazem na reference o pozitivních skutečnostech**. Komparací jednotlivých výsledků analýzy bylo také zjištěno, že **přisuzovaná důležitost CSR témat, o kterých je referováno, není ve většině VZ v souladu s hloubkou a rozsahem, který je jim v nich věnován**. Vypovídací schopnost těchto výsledků je však omezena tím, že v souhrnu není hloubka ani rozsah poskytovaných informací ve VZ příliš vysoký. I přes tuto skutečnost však může výše uvedené vyvolávat dojem vágnosti obsahu VZ a nesystematičnosti tvorby jejího obsahu.

Z volby témat, o kterých je ve větším detailu ve VZ referováno, stejně jako z volby způsobu podpory zpětné vazby a důvěryhodnosti poskytovaných informací se dá dovozovat, že je **přístup** k začleňování CSR informací do VZ **značně ovlivněn rutinou a snahou o minimalizaci úsilí**. Pokud už tedy tvůrci VZ mají ambici informovat o některých skutečnostech, volí si ty, o kterých jsou zvyklí reportovat. K tomu přidávají ta témata, která nevyžadují přílišnou aktivitu ze strany podniku¹⁴¹ a dále ta, která podniku umožňují obhájit své právo podnikat a demonstrovat určitou kvalitu.¹⁴² To také může vysvětlovat, proč se ve VZ zprávách nevyskytují informace o některých aktivitách, které podniky realizují.¹⁴³

Na základě výše uvedeného lze s využitím typologie KPMG **přístup podniků k začleňování informací nefinančního charakteru do ekonomických reportů v ČR charakterizovat jako tzv. řízení dobrého jména** (KPMG, 2008b). Tento typ označuje první úroveň na pomyslném žebříčku vývoje obsahu reportů, kdy podnik ve vydávání reportu nespátřuje vůbec žádnou nebo jen velmi malou hodnotu nejen pro sebe samého, ale také pro své stakeholdery. Někdy je tento přístup vzhledem k tomu, jak je obsah reportu koncipován, označován za tzv. obecné reportování.

¹⁴¹ Viz např. vysoké zastoupení informací o souladu informací uvedených ve VZ s účetní závěrkou ve zprávě auditora.

¹⁴² Viz např. silný výskyt informací o vlastnictví určitých certifikátů.

¹⁴³ Viz např. informace o sponzoringu či dárcovství.

ZÁVĚR

Ačkoliv je v USA společenská odpovědnost podniku (CSR) jako ucelená koncepce známa již od poloviny 20. století, v Evropě lze o ní větší nárůst informací pozorovat až od 90. let minulého století. Stalo se tak díky zájmu Evropské unie, která v ní našla nástroj k dosažení trvale udržitelného a přijatelného růstu. Začala tedy podporovat přenos znalostí¹⁴⁴ a vyvíjet činnosti, jejichž cílem bylo přesvědčit podniky o výhodnosti jejího přijetí. Ta je nejčastěji prezentována skrze benefity, které CSR aktivity mohou podniku přinést. Většina z nich se však začne dostavovat teprve až s jejich zveřejněním. Do té doby podnik získává jen jejich menší část a nevyužívá výhod synergického efektu. Výše uvedené se stalo důvodem, proč se předložená publikace a zde prezentovaný výzkum zaměřuje ze všech možných oblastí uvnitř CSR právě na problematiku CSR reportování.

Ambicí výzkumu bylo **identifikovat přístup podniků k začleňování informací nefinančního charakteru do ekonomických reportů**. V souladu s jeho zaměřením byly informace nefinančního charakteru omezeny na informace o CSR, ekonomické reporty pak z několika důvodů jen na výroční zprávy. Na základě provedené obsahové analýzy je možné s využitím typologie KPMG charakterizovat **přístup podniků k CSR reportování v České republice jako tzv. řízení dobrého jména**. To představuje první úroveň na pomyslném žebříčku vývoje obsahu reportů. Jelikož byl přístup zkoumán ve čtyřech hlediscích, vyplynula z výzkumu nad rámec uvedeného ještě další zjištění, která pomáhají přístup více konkretizovat. Nejzávažnější a nejzajímavější z nich budou níže uvedena.

Pomocí obsahové analýzy bylo zkoumáno hned několik částí výroční zprávy. Na základě logického usuzování byl stanoven předpoklad, že se v úvodu výroční zprávy budou objevovat pro podnik nejdůležitější témata, která budou následně rozvíjena v hlavní části – „Těle VZ“. Z výsledků výzkumu vyplývá, že, **ačkoliv se v úvodu nacházejí strategičtější zaměřená CSR témata, není úvod ve většině případů propojen s „Tělem VZ“**. Nepropojení však není možné vysvětlit snazším zařazením „inovačních“ počinů jako je reportování o CSR tématech do úvodu než do „Těla VZ“ hned ze dvou důvodů. Ve výročních zprávách se sice objevují témata, která lze zařadit pod CSR, ale jsou to v zásadě témata, o kterých podniky s ohledem na legislativu a prostředí, ve kterém působí, běžně informují bez ohledu na existenci koncepce CSR. Dalším důvodem, který vyvrací možné vysvětlení, je skutečnost, že byla sledována ta CSR témata, která jsou jak v úvodu tak v „Těle VZ“ nejčastěji uváděna, přičemž

¹⁴⁴ Což způsobilo mimo jiné výskyt celé řady výzkumů o CSR i v České republice – většina z nich však zůstala jen u zjišťování znalosti koncepce.

v souhrnu jsou v „Těle VZ“ všechna zkoumaná témata obsažena častěji než je tomu v úvodu.

Zjištění spíše vede k domněnce, že tyto části vypracovávaly dvě odlišné osoby, které spolu při tvorbě obsahu nespolupracovaly. To by poukazovalo na **nesystematický přístup ke zpracování výročních zpráv**. Předpoklad nesystematického přístupu ke zpracování výročních zpráv podporuje i zjištění, že větší rozsah poskytovaných informací neodpovídá důležitosti tématu a není ani plně v souladu s hloubkou poskytovaných informací. Vypovídací schopnost výsledků je však omezena jak výše uvedenými předpoklady o důležitosti a výskytu témat, resp. rozsahu poskytovaných informací, tak velmi malým počtem VZ, které vstupovaly do hodnocení v dílčích ukazatelích. Proto by bylo dobré výše formulovanou domněnku dále ověřit stejně jako zjistit, dle jakého klíče a s jakou motivací jsou volena témata, která tvoří úvod výročních zpráv.

Vzhledem k malé rozvinutosti CSR reportování v ČR a skutečnosti, že i účetní výkazy, které musí „Příloha k účetní závěrce“ vysvětlovat a doplňovat, obsahují informace o CSR, bylo zkoumáno, zda se informace o některých CSR tématech nenacházejí pouze v této části. To by signalizovalo, že je informování o těchto tématech způsobeno spíše zákonnou povinností než snahou podniku právě o nich ve výroční zprávě informovat. I když je ze srovnání výskytu nejčastěji uváděných témat v jednotlivých částech výroční zprávy patrné, že tomu tak není, neznamená to, že legislativa nemá na obsah výroční zprávy, či jejích částí, vliv. Avšak i z dalších částí výzkumu vyplývá, že **vedle zákonné povinnosti je informování o CSR tématech zřejmě také motivováno snahou o podporu udržení a posílení oprávnění k podnikání**, což je plně v souladu s předpoklady legitimity theory.

Z výzkumu také vyplývá, že **výroční zprávy obsahují témata pokrývající všechny složky CSR v členění dle triple bottom line**, přičemž jejich zastoupení je v zásadě vyrovnané. Avšak **explicitní přihlášení se ke koncepci CSR se ve výročních zprávách téměř neobjevuje**. Toto zjištění přes výše uvedené není příliš překvapivé vzhledem k zatím spíše intuitivnímu řízení společensky odpovědného podnikání v České republice (Trnková, 2004, Čaník a Čaníková, 2006). Naopak jako výrazně **překvapivé** lze hodnotit zjištění, že **výskyt a míra detailnosti poskytovaných informací o sponzoringu a filantropii je velmi nízká**. Referování o těchto tématech je totiž typicky spojováno s prvním vývojovým stupněm CSR reportování (EIRIS, 2007, CR, 2009).

Pro vysvětlení uvedeného není možné použít pouze výsledky obsahové analýzy. Jejím hlavním omezením totiž je, že hodnotí pouze to, o čem podniky referují a ne to, jak se skutečně chovají. Z propojení výsledků plynoucích z obsahové

analýzy s výsledky dotazování zástupců podniků,¹⁴⁵ jejichž výroční zprávy byly podrobovány analýze, je patrné, že vysvětlením není, že podniky tyto aktivity nerealizují. Z výsledků dotazování naopak vyplývá, že tyto aktivity jsou v podnikohospodářské praxi velmi rozšířené – jejich využití deklarují zhruba ¾ respondentů. Uvedené vede k otázce, jaký je postoj tvůrců VZ k jejich zpracování, jakými kanály relevantní stakeholdery informují a z jakých důvodů tak činí.

Z propojení výše zmiňovaných výsledků vyplynulo ještě několik zajímavých zjištění týkajících se přístupu k zařazování CSR informací do výročních zpráv. Prvním z nich je, jak lze dovozovat i z výše uvedeného, že vykonávání určité aktivity podnikem v realitě není dobrou predikcí toho, že se informace o její realizaci objeví v obsahu výroční zprávy. Dalším je, že se nepodařilo zcela prokázat, že by systematické sledování nákladů v určitých oblastech, o kterém se dá předpokládat, že s sebou nese shromažďování vyššího objemu dat, ovlivňovalo hloubku poskytované informace o této oblasti. Obě tyto skutečnosti znovu jen podporují správnost zařazení přístupu k CSR reportování v České republice do prvního vývojového stádia.

Využití právě tohoto přístupu je však logickým důsledkem především novosti koncepce CSR, jejím intuitivním vnímáním (Trnková, 2004, Čaník a Čaníková, 2006) a nepříliš silným pochopením přínosů z ní vyplývajících. Je však otázkou, zda v dohledné době dojde ke změně přístupu a tím posunu obsahu reportů na vyšší úroveň. Z výzkumu Lina a Brauna totiž vyplývá, že v postkomunistických zemích není příliš rozvinutá občanská společnost a sama společnost neklade na podniky příliš vysoké nároky (Line a Braun, 2007). Existence těchto dvou faktorů pak dle nich nenuť podniky ke změně. Pro ověření tohoto předpokladu by však bylo dobré zopakovat výše popisované šetření na stejném výběrovém vzorku s určitým časovým odstupem a provést komparaci výsledků.

---

¹⁴⁵ Výsledky dotazníkového šetření jsou v této monografii zmiňovány pouze okrajově. Více informací o tomto výzkumu lze nalézt v Blažek et al., 2007.

SUMMARY

The Concept of Corporate Social Responsibility (hereinafter called “CSR“) is not totally unknown. Even in the Czech Republic it has become a subject of a number of researches, nevertheless majority of them remain at the stage of research of awareness and understanding of the concept. Implementation of CSR in corporate practice brings many advantages, though many of them start to affect the company only after publication of its CSR activities. Until that point the business gains only limited benefits in form of savings, or it runs just the philanthropy activities – in best case the strategically target ones. This finding constitutes the ground for this monography’s concentration on the area of CSR reporting.

Analysis of previous researches has revealed that only a little number of them deals with determination of the state of CSR reporting in post-communist countries and the evaluation is often limited to selected displays of CSR reporting. For this reason, the target of the research presented herein was set as **identification of integrating approach to integration of CSR information within their Annual Report in the Czech Republic**. The approach was evaluated from several perspectives, which, based on the study of available literature, had been selected as the most frequent when evaluating displays of CSR reporting. The annual reports were selected not only due to their significance and certainty of occurrence of information at least on some CSR themes but also due to growing trend of integration of CSR information in this very type of reports.

For the identification of approach, the **quantitative content analysis** was selected as the most suitable method. Based on the study of selected methodologies for evaluation of CSR reporting and with regards to disunited explanation of CSR contents and different historical and economic conditions, the coding scheme had not been adopted from different researches but it was created with use of the **open coding**. The advantage of such created methodology was that it allows identification of specific issues within the analysed material, which is in full accord with the exploratory character of this research.

With use of KPMG’s typology, the **approach of businesses within the manufacturing industry and civil engineering to integration of CSR information within their annual reports in the Czech Republic can be characterised as so called Reputation Management** (KPMG, 2008b). This type describes the first level on the imaginary ladder of the report consent development, where the business sees in issuing the report no, or only a little value for the company itself and even for its stakeholders. **The research shows that the CSR reporting in the Czech Republic is largely influenced by routine attitude, efforts to minimize the amount of work and efforts to**

improve own image. Even if some of the authors of the annual reports wish to inform on some facts, they select those which they are used to report on. Then, they add the themes which do not require excessive activity from the side of the company and further those which they think it is good to inform on in order to justify their right to do business and demonstrate a certain quality

Even despite the fact stated above the research shows that **the annual reports refer to all dimensions of CSR.** Nevertheless, **the explicit allegiance to CSR in all the annual reports hardly occurs.** This finding is not thoroughly surprising regarding so far rather intuitive management of corporate social responsibility in the Czech Republic (Trnková, 2004, Čaník and Čaníková, 2006). On the contrary, we can see as significantly **surprising the finding that occurrence and scope of detailed information on sponsoring activities and philanthropy is very low.** Reference to these themes is typically connected with the first development grade of the CSR reporting (EIRIS, 2007, CR, 2009).

The finding above cannot be explained only by means of the results of the content analysis as its main limitation is that it deals only with evaluation of the presented information and not of their real behaviour. Thanks to its interconnection with the results of questioning it is obvious that the explanation does not lie in the fact that businesses simply do not perform such activities. Quite on contrary, the results of questioning show that in corporate practice these activities are widespread – their utilization is reported by $\frac{3}{4}$ of the respondents. This fact leads to the question concerning the attitude of the authors to creation of annual reports, and then what channels they use to inform the relevant stakeholders and what the reasons of doing so are. This finding supports correctness of placing the approach to CSR reporting in the Czech Republic into the first development stage too.

SEZNAM LITERATURY

- [1] ABBOTT, W. F. MONSEN, R. J. (1979). On the Measurement of Corporate Social Responsibility: Self-Reported Disclosures as a Method of Measuring Corporate Social Involvement. In *Academy of Management Journal*, Vol. 22. No. 3. Str. 501–515. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [2] ANTAL, A. B. DIERKES, M. MacMILLAN, K. MARZ, L. (2002). *Corporate Social Reporting Revised*. Berlin: The Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung, 40 str. Dostupné na [www](http://www.wzb.eu/gwd/kneu/pdf/corporate_social_reporting_revisited_(fsii02-105).pdf): <[http://www.wzb.eu/gwd/kneu/pdf/corporate_social_reporting_revisited_\(fsii02-105\).pdf](http://www.wzb.eu/gwd/kneu/pdf/corporate_social_reporting_revisited_(fsii02-105).pdf)>.
- [3] BARTELS, W. IANSEN-ROGERS, J. KUSZEWSKI, J. (2008). Count me in. The readers' take on sustainability reporting. *Global Reporting Initiatives*, 41 str. ISBN 978-1-903168-30-1.
- [4] BELAL, A. R. (2000). The current state of social and ethical accounting, auditing and reporting (SEAAR) in the UK: an overview. Sheffield: Sheffield University Management School, 26 str. Dostupné na [www](http://papers.ssrn.com/sol3/results.cfm?RequestTimeout=5000000): <<http://papers.ssrn.com/sol3/results.cfm?RequestTimeout=5000000>>.
- [5] BLAŽEK, L. et al. (2007). Konkurenční schopnost podniků (Primární analýza výsledků empirického šetření). 1. vyd. Brno : Centrum výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky, Ekonomicko-správní fakulta MU, 303 str. ISBN 978-80-210-4456-2.
- [6] CARROLL, A. B. (1999). Corporate Social Responsibility – Evolution of a Definitional Construct. In *Business and Society*, Vol. 38. No. 3. Str. 268–295. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [7] Context (2005). Transatlantic reporting trends. In *Corporate Responsibility – A united state?* London: Context, str. 14-27. Dostupné na [www](http://www.econtext.co.uk/cover_scans/Full_united_state.pdf): <http://www.econtext.co.uk/cover_scans/Full_united_state.pdf>.
- [8] Context (2006a). Reporting Analysis 2006. In *Global Corporate Responsibility Reporting Trends 2006*. London: Context, str. 10-27 Dostupné na [www](http://www.econtext.co.uk/cover_scans/InContext2006.pdf): <http://www.econtext.co.uk/cover_scans/InContext2006.pdf>.
- [9] Context (2006b). Materiality: a concept stretched too far?. In *Global Corporate Responsibility Reporting Trends 2006*. London: Context, str. 5-7. Dostupné na [www](http://www.econtext.co.uk/cover_scans/InContext2006.pdf): <http://www.econtext.co.uk/cover_scans/InContext2006.pdf>.
- [10] Corporate Citizenship Company (CCC). (2000). Monitoring, measuring and reporting corporate social responsibility. 29 str. Dostupné na [www](http://www.corporate-citizenship.com/): <<http://www.corporate-citizenship.com/>>.
- [11] CR (2009). CRRReportingAwards'08. *CorporateRegister.com*, 36 str. Dostupné na [www](http://www.corporateregister.com/pdf/CRR08.pdf): <<http://www.corporateregister.com/pdf/CRR08.pdf> [cit. 21. května 2009]>.
- [12] CSR Europe (2006). The European Cartography on CSR Innovations, Gaps and Future Trends. 18 str. Dostupné na [www](http://www.csreurope.org/pages/en/cartography_report.html): <http://www.csreurope.org/pages/en/cartography_report.html>.
- [13] ČANÍK, P. ČANÍKOVÁ, P. (2006). Aplikace metod a nástrojů podnikatelské etiky v českém podnikatelském prostředí. Praha: Transparency International, 86 str. Dostupné na [www](http://www.transparency.cz/pdf/publikace/ve_amanpe.pdf): <http://www.transparency.cz/pdf/publikace/ve_amanpe.pdf>.

- [14] D&B. Internetové stránky společnosti Dun & Bradstreet. Dostupné na [www:
<http://www.dnbczech.cz/czech/default.htm?Loc=/czech/News/News15.htm>](http://www.dnbczech.cz/czech/default.htm?Loc=/czech/News/News15.htm).
- [15] DEEGAN, C. (2002). The legitimizing effect of social and environmental disclosures – a theoretical foundation. In *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 15. No. 3. str. 282–311. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [16] DEEGAN, C. RANKIN, M. (1996). Do Australian companies report environmental news objectively? An analysis of environmental disclosure by firms prosecuted successfully by the Environmental Protection Authority. In *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 9. No. 2. Str. 50–62. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [17] DEEGAN, C. RANKIN, M. TOBIN, J. (2002). An examination of the corporate social and environmental disclosures of BHP from 1983-1997: A test of legitimacy theory. In *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 15. No. 3. Str. 312–343. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [18] DOUGLAS, A. DORIS, J. JOHNSON, B. (2004). Case Study: Corporate social reporting in Irish financial institutions. In *The TQM Magazine*, Vol. 16. No. 6. Str. 387–395. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [19] DVOŘÁKOVÁ, I. (2010). Obsahová analýza / formální obsahová analýza / kvantitativní obsahová analýza. In *ANTROPOWEBZIN*, No. 2. Str. 95–99. ISSN 1801-8807.
- [20] EIRIS (2007). GORDON, B. The state of responsible business: Global corporate response to environmental, social and governance (ESG) challenges. London: Ethical Investment Research Services, 96 str. Dostupné na [www:
<http://www.eiris.org/files/research%20publications/stateofrespbusinesssep07.pdf>](http://www.eiris.org/files/research%20publications/stateofrespbusinesssep07.pdf).
- [21] EIRIS (2008). GORDON, B. The state of responsible business 2008: Implication for PRI Signatories. London: Ethical Investment Research Services, 32 str. Dostupné na [www:
<http://www.eiris.org/files/research%20publications/stateofrespbusinesssep08.pdf>](http://www.eiris.org/files/research%20publications/stateofrespbusinesssep08.pdf).
- [22] GARDE (2006). Výsledky průzkumu o společenské odpovědnosti a standardech řízení a správy podniku podle Směrnice OECD pro nadnárodní společnosti u společností působících ve střední Evropě. Brno: GARDE – Ekologický právní servis, 11 str. Dostupné na [www: <http://www.responsibility.cz/uploads/media/OECD_monitoring-vyhodnoceni_final.pdf>](http://www.responsibility.cz/uploads/media/OECD_monitoring-vyhodnoceni_final.pdf).
- [23] GRAAFLAND, J. J. ELJFFINGER, S. C. W. STOFFELE, N. C. G. M. SMID, H. COLDEWEIJER, A. M. (2002). Corporate social responsibility of Dutch companies: Benchmarking and Transparency. Tilburg: Tilburg University, 60 str. Dostupné na [www: <http://www.uvt.nl/faculteiten/fgw/cmo/onderzoek/mo/publicatie.pdf>](http://www.uvt.nl/faculteiten/fgw/cmo/onderzoek/mo/publicatie.pdf).
- [24] GRAY, R. (2005). Taking a long view on what we now know about social and environmental accountability and reporting. In *Electronic Journal of Radical Organisational Theory*, Vol. 9. No. 1. 31 str. Dostupné na [www:
<http://www.mngt.waikato.ac.nz/ejrot/Vol9_1/Gray.pdf>](http://www.mngt.waikato.ac.nz/ejrot/Vol9_1/Gray.pdf).
- [25] GRAY, R. KOUHY, R. LAVERS, S. (1995). Corporate Social and Environmental Reporting: A review of the literature and a longitudinal study of UK disclosure. In *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 8. No. 2. Str. 47–77. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [26] GRI (2006a). Pokyny pro Sustainability Reporting (verze 3). Amsterdam: Global Reporting Initiative, 41 str. Dostupné na [www:](http://www.gri.org)

- <http://www.globalreporting.org/NR/rdonlyres/A492A397-3933-4E7E-895E-9C4B48C4FD44/0/G3_Guidelines_nalitytextcesky.pdf>.
- [27] GRI (2010). Reporting Change Readers & Reporters Survey 2010 – The Survey Factsheet. 2 str. Dostupné na [www: <http://awards.globalreporting.org/reader.do>](http://awards.globalreporting.org/reader.do).
- [28] HACKSTON, D. MILNE, M. J. (1996). Some determinants of social and environmental disclosure in New Zealand companies. In *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 9. No. 1. Str. 77–94. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [29] HENDL, J. (2004). Přehled statistických metod zpracování dat – Analýza a metaanalýza dat. 1. vyd. Praha: Portál, 584 str. ISBN 80-7178-820-1.
- [30] HOOGHIEMSTRA, R. (2000). Corporate communication and impression management – new perspectives why companies engage in Corporate Social Reporting. In *Journal of Business Ethics*, Vol. 27. No. ½. Str. 55–68. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [31] HOPKINS, M. COWE, R. (2003). *Corporate Social Responsibility: Is there a Business Case?* London: ACCA UK, 46 str. Dostupné na [www: <http://www.accaglobal.com/pdfs/members_pdfs/publications/csr03.pdf >](http://www.accaglobal.com/pdfs/members_pdfs/publications/csr03.pdf).
- [32] HŘEBÍČEK, J. KOKRMENT, L. (2006). Standardizace environmentálního reportingu v České republice. In *Planeta*, č. 2. Str. 5–9. ISSN 1801-6898.
- [33] CHAPPLE, W. MOON, J. (2005). Corporate Social Responsibility (CSR) in Asia: A Seven-Country Study of CSR Web Site Reporting. In *Business and Society*, No. 44. Vol. 4. Str. 415-441. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [34] CHEN, J. C. ROBERTS, R. W. (2010). Toward a More Coherent Understanding of the Organization-Society Relationship: A theoretical Consideration for Social and Environmental Accounting Research. In *Journal of Business Ethics*, No. 97. str. 651-665. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [35] ISLAM, M. A. DEEGAN, C. (2008). Motivations for an organization within a developing country to report social responsibility information: Evidence from Bangladesh. In *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 21. No. 6. Str. 850–874. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [36] JEŘÁBKOVÁ, V. HARTL, J. (2003). *Společenská odpovědnost firem*. Kladno: AISIS, 42 str. Dostupné na [www: <http://www.sof.cz/download/781_03aisis%20brožura%20sof.pdf>](http://www.sof.cz/download/781_03aisis%20brožura%20sof.pdf).
- [37] KAŠPAROVÁ, K. ŠKAPA, R. (2007). *Reporting o aktivitách sociální odpovědnosti českých a slovenských podniků*. In *Vývojové tendence podniků III (Svazek II)*. Brno: Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita Brno, str. 627–644. ISBN 978-80-210-4466-1.
- [38] KNOX, S. MAKLAN, S. FRENCH, P. (2005). Corporate Social Responsibility: Exploring Stakeholder Relationships and Programme Reporting across Leasing FTSE Companies. In *Journal of Business Ethics*, Vol. 61. Str. 7–28. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [39] KOLK, A. (2005). Environmental reporting by multinationals from the Triad: Convergence or Divergence? In *Management International Review*, No. 45. Str. 145–166. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [40] KOM (2001). *Green paper. Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility*. Brussels: Commission for European communities, COM(2001) sdělení

- 366 v konečném znění. 32 str. Dostupné na [www: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0347:FIN:EN:pdf>](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0347:FIN:EN:pdf).
- [41] KOM (2002). Corporate Social Responsibility: A business contribution to Sustainable Development. Brusel: Komise evropských společenství, sdělení 347 v konečném znění, 24 str. Dostupné na [www: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0347:FIN:EN:PDF>](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2002:0347:FIN:EN:PDF).
- [42] KOM (2006). Provádění partnerství pro růst a zaměstnanost: učinit z Evropy centrum excellence v oblasti sociální odpovědnosti podniku. Brusel: Komise evropských společenství, sdělení 136 v konečném znění, 13 str. Dostupné na [www: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0136:FIN:CS:PDF>](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0136:FIN:CS:PDF).
- [43] KOM (2011). A renewed EU strategy 2011–14 for Corporate Social Responsibility. Brussels: Commission for European communities, COM(2011) sdělení 681 v konečném znění. 15 str. Dostupné na [www: <http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/_getdocument.cfm?doc_id=7010>](http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/_getdocument.cfm?doc_id=7010).
- [44] KONRAD, A. (2003). Survey. Vienna: Vienna University of Economics and Business Administration, 8 str. Dostupné na [www: <http://www.sustainability.at/JBE_annex3.pdf>](http://www.sustainability.at/JBE_annex3.pdf).
- [45] KONRAD, A. STEURER, R. LANGER, M. E. MARTINUZZI, A. (2006). Empirical Findings on Business-Society Relations in Europe. In *Journal of Business Ethics*, No. 63. str. 89-105. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [46] KOTLER, P. (2001). *Marketing management*. 10. vyd. Praha: Grada, 720 str. ISBN 80-247-0016-6.
- [47] KPMG (2008a). International Survey of Corporate Responsibility Reporting 2008. Amstelveen: KPMG, 114 str. Dostupné na [www: <http://www.kpmg.nl/Docs/Corporate_Site/Publicaties/Corp_responsibility_Survey_2008.pdf>](http://www.kpmg.nl/Docs/Corporate_Site/Publicaties/Corp_responsibility_Survey_2008.pdf).
- [48] KPMG (2008b). Sustainability Reporting – A guide. KPMG, 34 str. Dostupné na [www: <http://www.group100.com.au/publications/kpmg_g100_SustainabilityRep200805.pdf>](http://www.group100.com.au/publications/kpmg_g100_SustainabilityRep200805.pdf).
- [49] KPMG (2010). Integrated reporting – Closing the loop of strategy. KPMG, 16 str. Dostupné na [www: <http://www.kpmg.com/Global/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/Integrated-Reporting.pdf>](http://www.kpmg.com/Global/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/Integrated-Reporting.pdf).
- [50] KRIPPENDORFF, K. (1980). *Content analysis : An Introduction to Its Methodology*. 5. vyd. Newbury Park: Sage Publications, 191 str. ISBN 0-8039-1497-0.
- [51] LEIPZIGER, D. (2003). *The corporate responsibility code book*. 1. vyd. Sheffield: Greenleaf Publishing, 512 str. ISBN 1-874719-78-0.
- [52] LINE, M. BRAUN, R. (2007). Baseline study on CSR practices in the new EU member states and candidate countries. United Nations Development Programme, 80 str. Dostupné na [www: <http://www.csr-weltweit.de/uploads/tx_jpdowloads/baseline_20study_20on_20CSR_20in_20the_20region_main_20layout.pdf>](http://www.csr-weltweit.de/uploads/tx_jpdowloads/baseline_20study_20on_20CSR_20in_20the_20region_main_20layout.pdf).
- [53] LOCKETT, A. MOON, J. VISSER, W. (2006). Corporate Social Responsibility in Management Research: Focus, Nature, Salience and Sources on Influence. In *Journal of Management Studies*, Vol. 43. No. 1. Str. 115-136. Dostupné na [www: <http://www.waynevisser.com/paper_waynevisser_csr_knowledge.pdf>](http://www.waynevisser.com/paper_waynevisser_csr_knowledge.pdf).

- [54] MAIGNAN, I. RALSTON, D. A. (2002). Corporate social responsibility in Europe and the U.S.: Insights from businesses' self-presentations. In *Journal of International Business Studies*, Vol. 33. No. 3. Str. 497–514. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [55] MAUCH, J. E. PARK, N. (2003). *Guide to the Successful Thesis and Disertation. A Handbook for Students and Faculty*. 5. vyd. New York: Marcel Dekker, 330 str. ISBN 0-8247-4288-5.
- [56] McINTOSH, M. THOMAS, R. LEIPZIGER, D. COLEMAN, G. (2003). International standards for corporate responsibility. *Ethical Corporation Newsdesk*. Dostupné na [www: <http://www.ethicalcorp.com/content.asp?ContentID=354>](http://www.ethicalcorp.com/content.asp?ContentID=354).
- [57] MÍSAŘOVÁ, P. (2007). Výsledky z grantu IGA – část environmentální účetnictví a reporting. In *Účetnictví a reporting udržitelného rozvoje na mikroekonomické a makroekonomické úrovni*. Pardubice: Univerzita Pardubice, str. 99-104. Dostupné na [www: <http://www.enviweb.cz/download/ea/20070528_sbornik_cz.pdf>](http://www.enviweb.cz/download/ea/20070528_sbornik_cz.pdf).
- [58] MITCHELL, R. K. AGLE, B. R. WOOD, D. J. (1997). Toward a theory of stakeholder identification and salience: Defining the principle of who and what really counts. In *Academy of Management Review*, Vol. 22. No. 4. Str. 853–886. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [59] NEUENDORF, K. A. (2002). *The Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks: Sage Publications, 301 str. ISBN 0-7619-1978-3.
- [60] NPK a SKP (2008). PRACHAŘ, J., RYŠÁNEK, P., STRAKA, V., ZAJÍC, J. *Společenská odpovědnost organizací (CSR) – Aplikace a hodnocení*. 1. vyd. Praha : Národní informační středisko podpory kvality, 123 str. ISBN 978-80-02-01989-3.
- [61] ObchZ. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění. Dostupné na [www: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast1.aspx>](http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast1.aspx).
- [62] OECD (2003). *Směrnice OECD pro nadnárodní podniky*. OECD, 20 str. Dostupné na [www: <http://www.oecd.org/dataoecd/61/37/38111122.pdf>](http://www.oecd.org/dataoecd/61/37/38111122.pdf).
- [63] PARKER, L. D. (2005). Social and environmental accountability research: A view from commentary box. In *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 18. No. 6. Str. 842–860. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [64] PFS Program (2008). Survey of reporting on corporate social responsibility (CSR) by the largest listed companies in 11 Central and Eastern European (CEE) countries, 60 str. Dostupné na [www: <http://www.pfsprogram.org/activities_pfs_cee_czech.php>](http://www.pfsprogram.org/activities_pfs_cee_czech.php).
- [65] PFS Program Database (2008). Survey of Reporting on Corporate Social Responsibility in CEE + BRIC and Ukraine. Dostupné na [www: <http://www.pfsprogram.org/activities_pfs_cee_czech.php>](http://www.pfsprogram.org/activities_pfs_cee_czech.php).
- [66] POTMĚŠIL, T. SEDLÁČEK, T. ŠPICAR, R. (2003). *Corporate Social Responsibility Results of the Survey in the Czech Republic*. Praha: The Leadership Forum, 11 str. Dostupné na [www: <http://www.pfsprogram.org/activities_pfs_cee_czech.php>](http://www.pfsprogram.org/activities_pfs_cee_czech.php).
- [67] PUNCH, K. (2008). *Úspěšný návrh výzkumu*. 1. vyd. Praha: Portál, 232 str. ISBN 978-80-7367-468-7.
- [68] PwC. (2003). *CEO Survey – Leadership, Responsibility, and Growth in Uncertain Times*. PricewaterhouseCoopers International Limited, 31 str. Dostupné na [www: <http://www.pwcglobal.com/gx/eng/ins-sol/survey-rep/ceo6/pwc_6_ceo_survey.pdf>](http://www.pwcglobal.com/gx/eng/ins-sol/survey-rep/ceo6/pwc_6_ceo_survey.pdf).

- [69] RČR a MV (2007). Společný hodnotící rámec – CAF 2006. 1. vyd. Praha: Národní informační středisko pro podporu jakosti, 112 str. ISBN 978-80-02-01901-5.
- [70] RUUD, A. JELSTAD, J. EHRENCLOU, K. VORMEDAL, I. (2005). Corporate Responsibility Reporting in Norway: An Assessment of the 100 Largest Firms. Blindern : University of Oslo, Centre for Development and the Environment, Program for Research and Documentation for a Sustainable Society, 88 str. Dostupné na www: <http://www.sum.uio.no/publications/pdf_fulltekst/prosusrep2005_09.pdf>.
- [71] SCHULZ, W. HAGEN, L. SCHERER, H. REIFOVÁ, I. (1998). Analýza obsahu mediálních sdělení. 1. vyd. Praha: Karolinum. 134 str. ISBN 80-7184-548-5.
- [72] STEINEROVÁ, M. MAKOVSKI, D. (2008). Koncept CSR v praxi – Průvodce odpovědným podnikáním. Praha: Business Leaders Forum, 32 str. Dostupné na www: <http://www.blf.cz/doc/brozura_CSR_web_CZ.pdf>.
- [73] STEINEROVÁ, M. VÁCLAVÍKOVÁ, A. MERVART, R. (2008). Společenská odpovědnost firem – průvodce nejen pro male a střední podniky. Praha: Business Leaders Forum, 28 str. Dostupné na www: <<http://www.csr-online.cz/Page.aspx?pruvodce&pruvodce=>>>.
- [74] SURYNEK, A. KOMÁRKOVÁ, R. KAŠPAROVÁ, E. (2001). Základy sociologického výzkumu. 1. vyd. Praha: Management Press, 164 str. ISBN 80-7261-038-4.
- [75] SustainAbility (2006). Global Reporters Methodology. SustainAbility, 38 str. Dostupné na www: <http://www.sustainability.com/downloads_public/insight_reports/GR_Methodology.pdf>.
- [76] TRNKOVÁ, J. (2004). Společenská odpovědnost firem – kompletní průvodce tématem & závěry z průzkumu v ČR. Praha: Business Leaders Forum. Dostupné na www: <<http://www.blf.cz/csr/cz/vyzkum.pdf>>.
- [77] TRNKOVÁ, J. (2005). Co znamená společenská odpovědnost firem? In Napříč společenskou odpovědností firem. 1. vyd. Kladno: AISIS, str. 30–34. ISBN 80-239-6111-X.
- [78] UNGC (2008). The Practical Guide to the United Nations Global Compact Communication on Progress (COP) – creating, sharing and posting a COP. New York: UN Global Compact, 48 str. Dostupné na www: <http://www.unglobalcompact.org/docs/communication_on_progress/Tools_and_Publications/Practical_Guide_2008.pdf>.
- [79] UNGC (2007). Making the connection. The GRI Guidelines and the UNGC Communication on Progress. New York: UN Global Compact, 18 str. Dostupné na www: <http://www.unglobalcompact.org/docs/news_events/8.1/Making_the_Connection.pdf>.
- [80] VÁVRA, J. ŠAROCHOVÁ, P. (2008). Hodnocení environmentální komunikace a reportingu ve vztahu k udržitelnému rozvoji v podnicích chemického průmyslu. In Účetnictví a reporting udržitelného rozvoje na mikroekonomické a makroekonomické úrovni. Pardubice: Univerzita Pardubice, str. 222–225. ISBN 978-80-7395-080-4.
- [81] VUONTISJÄRVI, T. (2006). Corporate Social Reporting in the European Context and Human Resource Disclosures: An Analysis of Finnish Companies. In Journal of Business Ethics, Vol. 69. str. 331-354. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [82] Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení č. 563/1991 Sb., zákona o účetnictví (Prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví). Dostupné na www: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto-v2002-500/cast2h4.aspx>>.

- [83] YANG, X. RIVERS, CH. (2009). Antecedents of CSR Practices in MNCs' Subsidiaries: A Stakeholder and Institutional Perspective. In *Journal of Business Ethics*, No. 86. Str. 155–169. Dostupné z databáze ProQuest 5000.
- [84] YUSOFF, H. LEHMAN, G. (2005). International differences on corporate environmental disclosure practices: A comparison between Malaysia and Australia. School of Commerce, University of South Australia, 28 str. Dostupné na [www: <http://www.unisa.edu.au/commerce/docs/International%20Differences%20on%20Corporate%20Environmental%20Disclosure%20Practices.pdf>](http://www.unisa.edu.au/commerce/docs/International%20Differences%20on%20Corporate%20Environmental%20Disclosure%20Practices.pdf).
- [85] ZoA. Zákon č. 93/2009 Sb. o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), v platném znění. Dostupné na [www: <http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-93-2009-sb-o-auditorech-a-o-zmene-nekterych-zakonu-zakon-o-auditorech/cele-zneni/>](http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-93-2009-sb-o-auditorech-a-o-zmene-nekterych-zakonu-zakon-o-auditorech/cele-zneni/).
- [86] ZoÚ. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění. Dostupné na [www: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto/>](http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto/).
- [87] ZoVZ. Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění. Dostupné na [www: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/verejne-zakazky/>](http://business.center.cz/business/pravo/zakony/verejne-zakazky/).
- [88] ZP. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění. Dostupné na [www: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zakonik-prace/>](http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zakonik-prace/).

SEZNAM ZKRATEK

AA1000AS – AA1000 Assurance Standard

CG – corporate governance

CR – CorporateRegister.com

CR report – report o podnikové odpovědnosti

CSR – společenská odpovědnost podniku

CSR report – report o společenské odpovědnosti podniku

EHS report – report pokrývající témata životní prostředí, ochranu zdraví a bezpečnosti při práci

EMAS – systém environmentálního řízení a auditu

GRI – Global Reporting Initiative

ILO – Mezinárodní organizace práce

ObchZ – Obchodní zákoník

OECD – Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj

OVO – obecná výzkumná otázka

PFS Program – Partners for Financial Stability Program

PR – Public Relations

SA8000 – Social Accountability 8000

Série AA1000 – série AccountAbility 1000

SVO – specifická výzkumná otázka

TBL – triple bottom line

UN CG – UN Global Compact

VZ – výroční zpráva

ZoA – Zákon o auditorech

ZoÚ – Zákon o účetnictví

ZP – Zákoník práce

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Vývoj objemu reportování ve zkoumaných regionech dle výzkumu CorporateRegister.com	11
Graf č. 2: Srovnání rozsahu reportování o CSR ve zkoumaných zemích dle výzkumu KPMG za rok 2005 a 2008	12
Graf č. 3: Množství vydávaných CSR reportů dle jednotlivých typů z globálního hlediska dle výzkumu CorporateRegister.com.....	19
Graf č. 4: Typy vydávaných reportů ve zkoumaných regionech dle výzkumu Contextu.....	21
Graf č. 5: Množství vydávaných CSR reportů dle jednotlivých typů a různých regionů	22
Graf č. 6: Chování a reportování podniků s vysokou mírou rizika – oblast lidských práv.....	32
Graf č. 7: Chování a reportování podniků s vysokou mírou rizika – environmentální oblast	33
Graf č. 8: Chování a reportování podniků s vysokou mírou rizika – protikorupční postupy.....	34
Graf č. 9: Motivy skryté za zařazením prohlášení o ověření informací do CSR reportů u podniků z G250 a N100 dle KPMG.....	43
Graf č. 10: Využívané formy ověření správnosti mimo tzv. formálního ověření u podniků z G250 a N100 dle KPMG.....	45
Graf č. 11: Integrace CSR reportování v ČR – výzkum KPMG.....	50
Graf č. 12: Témata obsažená ve VZ – výzkum Kašparová a Škapa	54

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Utřídění standardů dotýkajících se oblastí CSR	35
Obrázek č. 2: Vývoj obsahu CSR.....	41
Obrázek č. 3: Hierarchie konceptů	60
Obrázek č. 4: Postup při realizaci obsahové analýzy	73

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Srovnání důvodů vedoucích k reportování o CSR u G250 dle KPMG za rok 2005 a 2008	14
Tabulka č. 2: Způsoby externího ověření reportů dle regionů v %.....	44
Tabulka č. 3: Přehled výskytu kategorií a podkategorií dle PFS Programu	52
Tabulka č. 4: Naplnění jednotlivých podkategorií – výzkum PFS Program	53
Tabulka č. 5: Výskyt nejčastěji uváděných kategorií v části „Úvod a vybrané strany VZ“ (N=104)	80
Tabulka č. 6: Výskyt nejčastěji uváděných kategorií v části „Úvod a vybrané strany VZ“ (N=46)	81
Tabulka č. 7: Výskyt nejčastěji uváděných kategorií v části „Tělo VZ“ (N=104)	82
Tabulka č. 8: Výskyt nejčastěji uváděných kategorií v části „Příloha k účetní závěrce“ (N=104)	84
Tabulka č. 9: Výskyt nejčastěji uváděných témat po sloučení kategorií (N=104)	88
Tabulka č. 10: Přehled nejčastěji zastoupených měřidel poskytované informace za jednotlivé kategorie	90
Tabulka č. 11: Přehled nejčastěji zastoupené míry detailnosti poskytované informace za jednotlivá témata a kategorie	102

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Kódovník – zkrácená verze	136
Příloha B – Výskyt informací o sekci A Životní prostředí ve zkoumaných částech VZ (N=104)	147
Příloha C – Výskyt informací o sekci B Řízení ve zkoumaných částech VZ (N=104)	147
Příloha D – Výskyt informací o sekci C Spolupráce a vztahy se stakeholdery ve zkoumaných částech VZ (N=104)	149
Příloha E – Výskyt informací o sekci D Vztahy se zaměstnanci, TOP managementem, členy představenstva a dozorčí rady ve zkoumaných částech VZ (N=104)	149
Příloha F – Výskyt informací o sekci E CSR ve zkoumaných částech VZ (N=104)	150
Příloha G – Výskyt informací o sekci F Zpětná vazba ve zkoumaných částech VZ (N=104)	150
Příloha H – Výskyt informací o sekci G Zpráva auditora ve zkoumaných částech VZ (N=104)	150
Příloha I – Výskyt nejčastěji uváděných kategorií napříč celou VZ (N=104)	151
Příloha J – Přehled výstupu analýzy – délka sledovaných (pod)kategorií	152
Příloha K – Přehled výstupu analýzy – detail sledovaných (pod)kategorií za téma Podpora důvěryhodnosti podniku, podnikových procesů	164
Příloha L – Přehled výstupu analýzy – detail sledovaných (pod)kategorií za téma Snaha o ochranu životního prostředí	166
Příloha M – Přehled výstupu analýzy – detail sledovaných (pod)kategorií za téma Spolupráce a vztahy se stakeholdery	168
Příloha N – Přehled výstupu analýzy – detail sledovaných (pod)kategorií za téma Podpora a ochrana zaměstnanců	172
Příloha O – Přehled výstupu analýzy – detail sledovaných (pod)kategorií za téma Závazky	174
Příloha P – Přehled výstupu analýzy – detail sledovaných (pod)kategorií za téma Plnění zástupcům podniku	176
Příloha Q – Přehled výstupu analýzy – srovnání hloubky poskytované informace v části „Úvod a vybrané strany VZ“ s dalšími vybranými částmi VZ – nejčastěji uváděné (pod)kategorie	176
Příloha R – Přehled výstupu analýzy – srovnání rozsahu poskytované informace v části „Úvod a vybrané strany VZ“ s dalšími vybranými částmi VZ – nejčastěji uváděné (pod)kategorie	178

Příloha A – Kódovník – zkrácená verze

Plná verze kódovníku je dostupná na vyžádání.

MANUÁL OBECNÉ INFORMACE

Úvod

Tento manuál je určen pro vás, kódovače. Najdete v něm vymezení výroků (tj. kategorií a podkategorií), jejichž výskyt ve výroční zprávě¹⁴⁶ (dále jen VZ) je předmětem zkoumání, včetně jejich označení (tj. kódu). Dále v něm také naleznete výčet zkoumaných položek, ve kterých je daná kategorie, resp. podkategorie hodnocena včetně určení hodnotící škály.

Předmětem zkoumání je též zjištění rozsahu, v jakém podniky o vybraných kategoriích, resp. podkategoriích ve VZ informují. Proto je 1 ze zkoumaných položek také „souhrnná délka popisu zkoumaných položek“ v kategorii, resp. podkategorii. Určení, ve kterých kategoriích, resp. podkategoriích se tato položka zkoumá, je provedeno v tomto Manuálu a též v Excelové tabulce (dále jen Matice dat). Tato zkoumaná položka je hodnocena dle univerzální škály, která je uvedena na konci tohoto Manuálu pod názvem „Univerzální tabulka pro souhrnné hodnocení délky popisu zkoumaných položek v (pod)kategoriích“.

Vedle výše uvedeného je předmětem zkoumání i místo, kde se výroky nacházejí. Z tohoto důvodu je VZ rozčleněna na 3 části, které budou specifikovány níže. Výskyt výroků bude zjišťován a hodnocen za každou část odděleně. Vedle těchto částí obsahuje VZ i některé další části, které však nebudou hodnoceny. Jejich určení bude též uvedeno níže.

Vaším úkolem bude:

1. Přečíst určené části VZ.
2. Vyhledat v těchto částech výroky spadající do kategorií, resp. podkategorií definovaných v tomto Manuálu.
3. Zapsat nad relevantní výrok uvedený ve VZ označení kategorie, resp. podkategorie (tj. zakódovat text) včetně hodnot zkoumaných položek v dané kategorii, resp. podkategorii.
4. Zapsat hodnoty zkoumaných položek dané kategorie, resp. podkategorie do Matice dat do příslušného listu. Listy v matici reprezentují jednotlivé zkoumané části VZ.

---

¹⁴⁶ VZ je dokument, který musí periodicky vyhotovovat podniky určené zákonem o účetnictví. Musí obsahovat jak finanční tak nefinanční informace v oblastech definovaných zmíněným zákonem. VZ kromě zmíněných informací obsahuje též účetní závěrku (tu tvoří rozvaha, výkaz zisků a ztrát, příloha k účetní závěrce a někdy též přehled o peněžních tocích), zprávu o auditu.

Vymezení částí VZ, které jsou předmětem zkoumání

Jak již bylo uvedeno, je 1 z vašich úkolů přečíst a dle tohoto manuálu zakódovat jen některé části VZ. Jsou jimi „Úvod a vybrané strany VZ“, „Tělo VZ“ a „Příloha k účetní závěrce“.

Do čtení a následného kódování naopak nevstupují tyto části:

- Obsah VZ
- Rozvaha, výkaz zisků a ztrát, přehled o peněžních tocích
- Zpráva o vztazích mezi propojenými osobami
- Informace o plných mocích.

Jak již bylo uvedeno, vedle výskytu výroků definovaných tímto manuálem se zkoumá i místo, kdy se tyto výroky nalézají. Níže jsou definovány části, které jsou předmětem zkoumání.

1. Úvod a vybrané strany VZ

Do této části spadají:

- Tzv. stránky obálky (tj. první a poslední list dokumentu), pokud je VZ má. Ne všechny VZ však tzv. strany obálky mají – někdy je přítomen jen první obálkový list, avšak ne poslední obálkový list, někdy strany obálky nejsou obsaženy vůbec a souvislý text představující podnik začíná hned na 1. str. dokumentu. V souvislosti s tím, je třeba upozornit na skutečnost, že většinou je „Příloha účetní závěrky“ zařazena do VZ. Bohužel někdy je však „Příloha k účetní závěrce“ k VZ přiložena jako samostatný dokument, který je vizuálně odlišný od zpracování VZ. V tomto případě, tedy pokud je „Příloha k účetní závěrce“ koncipována jako samostatný dokument, se hodnotí tzv. stránky obálky jen u VZ, tj. do hodnocení již nevstupují tzv. strany obálky „Přílohy k účetní závěrce“.
- Strany, které následují po tzv. stránkách obálky a které zároveň předcházejí kapitolám se souvislým textem (obvykle předcházejí kapitole s názvem Úvod, Úvodní slovo, Představení podniku). Do těchto stran se nezařazuje obsah. Někdy se na těchto stranách může objevit i Zpráva auditora.
- Kapitola s názvem Úvod, Úvodní slovo představenstva či ředitele. Za úvod se nepovažují kapitoly s názvem Představení společnosti, Profil společnosti, Zpráva představenstva o činnosti společnosti apod. Tyto kapitoly se již řadí do tzv. těla VZ. Ne všechny VZ obsahují úvodní kapitolu.

2. Tělo VZ

Do této části spadá vše ostatní kromě níže uvedeného:

- Část Úvod a vybrané strany VZ
- Rozvaha, výkaz zisků a ztrát, přehled o peněžních tocích
- Konsolidovaná rozvaha, konsolidovaný výkaz zisků a ztrát, konsolidovaný přehled o peněžních tocích
- Zpráva o vztazích mezi propojenými osobami
- Informace o plných mocích.

3. Příloha k účetní závěrce

Tato část je ve většině případů označena ve VZ jako „Příloha k účetní závěrce“. Někdy se též vyskytuje pod názvem „Přehled důležitých skutečností týkajících se účetní závěrky“. Nehodnotí se, jak již bylo uvedeno, „Příloha ke konsolidované účetní závěrce“.

Určitý problém se zařazením do výše uvedených částí může způsobovat „Zpráva auditora“, jelikož se může nacházet ve 2 částech, ne však zároveň. Těmito částmi jsou „Úvod a vybrané strany VZ“ a „Tělo VZ“. Pokud se bude „Zpráva auditora“ nacházet na stranách spadajících do části „Úvod a vybrané strany VZ“, zařadíte ji do této části. Pokud se bude nacházet někde jinde, zařadíte ji do části „Tělo VZ“.

Vymezení potřebných dokumentů

Pro tuto práci budete potřebovat pracovat hned s několika dokumenty. Těmito dokumenty jsou:

1. VZ ve fyzické podobě

Jak již bylo uvedeno, obsah vybraných částí VZ je předmětem kódování. Každé VZ je přiřazeno číslo. Toto číslo naleznete též v příslušném sloupci v Matici dat v příslušných listech. Zápis hodnot zkoumaných položek v kategoriích, resp. podkategoriích, které se vyskytují v příslušné části VZ, provádějte v příslušném sloupci Matice dat v příslušném listě.

2. Manuál

V tomto dokumentu naleznete detailní popis jednotlivých kategorií, resp. podkategorií včetně zkoumaných položek. Zároveň Manuál obsahuje popis hodnotících škál pro jednotlivé zkoumané položky uvnitř kategorií, resp. podkategorií. Vedle popisu (pod)kategorií, resp. bodů škál jsou uvedeny i příklady výroků, jejichž smyslem zařazení je lepší pochopení obsahu popisu (pod)kategorie, resp. konkrétní hodnoty ve škále.

Výroky, které reprezentují danou (pod)kategorii, resp. hodnotu ve škále jsou uvedeny bez zvýraznění. Někdy se ve výroci objevuje i text psaný kurzívou. Takto označený text nespadá do dané (pod)kategorie, resp. hodnoty, ale byl tam ponechán kvůli srozumitelnosti výroku.

U každé kategorie je určeno, ve které části VZ se hodnotí její výskyt. V částech „Úvod a vybrané strany VZ“ a „Tělo VZ“ jsou hodnoceny všechny kategorie uvedené v tomto Manuálu, v části „Příloha k účetní závěrce“ jsou hodnoceny jen vybrané kategorie z tohoto Manuálu. Označení kategorií, resp. podkategorií zůstává pro všechny části stejné. V Matici dat jsou v příslušných listech reprezentujících příslušné části uvedeny jen ty kategorie a podkategorie, které se dané části týkají.

3. Matice dat

Jedná se o Excelový soubor o 3 listech. Tyto listy identifikují části VZ, které jsou podrobovány kódování. Tento soubor tedy obsahuje listy s názvy „Úvod_a_vybrane_str“, „Telo_VZ“ a „Priloha_k_ucetni_zaverce“. Do příslušných listů zaznamenávejte do příslušného sloupce hodnotu zkoumaných položek hodnocených v rámci daných (pod)kategorií za příslušnou VZ.

Pokyny k zakódování textu:

Při kódování výroků se řiďte pokyny uvedenými v Manuálu.

1. Nedomýšlejte význam výroků, hodnot'te pouze to, co je napsáno.

Příklad:

I z kategorií je „Informace o racionalizaci a optimalizaci procesů či jednotlivých činností“. Zjišťuje se v ní výskyt informací o racionalizaci a optimalizaci procesů či o racionalizaci a optimalizaci jednotlivých činností podniku.

Výrok „Společnost se snaží optimalizovat hospodářský výsledek“ nelze zařadit do této kategorie vzhledem k tomu, že se v tomto výroku nic neříká o optimalizaci procesu či činnosti. Mluví se v něm jen o optimalizaci určité veličiny, byť si lze představit, že za optimalizací hospodářského výsledku se s největší pravděpodobností bude skrývat optimalizace určitých procesů či činností. Toto je však dovodění, které nesmí vstupovat do kódování.

2. Kódujte pouze srozumitelné věty.

Příklad:

Výrok „Prostřednictvím neustálého školení a kvalifikace zaměstnanců, zlepšováním používaných postupů a techniky, stejně tak jako pravidelnými kontrolami a analýzami dosažených výsledků i s ohledem na ochranu životního prostředí, pracujeme na dalším rozvoji našeho systému managementu jakosti a systému environmentálního managementu“.

V daném výroku je nesrozumitelné konstatování „i s ohledem na životní prostředí“. Toto konstatování nesmí kvůli nesrozumitelnosti vstoupit do kódování.

3. Zapisujte nejprve do fyzické podoby VZ a teprve posléze do Matice dat.

VZ čtete ve fyzické podobě a dle instrukcí v Manuálu označte příslušné výroky ve VZ příslušnými kódy. Teprve pak proved'te přepis do Matice dat do příslušných listů. Tento postup je nutný kvůli jednak snížení chybovosti, které přináší práce s texty v elektronické podobě a jednak kvůli níže uvedenému.

Každá VZ bude kódována 2 kódovači. Po zakódování VZ bude provedeno srovnání zápisů kódovačů v Matici dat. V případě neshody se budete muset s 2. kódovačem sejít a shodnout se na konkrétním kódu. Pokud budete mít kódy zapsány ve fyzické podobě VZ, bude snazší se orientovat v zápisech, které jste u VZ udělali. VZ je fyzické podobě mi po ukončení hodnocení odevzdáte.

MANUÁL – KÓDOVACÍ SCHÉMA

Výskyt výroků spadajících do níže uvedených (pod)kategorií je předmětem zkoumání v prvních 2 částech VZ – tj. v části „**Úvod a vybrané strany VZ**“ a v části „**Tělo VZ**“. Detailní popis (pod)kategorií včetně zkoumaných položek a hodnotících škál je uveden v plné verzi kódovníku, která je dostupná na vyžádání.

SEKCE 0: VÝSKYT VYBRANÝCH ČÁSTÍ VZ

- Kategorie č. 1: Výskyt kapitoly Úvod ve VZ
Kategorie č. 2: Výskyt souvislého textu v Těle

Sekce A: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

- Kategorie č. 4: Informace o investicích s pozitivním dopadem na životní prostředí
- Podkategorie 4A: Investice s pozitivním dopadem na životní prostředí bez rozlišení, zda-li jde o investici vynucenou zákonem či nad rámec zákona
  - Podkategorie 4B: Investice s pozitivním dopadem na životní prostředí s určením, že je tato investice dána legislativou
- Kategorie č. 5: Informace o aktivitách na ochranu životního prostředí
- Podkategorie 5A: Aktivity na ochranu životního prostředí bez rozlišení, zda-li jde o zákonem danou aktivitu či aktivitu nad rámec zákona
  - Podkategorie 5B: Aktivity na ochranu životního prostředí dané legislativou
- Kategorie č. 6: Identifikace úspor / výnosů s pozitivním vlivem na životní prostředí

Sekce B: ŘÍZENÍ

- Kategorie č. 7: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti
- Podkategorie 7A: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti v oblasti výroby a zároveň/nebo výrobku
  - Podkategorie 7B: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti v oblasti životního prostředí
  - Podkategorie 7C: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti v oblasti lidských zdrojů
  - Podkategorie 7D: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti v oblasti procesů
  - Podkategorie 7E: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti v oblasti norem
  - Podkategorie 7F: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti

- Podkategorie 7G: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti v oblasti image
- Podkategorie 7H: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti v oblasti marketingu a marketingové komunikace
- Podkategorie 7CH: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti v etické oblasti
- Podkategorie 7I: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti v ekonomické oblasti
- Kategorie č. 8: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti pro nadcházející období
  - Podkategorie 8A: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti pro nadcházející období v oblasti výroby a zároveň/nebo výrobku
  - Podkategorie 8B: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti pro nadcházející období v oblasti životního prostředí
  - Podkategorie 8C: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti pro nadcházející období v oblasti lidských zdrojů
  - Podkategorie 8D: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti pro nadcházející období v oblasti procesů
  - Podkategorie 8E: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti pro nadcházející období v oblasti norem
  - Podkategorie 8F: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti pro nadcházející období v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti
  - Podkategorie 8G: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti pro nadcházející období v oblasti image
  - Podkategorie 8H: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti pro nadcházející období v oblasti marketingu a marketingové komunikace
  - Podkategorie 8CH: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti pro nadcházející období v etické oblasti
  - Podkategorie 8I: Informace o prioritách, cílech, snahách, záměrech, důrazu, pozornosti pro nadcházející období v ekonomické oblasti
- Kategorie č. 9: Informace o formulaci strategie
  - Podkategorie 9A: Informace o formulaci strategie v oblasti výroby a zároveň/nebo výrobku
  - Podkategorie 9B: Informace o formulaci strategie v oblasti životního prostředí
  - Podkategorie 9C: Informace o formulaci strategie v oblasti lidských zdrojů
  - Podkategorie 9D: Informace o formulaci strategie v oblasti procesů
  - Podkategorie 9E: Informace o formulaci strategie v oblasti norem
  - Podkategorie 9F: Informace o formulaci strategie v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti
  - Podkategorie 9G: Informace o formulaci strategie v oblasti image
  - Podkategorie 9H: Informace o formulaci strategie v oblasti marketingu a marketingové komunikace
  - Podkategorie 9CH: Informace o formulaci strategie v etické oblasti
  - Podkategorie 9I: Informace o formulaci strategie v ekonomické oblasti

- Kategorie č. 10:** Informace o závazcích
- Podkategorie 10A: Informace o závazcích v oblasti výroby a/nebo výrobku
  - Podkategorie 10B: Informace o závazcích v oblasti životního prostředí
  - Podkategorie 10C: Informace o závazcích v oblasti lidských zdrojů
  - Podkategorie 10D: Informace o závazcích v oblasti procesů
  - Podkategorie 10E: Informace o závazcích v oblasti norem
  - Podkategorie 10F: Informace o závazcích v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti
  - Podkategorie 10G: Informace o závazcích v oblasti image
  - Podkategorie 10H: Informace o závazcích v oblasti marketingu a marketingové komunikace
  - Podkategorie 10CH: Informace o závazcích v etické oblasti
  - Podkategorie 10I: Informace o závazcích v ekonomické oblasti
- Kategorie č. 11:** Informace o racionalizaci a optimalizaci procesů či jednotlivých činností
- Kategorie č. 12:** Informace o vybraných normách
- Podkategorie 12A: Informace o ISO 9001 – ČSN EN ISO 9001 – Systémy managementu kvality
  - Podkategorie 12B: Informace o ISO 14001 – ČSN EN ISO 14001 – Systémy environmentálního managementu
  - Podkategorie 12C: Informace o OHSAS 18001 – ČSN EN OHSAS 18001 – Systémy managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
  - Podkategorie 12D: Informace o Správné výrobní praxi – SVP
- Kategorie č. 13:** Informace o nefinančním auditu
- Podkategorie 13A: Informace o nefinančním auditu bez rozlišení, zda-li se jedná o audit vnitřní, vnější či audit dodavatele
  - Podkategorie 13B: Informace o nefinančním auditu s rozlišením, že se jedná o audit vnitřní
  - Podkategorie 13C: Informace o nefinančním auditu s rozlišením, že se jedná o audit vnější
  - Podkategorie 13D: Informace o nefinančním auditu s rozlišením, že se jedná o audit dodavatelů
- Kategorie č. 14:** Informace o provádění kontroly
- Kategorie č. 15:** Informace o existenci kontrolních komisí, útvarů kontroly
- Kategorie č. 16:** Informace o soudních sporech
- Kategorie č. 17:** Informace o vyznávaných hodnotách a zásadách spojených se společenskou odpovědností podniku
- Kategorie č. 18:** Informace o existenci vybraných typů kodexů
- Podkategorie 18A: Informace o existenci etického kodexu
  - Podkategorie 18B: Informace o existenci kodexu správy (corporate governance kodex)
  - Podkategorie 18C: Informace o existenci kodexu CSR (corporate social responsibility kodex, Kodex společenské odpovědnosti)
- Kategorie č. 19:** Informace o získaných oceněních podniku a zároveň/nebo jeho produktu

Sekce C: SPOLUPRÁCE, VZTAHY SE STAKEHOLDERY

- Kategorie č. 20: Informace o spolupráci s vybranými typy stakeholderů
- Podkategorie 20A: Informace o spolupráci se vzdělávacími a výzkumnými institucemi
  - Podkategorie 20B: Informace o spolupráci se zaměstnanci
  - Podkategorie 20C: Informace o spolupráci s odbory
  - Podkategorie 20D: Informace o spolupráci se státními úřady a institucemi
  - Podkategorie 20E: Informace o spolupráci s obchodními partnery
  - Podkategorie 20F: Informace o spolupráci s archeology
  - Podkategorie 20G: Informace o spolupráci se specializovanými pracovišti
  - Podkategorie 20H: Informace o spolupráci s odborníky bez příslušnosti k výzkumné či jiné instituci popisované výše
  - Podkategorie 20CH: Informace o spolupráci s jinými typy stakeholderů nepokrytými podkategoriemi A-H
- Kategorie č. 21: Informace o vztazích s vybranými typy stakeholderů
- Podkategorie 21A: Informace o vztazích se vzdělávacími a výzkumnými institucemi
  - Podkategorie 21B: Informace o vztazích se zaměstnanci
  - Podkategorie 21C: Informace o vztazích s odbory
  - Podkategorie 21D: Informace o vztazích se státními úřady a institucemi
  - Podkategorie 21E: Informace o vztazích s obchodními partnery
  - Podkategorie 21F: Informace o vztazích s archeology
  - Podkategorie 21G: Informace o vztazích se specializovanými pracovišti
  - Podkategorie 21H: Informace o vztazích s odborníky bez příslušnosti k výzkumné či jiné instituci popisované výše
  - Podkategorie 21CH: Informace o vztazích s jinými typy stakeholderů nepokrytými podkategoriemi A-H
- Kategorie č. 22: Identifikace osob odpovědných za výroční zprávu a zároveň/nebo za její část
- Kategorie č. 23: Existence prohlášení představenstva či dozorčí rady o kvalitě údajů uváděných ve VZ

Sekce D: VZTAHY SE ZAMĚŠTNANCI, TOP MANAGEMENTEM, ČLENY PŘEDSTAVENSTVA A DOZORČÍ RADY

- Kategorie č. 24: Informace o vzdělávání zaměstnanců
- Kategorie č. 25: Informace o poskytování benefitů zaměstnancům
- Kategorie č. 26: Informace o odměnách, poskytovaných benefitech a zároveň/nebo dalších plněních top managementu, členům představenstva, dozorčí rady
- Kategorie č. 27: Informace o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci

Sekce E: SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST PODNIKU

- Kategorie č. 28: Informace o získaných osvědčeních
- Kategorie č. 29: Informace o filantropii (dárcovství) a sponzorství
  - Podkategorie 29A: Informace o filantropických nebo sponzorských aktivitách podniku bez rozlišení
  - Podkategorie 29B: Informace o filantropických aktivitách podniku
  - Podkategorie 29C: Informace o sponzorských aktivitách podniku
- Kategorie č. 30: Informace o spjatosti s regionem
- Kategorie č. 31: Informace o přihlášení se ke koncepci trvale udržitelného rozvoje či společenské odpovědnosti podniku
- Kategorie č. 32: Informace o dodržování vybraných směrnic
  - Podkategorie 32A: Informace o dodržování UN Global Compact
  - Podkategorie 32B: Informace o dodržování Deklarací, Konvencí ILO
  - Podkategorie 32D: Informace o dodržování série AccountAbility 1000
  - Podkategorie 32E: Informace o dodržování směrnice GRI (G2 či G3)
  - Podkategorie 32F: Informace o dodržování Global Sullivan Principles
  - Podkategorie 32G: Informace o dodržování Social Accountability 8000

Sekce F: ZPĚTNÁ VAZBA

- Kategorie č. 33: Informace o kontaktních údajích
  - Podkategorie 33A: Informace o telefonním kontaktu bez jména
  - Podkategorie 33B: Informace o telefonním kontaktu na konkrétní osobu
  - Podkategorie 33C: Informace o e-mailovém kontaktu na podnik
  - Podkategorie 33D: Informace o e-mailovém kontaktu na konkrétní osobu
  - Podkategorie 33E: Informace o číslu faxu
  - Podkategorie 33F: Informace o fyzické poštovní adrese podniku

Sekce G: ZPRÁVA AUDITORA

- Kategorie č. 34: Informace o souladu informací ve výroční zprávě s účetní závěrkou

Výskyt výroků spadajících do níže uvedených (pod)kategorií je předmětem zkoumání ve třetí části VZ – tj. v části „Příloha k účetní závěrce“. Detailní popis (pod)kategorií včetně zkoumaných položek a hodnotících škál je uveden v plné verzi kódovníku, která je dostupná na vyžádání.

SEKCE 0: VÝSKYT VYBRANÝCH ČÁSTÍ VZ

Kategorie č. 3: Výskyt Přílohy k účetní závěrce ve VZ

Sekce A: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Kategorie č. 6: Identifikace úspor / výnosů s pozitivním vlivem na životní prostředí

Sekce B: ŘÍZENÍ

Kategorie č. 10: Informace o závazcích

Podkategorie 10A: Informace o závazcích v oblasti výroby a/nebo výrobku

Podkategorie 10B: Informace o závazcích v oblasti životního prostředí

Podkategorie 10C: Informace o závazcích v oblasti lidských zdrojů

Podkategorie 10D: Informace o závazcích v oblasti procesů

Podkategorie 10E: Informace o závazcích v oblasti norem

Podkategorie 10F: Informace o závazcích v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti

Podkategorie 10G: Informace o závazcích v oblasti image

Podkategorie 10H: Informace o závazcích v oblasti marketingu a marketingové komunikace

Podkategorie 10CH: Informace o závazcích v etické oblasti

Podkategorie 10I: Informace o závazcích v ekonomické oblasti

Kategorie č. 16: Informace o soudních sporech

Sekce C: SPOLUPRÁCE, VZTAHY SE STAKEHOLDERY

Kategorie č. 20: Informace o spolupráci s vybranými typy stakeholderů

Podkategorie 20A: Informace o spolupráci se vzdělávacími a výzkumnými institucemi

Podkategorie 20B: Informace o spolupráci se zaměstnanci

Podkategorie 20C: Informace o spolupráci s odbory

Podkategorie 20D: Informace o spolupráci se státními úřady a institucemi

Podkategorie 20E: Informace o spolupráci s obchodními partnery

Podkategorie 20F: Informace o spolupráci s archeology

Podkategorie 20G: Informace o spolupráci se specializovanými pracovišti

Podkategorie 20H: Informace o spolupráci s odborníky bez příslušnosti k výzkumné či jiné instituci popisované výše

Podkategorie 20CH: Informace o spolupráci s jinými typy stakeholderů nepokrytými podkategoriemi A-H

Kategorie č. 21: Informace o vztazích s vybranými typy stakeholderů

Podkategorie 21A: Informace o vztazích se vzdělávacími a výzkumnými institucemi

Podkategorie 21B: Informace o vztazích se zaměstnanci

Podkategorie 21C: Informace o vztazích s odbory

Podkategorie 21D: Informace o vztazích se státními úřady a institucemi

Podkategorie 21E: Informace o vztazích s obchodními partnery

Podkategorie 21F: Informace o vztazích s archeology

Podkategorie 21G: Informace o vztazích se specializovanými pracovišti

Podkategorie 21H: Informace o vztazích s odborníky bez příslušnosti k výzkumné či jiné instituci popisované výše

Podkategorie 21CH: Informace o vztazích s jinými typy stakeholderů nepokrytými podkategoriemi A-H

Sekce D: VZTAHY SE ZAMĚSTNANCI, TOP MANAGEMENTEM, ČLENY PŘEDSTAVENSTVA A DOZORČÍ RADY

Kategorie č. 25: Informace o poskytování benefitů zaměstnancům

Kategorie č. 26: Informace o odměnách, poskytovaných benefitech a zároveň/nebo dalších plněních top managementu, členům představenstva, dozorčí rady

Sekce E: SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST PODNIKU

Kategorie č. 29: Informace o filantropii (dárcovství) a sponzorství

Podkategorie 29A: Informace o filantropických nebo sponzorských aktivitách podniku bez rozlišení

Podkategorie 29B: Informace o filantropických aktivitách podniku

Podkategorie 29C: Informace o sponzorských aktivitách podniku

Sekce F: ZPĚTNÁ VAZBA

Kategorie č. 33: Informace o kontaktních údajích

Podkategorie 33A: Informace o telefonním kontaktu bez jména

Podkategorie 33B: Informace o telefonním kontaktu na konkrétní osobu

Podkategorie 33C: Informace o e-mailovém kontaktu na podnik

Podkategorie 33D: Informace o e-mailovém kontaktu na konkrétní osobu

Podkategorie 33E: Informace o číslu faxu

Podkategorie 33F: Informace o fyzické poštovní adrese podniku

Příloha B – Výskyt informací o sekci A Životní prostředí ve zkoumaných částech VZ (N=104)

Název (pod)kategorií	Úvod		Tělo		Příloha	
	n	%	n	%	n	%
Investice - životní prostředí (4)	6	5,8	21	20,2	-	-
Investice bez rozlišení (4A)	6	5,8	20	19,2	-	-
Investice - legislativa (4B)	1	1,0	4	3,8	-	-
Aktivity - životní prostředí (5)	3	2,9	46	44,2	-	-
Aktivity bez rozlišení (5A)	2	1,9	39	37,5	-	-
Aktivity - legislativa (5B)	1	1,0	18	17,3	-	-
Úspory / výnosy (6)	0	0,0	9	8,7	1	1,0

Zdroj: autorka.

Příloha C – Výskyt informací o sekci B Řízení ve zkoumaných částech VZ (N=104)

Název (pod)kategorií	Úvod		Tělo		Příloha	
	n	%	n	%	n	%
Priority, cíle, snahy, záměry, důraz, pozornost v oblastí(tech) (7)	20	19,2	65	62,5	-	-
Výroba / výrobek (7A)	10	9,6	36	34,6	-	-
Životní prostředí (7B)	0	0,0	19	18,3	-	-
Lidské zdroje (7C)	5	4,8	19	18,3	-	-
Procesy (7D)	2	1,9	17	16,3	-	-
Normy (7E)	0	0,0	6	5,8	-	-
Bezpečnost a ochrana zdraví (7F)	1	1,0	6	5,8	-	-
Image (7G)	3	2,9	2	1,9	-	-
Marketing, komunikace (7H)	1	1,0	13	12,5	-	-
Oblast etická (7CH)	1	1,0	1	1,0	-	-
Oblast ekonomická (7I)	17	16,3	39	37,5	-	-
Priority, cíle, snahy, záměry, důraz, pozornost pro nadcházející období v oblastí(tech) (8)	12	11,5	62	59,6	-	-
Výroba / výrobek (8A)	8	7,7	44	42,3	-	-
Životní prostředí (8B)	1	1,0	11	10,6	-	-
Lidské zdroje (8C)	4	3,8	20	19,2	-	-
Procesy (8D)	3	2,9	20	19,2	-	-
Normy (8E)	0	0,0	4	3,8	-	-
Bezpečnost a ochrana zdraví (8F)	1	1,0	6	5,8	-	-
Image (8G)	2	1,9	7	6,7	-	-
Marketing, komunikace (8H)	4	3,8	15	14,4	-	-
Oblast etická (8CH)	1	1,0	1	1,0	-	-
Oblast ekonomická (8I)	8	7,7	38	36,5	-	-
Formulace strategie v oblastí(tech) (9)	3	2,9	9	8,7	-	-
Výroba / výrobek (9A)	3	2,9	7	6,7	-	-
Životní prostředí (9B)	1	1,0	0	0,0	-	-
Lidské zdroje (9C)	1	1,0	2	1,9	-	-
Procesy (9D)	1	1,0	2	1,9	-	-
Normy (9E)	0	0,0	0	0,0	-	-
Bezpečnost a ochrana zdraví (9F)	0	0,0	0	0,0	-	-
Image (9G)	2	1,9	1	1,0	-	-

Příloha C – Výskyt informací o sekci B Řízení ve zkoumaných částech VZ (N=104) – dokončení						
Název (pod)kategorií	Úvod		Tělo		Příloha	
	n	%	n	%	n	%
Marketing, komunikace (9H)	1	1,0	1	1,0	-	-
Oblast etická (9CH)	1	1,0	0	0,0	-	-
Oblast ekonomická (9I)	2	1,9	5	4,8	-	-
Závazky v oblasti(tech) (10)	3	2,9	46	44,2	94	90,4
Výroba / výrobek (10A)	0	0,0	2	1,9	1	1,0
Životní prostředí (10B)	0	0,0	4	3,8	6	5,8
Lidské zdroje (10C)	0	0,0	4	3,8	2	1,9
Procesy (10D)	1	1,0	4	3,8	2	1,9
Normy (10E)	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Bezpečnost a ochrana zdraví (10F)	0	0,0	2	1,9	0	0,0
Image (10G)	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Marketing, komunikace (10H)	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Oblast etická (10CH)	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Oblast ekonomická (10I)	3	2,9	43	41,3	94	90,4
Racionalizace a optimalizace procesů, činností (11)	3	2,9	19	18,3	-	-
Vybrané normy (12)	11	10,6	61	58,7	-	-
ISO 9001 (12A)	9	8,7	50	48,1	-	-
ISO 14001 (12B)	10	9,6	34	32,7	-	-
OHSAS 18001 (12C)	4	3,8	9	8,7	-	-
Správná výrobní praxe (12D)	0	0,0	2	1,9	-	-
Nefinanční audit (13)	1	1,0	23	22,1	-	-
Audit bez rozlišení (13A)	0	0,0	3	2,9	-	-
Vnitřní audit (13B)	0	0,0	8	7,7	-	-
Vnější audit (13C)	1	1,0	17	16,3	-	-
Audit dodavatelů (13D)	0	0,0	2	1,9	-	-
Kontrola (14)	1	1,0	28	26,9	-	-
Kontrolní komise, útvary kontroly (15)	0	0,0	5	4,8	-	-
Soudní spory (16)	2	1,9	12	11,5	13	12,5
Hodnoty, zásady (17)	1	1,0	3	2,9	-	-
Kodexy (18)	0	0,0	3	2,9	-	-
Etický (18A)	0	0,0	2	1,9	-	-
Správy (18B)	0	0,0	0	0,0	-	-
CSR (18C)	0	0,0	2	1,9	-	-
Ocenění podniku, výrobku (19)	1	1,0	8	7,7	-	-

Zdroj: autorka.

Příloha D – Výskyt informací o sekci C Spolupráce a vztahy se stakeholdery ve zkoumaných částech VZ (N=104)

Název (pod)kategorií	Úvod		Tělo		Příloha	
	n	%	n	%	n	%
Spolupráce s vybranými typy stakeholderů (20)	20	19,2	50	48,1	2	1,9
Vzdělávací a výzkumné inst. (20A)	1	1,0	17	16,3	1	1,0
Zaměstnanci (20B)	3	2,9	8	7,7	0	0,0
Odbory (20C)	1	1,0	3	2,9	0	0,0
Státní úřady a inst. (20D)	0	0,0	5	4,8	0	0,0
Obchodní partneři (20E)	14	13,5	36	34,6	1	1,0
Archeologové (20F)	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Spec. pracoviště (20G)	0	0,0	3	2,9	0	0,0
Odborníci (20H)	0	0,0	3	2,9	0	0,0
Jiní (20CH)	5	4,8	9	8,7	0	0,0
Vztahy s vybranými typy stakeholderů (21)	2	1,9	12	11,5	0	0,0
Vzdělávací a výzkumné inst. (21A)	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Zaměstnanci (21B)	0	0,0	4	3,8	0	0,0
Odbory (21C)	0	0,0	2	1,9	0	0,0
Státní úřady a inst. (21D)	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Obchodní partneři (21E)	2	1,9	8	7,7	0	0,0
Archeologové (21F)	0	0,0	1	1,0	0	0,0
Spec. pracoviště (21G)	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Odborníci (21H)	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Jiní (21CH)	0	0,0	1	1,0	0	0,0
Osoby odpovědné za VZ (22)	1	1,0	16	15,4	-	-
Představenstvo, dozor. rada - kvalita údajů (23)	1	1,0	20	19,2	-	-

Zdroj: autorka.

Příloha E – Výskyt informací o sekci D Vztahy se zaměstnanci, TOP managementem, členy představenstva a dozorčí rady ve zkoumaných částech VZ (N=104)

Název (pod)kategorií	Úvod		Tělo		Příloha	
	n	%	n	%	n	%
Vzdělávání zaměstnanců (24)	3	2,9	26	25,0	-	-
Poskytované benefity (25)	0	0,0	28	26,9	63	60,6
Odměny a benefity top man., členů předst. a doz. rady (26)	0	0,0	22	21,2	88	84,6
Bezpečnost a ochrana zdraví (27)	2	1,9	16	15,4	-	-

Zdroj: autorka.

Příloha F – Výskyt informací o sekci E CSR ve zkoumaných částech VZ (N=104)

Název (pod)kategorií	Úvod		Tělo		Příloha	
	n	%	n	%	n	%
Osvědčení (28)	0	0,0	2	1,9	-	-
Filantropie, sponzoring (29)	2	1,9	4	3,8	5	4,8
Bez rozlišení (29A)	1	1,0	3	2,9	1	1,0
Filantropie (29B)	1	1,0	0	0,0	4	3,8
Sponzoring (29C)	1	1,0	2	1,9	0	0,0
Spjatost s regionem (30)	1	1,0	2	1,9	-	-
Trvale udržitel. rozvoj, CSR (31)	1	1,0	0	0,0	-	-
Směrnice (32)	0	0,0	0	0,0	-	-
UN Global Compact (32A)	0	0,0	0	0,0	-	-
Deklarace a konvence ILO (32B)	0	0,0	0	0,0	-	-
Směrnice OECD - nadnárodní podniky (32C)	0	0,0	0	0,0	-	-
Série AA1000 (32D)	0	0,0	0	0,0	-	-
GRI - G2 či G3 (32E)	0	0,0	0	0,0	-	-
Global Sullivan Principles (32F)	0	0,0	0	0,0	-	-
SA 8000 (32G)	0	0,0	0	0,0	-	-

Zdroj: autorka.

Příloha G – Výskyt informací o sekci F Zpětná vazba ve zkoumaných částech VZ (N=104)

Název (pod)kategorií	Úvod		Tělo		Příloha	
	n	%	n	%	n	%
Uvedení kontaktů (33)	62	59,6	70	67,3	87	83,7
Tel. bez jména (33A)	18	17,3	16	15,4	3	2,9
Tel. na osobu (33B)	1	1,0	3	2,9	0	0,0
E-mail na podnik (33C)	18	17,3	14	13,5	2	1,9
E-mail na osobu (33D)	1	1,0	3	2,9	0	0,0
Fax (33E)	18	17,3	17	16,3	3	2,9
Fyzická adresa (33F)	62	59,6	70	67,3	87	83,7

Zdroj: autorka.

Příloha H – Výskyt informací o sekci G Zpráva auditora ve zkoumaných částech VZ (N=104)

Název (pod)kategorií	Úvod		Tělo		Příloha	
	n	%	n	%	n	%
Soulad info ve VZ s účetní závěrkou (34)	7	6,7	69	66,3	-	-

Zdroj: autorka.

Příloha I – Výskyt nejčastěji uváděných kategorií napříč celou VZ (N=104)

Název kategorií	n	%
Uvedení kontaktů (33)	99	95,2
Závazky v oblasti(tech) (10)	99	95,2
Odměny a benefity top man., členů předst. a doz. rady (26)	93	89,4
Soulad info ve VZ s účetní závěrkou (34)	76	73,1
Priority, cíle, snahy, záměry, důraz, pozornost v oblasti(ech) (7)	71	68,3
Poskytované benefity (25)	70	67,3
Priority, cíle, snahy, záměry, důraz, pozornost pro nadcházející období v oblasti(tech) (8)	69	66,3
Vybrané normy (12)	65	62,5
Spolupráce s vybranými typy stakeholderů (20)	57	54,8
Aktivity - životní prostředí (5)	48	46,2
Kontrola (14)	29	27,9
Vzdělávání zaměstnanců (24)	28	26,9
Investice - životní prostředí (4)	24	23,1
Nefinanční audit (13)	23	22,1
Soudní spory (16)	23	22,1
Představenstvo, dozor. rada - kvalita údajů (23)	21	20,2
Racionalizace a optimalizace procesů, činností (11)	20	19,2
Osoby odpovědné za VZ (22)	17	16,3
Bezpečnost a ochrana zdraví (27)	17	16,3
Vztahy s vybranými typy stakeholderů (21)	14	13,5
Formulace strategie v oblasti(tech) (9)	12	11,5

Zdroj: autorka.

Z analýzy dat vyplývá – viz výše uvedená tabulka, že nejčastěji obsahují VZ informace o kontaktech na podnik, o závazcích v určitých oblastech a o odměnách, poskytovaných benefitech a zároveň/nebo dalších plněních top managementu, členům představenstva a dozorčí rady. Výše zastoupení především dvou posledně zmíněných kategorií je však zkrácena jejich vysokou četností výskytu v části „Příloha k účetní závěrce“, kterou však nelze považovat za stěžejní část VZ. Vysoká četnost zastoupení informací o odměnách, poskytovaných benefitech a zároveň/nebo dalších plněních top managementu, členům představenstva a dozorčí rady kategorií a některých formách závazků v této části je způsobena povinností podniků o těchto oblastech v „Příloze k účetní závěrce“ informovat – viz Prováděcí vyhláška k podvojnému účetnictví (Vyhláška č. 500/2002 Sb., § 39, odst. 3 a 6). Pokud bychom sledovali výskyt kategorie Závazky v oblasti(ech) pouze napříč částmi „Úvod a vybrané strany VZ“ a „Tělo VZ“, činil by její výskyt pouze 46,2 % (informace je obsažena ve 48 VZ). Jak informace o odměnách, poskytovaných benefitech a zároveň/nebo dalších plněních top managementu, členům představenstva a dozorčí rady tak informace o poskytovaných benefitech zaměstnancům nejsou v části „Úvod a vybrané strany VZ“ obsaženy ani v jedné VZ. „Tělo VZ“ tyto kategorie obsahuje v 21,2 % případech (22 VZ), resp. 26,9 % případech (28 VZ). Obdobné zkrácení výsledků se objevuje i v dalších níže uváděných kategoriích. Na základě uvedeného se autorka domnívá, že výše uvedený výstup nevyhovuje příliš vhodně o četnosti a volbě CSR témat ve VZ a je vhodnější pro získání této informace použít výstupy za jednotlivé zkoumané části VZ, příp. jen za část „Tělo VZ“.

Příloha J – Přehled výstupu analýzy – délka sledovaných (pod)kategorií

Priority, cíle, snahy, záměry, důraz, pozornost ve vybraných oblastí(tech) (dále jen současné priority) - délka popisu - absolutní četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Výroba / výrobek	Úvod	94	6	2	2	0	0	0
	Tělo	68	15	8	9	3	1	0
Životní prostředí	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	85	12	2	4	1	0	0
Lidské zdroje	Úvod	99	2	2	1	0	0	0
	Tělo	85	12	2	4	1	0	0
Procesy	Úvod	102	2	0	0	0	0	0
	Tělo	87	10	4	2	1	0	0
Normy	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	98	5	0	1	0	0	0
Bezpečnost a ochrana zdraví	Úvod	103	0	0	1	0	0	0
	Tělo	98	4	0	1	0	1	0
Image	Úvod	101	3	0	0	0	0	0
	Tělo	102	1	0	0	1	0	0
Marketing, komunikace	Úvod	103	1	0	0	0	0	0
	Tělo	91	8	2	3	0	0	0
Oblast etická	Úvod	103	1	0	0	0	0	0
	Tělo	103	1	0	0	0	0	0
Oblast ekonomická	Úvod	87	10	4	2	1	0	0
	Tělo	65	18	13	8	0	0	0

Zdroj: autorka.

Priority, cíle, snahy, záměry, důraz, pozornost pro nadcházející období ve vybraných oblastech (tech) (dále jen priority pro nadcházející období) - délka popisu - absolutní četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Výroba / výrobek	Úvod	96	5	3	0	0	0	0
	Tělo	60	15	10	18	1	0	0
Životní prostředí	Úvod	103	1	0	0	0	0	0
	Tělo	93	6	2	3	0	0	0
Lidské zdroje	Úvod	100	1	3	0	0	0	0
	Tělo	84	11	3	4	2	0	0
Procesy	Úvod	101	3	0	0	0	0	0
	Tělo	84	14	3	3	0	0	0
Normy	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	100	4	0	0	0	0	0
Bezpečnost a ochrana zdraví	Úvod	103	0	0	1	0	0	0
	Tělo	98	5	0	1	0	0	0
Image	Úvod	102	2	0	0	0	0	0
	Tělo	97	6	0	1	0	0	0
Marketing, komunikace	Úvod	100	4	0	0	0	0	0
	Tělo	89	7	3	4	0	1	0
Oblast etická	Úvod	103	1	0	0	0	0	0
	Tělo	103	1	0	0	0	0	0
Oblast ekonomická	Úvod	96	5	0	3	0	0	0
	Tělo	66	17	7	10	4	0	0

Zdroj: autorka.

Současné priority - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem podkategorií

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Výroba / výrobek	Úvod (N=10)	-	60,0 %	20,0 %	20,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=36)	-	41,7 %	22,2 %	25,0 %	8,3 %	2,8 %	0,0 %
Životní prostředí	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=19)	-	63,2 %	10,5 %	21,1 %	5,3 %	0,0 %	0,0 %
Lidské zdroje	Úvod (N=5)	-	40,0 %	40,0 %	20,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=19)	-	63,2 %	10,5 %	21,1 %	5,3 %	0,0 %	0,0 %
Procesy	Úvod (N=2)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=17)	-	58,8 %	23,5 %	11,8 %	5,9 %	0,0 %	0,0 %
Normy	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=6)	-	83,3 %	0,0 %	16,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Bezpečnost a ochrana zdraví	Úvod (N=1)	-	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=6)	-	66,7 %	0,0 %	16,7 %	0,0 %	16,7 %	0,0 %
Image	Úvod (N=3)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=2)	-	50,0 %	0,0 %	0,0 %	50,0 %	0,0 %	0,0 %
Marketing, komunikace	Úvod (N=1)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=13)	-	61,5 %	15,4 %	23,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Oblast etická	Úvod (N=1)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=1)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Oblast ekonomická	Úvod (N=17)	-	58,8 %	23,5 %	11,8 %	5,9 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=39)	-	46,2 %	33,3 %	20,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Priority pro nadcházející období - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem podkategorií

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Výroba / výrobek	Úvod (N=8)	-	62,5 %	37,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=44)	-	34,1 %	22,7 %	40,9 %	2,3 %	0,0 %	0,0 %
Životní prostředí	Úvod (N=1)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=11)	-	54,5 %	18,2 %	27,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Lidské zdroje	Úvod (N=4)	-	25,0 %	75,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=20)	-	55,0 %	15,0 %	20,0 %	10,0 %	0,0 %	0,0 %
Procesy	Úvod (N=3)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=20)	-	70,0 %	15,0 %	15,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Normy	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=4)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Bezpečnost a ochrana zdraví	Úvod (N=1)	-	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=6)	-	83,3 %	0,0 %	16,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Image	Úvod (N=2)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=7)	-	85,7 %	0,0 %	14,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Marketing, komunikace	Úvod (N=4)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=15)	-	46,7 %	20,0 %	26,7 %	0,0 %	6,7 %	0,0 %
Oblast etická	Úvod (N=1)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=1)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Oblast ekonomická	Úvod (N=8)	-	62,5 %	0,0 %	37,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=38)	-	44,7 %	18,4 %	26,3 %	10,5 %	0,0 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Normy - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
ISO 9001	Úvod (N=9)	-	55,6 %	11,1 %	22,2 %	0,0 %	11,1 %	0,0 %
ISO 14001	Úvod (N=10)	-	70,0 %	10,0 %	10,0 %	0,0 %	10,0 %	0,0 %
OHSAS 18001	Úvod (N=4)	-	25,0 %	50,0 %	0,0 %	0,0 %	25,0 %	0,0 %
Správná výrobní praxe	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
ISO 9001	Tělo (N=50)	-	22,0 %	16,0 %	38,0 %	2,0 %	22,0 %	0,0 %
ISO 14001	Tělo (N=34)	-	17,6 %	17,6 %	32,4 %	11,8 %	20,6 %	0,0 %
OHSAS 18001	Tělo (N=9)	-	33,3 %	11,1 %	33,3 %	0,0 %	22,2 %	0,0 %
Správná výrobní praxe	Tělo (N=2)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Kontrola - délka popisu - absolutní četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Kontrola	Úvod	103	1	0	0	0	0	0
	Tělo	76	12	5	6	4	1	0

Zdroj: autorka.

Kontrola - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Kontrola	Úvod (N=1)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=28)	-	42,9 %	17,9 %	21,4 %	14,3 %	3,6 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Racionalizace a optimalizace procesů, činností - délka popisu - absolutní četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Racionalizace a optimalizace procesů, činností	Úvod	101	2	0	1	0	0	0
	Tělo	85	8	0	10	1	0	0

Zdroj: autorka.

Racionalizace a optimalizace procesů, činností - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Racionalizace a optimalizace procesů, činností	Úvod (N=3)	-	66,7 %	0,0 %	33,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=19)	-	42,1 %	0,0 %	52,6 %	5,3 %	0,0 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Nefinanční audit - délka popisu - absolutní četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Audit bez rozlišení	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
Vnitřní audit	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
Vnější audit	Úvod	103	1	0	0	0	0	0
Audit dodavatelů	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
Audit bez rozlišení	Tělo	101	1	1	1	0	0	0
Vnitřní audit	Tělo	96	4	1	3	0	0	0
Vnější audit	Tělo	87	7	4	2	3	0	1
Audit dodavatelů	Tělo	102	1	0	1	0	0	0

Zdroj: autorka.

Nefinanční audit - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Audit bez rozlišení	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Vnitřní audit	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Vnější audit	Úvod (N=1)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Audit dodavatelů	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Audit bez rozlišení	Tělo (N=3)	-	33,3 %	33,3 %	33,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Vnitřní audit	Tělo (N=8)	-	50,0 %	12,5 %	37,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Vnější audit	Tělo (N=17)	-	41,2 %	23,5 %	11,8 %	17,6 %	0,0 %	5,9 %
Audit dodavatelů	Tělo (N=2)	-	50,0 %	0,0 %	50,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Soudní spory - délka popisu - absolutní četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Soudní spory	Úvod	102	0	0	2	0	0	0
	Tělo	92	2	0	7	0	3	0
	Příloha	91	3	0	4	0	5	1

Zdroj: autorka.

Soudní spory - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Soudní spory	Úvod (N=2)	-	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=12)	-	16,7 %	0,0 %	58,3 %	0,0 %	25,0 %	0,0 %
	Příloha (N=13)	-	23,1 %	0,0 %	30,8 %	0,0 %	38,5 %	7,7 %

Zdroj: autorka.

Spolupráce se stakeholdery - délka popisu - absolutní četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Vzdělávací a výzkumné instituce	Úvod	103	1	0	0	0	0	0
	Tělo	87	9	0	6	1	1	0
	Příloha	103	1	0	0	0	0	0
Zaměstnanci	Úvod	101	3	0	0	0	0	0
	Tělo	96	6	0	2	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Odbory	Úvod	103	0	0	1	0	0	0
	Tělo	101	0	1	2	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Státní úřady a instituce	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	99	3	1	1	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Obchodní partneři	Úvod	90	9	1	4	0	0	0
	Tělo	68	8	6	15	7	0	0
	Příloha	103	0	0	1	0	0	0
Archeologové	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	104	0	0	0	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Specializované pracoviště	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	101	1	2	0	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Odborníci bez příslušnosti k výzkumné či jiné inst.	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	101	1	1	1	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Ostatní stakeholdery	Úvod	99	3	0	2	0	0	0
	Tělo	95	2	1	6	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0

Zdroj: autorka.

Vztahy se stakeholdery - délka popisu - absolutní četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Vzdělávací a výzkumné instituce	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	104	0	0	0	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Zaměstnanci	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	100	2	2	0	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Odbory	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	102	1	0	1	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Státní úřady a instituce	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	104	0	0	0	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Obchodní partneři	Úvod	102	1	1	0	0	0	0
	Tělo	96	4	2	2	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Archeologové	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	103	1	0	0	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Specializované pracoviště	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	104	0	0	0	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Odborníci bez příslušnosti k výzkumné či jiné inst.	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	104	0	0	0	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Ostatní stakeholdeři	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	103	1	0	0	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0

Zdroj: autorka.

Spolupráce se stakeholdery - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem podkategoríí

Název podkategorie	Umístění	Hodnoticí škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Vzdělávací a výzkumné instituce	Úvod (N=1)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=17)	-	52,9 %	0,0 %	35,3 %	5,9 %	5,9 %	0,0 %
	Příloha (N=1)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Zaměstnanci	Úvod (N=3)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=8)	-	75,0 %	0,0 %	25,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Odbory	Úvod (N=1)	-	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=3)	-	0,0 %	33,3 %	66,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Státní úřady a instituce	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=5)	-	60,0 %	20,0 %	20,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Obchodní partneři	Úvod (N=14)	-	64,3 %	7,1 %	28,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=36)	-	22,2 %	16,7 %	41,7 %	19,4 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=1)	-	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Archeologové	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Specializované pracoviště	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=3)	-	33,3 %	66,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Odborníci bez příslušnosti k výzkumné či jiné inst.	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=3)	-	33,3 %	33,3 %	33,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Ostatní stakeholdery	Úvod (N=5)	-	60,0 %	0,0 %	40,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=9)	-	22,2 %	11,1 %	66,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Vztahy se stakeholdery - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem podkategorií

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Vzdělávací a výzkumné instituce	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Zaměstnanci	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=4)	-	50,0 %	50,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Odbory	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=2)	-	50,0 %	0,0 %	50,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Státní úřady a instituce	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Obchodní partneři	Úvod (N=2)	-	50,0 %	50,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=8)	-	50,0 %	25,0 %	25,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Archeologové	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=1)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Specializované pracoviště	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Odborníci bez příslušnosti k výzkumné či jiné inst.	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Ostatní stakeholdři	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=1)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Aktivity - životní prostředí - délka popisu - absolutní četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Aktivity bez rozlišení	Úvod	102	1	0	1	0	0	0
Aktivity - legislativa	Úvod	103	0	0	0	0	1	0
Aktivity bez rozlišení	Tělo	65	6	7	15	7	4	0
Aktivity - legislativa	Tělo	86	5	2	7	0	4	0

Zdroj: autorka.

Investice - životní prostředí - délka popisu - absolutní četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Investice bez rozlišení	Úvod	98	3	1	2	0	0	0
Investice - legislativa	Úvod	103	1	0	0	0	0	0
Investice bez rozlišení	Tělo	84	5	3	11	1	0	0
Investice - legislativa	Tělo	100	1	0	2	1	0	0

Zdroj: autorka.

Aktivity - životní prostředí - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Aktivity bez rozlišení	Úvod (N=2)	-	50,0 %	0,0 %	50,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Aktivity - legislativa	Úvod (N=1)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %
Aktivity bez rozlišení	Tělo (N=39)	-	15,4 %	17,9 %	38,5 %	17,9 %	10,3 %	0,0 %
Aktivity - legislativa	Tělo (N=18)	-	27,8 %	11,1 %	38,9 %	0,0 %	22,2 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Investice - životní prostředí - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Investice bez rozlišení	Úvod (N=6)	-	50,0 %	16,7 %	33,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Investice - legislativa	Úvod (N=1)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Investice bez rozlišení	Tělo (N=20)	-	25,0 %	15,0 %	55,0 %	5,0 %	0,0 %	0,0 %
Investice - legislativa	Tělo (N=4)	-	25,0 %	0,0 %	50,0 %	25,0 %	0,0 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Závazky - délka popisu - absolutní četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Závazky - výroba / výrobek	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	102	1	0	1	0	0	0
	Příloha	103	0	0	1	0	0	0
Závazky - životní prostředí	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	100	1	1	1	1	0	0
	Příloha	98	1	0	2	0	3	0
Závazky - lidské zdroje	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	100	2	0	2	0	0	0
	Příloha	102	1	0	0	0	1	0
Závazky - procesy	Úvod	103	1	0	0	0	0	0
	Tělo	100	1	1	2	0	0	0
	Příloha	102	0	0	2	0	0	0
Závazky - normy	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	104	0	0	0	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Závazky - bezpečnost a ochrana zdraví	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	102	1	0	1	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Závazky - image	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	104	0	0	0	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Závazky - marketing, komunikace	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	104	0	0	0	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Závazky - oblast etická	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	104	0	0	0	0	0	0
	Příloha	104	0	0	0	0	0	0
Závazky - oblast ekonomická	Úvod	101	2	0	0	1	0	0
	Tělo	61	10	7	10	9	1	6
	Příloha	10	0	2	1	2	23	66

Zdroj: autorka.

Závazky - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem podkategoriei

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Závazky - výroba / výrobek	Úvod (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Tělo (N=2)	-	50,00 %	0,00 %	50,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Příloha (N=1)	-	0,00 %	0,00 %	100,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Závazky - životní prostředí	Úvod (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Tělo (N=4)	-	25,00 %	25,00 %	25,00 %	25,00 %	0,00 %	0,00 %
	Příloha (N=6)	-	16,67 %	0,00 %	33,33 %	0,00 %	50,00 %	0,00 %
Závazky - lidské zdroje	Úvod (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Tělo (N=4)	-	50,00 %	0,00 %	50,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Příloha (N=2)	-	50,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	50,00 %	0,00 %
Závazky - procesy	Úvod (N=1)	-	100,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Tělo (N=4)	-	25,00 %	25,00 %	50,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Příloha (N=2)	-	0,00 %	0,00 %	100,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Závazky - normy	Úvod (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Tělo (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Příloha (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Závazky - bezpečnost a ochrana zdraví	Úvod (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Tělo (N=2)	-	50,00 %	0,00 %	50,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Příloha (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Závazky - image	Úvod (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Tělo (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Příloha (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Závazky - marketing, komunikace	Úvod (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Tělo (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Příloha (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Závazky - oblast etická	Úvod (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Tělo (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
	Příloha (N=0)	-	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Závazky - oblast ekonomická	Úvod (N=3)	-	66,67 %	0,00 %	0,00 %	33,33 %	0,00 %	0,00 %
	Tělo (N=43)	-	23,26 %	16,28 %	23,26 %	20,93 %	2,33 %	13,95 %
	Příloha (N=94)	-	0,00 %	2,13 %	1,06 %	2,13 %	24,47 %	70,21 %

Zdroj: autorka.

Poskytované benefity - délka popisu - absolutní četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Hodnoticí škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Poskytované benefity	Úvod	104	0	0	0	0	0	0
	Tělo	76	8	1	14	4	1	0
	Příloha	41	42	4	11	2	4	0

Zdroj: autorka.

Vzdělávání zaměstnanců - délka popisu - absolutní četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Hodnoticí škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Vzdělávání zaměstnanců	Úvod	101	0	0	3	0	0	0
	Tělo	78	4	4	12	4	2	0

Zdroj: autorka.

Bezpečnost a ochrana zdraví - délka popisu - absolutní četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Hodnoticí škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Bezpečnost a ochrana zdraví	Úvod	102	1	0	1	0	0	0
	Tělo	88	7	2	6	0	0	1

Zdroj: autorka.

Poskytované benefity - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název kategorie	Umístění	Hodnoticí škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Poskytované benefity	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=28)	-	28,6 %	3,6 %	50,0 %	14,3 %	3,6 %	0,0 %
	Příloha (N=63)	-	66,7 %	6,3 %	17,5 %	3,2 %	6,3 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Vzdělávání zaměstnanců - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název kategorie	Umístění	Hodnoticí škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Vzdělávání zaměstnanců	Úvod (N=3)	-	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=26)	-	15,4 %	15,4 %	46,2 %	15,4 %	7,7 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Bezpečnost a ochrana zdraví - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název kategorie	Umístění	Hodnoticí škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Bezpečnost a ochrana zdraví	Úvod (N=2)	-	50,0 %	0,0 %	50,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=16)	-	43,8 %	12,5 %	37,5 %	0,0 %	0,0 %	6,3 %

Zdroj: autorka.

Odměny a benefity top managerům, členů představenstva a dozorčí rady - délka popisu - absolutní četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Hodnoticí škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Plnění zástupcům podniku	Úvod	0	0	0	0	0	0	0
	Tělo	82	7	4	5	5	0	1
	Příloha	16	11	9	22	17	27	2

Zdroj: autorka.

Odměny a benefity top managerům, členů představenstva a dozorčí rady - délka popisu - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název kategorie	Umístění	Hodnoticí škála						
		0	1	2	3	4	5	6
Plnění zástupcům podniku	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=22)	-	31,8 %	18,2 %	22,7 %	22,7 %	0,0 %	4,5 %
	Příloha (N=88)	-	12,5 %	10,2 %	25,0 %	19,3 %	30,7 %	2,3 %

Zdroj: autorka.

Příloha K – Přehled výstupu analýzy – detail sledovaných (pod)kategorií za téma Podpora důvěryhodnosti podniku, podnikových procesů

Normy - charakteristika znaku - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název podkategorie	Umístění	Hodnoticí škála						
		0	1	2	31	32	33	34
ISO 9001	Úvod (N=9)	-	0,0 %	0,0 %	33,3 %	55,6 %	0,0 %	11,1 %
ISO 14001	Úvod (N=10)	-	0,0 %	10,0 %	30,0 %	50,0 %	0,0 %	10,0 %
OHSAS 18001	Úvod (N=4)	-	0,0 %	0,0 %	50,0 %	25,0 %	0,0 %	25,0 %
Správná výrobní praxe	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
ISO 9001	Tělo (N=50)	-	4,0 %	0,0 %	18,0 %	46,0 %	6,0 %	26,0 %
ISO 14001	Tělo (N=34)	-	5,9 %	5,9 %	26,5 %	44,1 %	2,9 %	14,7 %
OHSAS 18001	Tělo (N=9)	-	11,1 %	22,2 %	11,1 %	33,3 %	11,1 %	11,1 %
Správná výrobní praxe	Tělo (N=2)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Souhrnná informace o výskytu doplňujících znaků

Doplňující znaky	Umístění	ISO 9001	ISO 14001	OHSAS 18001	Správná výrobní praxe
Doba vlastnictví	Úvod (N=104)	6,7 %	5,8 %	2,9 %	0,0 %
Výhody	Úvod (N=104)	1,9 %	1,0 %	0,0 %	0,0 %
Územní platnost	Úvod (N=104)	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Oblasti	Úvod (N=104)	1,9 %	1,9 %	1,0 %	0,0 %
Doba vlastnictví	Tělo (N=104)	37,5 %	17,3 %	3,8 %	0,0 %
Výhody	Tělo (N=104)	8,7 %	3,8 %	0,0 %	0,0 %
Územní platnost	Tělo (N=104)	1,0 %	1,0 %	0,0 %	0,0 %
Oblasti	Tělo (N=104)	16,3 %	8,7 %	2,9 %	1,0 %

Zdroj: autorka.

Kontrola - charakteristika znaku - absolutní četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála			
		0	1	2	3
Kontrola	Úvod	103	1	0	0
	Tělo	76	17	8	3

Zdroj: autorka.

Kontrola - charakteristika znaku - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála			
		0	1	2	3
Kontrola	Úvod (N=1)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=28)	-	60,7 %	28,6 %	10,7 %

Zdroj: autorka.

Nefinanční audit - charakteristika znaku - absolutní četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála			
		0	1	2	3
Audit bez rozlišení	Úvod	104	0	0	0
Vnitřní audit	Úvod	104	0	0	0
Vnější audit	Úvod	103	0	1	0
Audit dodavatelů	Úvod	104	0	0	0
Audit bez rozlišení	Tělo	101	0	2	1
Vnitřní audit	Tělo	96	1	4	3
Vnější audit	Tělo	87	4	5	8
Audit dodavatelů	Tělo	102	0	2	0

Zdroj: autorka.

Nefinanční audit - charakteristika znaku - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála			
		0	1	2	3
Audit bez rozlišení	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Vnitřní audit	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Vnější audit	Úvod (N=1)	-	0,0 %	100,0 %	0,0 %
Audit dodavatelů	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Audit bez rozlišení	Tělo (N=3)	-	0,0 %	66,7 %	33,3 %
Vnitřní audit	Tělo (N=8)	-	12,5 %	50,0 %	37,5 %
Vnější audit	Tělo (N=17)	-	23,5 %	29,4 %	47,1 %
Audit dodavatelů	Tělo (N=2)	-	0,0 %	100,0 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Soudní spory - charakteristika znaku - absolutní četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála			
		0	1	2	N
Soudní spory	Úvod	102	0	1	1
	Tělo	92	2	1	9
	Příloha	91	4	3	6

Zdroj: autorka.

Soudní spory - charakteristika znaku - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název kategorie	Umístění	Hodnoticí škála			
		0	1	2	N
Soudní spory	Úvod (N=2)	-	0,0 %	50,0 %	50,0 %
	Tělo (N=12)	-	16,7 %	8,3 %	75,0 %
	Příloha (N=13)	-	30,8 %	23,1 %	46,2 %

Zdroj: autorka.

Příloha L – Přehled výstupu analýzy – detail sledovaných (pod)kategorií za téma Snaha o ochranu životního prostředí

Investice - životní prostředí - charakteristika znaku - absolutní četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Hodnoticí škála			
		0	1	2	3
Investice bez rozlišení	Úvod	98	2	4	0
Investice - legislativa	Úvod	103	1	0	0
Investice bez rozlišení	Tělo	84	9	9	2
Investice - legislativa	Tělo	100	2	2	0

Zdroj: autorka.

Aktivity - životní prostředí - charakteristika znaku - absolutní četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Hodnoticí škála		
		0	1	2
Aktivity bez rozlišení	Úvod	102	0	2
	Tělo	65	11	28
Aktivity legislativa	Úvod	103	1	0
	Tělo	86	10	8

Zdroj: autorka.

Investice - životní prostředí - charakteristika znaku - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název podkategorie	Umístění	Hodnoticí škála			
		0	1	2	3
Investice bez rozlišení	Úvod (N=6)	-	33,3 %	66,7 %	0,0 %
Investice - legislativa	Úvod (N=1)	-	100,0 %	0,0 %	0,0 %
Investice bez rozlišení	Tělo (N=20)	-	45,0 %	45,0 %	10,0 %
Investice - legislativa	Tělo (N=4)	-	50,0 %	50,0 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Aktivity - životní prostředí - charakteristika znaku - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název podkategorie	Umístění	Hodnoticí škála		
		0	1	2
Aktivity bez rozlišení	Úvod (N=2)	-	0,0 %	100,0 %
	Tělo (N=39)	-	28,2 %	71,8 %
Aktivity legislativa	Úvod (N=1)	-	100,0 %	0,0 %
	Tělo (N=18)	-	55,6 %	44,4 %

Zdroj: autorka.

Investice - životní prostředí – charakteristika doplňujícího znaku vynaložené prostředky - absolutní četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála		
		0	1	2
Investice bez rozlišení	Úvod	104	0	0
	Tělo	99	3	2
Investice legislativa	Úvod	104	0	0
	Tělo	104	0	0

Zdroj: autorka.

Aktivity - životní prostředí – charakteristika doplňujícího znaku vynaložené prostředky - absolutní četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála		
		0	1	2
Aktivity bez rozlišení	Úvod	104	0	0
	Tělo	103	1	0
Aktivity legislativa	Úvod	104	0	0
	Tělo	104	0	0

Zdroj: autorka.

Investice - životní prostředí – charakteristika doplňujícího znaku vynaložené prostředky - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála		
		0	1	2
Investice bez rozlišení	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=5)	-	60,0 %	40,0 %
Investice legislativa	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=0)	-	0,0 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Aktivity - životní prostředí – charakteristika doplňujícího znaku vynaložené prostředky - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála		
		0	1	2
Aktivity bez rozlišení	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=1)	-	100,0 %	0,0 %
Aktivity legislativa	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=0)	-	0,0 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Příloha M – Přehled výstupu analýzy – detail sledovaných (pod)kategorí za téma Spolupráce a vztahy se stakeholdery

Spolupráce se stakeholdery - charakteristika znaku - absolutní četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála		
		0	1	2
Vzdělávací a výzkumné instituce	Úvod	103	1	0
Zaměstnanci	Úvod	101	2	1
Odbory	Úvod	103	0	1
Státní úřady a instituce	Úvod	104	0	0
Obchodní partneři	Úvod	90	8	6
Archeologové	Úvod	104	0	0
Specializované pracoviště	Úvod	104	0	0
Odborníci bez příslušnosti	Úvod	104	0	0
Ostatní stakeholdeři	Úvod	99	4	1
Vzdělávací a výzkumné instituce	Tělo	87	6	11
Zaměstnanci	Tělo	96	5	3
Odbory	Tělo	101	0	3
Státní úřady a instituce	Tělo	99	3	2
Obchodní partneři	Tělo	68	18	18
Archeologové	Tělo	104	0	0
Specializované pracoviště	Tělo	101	1	2
Odborníci bez příslušnosti	Tělo	101	0	3
Ostatní stakeholdeři	Tělo	95	4	5
Vzdělávací a výzkumné instituce	Příloha	103	0	1
Zaměstnanci	Příloha	104	0	0
Odbory	Příloha	104	0	0
Státní úřady a instituce	Příloha	104	0	0
Obchodní partneři	Příloha	103	0	1
Archeologové	Příloha	104	0	0
Specializované pracoviště	Příloha	104	0	0
Odborníci bez příslušnosti	Příloha	104	0	0
Ostatní stakeholdeři	Příloha	104	0	0

Zdroj: autorka.

Spolupráce se stakeholdery - charakteristika znaku - relativní četnost - jen s výskytem podkategorií

Název podkategorie	Umístění	Hodnoticí škála		
		0	1	2
Vzdělávací a výzkumné	Úvod (N=1)	-	100,0 %	0,0 %
Zaměstnanci	Úvod (N=3)	-	66,7 %	33,3 %
Odbory	Úvod (N=1)	-	0,0 %	100,0 %
Státní úřady a instituce	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
Obchodní partneři	Úvod (N=14)	-	57,1 %	42,9 %
Archeologové	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
Specializované pracoviště	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
Odborníci bez příslušnosti	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
Ostatní stakeholdeři	Úvod (N=5)	-	80,0 %	20,0 %
Vzdělávací a výzkumné instituce	Tělo (N=17)	-	35,3 %	64,7 %
Zaměstnanci	Tělo (N=8)	-	62,5 %	37,5 %
Odbory	Tělo (N=3)	-	0,0 %	100,0 %
Státní úřady a instituce	Tělo (N=5)	-	60,0 %	40,0 %
Obchodní partneři	Tělo (N=36)	-	50,0 %	50,0 %
Archeologové	Tělo (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
Specializované pracoviště	Tělo (N=3)	-	33,3 %	66,7 %
Odborníci bez příslušnosti	Tělo (N=3)	-	0,0 %	100,0 %
Ostatní stakeholdeři	Tělo (N=9)	-	44,4 %	55,6 %
Vzdělávací a výzkumné instituce	Příloha (N=1)	-	0,0 %	100,0 %
Zaměstnanci	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
Odbory	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
Státní úřady a instituce	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
Obchodní partneři	Příloha (N=1)	-	0,0 %	100,0 %
Archeologové	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
Specializované pracoviště	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
Odborníci bez příslušnosti	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
Ostatní stakeholdeři	Příloha (N=0)	-	0,0 %	0,0 %

Zdroj: autorka.

Spolupráce se stakeholdery - výskyt doplňujících znaků - četnosti (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Charakteristika znaku			
		hodnotové vyjádření		důvody/výhody	
		n	%	n	%
Vzdělávací a výzkumné instituce	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	8	7,7 %	7	6,7 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %
Zaměstnanci	Úvod	1	1,0 %	1	1,0 %
	Tělo	2	1,9 %	3	2,9 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %
Odbory	Úvod	1	1,0 %	1	1,0 %
	Tělo	1	1,0 %	1	1,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %
Státní úřady a instituce	Úvod	2	1,9 %	0	0,0 %
	Tělo	0	0,0 %	5	4,8 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %
Obchodní partneři	Úvod	6	5,8 %	3	2,9 %
	Tělo	23	22,1 %	17	16,3 %
	Příloha	0	0,0 %	1	1,0 %
Archeologové	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	0	0,0 %	0	0,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %
Specializované pracoviště	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	0	0,0 %	2	1,9 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %
Odborníci bez příslušnosti k výzkumné či jiné inst.	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	0	0,0 %	0	0,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %
Ostatní stakeholdeři	Úvod	3	2,9 %	1	1,0 %
	Tělo	4	3,8 %	5	4,8 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %

Zdroj: autorka.

Vztahy se stakeholdery - výskyt znaku a doplňujících znaků - četnosti (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Charakteristika znaku					
		popis znaku		hodnotové vyjádření		důvody / výhody	
		n	%	n	%	n	%
Vzdělávací a výzkumné instituce	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Zaměstnanci	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	4	3,8 %	3	2,9 %	3	2,9 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Odbory	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	2	1,9 %	1	1,0 %	1	1,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Státní úřady a instituce	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Obchodní partneři	Úvod	2	1,9 %	1	1,0 %	1	1,0 %
	Tělo	8	7,7 %	4	3,8 %	1	1,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Archeologové	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	1	1,0 %	1	1,0 %	1	1,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Specializované pracoviště	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Odborníci bez příslušnosti k výzkumné či jiné inst.	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
Ostatní stakeholdeři	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	1	1,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %

Zdroj: autorka.

Příloha N – Přehled výstupu analýzy – detail sledovaných (pod)kategorií za téma Podpora a ochrana zaměstnanců

Vzdělávání zaměstnanců - charakteristika znaku - absolutní četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála		
		0	1	2
Vzdělávání zaměstnanců	Úvod	101	1	2
	Tělo	78	7	19

Zdroj: autorka.

Poskytované benefity - charakteristika znaku - absolutní četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála			
		0	1	2	3
Poskytované benefity	Úvod	0	0	0	0
	Tělo	76	5	10	13
	Příloha	41	38	15	10

Zdroj: autorka.

Bezpečnost a ochrana zdraví - charakteristika znaku - absolutní četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála		
		0	1	2
Bezpečnost a ochrana zdraví	Úvod	102	0	2
	Tělo	88	12	4

Zdroj: autorka.

Vzdělávání zaměstnanců - charakteristika znaku - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála		
		0	1	2
Vzdělávání zaměstnanců	Úvod (N=3)	-	33,3 %	66,7 %
	Tělo (N=26)	-	26,9 %	73,1 %

Zdroj: autorka

Poskytované benefity - charakteristika znaku - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála			
		0	1	2	3
Poskytované benefity	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=28)	-	17,9 %	35,7 %	46,4 %
	Příloha (N=63)	-	60,3 %	23,8 %	15,9 %

Zdroj: autorka.

Bezpečnost a ochrana zdraví - charakteristika znaku - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála		
		0	1	2
Bezpečnost a ochrana zdraví	Úvod (N=2)	-	0,0 %	100,0 %
	Tělo (N=16)	-	75,0 %	25,0 %

Zdroj: autorka.

Vzdělávání zaměstnanců - charakteristika doplňujícího znaku vynaložené prostředky - absolutní četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála			
		0	1	2	3
Vzdělávání zaměstnanců	Úvod	103	0	1	0
	Tělo	101	0	2	1

Zdroj: autorka.

Poskytované benefity - charakteristika doplňujícího znaku vynaložené prostředky - absolutní četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála			
		0	1	2	3
Poskytované benefity	Úvod	104	0	0	0
	Tělo	92	1	5	6
	Příloha	47	9	38	10

Zdroj: autorka.

Vzdělávání zaměstnanců - charakteristika doplňujícího znaku vynaložené prostředky - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála			
		0	1	2	3
Vzdělávání zaměstnanců	Úvod (N=1)	-	0,0 %	100,0 %	0,0 %
	Tělo (N=3)	-	0,0 %	66,7 %	33,3 %

Zdroj: autorka.

Poskytované benefity - charakteristika doplňujícího znaku vynaložené prostředky - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála			
		0	1	2	3
Poskytované benefity	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=12)	-	8,3 %	41,7 %	50,0 %
	Příloha (N=57)	-	15,8 %	66,7 %	17,5 %

Zdroj: autorka.

Vzdělávání zaměstnanců - výskyt doplňujících znaků - četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Doplňující znaky			
		důvody		operační program	
		n	%	n	%
Vzdělávání zaměstnanců	Úvod	2	1,9 %	1	0,0 %
	Tělo	16	15,4 %	5	4,8 %

Zdroj: autorka.

Poskytované benefity - výskyt doplňujících znaků - četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Doplňující znaky			
		důvody		doba	
		n	%	n	%
Poskytované benefity	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	10	9,6 %	7	6,7 %
	Příloha	2	1,9 %	5	4,8 %

Zdroj: autorka.

Příloha O – Přehled výstupu analýzy – detail sledovaných (pod)kategorí za téma Závazky

Závazky - charakteristika znaku - absolutní četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Hodnotící škála		
		0	1	N
Závazky - výroba / výrobek	Úvod	104	0	0
	Tělo	102	2	0
	Příloha	103	1	0
Závazky - životní prostředí	Úvod	104	0	0
	Tělo	100	4	0
	Příloha	98	4	2
Závazky - lidské zdroje	Úvod	104	0	0
	Tělo	100	4	0
	Příloha	102	2	0
Závazky - procesy	Úvod	103	1	0
	Tělo	100	3	1
	Příloha	102	1	1
Závazky - normy	Úvod	104	0	0
	Tělo	104	0	0
	Příloha	104	0	0
Závazky - bezpečnost a ochrana zdraví	Úvod	104	0	0
	Tělo	102	2	0
	Příloha	104	0	0
Závazky - image	Úvod	104	0	0
	Tělo	104	0	0
	Příloha	104	0	0
Závazky - marketing, komunikace	Úvod	104	0	0
	Tělo	104	0	0
	Příloha	104	0	0
Závazky - oblast etická	Úvod	104	0	0
	Tělo	104	0	0
	Příloha	104	0	0
Závazky - oblast ekonomická	Úvod	101	2	1
	Tělo	61	43	0
	Příloha	10	93	1

Zdroj: autorka.

Závazky - výskyt doplňujících znaků - četnost (N=104)

Název podkategorie	Umístění	Doplňující znaky			
		plnění		budoucí	
		n	%	n	%
Závazky - výroba / výrobek	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	0	0,0 %	2	1,9 %
	Příloha	1	1,0 %	1	1,0 %
Závazky - životní prostředí	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	2	1,9 %	3	2,9 %
	Příloha	3	2,9 %	5	4,8 %
Závazky - lidské zdroje	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	4	3,8 %	1	1,0 %
	Příloha	1	1,0 %	1	1,0 %
Závazky - procesy	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	3	2,9 %	0	0,0 %
	Příloha	1	1,0 %	1	1,0 %
Závazky - normy	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	0	0,0 %	0	0,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %
Závazky - bezpečnost a ochrana zdraví	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	2	1,9 %	1	1,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %
Závazky - image	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	0	0,0 %	0	0,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %
Závazky - marketing, komunikace	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	0	0,0 %	0	0,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %
Závazky - oblast etická	Úvod	0	0,0 %	0	0,0 %
	Tělo	0	0,0 %	0	0,0 %
	Příloha	0	0,0 %	0	0,0 %
Závazky - oblast ekonomická	Úvod	0	0,0 %	2	1,9 %
	Tělo	27	26,0 %	24	23,1 %
	Příloha	56	53,8 %	88	84,6 %

Zdroj: autorka.

Příloha P – Přehled výstupu analýzy – detail sledovaných (pod)kategorií za téma Plnění zástupcům podniku

Odměny a benefity top managerům, členů představenstva a dozorčí rady - charakteristika (doplňujícího) znaku - absolutní četnost (N=104)

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála		
		0	1a	1b
Plnění zástupcům podniku	Úvod	104	0	0
	Tělo	82	6	16
	Příloha	16	6	82

Zdroj: autorka.

Odměny a benefity top managerům, členů představenstva a dozorčí rady - charakteristika (doplňujícího) znaku - relativní četnost - jen s výskytem kategorií

Název kategorie	Umístění	Hodnotící škála		
		0	1a	1b
Plnění zástupcům podniku	Úvod (N=0)	-	0,0 %	0,0 %
	Tělo (N=22)	-	27,3 %	72,7 %
	Příloha (N=88)	-	6,8 %	93,2 %

Zdroj: autorka.

Příloha Q – Přehled výstupu analýzy – srovnání hloubky poskytované informace v části „Úvod a vybrané strany VZ“ s dalšími vybranými částmi VZ – nejčastěji uváděné (pod)kategorie

Hloubka poskytované informace o spolupráci s vybranými typy stakeholderů v úvodu a "Těle VZ"

Spolupráce s vybranými typy stakeholderů (20)	Výskyt podkategorie v úvodu	Nepřekrytí	Překrytí
Vzdělávací a výzkumné inst. (20A)	1	U1 (1x)	-
Zaměstnanci (20B)	3	U1 (2x), U2 (1x)	-
Odbory (20C)	1	U2 (1x)	-
Státní úřady a inst. (20D)	0	-	-
Obchodní partneři (20E)	14	U1 (5x), U2 (1x)	U1-T1 (2x, 25 %), U1-T2 (1x, 12,5 %), U2-T1 (1x, 16,7 %), U2-T2 (4x, 66,7 %)
Archeologové (20F)	0	-	-
Spec. pracoviště (20G)	0	-	-
Odborníci (20H)	0	-	-

Zobrazena jsou řádková %.

Legenda: Písmena U a T označují umístění informace v příslušné části VZ (U = „úvod“, T = „Tělo VZ“). Čísla za těmito písmeny označují konkrétní hodnotu škály určující příslušný detail poskytované informace (čím je hodnota vyšší, tím je detail poskytované informace vyšší).

Zdroj: autorka.

Hloubka poskytované informace o spolupráci s vybranými typy stakeholderů v úvodu a "Příloze k účetní závěrce"

Spolupráce s vybranými typy stakeholderů (20)	Výskyt podkategorie v Úvodu	Nepřekrytí	Překrytí
Vzdělávací a výzkumné inst. (20A)	1	U1 (1x)	-
Zaměstnanci (20B)	3	U1 (2x), U2 (1x)	-
Odbory (20C)	1	U2 (1x)	-
Státní úřady a inst. (20D)	0	-	-
Obchodní partneři (20E)	14	U1 (8x), U2 (6x)	-
Archeologové (20F)	0	-	-
Spec. pracoviště (20G)	0	-	-
Odborníci (20H)	0	-	-

Zobrazena jsou řádková %.

Legenda: Písmena U a P označují umístění informace v příslušné části VZ (U = „úvod“, P = „Příloha k účetní závěrce“). Čísla za těmito písmeny označují konkrétní hodnotu škály určující příslušný detail poskytované informace (čím je hodnota vyšší, tím je detail poskytované informace vyšší).

Zdroj: autorka.

Hloubka poskytované informace o jednotlivých normách v částech "Úvod a vybrané strany VZ" a "Tělo VZ"

Vybrané normy	Výskyt podkategorie v "úvodu a vybr. částech VZ"	Nepřekrytí	Překrytí
ISO 9001 (12A)	9	U1 (2x), U2 (3x)	U1-T2 (1x, 33,3 %) , U2-T1 (1x, 16,7 %), U2-T2 (2x, 33,3 %)
ISO 14001 (12B)	10*	U1(1), U2 (2x)	U1-T1(1x, 33,3 %), U1-T2 (1x, 33 %) , U2-T1 (1x, 16,7 %), U2-T2 (3x, 50 %)
OHSAS 18001 (12C)	4	U2 (2x)	U1-T1 (1x, 50 %), U1-T2 (1x, 50 %)
Správná výrobní praxe (12D)	0	-	-

* 1x se výskyt informace týkal přípravy certifikace - tato informace se nepočítá do hloubky referování o ISO

Zobrazena jsou řádková %.

Legenda: Písmena U a T označují umístění informace v příslušné části VZ (U = „úvod“, T = „Tělo VZ“). Čísla za těmito písmeny označují konkrétní hodnotu škály určující příslušný detail poskytované informace (čím je hodnota vyšší, tím je detail poskytované informace vyšší).

Pro účely srovnání hloubky poskytovaných informací o jednotlivých normách byla provedena určitá abstrakce. Ze škály uvedené v kódovniku u této kategorie byly vyloučeny hodnoty 1 a 2, které jsou nominálního charakteru. Hodnota 3a zastupuje výskyt obecné informace, tj. odpovídá hodnotě 1, hodnoty 3b-3d zastupují konkrétnější informaci, tj. odpovídají souhrnně hodnotě 2.

Zdroj: autorka.

Hloubka poskytované informace o investicích s pozitivním dopadem na životní prostředí v úvodu a "Těle VZ"

Investice - životní prostředí	Výskyt podkategorie v úvodu	Nepřekrytí		Překrytí	
Investice - bez rozlišení	6	U1 (1x), U2 (3x)		U1-T3 (1x, 50 %), U2-T2 (1x, 25 %)	
Investice - legislativa	1	-		U1-T1 (1x, 100 %)	

Zobrazena jsou řádková %.

Legenda: Písmena U a T označují umístění informace v příslušné části VZ (U = „úvod“, T = „Tělo VZ“). Čísla za těmito písmeny označují konkrétní hodnotu škály určující příslušný detail poskytované informace (čím je hodnota vyšší, tím je detail poskytované informace vyšší).

Zdroj: autorka.

Příloha R – Přehled výstupu analýzy – srovnání rozsahu poskytované informace v části „Úvod a vybrané strany VZ“ s dalšími vybranými částmi VZ – nejčastěji uváděné (pod)kategorie

Kategorie Spolupráce s vybranými typy stakeholderů

Rozsah poskytované informace o spolupráci s obchodními partnery v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu	Délka informace v "Těle VZ"			
	1-2 věty	3 a více vět	1 odstavec	2 a více odstavců
1-2 věty	0	1	2	2
	0,0 %	11,1 %	22,2 %	22,2 %
3 a více vět	0	0	0	0
	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
1 odstavec	0	0	1	2
	0,0 %	0,0 %	25,0 %	50,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Kategorie Současné priority

Rozsah poskytované informace o současných prioritách v oblasti výroby/výrobku v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"						Celkem
		není uvedena	1-2 věty	3 a více vět	1 odstavec	2 a více odstavců	1 (pod)kapitola	
Délka informace v úvodu	není uvedena	60 63,8 %	15 16,0 %	8 8,5 %	8 8,5 %	2 2,1 %	1 1,1 %	94 100,0 %
	1-2 věty	5 83,3 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	1 16,7 %	0 0,0 %	6 100,0 %
	3 a více vět	1 50,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	1 50,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	2 100,0 %
	1 odstavec	2 100,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	2 100,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o současných prioritách v oblasti lidských zdrojů v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"					Celkem
		není uvedena	1-2 věty	3 a více vět	1 odstavec	2 a více odstavců	
Délka informace v úvodu	není uvedena	82 82,8 %	11 11,1 %	2 2,0 %	4 4,0 %	0 0,0 %	99 100,0 %
	1-2 věty	1 50,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	1 50,0 %	2 100,0 %
	3 a více vět	1 50,0 %	1 50,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	2 100,0 %
	1 odstavec	1 100,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	1 100,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o současných prioritách v oblasti procesů v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"					Celkem
		není uvedena	1-2 věty	3 a více vět	1 odstavec	2 a více odstavců	
Délka informace v úvodu	není uvedena	85 83,3 %	10 9,8 %	4 3,9 %	2 2,0 %	1 1,0 %	102 100,0 %
	1-2 věty	2 100,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	2 100,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o současných prioritách v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"				Celkem
		není uvedena	1-2 věty	1 odstavec	1 (pod)kapitola	
		není uvedena	97 94,2 %	4 3,9 %	1 1,0 %	
1 odstavec	1 100,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	1 100,0 %	

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o současných prioritách v oblasti image v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"			Celkem
		není uvedena	1-2 věty	2 a více odstavců	
		není uvedena	99 98,0 %	1 1,0 %	
1-2 věty	3 100,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	3 100,0 %	

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o současných prioritách v oblasti marketingu a marketingové komunikace v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"				Celkem
		není uvedena	1-2 věty	3 a více vět	1 odstavec	
		není uvedena	90 87,4 %	8 7,8 %	2 1,9 %	
1-2 věty	1 100,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	1 100,0 %	

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o současných prioritách v etické oblasti v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"		Celkem
		není uvedena	1-2 věty	
		není uvedena	102 99,0 %	
1-2 věty	1 100,0 %	0 0,0 %	1 100,0 %	

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o současných prioritách v ekonomické oblasti v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"				Celkem
		není uvedena	1-2 věty	3 a více vět	1 odstavec	
není uvedena		58	14	9	6	87
		66,7 %	16,1 %	10,3 %	6,9 %	100,0 %
1-2 věty		4	3	2	1	10
		40,0 %	30,0 %	20,0 %	10,0 %	100,0 %
3 a více vět		2	0	1	1	4
		50,0 %	0,0 %	25,0 %	25,0 %	100,0 %
1 odstavec		0	1	1	0	2
		0,0 %	50,0 %	50,0 %	0,0 %	100,0 %
2 a více odstavců		1	0	0	0	1
		100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

*Informace o prioritách v oblasti životního prostředí a norem se v úvodu nevyskytují.***Kategorie Priority pro nadcházející období**

Rozsah poskytované informace o prioritách pro nadcházející období v oblasti výroby/výrobku v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"					Celkem
		není uvedena	1-2 věty	3 a více vět	1 odstavec	2 a více odstavců	
není uvedena		53	14	10	18	1	96
		55,2 %	14,6 %	10,4 %	18,8 %	1,0 %	100,0 %
1-2 věty		4	1	0	0	0	5
		80,0 %	20,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %
3 a více vět		3	0	0	0	0	3
		100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o prioritách pro nadcházející období v oblasti životního prostředí v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"				Celkem
		není uvedena	1-2 věty	3 a více vět	1 odstavec	
není uvedena		92	6	2	3	103
		89,3 %	5,8 %	1,9 %	2,9 %	100,0 %
1-2 věty		1	0	0	0	1
		100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o prioritách pro nadcházející období v oblasti lidských zdrojů v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"					Celkem
		není uvedena	1-2 věty	3 a více vět	1 odstavec	2 a více odstavců	
není uvedena		80	11	3	4	2	100
		80,0 %	11,0 %	3,0 %	4,0 %	2,0 %	100,0 %
1-2 věty		1	0	0	0	0	1
		100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %
3 a více vět		3	0	0	0	0	3
		100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o prioritách pro nadcházející období v oblasti procesů v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"				Celkem
		není uvedena	1-2 věty	3 a více vět	1 odstavec	
není uvedena		81	14	3	3	101
		80,2 %	13,9 %	3,0 %	3,0 %	100,0 %
1-2 věty		3	0	0	0	3
		100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o prioritách pro nadcházející období v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"			Celkem
		není uvedena	1-2 věty	1 odstavec	
není uvedena		92	6	2	103
		89,3 %	5,8 %	1,9 %	100,0 %
1 odstavec		1	0	0	1
		100,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o prioritách pro nadcházející období v oblasti image v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"			Celkem
		není uvedena	1-2 věty	1 odstavec	
není uvedena		95	6	1	102
		93,1 %	5,9 %	1,0 %	100,0 %
1-2 věty		2	0	0	2
		100,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o prioritách pro nadcházející období v oblasti marketingu a marketingové komunikace v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"					Celkem
		není uvedena	1-2 věty	3 a více vět	1 odstavec	1 (pod)kapitola	
		není uvedena	85 85,0 %	7 7,0 %	3 3,0 %	4 4,0 %	
1-2 věty	4 100,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	4 100,0 %	

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o prioritách pro nadcházející období v etické oblasti v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"		Celkem
		není uvedena	1-2 věty	
		není uvedena	102 99,0 %	
1-2 věty	1 100,0 %	0 0,0 %	1 100,0 %	

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o prioritách pro nadcházející období v ekonomické oblasti v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu		Délka informace v "Těle VZ"					Celkem
		není uvedena	1-2 věty	3 a více vět	1 odstavec	2 a více odstavců	
		není uvedena	61 63,5 %	16 16,7 %	7 7,3 %	9 9,4 %	
1-2 věty	3 60,0 %	1 20,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	1 20,0 %	5 100,0 %	
1 odstavec	2 66,7 %	0 0,0 %	0 0,0 %	1 33,3 %	0 0,0 %	3 100,0 %	

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Informace o prioritách pro nadcházející období v oblasti norem se v úvodu nevyskytují.

Kategorie Normy

Rozsah poskytované informace o ISO 9001 v částech "Úvod a vybrané strany VZ" a "Tělo VZ"

Délka informace v části "Úvod a vybrané strany VZ"		Délka informace v "Těle VZ"					Celkem
		není uvedena	1-2 věty	3 a více vět	1 odstavec	2 a více odstavců	
není uvedena	49	11	6	18	1	10	95
	51,6 %	11,6 %	6,3 %	18,9 %	1,1 %	10,5 %	100,0 %
1-2 věty	2	0	2	0	0	1	5
	40,0 %	0,0 %	40,0 %	0,0 %	0,0 %	20,0 %	100,0 %
3 a více vět	0	0	0	1	0	0	1
	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %
1 odstavec	2	0	0	0	0	0	2
	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %
1 (pod)kapitola	1	0	0	0	0	0	1
	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o ISO 14001 v částech "Úvod a vybrané strany VZ" a "Tělo VZ"

Délka informace v části "Úvod a vybrané strany VZ"		Délka informace v "Těle VZ"					Celkem
		není uvedena	1-2 věty	3 a více vět	1 odstavec	2 a více odstavců	
není uvedena	67	6	3	10	3	5	94
	71,3 %	6,4 %	3,2 %	10,6 %	3,2 %	5,3 %	100,0 %
1-2 věty	2	0	3	0	0	2	7
	28,6 %	0,0 %	42,9 %	0,0 %	0,0 %	28,6 %	100,0 %
3 a více vět	0	0	0	0	1	0	1
	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	100,0 %
1 odstavec	0	0	0	1	0	0	1
	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %
1 (pod)kapitola	1	0	0	0	0	0	1
	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o OHSAS 18001 v částech "Úvod a vybrané strany VZ" a "Tělo VZ"

Délka informace v části "Úvod a vybrané strany VZ"		Délka informace v "Těle VZ"				Celkem
		není uvedena	1-2 věty	3 a více vět	1 (pod) kapitola	
není uvedena	93	3	1	2	1	100
	93,0 %	3,0 %	1,0 %	2,0 %	1,0 %	100,0 %
1-2 věty	1	0	0	0	0	1
	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %
3 a více vět	0	0	0	1	1	2
	0,0 %	0,0 %	0,0 %	50,0 %	50,0 %	100,0 %
1 (pod)kapitola	1	0	0	0	0	1
	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Kategorie Investice s pozitivním dopadem na životní prostředí

Rozsah poskytované informace o investicích s pozitivních dopadem na životní prostředí bez rozlišení v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu	Délka informace v "Těle VZ"					Celkem
	není uvedena	1-2 věty	3 a více vět	1 odstavec	2 a více odstavců	
není uvedena	80	5	3	10	0	98
	81,6 %	5,1 %	3,1 %	10,2 %	0,0 %	100,0 %
1-2 věty	3	0	0	0	0	3
	100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %
3 a více vět	0	0	0	0	1	1
	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %	100,0 %
1 odstavec	1	0	0	1	0	2
	50,0 %	0,0 %	0,0 %	50,0 %	0,0 %	100,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

Rozsah poskytované informace o investicích s pozitivních dopadem na životní prostředí daných legislativou v úvodu a "Těle VZ"

Délka informace v úvodu	Délka informace v "Těle VZ"				Celkem
	není uvedena	1-2 věty	1 odstavec	2 a více odstavců	
není uvedena	100	1	2	0	103
	97,1 %	1,0 %	1,9 %	0,0 %	100,0 %
1-2 věty	0	0	0	1	1
	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %	100,0 %

Zobrazena jsou řádková %.

Zdroj: autorka.

REJSTŘÍK

A

AA1000 Assurance Standard 27, 44
akciová společnost 71

C

cílený marketing 38
Context 9, 18, 20, 43, 57, 63, 104
corporate governance 24, 36, 47, 51, 63, 93
CorporateRegister.com 9, 18, 21, 28, 38, 45, 57, 63, 65, 93, 103, 118
CSR reportování 9, 12, 28, 37, 43, 49, 55, 57, 63, 91, 110, 114
důvody 13
výhody 15, 17

D

doplňující znak 95, 97, 101, 103

E

EIRIS 12, 14, 18, 22, 26, 39, 45, 63, 93, 101, 103, 114, 118
EMAS 34, 36
empirické kritérium 62, 64, 94, 101, 111

G

Global Sullivan Principles 34

Ch

charakteristika znaku 74, 94, 101, 104

I

ISO 14001 ..... 52, 81, 83, 88, 96, 102, 107, 109
ISO 14063 36
ISO 9001 ..... 81, 83, 88, 96, 107, 109

K

kategorizace 74
kódovací jednotka 72, 74
kódovací schéma 7, 53, 72, 75, 78, 87, 92, 95, 104
kódování 75, 78, 92, 103
kódovník 74, 78
konvence ILO 34

KPMG 9, 20, 24, 27, 37, 39, 55, 57, 61, 63, 65, 67, 91, 93, 104, 114, 116
kvalita obsahu CSR reportu 5, 37

L

legitimacy theory 9, 15, 37, 58, 61, 63, 65, 67, 92, 114, 118

M

model KORP 58

O

Obchodní zákoník 61, 66, 68, 104
obsahová analýza 7, 29, 72, 87, 101
OHSAS 18001 ..... 83, 107, 109
otevřené kódování 7, 78, 87, 92, 95, 97, 103, 112
ověření správnosti publikovaných informací 42, 50, 66, 81, 105

P

Partners for Financial Stability Program 12, 25, 47, 51, 57, 64, 68, 93, 127, 134
pilotáž 74
pořizovači 75
postkomunistické země 7, 12, 25, 46, 57, 64, 71, 115, 119
právo podnikat 9, 17, 18, 58, 67, 92, 116, 118
Prováděcí vyhláška o podvojném účetnictví 68, 89, 112, 128, 151
public relations 37

R

report
CR 20, 21
CSR 5, 9, 12, 15, 18, 20, 28, 37, 47, 49, 50, 55, 61, 64, 69, 71, 91, 104, 114, 117
EHS 20
sustainability 10, 20, 23, 29, 37, 49

S

SA8000.....	34, 144
série AA1000	34, 36, 150
série ISO 14000.....	34
směrnice GRI	28, 34, 36, 50, 74
směrnice OECD pro nadnárodní podniky	35, 37
společenská odpovědnost podniku.....	9, 15, 17, 23, 27, 30, 34, 47, 52
společenská smlouva.....	58
stakeholderská teorie.....	9, 58, 61, 67, 92, 114
stakeholdeři	9, 15, 28, 31, 35, 44, 47, 55, 59, 61, 67, 80, 86, 88, 94, 97, 99, 101, 104, 107, 114, 116, 119
standardsy	
procesně orientované.....	35, 47
výkonnostně orientované.....	34
standardsy dotýkající se oblastí CSR.....	5, 34

T

Tripartitní deklarace zásad o nadnárodních podnicích a sociální politice od ILO ...	35
--	----

triple bottom line.	22, 25, 46, 61, 80, 84, 88, 115, 118
--------------------------	--------------------------------------

U

UN Global Compact	34, 35, 37
-------------------------	------------

V

validita	74
výroční zpráva ...	10, 12, 20, 29, 38, 45, 49, 61, 63, 71, 74, 77
výzkumná otázka	
obecná	59, 62, 77, 115
specifická	59, 62, 64, 77, 85, 87, 94, 100, 104, 110

Z

Zákon o auditorech	66, 100
Zákon o účetnictví ...	61, 63, 65, 68, 71, 78, 87, 91, 100, 104, 112
Zákoník práce	63, 91

Vědecká redakce MU

prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.
prof. RNDr. Zuzana Došlá, DSc.
Ing. Radmila Droběnová, Ph.D.
Mgr. Michaela Hanousková
doc. PhDr. Jana Chamonikolasová, Ph.D.
doc. JUDr. Josef Kotásek, Ph.D.
Mgr. et Mgr. Oldřich Krpec, Ph.D.
doc. PhDr. Růžena Lukášová, CSc.
prof. PhDr. Petr Macek, CSc.
PhDr. Alena Mizerová
Mgr. Petra Polčáková
doc. RNDr. Lubomír Popelínský, Ph.D.
Mgr. Kateřina Sedláčková, Ph.D.
prof. MUDr. Anna Vašků, CSc.
prof. PhDr. Marie Vítková, CSc.
Mgr. Iva Zlatušková
Mgr. Martin Zvonař, Ph.D.

Ing. Klára Kašparová

REPORTOVÁNÍ O SPOLEČENSKÉ ODPOVĚDNOSTI PODNIKU

Ediční rada: R. Lukášová, L. Blažek, E. Hýblová, M. Kvizda, J. Maryáš,

J. Nekuda, V. Hyánek, D. Němec

Obálka a vstupní strany: Eva Lufferová

Příprava k tisku: Klára Kašparová

Vydala Masarykova univerzita

Brno 2011

1. vydání

Tisk: Reprocentrum, Blansko

ISBN 978-80-210-5694-7

DOI 10.5817/CZ.MUNI.M210-5694-2011

www.muni.cz/press

S aplikací společenské odpovědnosti podniku (CSR) v podnikohospodářské praxi je spojováno mnoho výhod. Ty však často začínou na podnik působit až při zveřejnění jeho aktivit. Proto se publikace a v ní prezentovaný výzkum zaměřuje na oblast nefinančního reportování. Stavem CSR reportování se v postkomunistických zemích zabývá jen velmi málo výzkumů. Hodnocení se také často omezují jen na vybraná hlediska reportování. Proto se stalo hlavní ambicí výzkumu identifikovat integrující přístup podniků k začleňování CSR informací do výročních zpráv v ČR. Jako vhodná metoda pro odhalení přístupu byla vybrána kvantitativní obsahová analýza. Kódovací schéma nebylo přejato z jiných výzkumů, ale vytvořeno s využitím otevřeného kódování. Výhodou takto sestavené metodiky je, že umožňuje identifikovat specifika v analyzovaném materiálu, což je plně v souladu s exploratorním charakterem výzkumu.

muni
PRESS